

ความหมายและค่านิยมของคำรันทูในภาษาจ้วงถิ่นร้ว

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ความหมายและค่านิยมของคำรันทูในภาษาจ้วงถิ่นร้ว

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความหมายและค่านิยมของคำร่ำในภาษาจ้วงถิ่นร้ว"

ของ Guiying Li

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์)

ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.อรทัย ชินอัครพงศ์)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์กรณ รอดทรัพย์)

อนุมัติ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กรองกาญจน์ ชูทิพย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ความหมายและค่านิยมของคำรึ่่นหูในภาษาจ้งถึ่่นรึ่่ว
ผู้วิจัย	Guiying Li
ประธานที่ปรึกษา	ดร.อรทัย ชินอัครพงศึ่
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565
คำสำคัญ	คำรึ่่นหู ภาษาจ้งถึ่่นรึ่่ว ความหมาย ค่านิยม

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายของคำรึ่่นหูและค่านิยมที่สะท้อนจากการใช้คำรึ่่นหูของชาวจ้งถึ่่นรึ่่วตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน โดยเก็บข้อมูลคำรึ่่นหูจาก 4 แหล่ง ได้แก่ พจนานุกรมอักษรจ้งตั้งเดิมกับพจนานุกรมคำศัพท์ภาษาจ้ง-ภาษาจีน หนังสือภาษาจ้งชื่อเรื่อง “900 ประโยคในภาษาจ้ง” ชาวภาษาจ้งออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับคำรึ่่นหูในภาษาจ้ง โดยศึกษาเฉพาะคำรึ่่นหูที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ คำรึ่่นหูเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย และคำรึ่่นหูที่เกี่ยวกับอาชีพ รวม 3 กลุ่ม จำนวน 87 คำ ซึ่งพบว่าคำรึ่่นหูที่สื่อความหมายตรงเป็นคำรึ่่นหูเกี่ยวกับอาชีพมากที่สุด รองลงมาเป็นคำรึ่่นหูเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย และกิจกรรมทางเพศตามลำดับ ส่วนคำรึ่่นหูที่สื่อความหมายอุปลักษณ์เป็นคำรึ่่นหูเกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุด รองลงมาเป็นคำรึ่่นหูเกี่ยวกับการทำกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน อวัยวะในร่างกาย สิ่งของ อาหาร เพศหญิง สงคราม เครื่องญาติตามลำดับ นอกจากนี้การใช้คำรึ่่นหูดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยม 4 ประเภท ได้แก่ ค่านิยมทางวัตถุ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมทางศาสนา และค่านิยมทางอาชีพ

Title	MEANING AND VALUE OF EUPHEMISMS IN THE ZHUANG DIALECT RUO
Author	GUIYING LI
Advisor	Orathai Chinakkhraphong, Ph.D.
Academic Paper	M.A. Thesis in Thai, Naresuan University, 2022
Keywords	Euphemism The Zhuang Dialect Ruo Meaning Value

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyze the meaning of euphemisms related in the Zhuang Dialect Ruo and explore the Zhuang people's cultural values reflected in those words by using the cognitive semantics. The sources are collected from four primary sources: the dictionary of ancient Zhuang characters and dictionary of Zhuang-Chinese, Zhuang language books "900 GAWQ VAHCUENGH", Zhuang Language from onlined news, and research articles about euphemisms in Zhuang Language. The study focuses exclusively on three types of euphemism: sexual activity, body organs and occupations, which are 87 words totally. The results show that the denotative meaning of euphemisms is most relevant to the occupations. And body organs, sexual activity were found respectively. The connotative meaning of euphemism is most pertinent to nature, while other were daily activities, body organs, objects, food, women, wars, kinship were found respectively. At the same time, it was found that the cultural values reflected in the Zhuang Dialect Ruo's euphemisms can be divided into four categories: materialism, social value, religious value, and occupational value

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ ดร.อรรถชัย ชินอัครพงษ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้อุทิศสละเวลาอันมีค่าในการให้คำชี้แนะและคำปรึกษาตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมทั้งเอาใจใส่และให้กำลังใจกับผู้วิจัยอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยรู้สึกโชคดีและซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบพระคุณและกราบขออภัย ณ โอกาสนี้ หากลูกศิษย์คนนี้ได้ทำผิดพลาดประการใด

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์กร รอดทรัพย์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในที่กรุณา สละเวลาอันมีค่าเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ธัญญา สังขพันธ์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร คงศิริรัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา วิชญาปกรณ์ที่กรุณาชี้แนะแนวทางในการศึกษาและการวิจัย ตลอดจนการดำเนินชีวิตตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยนเรศวร

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย รวมถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวรที่ได้อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนิสิตต่างชาติคนนี้เสมอมา

เหนืออื่นใด ขอกราบขอบพระคุณบุคคลสำคัญในครอบครัวใหญ่อันได้แก่ คุณตา Su Wenqing คุณยาย Wei Fengxin คุณพ่อ Mo Wenxian และคุณแม่ Su Dan ที่คอยสนับสนุนและให้กำลังใจเสมอมา

ท้ายที่สุด ขอขอบคุณเพื่อนสนิทชาวจีน ได้แก่ Deng Xuefeng Yu Ruoxi และ Mo Shulin และเพื่อนร่วมเรียนสาขาวิชาภาษาไทยทุกท่าน รวมถึงรุ่นพี่ นางสาว นลินี ภาคแสงที่คอยให้กำลังใจ คำปรึกษาและคำแนะนำในหลายด้าน

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยภาษาจ้วงตามแนวทางภาษาศาสตร์ในด้านอรรถศาสตร์ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
ประกาศขอบคุณการ.....	จ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
1.6 สมมติฐานของการวิจัย.....	7
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
1.8 กรอบแนวคิดที่ใช้.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับชนชาติจ้วงและภาษาจ้วงถิ่นร้าว.....	9
2.2 การศึกษาเกี่ยวกับคำรึนหุ.....	19
2.3 การศึกษาเรื่องความหมาย.....	39

2.4 การศึกษาความหมายตามแนววรรคศาสตร์ปริชาน.....	42
2.5 การศึกษาคำนิยม.....	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	54
3.1 แหล่งข้อมูล.....	54
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	55
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	56
บทที่ 4 ความหมายของคำรีนหูในภาษาจ้วงถิ่นร้า.....	58
4.1 ความหมายตรงของคำรีนหู	59
4.2 ความหมายอุปลักษณะของคำรีนหู.....	70
บทที่ 5 คำนิยมที่สะท้อนจากคำรีนหู	81
5.1 คำนิยมทางวัตถุ	82
5.2 คำนิยมทางสังคม.....	83
5.3 คำนิยมทางศาสนา.....	90
5.4 คำนิยมทางอาชีพ.....	96
บทที่ 6 บทสรุป	98
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	98
6.2 อภิปรายผล.....	99
6.3 ข้อจำกัดของงานวิจัย.....	101
6.4 ข้อเสนอแนะ	101
เชิงอรรถ.....	103
บรรณานุกรม.....	104

ภาคผนวก..... 113

ประวัติผู้วิจัย..... 121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงวรรณยุกต์ในภาษาจ้วงถิ่นรั้ว.....	14
ตาราง 2 แสดงพยัญชนะในภาษาจ้วงถิ่นรั้ว.....	15
ตาราง 3 แสดงสระเดี่ยวในภาษาจ้วงถิ่นรั้ว.....	17
ตาราง 4 แสดงสระประสมในภาษาจ้วงถิ่นรั้ว.....	17
ตาราง 5 แสดงสระเดี่ยวที่มีเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาจ้วงถิ่นรั้ว.....	17
ตาราง 6 แสดงการจัดข้อมูล.....	56
ตาราง 7 แสดงอัตราส่วนการปรากฏของคำรึ้นหูที่มีความหมายตรงประเภทต่าง ๆ.....	59
ตาราง 8 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนล้างจาน” [pəu ²¹ əui ⁴⁵ wan ³³]	60
ตาราง 9 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “รับจ้างทำงาน” [ta ³³ -kəŋ ²⁴]	61
ตาราง 10 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนเร่ขายของ” [fa:n ⁴⁵]	61
ตาราง 11 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนรับใช้” [jəŋ ⁴⁵ -əin ²⁴]	62
ตาราง 12 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนลากรถ” [la:k ⁵¹ -fəu ²⁴]	62
ตาราง 13 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “ขอทาน” [əau ³³ -wa ⁴⁵]	63
ตาราง 14 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนกวาดถนน” [pəu ²¹ -əau ⁴⁵ - xəu ²⁴]	63
ตาราง 15 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนเฝ้าประตู” [pəu ²¹ -təu ²⁴ - pak ³³ təu ³⁵]	64

ตาราง 16 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “ผู้ทำกับข้าว” [pəu ²¹ -əau ³³ -pak ⁴⁵]	64
ตาราง 17 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “ช่างปูน” [nai ²⁴ -əoi ³³ -eiŋ ⁵¹]	65
ตาราง 18 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “ช่างหิน” [əik ²¹ -eiŋ ⁵¹]	65
ตาราง 19 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “ช่างกระเบื้อง” [wa ²¹ -eiŋ ⁵¹]	65
ตาราง 20 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนเก็บขยะ” [pəŋ ³³ -piŋ ⁴⁵]	66
ตาราง 21 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “ผู้ทำนา” [ku ²¹ -na ²⁴]	66
ตาราง 22 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “โสเภณี” [kai ⁴⁵]	67
ตาราง 23 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอวัยวะเพศหญิง “หี” [eɛt ⁵¹]	67
ตาราง 24 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอวัยวะเพศชาย “องคชาติ” [ei ⁴⁵]	68
ตาราง 25 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอวัยวะส่วนบนของเพศหญิง “เต้านม” [nɛ ²⁴]	68
ตาราง 26 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนกิจกรรมทางเพศ “เห็ด” [tə ²¹ -ɛək ²¹]	69
ตาราง 27 แสดงอัตราการปรากฏของคำรึ้นหูที่มีความหมายอุปลักษณัประเภทต่าง ๆ	70

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แผนที่การกระจายภาษาจ้วง.....	9
ภาพ 2 แผนที่อำเภอสังขะหลิน (Shanglin)	13

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาถือเป็นสื่อสำคัญในการถ่ายทอดอารมณ์และความคิดของผู้ใช้ภาษา ซึ่งโดยทั่วไปในแต่ละสังคมมักมีการกำหนดแนวปฏิบัติในการใช้คำให้เหมาะสมแก่กาลเทศะ บุคคลในสังคมนั้น ๆ จึงมีคำที่ควรใช้และคำที่ไม่ควรใช้ คำที่ไม่ควรใช้ ได้แก่ คำหยาบคายหรือคำที่มีความหมายสื่อถึงความลามกอนาจาร เป็นต้น คำกลุ่มนี้เรียกกันว่าคำต้องห้าม (taboo) Li Honghua (2009, p. 252) กล่าวว่า “taboo” ในภาษาอังกฤษมีความหมายว่า “ข้อห้าม” ซึ่งสามารถแบ่งเป็นข้อห้ามด้านพฤติกรรมและข้อห้ามด้านภาษา ข้อห้ามด้านภาษาหรือคำต้องห้าม(taboo words) เป็นปรากฏการณ์ทางภาษาอย่างหนึ่ง และ Zhang Liping (2009, p. 252) อธิบายความหมายโดยสังเขปของคำต้องห้ามว่า คำต้องห้ามเป็นถ้อยคำบางคำหรือโวหารบางชนิดที่ไม่สามารถเอ่ยถึงอย่างเปิดเผยในการสนทนาในชีวิตประจำวัน ซึ่งคำเหล่านั้นถูกมองว่ามีความหมายที่สื่อถึงสรรพสิ่งที่ไม่ดีร้าย คดีศีลธรรมหรือระคายหู ทำให้ทั้งผู้พูดและผู้ฟังเกิดความรู้สึกอับอายและไม่สบายใจที่จะกล่าวถึง

พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2560, น. 431) ได้จำแนกคำที่ห้ามพูดเป็น 2 ประเภท คือ 1) คำที่ห้ามพูดทุกสถานการณ์ เช่น คำที่หมายถึงอวัยวะเพศและกิจกรรมทางเพศ 2) คำที่ห้ามพูดในบางสถานการณ์ เช่น คำว่าผ้า เมีย ตาย มะเร็ง และคำที่เรียกชื่อสัตว์ร้ายในขณะที่เดินป่า เช่น เสือ งู หรือเมื่อคนไทยพูดถึง “เหี้ย” ซึ่งเป็นสัตว์เลื้อยคลานขนาดใหญ่ชนิดหนึ่ง ตัวอ้วนใหญ่สีดำ มีลายดอกสีเหลืองพาดขวาง ทางยาว อาศัยและหากินบริเวณใกล้น้ำ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 1309) มักกินซากสัตว์ที่คนไทยเห็นว่าโสโครกเป็นอาหาร และเมื่อตัวเหี้ยขึ้นบนเรือนของชาวบ้าน จะทำให้เจ้าของห้องเดือดร้อน สัตว์ชนิดนี้จึงเป็นสัญลักษณ์ของสิ่งน่ารังเกียจและอัปมงคล คำดังกล่าวนี้ก็ถือเป็นคำไม่สุภาพและหยาบคาย ดังนั้นเวลาเอ่ยถึงชื่อสัตว์นี้อาจทำให้เกิดกลางร้ายจึงต้องหลีกเลี่ยงและแสวงหาคำอื่นมาใช้แทน อาทิ “ตัวเงินตัวทอง” ซึ่งในสังคมไทยมองว่าเป็นเงินและทอง แสดงถึงความมั่งคั่งและนำโชคลาภมาสู่ผู้พูด

สำหรับ คนจีนในปัจจุบันเมื่อพูดถึงคำว่า “胖” (อ่านว่าฟ่าง แปลว่าอ้วน) ซึ่งเป็นคำไม่สุภาพ หยาบคาย ขณะพูดคุยกันก็มักจะเลี่ยงไปและหาคำอื่นมาแทน โดยจะใช้คำว่า 丰满 (อ่านว่าเฟิงหม่าน แปลว่าสมบูรณ์) 富态 (อ่านว่าฟู่ท่าย แปลว่ามั่งคั่ง) 婴儿肥 (อ่านว่าอิงเอ๋อเฟย แปลว่าท้วม) 丰腴 (อ่านว่าเฟิงหวี แปลว่าอวบอ้วน) มาแทนคำว่าฟ่างซึ่งเป็นคำต้องห้าม

โดยทั่วไปหลายสังคมและวัฒนธรรมไม่นิยมที่กล่าวถึงเรื่องส่วนตัวซึ่งถือเป็นคำต้องห้าม ดังเช่น เรื่องเกี่ยวกับอวัยวะเพศ กิจกรรมทางเพศ สถานที่ขบถายและสิ่งขบถาย เพราะกระทบกับความรู้สึกของผู้ฟัง ทำให้ผู้ฟัง อับอายหรือขายหน้า ผู้พูดเองก็ถูกตำหนิ นอกจากคำศัพท์ที่เกี่ยวกับร่างกาย การขบถาย รวมถึงอวัยวะบางอย่างแล้วคำต้องห้ามยังเกี่ยวกับเรื่องเร้นลับเหนือธรรมชาติ เช่น การพูดถึงผีสาว เทพ เทวดาอย่างเปิดเผย จะนำโชคร้ายสู่ตัวได้หรือทำให้ติดโรคร้ายไข้เจ็บที่รักษายาก หรือถือว่าดูหมิ่นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นต้น และการกล่าวถึงความตายหรือโรคร้ายแรงอย่างเปิดเผยไม่ปิดบัง จะสะท้อนจิตใจของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ทำให้ทั้งสองฝ่ายรู้สึกสะดุ้งกลัว ดังนั้นการกล่าวถึงคำต้องห้ามเหล่านี้โดยตรงหรือเปิดเผยจะไม่เหมาะสมจึงจำเป็นต้องหากวิธีอื่นหรือคำอื่น ๆ มาแทน นอกจากคำต้องห้ามที่กล่าวมาข้างต้นจำเป็นต้องใช้คำที่สุภาพ ชวนฟังมาแทนที่แล้ว คำที่เกี่ยวกับอาชีพบางประเภทซึ่งถูกมองว่าเป็นอาชีพต่ำต้อย ต้อยคุณค่า เช่น ผู้ใช้แรงงานและโสเภณีเป็นต้นก็จำเป็นต้องแสวงหาคำอื่น ๆ ที่รื่นหูและน่ายินดีมาแทนที่ ดังนั้น ถ้อยคำที่นำมาใช้แทนคำต้องห้ามหรือคำที่ไม่ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์เชิงลบเรียกว่าคำรื่นหู (euphemisms) นั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Li Junhua (2004, p. 164) ที่ได้กล่าวไว้ว่าคำรื่นหู(euphemisms) หรือคำที่นำมาใช้แทนคำต้องห้ามเป็นคำที่ไม่เพียงต้องสอดคล้องกับกฎระเบียบดั้งเดิมและประเพณีวัฒนธรรมของสังคม หากยังเพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจ ความคิดของผู้พูดภายใต้กรณีที่จำกัดหรือตามกาลเทศะ ผู้พูดมักจะไม่แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาแต่จะคัดเลือกคำที่มีความหมายพ้องกันซึ่งมีความรุนแรงน้อยกว่าคำเดิมมาแทน หรือกล่าวอีกนัยว่า คำรื่นหูเป็นถ้อยคำหรือวาจาที่ใช้แทนสิ่งที่ทำให้คนเกิดอารมณ์เชิงลบ เช่น หวาดกลัว กริ่งเกรง อับอาย น้อยเนื้อต่ำใจ และไม่สบายใจ เป็นต้น กล่าวคือสิ่งที่ทำให้คนทุกขใจ ผู้ส่งสารมักกล่าวถึงสิ่งเหล่านี้โดยอ้อมอาศัยกลวิธีทางภาษาภายใต้บริบทที่จำกัดเพื่อหลีกเลี่ยงกระทบกระเทือนความรู้สึกของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร (Shao Junhang, 2007, p. 20)

จากการศึกษาทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวกับคำรื่นหูในภาษาต่าง ๆ พบว่างานวิจัยในประเทศไทยให้ความสำคัญและสนใจศึกษาคำรื่นหูอยู่น้อย ดังเช่น แก้วใจ จันทร์เจริญ (2533) ศึกษาคำรื่นหูในภาษาไทย รัชดา ธิยะใจ (2536) เน้นศึกษาคำรื่นหูในภาษาไทย: การวิเคราะห์ค่านิยม ทศนีวัลย์ ศรีมันตะ (2556) ศึกษาวิธีการสร้างถ้อยคำรื่นหูในภาษาไทยและภาษาจีนกลางปัจจุบัน Sopheaktra Hien (2562) ศึกษาคำรื่นหูในภาษาเขมรตามแนววรรณคดีชาติพันธุ์ ตงตง ฉิน (2563) ศึกษาเปรียบเทียบคำรื่นหูในภาษาไทยและจีนด้านโครงสร้างภาษา นอกจากนี้พบงานวิจัยฉบับภาษาจีนที่ศึกษาเกี่ยวกับคำรื่นหูในหลากหลายมุมมอง อาทิ Li Junhua (2004) และ Shao Junhang (2008) ศึกษาทัศนคติของคำรื่นหูและมีทัศนคติพ้องกันว่าคำรื่นหูไม่ใช่มาจากคำต้องห้ามเท่านั้นแต่อาจเป็นสิ่งหรือพฤติกรรมที่ผิดประเพณีจารีต เพราะการเอ่ยอย่างตรงไปตรงมาจะส่งผลต่อผู้ฟังที่จะเกิดอารมณ์เชิงลบได้ จึงจำเป็นต้องหากคำมาแทน คำเหล่านี้ก็เป็นคำรื่นหูเช่นกัน Fan Xiaoli (2008) ศึกษาเปรียบเทียบคำรื่นหูระหว่างภาษาจีนกับภาษาอังกฤษ Xia Suwan (2013) กับ Xie Yi

(2014) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบคำรื้อนหู่ระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย Wu Mingzhi (2020) ศึกษาคำต้องห้ามและคำรื้อนหู่ในภาษากวางตุ้ง และงานวิจัยดังกล่าวเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าหลายภาษามีคำรื้อนหู่และการศึกษาคำรื้อนหู่ครอบคลุมหลายด้าน ได้แก่ ความหมายของคำรื้อนหู่ กลวิธีการใช้ภาษาค่านิยมที่สะท้อนจากคำรื้อนหู่ และการเปรียบเทียบกับภาษาอื่น ๆ รวมถึงคำรื้อนหู่ในภาษาถิ่นต่าง ๆ

นักภาษาศาสตร์จีนได้จัดภาษาจ้วงถิ่นรื้อนเป็นภาษาจ้วงเหนือตามเกณฑ์ทางภูมิศาสตร์และทางภาษาศาสตร์ ในขณะที่เดียวกันภาษาจ้วงเหนือส่วนใหญ่เป็นสาขาของภาษาไทยกลุ่มเหนือ (Northern Tai) (สุมิตร ปิติพัฒน์, และเสมอชัย พูลสุวรรณ, 2543, น. 31) ก็ปรากฏมีคำรื้อนหู่เช่นเดียวกัน อาทิ คำรื้อนหู่ที่สื่อความหมายตรงกับสัตว์ เมื่อเดินเข้าป่ามักจะหลีกเลี่ยงเหยียดถึงสัตว์ร้าย เช่น กูพิช ตะขาบ เพราะเชื่อกันว่าถ้ากล่าวถึงอย่างเปิดเผย สัตว์ร้ายเหล่านี้จะออกมาทำร้ายชาวบ้าน จึงมีการใช้คำรื้อนหู่มาแทน เช่น ใช้คำว่า [pa³³lai⁴⁵] ซึ่งแปลว่าปลาไหลมาแทนการเรียกกุคำรื้อนหู่ที่สื่อความหมายอุปลักษณะเกี่ยวกับความตาย มักจะใช้คำว่า [xən³³mən⁴⁵] ซึ่งแปลว่าขึ้นสวรรค์มาแทน สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมที่เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องวิญญาณของชาวจ้วงถิ่นรื้อน กล่าวคือคนมีวิญญาณ 3 ภาค เมื่อสมาชิกในตระกูลตายลง วิญญาณภาคหนึ่งจะขึ้นไปอยู่บนสวรรค์เสวยสุขเพราะได้สั่งสมบุญไว้ตอนมีชีวิต ภาคหนึ่งกลายเป็นผีวิญญาณคอยคุ้มครองดูแลลูกหลานอยู่ในโลกมนุษย์ และภาคสุดท้ายจะต้องลงนรกหรือกลายเป็นผีปลาล่องลอยอยู่ข้างนอกซึ่งถือว่าเป็นการรับโทษเนื่องจากตนเคยสร้างบาปกรรมไว้ตอนยังมีชีวิตอยู่

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาจ้วง สามารถแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การศึกษาด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อทางศาสนา เช่น ปราณี วงษ์เทศ (2549) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างจ้วงกับไทยในมิติทางประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อ และปราณี กุลละวณิช (2531) ศึกษาเรื่องจ้วง: ชนชาติไทในสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น การศึกษาด้านภาษา เช่น Xiu Hongqin (2554) ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงของภาษาจ้วงอันเกิดจากภาวะสัมผัสภาษาจ้วงกับภาษาจีนกลาง และ Gan Ying (2554) ศึกษาเรื่องคำร่วมเชื้อสายในภาษาไทย ภาษาจ้วงและภาษากวางตุ้ง เป็นต้น และการศึกษาด้านวรรณกรรม Ou Man (2561) ศึกษาเรื่องตำนานสร้างโลกของกลุ่มชนชาติไท-จ้วง: โลกทัศน์ ความเชื่อและพิธีกรรม Pei Luanpan (2557) ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบสำนวนไทยกับสำนวนจ้วง เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันการศึกษาคำรื้อนหู่ภาษาจ้วงยังไม่มีใครศึกษาในเมื่อนักวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศเชื่อกันว่าจ้วงเป็นพี่น้องเผ่าไทยที่เก่าแก่ที่สุด ได้รับความเป็นไทยไม่มากนักน้อย การที่จะศึกษาคำรื้อนหู่ในภาษาจ้วงนั้น สามารถช่วยให้เราเข้าใจความเป็นตัวตน ระบบความนึกคิดและค่านิยมของชาวจ้วงถิ่นรื้อนได้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคำรื้อนหู่ภาษาจ้วงถิ่นรื้อน

การที่จะเข้าใจระบบความนึกคิดและค่านิยมของผู้ใช้ภาษาจ้วงให้ลึกซึ้งมากขึ้นนั้น สามารถกระทำได้หลายด้าน แต่ภาษาถือเป็นสื่อสำคัญในการถ่ายทอดอารมณ์และความคิดของผู้ใช้ภาษา นอกจากนั้นภาษายังสามารถสะท้อนวัฒนธรรม ประเพณีและประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้ใช้ภาษาได้จากข้อสังเกตข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการใช้คำรื้อหนูในภาษาจ้วงก็ถือเป็นการใช้ภาษาจ้วงอีกรูปแบบหนึ่ง การศึกษาภาษามักเริ่มจากการศึกษาความหมายของคำ คือความหมายตรงตามรูปศัพท์หรือพจนานุกรม แต่ในเมื่อภาษามีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมของผู้ใช้ภาษาที่อาศัยอยู่อย่างใกล้ชิดรวมทั้งชีวิตประจำวัน วัฒนธรรม และจารีตประเพณี จึงทำให้การศึกษาความหมายของคำโดยอาศัยพจนานุกรมมาตีความย่อมไม่เพียงพอ โดยเฉพาะความหมายที่ไม่สามารถตีความอย่างตรงไปตรงมาได้ จึงมีการนำอุปลักษณะมาเป็นเครื่องมือทางภาษาที่สำคัญในการสื่อความหมาย โดยนักภาษาศาสตร์แนวปริชาณศึกษาอุปลักษณะตามแนวคิดภาษาศาสตร์ปริชาณ กล่าวคือการนำความหมายต้นทางหรือมโนทัศน์ที่เป็นรูปธรรมไปสู่ความหมายปลายทางหรือมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรม ซึ่งความหมายประเภทนี้เรียกว่าความหมายอุปลักษณะหรือความหมายเปรียบเทียบที่สัมพันธ์กับความคิดและประสบการณ์ของผู้ใช้ภาษา ฉะนั้นจำเป็นต้องอาศัยบริบทต่าง ๆ ในการตีความความหมายของคำ ดังที่บัณฑิตกาญจตั้งภรณ์ (2561, น. 77) กล่าวว่าการศึกษาความหมายตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาณนั้นเป็นการศึกษาความหมายที่เกี่ยวกับระบบความนึกคิดของมนุษย์ กล่าวคือการศึกษาความหมายของคำในภาษาใดภาษาหนึ่ง มักสัมพันธ์กับการรับรู้และการเข้าใจโลกของมนุษย์ และนำไปสู่การทำความเข้าใจระบบความนึกคิดของมนุษย์ ดังนั้นบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะแสดงบทบาทหน้าที่ที่สำคัญยิ่งในการทำความเข้าใจความหมายของคำนั้น ๆ ในเมื่อภาษาจ้วงถิ่นรื้อเป็นสมาชิกของภาษาตระกูลไทกลุ่มเหนือก็ควรมีการศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ศึกษาความหมายของคำรื้อหนูในภาษาจ้วงถิ่นรื้อโดยอาศัยแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาณ จะนำไปสู่การทำความเข้าใจค่านิยมที่สะท้อนมาจากการใช้คำรื้อหนูในภาษาจ้วงถิ่นรื้อมากยิ่งขึ้น

1.2 จุดมุ่งหมายของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาประเภททางความหมายของคำรื้อหนูในภาษาจ้วงถิ่นรื้อ
- 1.2.2 เพื่อศึกษาค่านิยมของชาวจ้วงถิ่นรื้อที่สะท้อนจากการใช้คำรื้อหนู

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ศึกษาคำรื้อหนูในภาษาจ้วงถิ่นโดยใช้ภาษาจ้วงที่ใช้พูดในหมู่บ้านรื้อ ตำบลเชียงเสียน อำเภอสังขลिन เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ประเทศจีนเท่านั้น เนื่องจากอำเภอสังขลिनเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐานของคนหลากหลายเชื้อชาติ โดยมีชาติพันธุ์จ้วงเป็นชาติพันธุ์หลัก 85% ของประชากรในพื้นที่นี้ใช้ภาษาจ้วงเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร สำเนียงภาษาจ้วงของทิศเหนือ

อำเภอสังขลिनถูกเรียกว่า “หมาน(蛮)” ส่วนสำเนียงภาษาจ้วงในตำบลเชียงเสียนซึ่งอยู่ที่ศใต้ของอำเภอสังขลिनถูกเรียกว่า “จ้วง(壮)” ด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์และทางภูมิศาสตร์ ภาษาจ้วงอำเภอสังขลินยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนมาโดยตลอด อำเภอสังขลินจึงถูกขนานนามว่าเป็นดินแดนบริสุทธิ์ของภาษาจ้วง (อ้างอิงจาก <http://www.shanglin.gov.cn/slsgk/qhrk/t520483.html>) ซึ่งหมู่บ้านร่วสังกัดตำบลเชียงเสียน อำเภอสังขลิน ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 22 กิโลเมตร มีประชากรมากกว่า 2000 คน และ 400 กว่าครัวเรือน (Li Guiying, 2018, p. 2) สำเนียงภาษาจ้วงมีความคล้ายคลึงกับหมู่บ้านรอบข้างและยังเป็นภูมิปัญญาของผู้วิจัยอีกด้วย ผู้วิจัยจึงเลือกหมู่บ้านร่ว ตำบลเชียงเสียน อำเภอสังขลิน เมืองหนานหนิง เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง ประเทศจีน

1.3.2 ศึกษาคำรื้อในภาษาจ้วงถิ่นร่วโดยจำแนกกลุ่มตามความหมายเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1) คำรื้อเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ 16 คำ กลุ่มที่ 2) คำรื้อเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย 34 คำ กลุ่มที่ 3) คำรื้อเกี่ยวกับอาชีพ 37 คำ ดังนี้

1) คำรื้อเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ

ตัวอย่าง เช่น

คำต้องห้าม [tɔ ²¹ ɛək ²¹] “เย็ด”	
คำรื้อภาษาจ้วงที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย
1. [ku ²¹ -ɔi ⁵⁵] ทำ-รัก	ทำรัก
2. [ɛau ²¹ -wən ²⁴] ทำ-คน	สร้างคน
3. [θɔŋ ⁵⁵ -xau ³³ -tɔŋ ⁵¹ fuŋ ²⁴] ส่ง-เข้า-ถ้าห้อง	ส่งเข้าห้องหอ
4. [xən ³³ -sɔ: ^{ŋ²⁴}] ขึ้น-เตียง	ขึ้นเตียง
5. [nən ²⁴ -jəu ⁵⁵ -it ²¹ xɔi ⁵⁵] นอน-อยู่-ด้วยกัน	นอนด้วยกัน
6. [it ²¹ xɔi ⁵⁵ -kua ³³ xap ⁵¹] ด้วยกัน-ค้ำคิน	นอนค้ำคินด้วยกัน
7. [pai ³³ -ma ²⁴ -lan ²⁴ -ku ⁵¹ -saŋ ³³ jip ⁵¹] กลับ-มา-บ้าน-ทำ-การบ้าน	กลับบ้านทำการบ้าน

2) คำรึ้นหูเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย

ตัวอย่าง เช่น

คำต้องห้าม [ce:t ⁵¹] “หี”	
คำรึ้นหูภาษาจ้วงที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย
1. [nak ⁴⁵ -ŋon ²¹] อัน-นััน	อันนััน
2. [pe ²¹ -la ³³] ปลาย-ล่าง	ข้างล่าง
3. [θoi ²⁴ -eoi ⁴⁵] ลับ-สถานที่	ที่ลับ
4. [nuŋ ²¹] น่อง	น่องสาว
5. [lieŋ ²¹ pieŋ ⁵¹ -tun ²⁴] หอย-กลม	หอยกลม

3) คำรึ้นหูเกี่ยวกับอาชีพ

ตัวอย่าง เช่น

คำต้องห้าม [kai ⁴⁵] “โสเภณี”	
คำรึ้นหูภาษาจ้วงที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย
1. [mai ²¹ -kai ²⁴ -kon ²⁴] ผู้หญิง-ชาย-กิน	ผู้หญิงขายกิน
2. [mai ²¹ -non ²⁴ -xou ²⁴] ผู้หญิง-ยืน-ตลาด	ผู้หญิงข้างถนน
3. [ji ²¹ -kai ²⁴] ป่า-ไก่อ	ไก่อป่า

1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.4.1 สัทอักษร(IPA) ที่ใช้ในการถอดเสียงภาษาจ้วงถิ่นร้วในงานวิจัยนี้ใช้ตามหนังสือชื่อเรื่อง การศึกษาภาษาจ้วงถิ่น (Zhang Junru et al., 1999) เป็นหลัก

1.4.2 ขั้นตอนการแปลความหมายคำต้องห้ามและคำรึ้นหูในภาษาจ้วงถิ่นร้วเป็นภาษาไทย ได้แก่ การแปลตามรูปศัพท์แต่ละคำโดยอาศัยพจนานุกรมอักษรจ้วงดั้งเดิม (สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012) เป็นหลัก เนื่องจากพจนานุกรมฉบับนี้เป็นผลงานที่รวบรวมอักษรจ้วงดั้งเดิมฉบับแรกและมีแค่ฉบับนี้ฉบับเดียวเท่านั้นในปัจจุบัน และเสริมด้วยพจนานุกรมคำศัพท์ภาษาจ้วง-ภาษาจีน (สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยอักษรศาสตร์แห่งเขตปกครอง

ตนเองกว้างซีจ้วง, 1984) เนื่องจากภาษาจ้วงได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนเป็นอย่างมาก ประกอบด้วย พจนานุกรมฉบับนี้เป็นหนังสือคู่มือหลักในการเผยแพร่ภาษาจ้วง จากนั้นเปรียบเทียบกับคำต้องห้าม และคำรื่นหูในภาษาไทยโดยใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) เป็นหลัก

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 ความหมาย (Meaning) หมายถึงความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของ คำรื่นหูในภาษาจ้วงถิ่นร้ว

1.5.2 ค่านิยม (Value) หมายถึงความคิดหรือความเชื่อที่สังคมนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติ มีคุณค่า น่าปรารถนา และฝังลึกในชีวิตประจำวันของบุคคล

1.5.3 คำรื่นหู (Euphemism) หมายถึงคำที่แทนคำต้องห้ามและคำที่ใช้ เพื่อตอบสนอง ความต้องการทางจิตใจ ความคิดของผู้พูดภายใต้กรณีที่จำกัดหรือตามกาลเทศะ เพื่อลดความรุนแรง ของคำเดิม

1.5.4 ภาษาจ้วงถิ่นร้ว (Zhuang Dialect Ruo) หมายถึงภาษาจ้วงที่ใช้พูดในหมู่บ้านร้ว (若庄) ตำบลเซียงเสียน (巷贤镇) อำเภอสังหลิน (上林县) เมืองหนานหนิง (南宁市) เขตปกครองตนเองกว้างซีจ้วง (广西) ประเทศจีน (中国) ซึ่งถูกจัดอยู่ในภาษาตระกูลไทกลุ่มเหนือ

1.6 สมมุติฐานของการวิจัย

1.6.1 ความหมายของคำรื่นหูในภาษาจ้วงถิ่นร้วได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนกลาง จำนวน หนึ่งและคำเหล่านี้มักเป็นคำที่ยืมมาจากภาษาจีนกลาง

1.6.2 คำรื่นหูในภาษาจ้วงถิ่นร้วสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของชาวจ้วงถิ่นร้ว ได้แก่ ค่านิยม ทางวัตถุ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมทางศาสนา และค่านิยมทางอาชีพ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทำให้เข้าใจความหมายตรงและความหมายอุปลักษณ์ของคำรื่นหูในภาษาจ้วงถิ่นร้ว

1.7.2 ทำให้เข้าใจค่านิยมที่สะท้อนจากการใช้คำรื่นหูในภาษาจ้วงถิ่นร้ว

1.8 กรอบแนวคิดที่ใช้

แนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน (cognitive semantics) สนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ประสบการณ์ โครงสร้างความหมายทางภาษา กล่าวคือ ความหมายเสมือนภาพที่สามารถสะท้อน ระบบความนึกคิดของผู้ใช้ภาษาได้ ทำให้เข้าใจแบบจำลองทางจิตของผู้ใช้ภาษา (บัณฑิตกัญจ

ตั้งภาคกรณ, 2561, น. 76) เป็นแนวคิดที่ศึกษาความหมายโดยสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับระบบความคิดของมนุษย์ เชื่อว่าภาษานั้นไม่ได้มีความสัมพันธ์กับวัตถุหรือความเป็นจริงในโลกโดยตรง แต่ต้องอาศัยการรับรู้และการเข้าใจโลกของมนุษย์เป็นพื้นฐานตามโครงสร้างทางภาษา ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาความหมายอุปลักษณ์ของคำรึนหุในภาษาจ้งถึนรึวโดยอาศัยแนวคิดอรรถศาสตร์ปรีชานนี้ จากนั้นนำไปสู่การทำความเข้าใจค่านิยมที่สะท้อนจากคำรึนหุ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของคำรึ้นหูในภาษาจ้วงถิ่นร้าวตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานและค่านิยมที่สะท้อนจากคำรึ้นหูดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนและแบ่งเอกสารกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 5 หัวข้อ ได้แก่ 1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับชนชาติจ้วง และภาษาจ้วงถิ่นร้าว 2) การศึกษาเกี่ยวกับคำรึ้นหู 3) การศึกษาเรื่องความหมาย 4) การศึกษาความหมายตามแนวอรรถศาสตร์ปริชาน 5) การศึกษาค่านิยม รายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับชนชาติจ้วงและภาษาจ้วงถิ่นร้าว

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงประวัติความเป็นมา ประเพณีความเชื่อ และภาษาจ้วง ดังต่อไปนี้

2.1.1 ประวัติความเป็นมาของชาวจ้วง

ภาพ 1 แผนที่การกระจายภาษาจ้วง

ที่มา: ดัดแปลงจาก คณะกรรมการปริทรรศน์ภาษาชนกลุ่มน้อยของสาธารณรัฐประชาชนจีน, 2009, น. 55

พัน หงกู่ย (2531, น. 17-22) กล่าวว่าคำว่า จ้วง(壮) ซึ่งเป็นคำที่ใช้เรียกชนเผ่าที่พูดภาษาจ้วงในปัจจุบัน แต่ดั้งเดิมในสมัยราชวงศ์ซ่งหรือที่ไทยเรียกว่า ซ่ง (ค.ศ. 900-1279) คำนี้ใช้เรียกกองทัพที่มีทหารเป็นชาวจ้วงว่า “จ้วงยูน (壮人)” หรือ “จ้วงตึง (壮丁)” ต่อมาในสมัยราชวงศ์หยวน (ค.ศ. 1206-1368) ตัวอักษรที่หมายถึงชนชาตินี้เขียนด้วยอักษร 2 ตัว คือ “จ้วงจู่ (撞族)” ตัวแรกมีความหมายว่า “ชน” หรือ “ปะทะ” ตัวที่สองแทนเสียงว่าจ้วง ในสมัยราชวงศ์หมิงและราชวงศ์ชิงจนถึงสมัยก๊กมินตั๋ง (ค.ศ. 1949) มีการเปลี่ยนอักษรตัวแรกเป็น “ถอง (撞)” ซึ่งหมายความว่าสัตว์ในวงศ์สุนัขจำพวกหนึ่ง แสดงการดูถูกเหยียดหยามว่าชนชาตินี้เป็นชนชาติป่าเถื่อน ในปี 1965 รัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนได้เปลี่ยนอักษรตัวแรกนี้ให้เป็น “จ้วง (壮)” ที่มีความหมายว่า “เติบโต แข็งแรง” ส่วนตัวอักษรที่สองซึ่งใช้แทนเสียงจ้วงก็ยังคงใช้คำเดิม กล่าวคือ จ้วงจู่(壮族)

ในปี 214 ก่อนคริสตกาล หลังจากที่พระเจ้าจินซีฮ่องเต้ได้รวบรวมอาณาบริเวณภาคใต้ของจีนเข้าด้วยกันแล้ว พระองค์ก็ให้ขุดคลองหลิงฉี (灵渠) ที่บริเวณอำเภอชิงอันในกวางสี เพื่อเชื่อมแม่น้ำซีเจียง (西江) กับหลีเจียง (漓江) เข้าด้วยกัน คลองเชื่อมนี้เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างชนชาติจ้วงและชนชาติฮั่น ในสมัยนั้นชาวโล่เย่(骆越)อาศัยอยู่ในก๊วยหลินซึ่งขึ้นตรงต่อราชวงศ์ฉิน ถ้าหากชาวโล่เย่เป็นพวกจ้วง ชนชาติจ้วงก็เปรียบเสมือนเป็นสมาชิกของครอบครัวใหญ่แห่งประชาชาติจีนเช่นกันตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา และชาวฮั่นก็อพยพโยกย้ายเข้าไปอาศัยอยู่ในเขตชนชาติจ้วงเรื่อยมาทำให้ 2 ชาตินี้มีการติดต่อสัมพันธ์กันมาอย่างต่อเนื่อง

สมัยราชวงศ์ถัง (ค.ศ. 618-907) ในเขตชนชาติจ้วงได้ตั้งระบบบริหารที่เรียกว่าจี้หมี่ขึ้นสำหรับบริหารในระดับอำเภอและจังหวัด ลักษณะสำคัญของระบบนี้คือการแต่งตั้งหัวหน้าชาวจ้วงเป็นขุนนางประจำท้องถิ่น พงศาวดารบันทึกไว้ว่าในสมัยนั้นชาวจ้วงเริ่มมีชื่อสกุลใช้กันเหมือนชาวฮั่นแล้ว สกุลสำคัญ ๆ เช่น แซ่หวง ไหว่ หง โฉว เหลียง และจิน ปัจจุบันนี้ทั้ง 6 นามสกุลนี้ก็ยังคงเป็นสกุลใหญ่ของจ้วงอยู่

สมัยราชวงศ์เป่ย์ซ่งหรือซ่งเหนือ (ค.ศ. 960-1127) หลิวเฉาครองเมืองเจียวจื่อ(交趾) หรือเวียดนามในปัจจุบัน ถือเป็นโอกาสในขณะที่ยุทธจักรต้องทำศึกกับพวกเหลียว เข้ายึดเมืองกวางหยวนโจว ชาวจ้วงชื่อหงฉวนเป็นผู้นำชาวบ้านออกต่อสู้ แต่ตนเองถูกข้าศึกจับประหารชีวิต หงจื่อเกา ลูกชายเข้ารับหน้าที่แทนพ่อและได้จัดตั้ง “ต้าลี่ก๊ก” ขึ้นที่อำเภอผู้สุ่ยในกวางสีปัจจุบัน กษัตริย์ของเวียดนามได้ส่งกำลังมาปราบ หงจื่อเกาจิ้งขอความช่วยเหลือจากราชวงศ์เป่ย์ซ่ง แต่ราชวงศ์ไม่ให้ความสนใจเพราะไม่อยากจะให้เกิดเรื่องทางชายแดนภาคใต้ หงจื่อเกาจิ้งสถาปนาอาณาจักรจิ่งซีในปัจจุบัน ตั้งตนขึ้นเป็นกษัตริย์ ทรงพระนามว่า “จักรพรรดิเหยียนฮู่ยู่” หงจื่อเกายกทัพไปทางตะวันออก ตามลำน้ำอู๋เจียงเข้าล้อมเมืองกวางโจว ล้อมอยู่นานถึง 57 วันก็ยังยึดเมืองไม่ได้จึงนำทัพ

กลับกวาสีและถอยหนีไปตั้งทัพที่อำเภอกว่างหนานในเขตยูนนาน ปัจจุบันนี้ยังมีชาวจ้วงส่วนหนึ่งในเขตเหวินซานในยูนนานที่สืบเชื้อสายมาจากทหารของหนงจื่อเกา

ในปี ค.ศ. 1075 กษัตริย์หลีเฉาเจียงจื่อ(เวียดนาม)ได้ให้ทัพของตนบุกเข้ามาในเขตชินโจว เหลียนโจวและยงโจว ได้สังหารชาวบ้านชาวเมืองและจับไปเป็นเชลยจำนวนมาก ต่อมาราชวงศ์เป่ย์ซ่งได้ส่งทัพเข้ามาปราบปรามให้ทัพของเจียงจื่อออกไปจากดินแดนได้สำเร็จ

หลังสงครามปี ค.ศ. 1840 สังคมชนเผ่าจ้วงกลายเป็นสังคมกึ่งเมืองขึ้นและศักดินา มีบาทหลวงจากตะวันตกเข้ามาในเขตจ้วงและเมื่อฝรั่งเศสเข้ายึดเวียดนาม เขตจ้วงกวาสีก็กลายเป็นเขตอิทธิพลของฝรั่งเศสไป เมืองหลายเมือง เช่น หลงโจว หนานหนิง ถูกเปิดเป็นท่าสินค้าค้าขายกับต่างประเทศ

ในช่วงเวลานี้การลุกขึ้นต่อสู้ของชาวจ้วงหลายครั้ง ในสมัยก๊กมินตั๋งพวกจ้วงได้ร่วมมือต่อสู้กับซุนยัตเซ็นและสงครามที่ญี่ปุ่นเข้ารุกราน ในสงครามปลดแอกประชาชนจีน พวกจ้วงก็ได้ร่วมปฏิวัติต่อสู้อย่างเข้มแข็ง ในวันที่ 5 มีนาคม 1958 เขตปกครองตนเองจ้วง-แม้ว กวาสีจึงได้รับการสถาปนาขึ้น และในวันที่ 1 เมษายน ปีเดียวกันก็มีการจัดตั้งเขตปกครองตนเองจ้วง-แม้วเหวินซานในมณฑลยูนนาน ในเดือนมิถุนายน 1962 ก็มีการก่อตั้งอำเภอปกครองตนเองจ้วง-แม้วเหลียนซานที่กวาสี

ปัจจุบัน ประชาชาติจ้วงมีจำนวนประชากรมากเป็นที่สองรองจากชนชาติฮั่นและเป็นอันดับหนึ่งในบรรดาชนชาติส่วนน้อยของจีน ชาวจ้วงอาศัยอยู่รวมกันเป็นกลุ่มติดต่อกันในบริเวณกว้างขวาง โดยมีมณฑลกวาสีเป็นศูนย์กลาง

2.1.2 ประเพณีความเชื่อ

พิน หงกู่ย (2531, น. 23-25) กล่าวว่าชนชาติจ้วงเป็นเผ่าชนที่ชอบร้องรำทำเพลง เพลงถือว่าเป็นสื่อที่เชื่อมความสัมพันธ์ของมนุษย์รวมถึงการเลือกคู่ ฯลฯ ด้วยเหตุนี้จึงมีคำกล่าวที่ว่า ผู้ใดก็ตามที่ร้องเพลงไม่เป็น ไม่อาจมีคู่ได้ การร้องเพลงของชาวจ้วงมีอยู่ทั่วไปในแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้ ในกิจกรรมวันงานตลาดเพลง(歌圩)หรือกิจกรรมชุมนุมตลาดเพลงยังมีการนั่งข้าวเหนียว 5 สี ซึ่งจะห่อไปกินที่กิจกรรมด้วย เนื่องจากวันสามเดือนสามตามปฏิทินจันทรคติจีนเป็นช่วงระยะเวลาเตรียมไถไรไถนาเพื่อปลูกพืช การย้อมข้าวเหนียว 5 สีและย้อมไข่ให้เป็นสีในงานจึงถือเป็นการอวยพรให้การเก็บเกี่ยวพืชทั้ง 5 คือ ข้าว ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ข้าวสาลี และถั่วได้ผลบริบูรณ์ด้วย

นอกจากการร้องเพลงแล้วยังมีการฟ้อนซงหมี่ ซึ่งเป็นการแสดงการดำข้าว ประกอบจังหวะดนตรี การรำนี้มีมาแต่สมัยราชวงศ์ถัง จนถึงสมัยราชวงศ์ซ่งยังมีระบำไม้คาน ระบำเต็ดใบชา ระบำจับกุ้ง เป็นต้น

ชนชาติจ้วงนอกจากจะไหว้บรรพบุรุษแล้ว ยังนับถือบูชาสิ่งที่เหนือธรรมชาติอีกด้วย เช่น การไหว้เทพประจำเขา เทพประจำแม่น้ำ ไหว้พระภูมิเจ้าที่ เทพประจำเตาไฟ และพระอาทิตย์ นอกจากนี้ยังมีการนับถือบูชาเทพ ในสมัยราชวงศ์ถังและราชวงศ์ซ่งมีวัดวาอารามและมีพุทธศาสนิกชนอยู่บ้างในเขตชาวจ้วง ตอนหลังอิทธิพลของพุทธศาสนาค่อย ๆ เสื่อมลง ผู้นับถือศาสนาพุทธจึงมีน้อย ในสมัยหลัง มีผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกอยู่บ้าง แต่อย่างไรก็ตาม ในชีวิตประจำวันของชาวจ้วงส่วนใหญ่ยังคงนับถือเทพแห่งบรรพบุรุษเป็นหลัก (Wei Fuguo, 2005, p. 37)

ส่วนประเพณีการแต่งงานของชาวจ้วง แต่เดิมพ่อแม่เป็นผู้จัดการให้ หนุ่มสาวมีเสรีภาพสมบูรณ์ในเรื่องรักใคร่ จึงมีคำพูดที่ว่า “รักใคร่อิสระ แต่แต่งงานกันตกลงเองไม่ได้” และมีประเพณีที่หญิงแต่งงานแล้วจะไม่อยู่บ้านสามี กล่าวคือ หลังจากประกอบพิธีแต่งงานแล้วเจ้าสาวจะไม่อยู่กับเจ้าบ่าว แต่จะต้องกลับไปบ้านพ่อแม่ตน ในวันเทศกาลสำคัญหรือฤดูทำนาจึงจะไปอยู่บ้านสามี ชั่วครั้งชั่วคราว การ “ไม่อยู่บ้านสามี” นี้จะเป็นไปจนตั้งครรรภ์ลูกคนแรกแล้วจึงไปอยู่กินกับสามี ฟันหูกัย กล่าวว่าประเพณีเช่นนี้แสดงให้เห็นระบบครอบครัวที่คาบเกี่ยวระหว่างระบบครอบครัวที่ถือมารดาเป็นหลักไปสู่ระบบที่ถือบิดาเป็นหลัก กล่าวคือ สมัยก่อนโครงสร้างครอบครัวของชาวจ้วงเน้นความสำคัญของผู้เป็นแม่หรือเป็นระบบสังคมแบบหญิงเป็นใหญ่ (ปราณี วงษ์เทศ, 2549, น. 19) แต่ระบบสังคมแบบหญิงเป็นใหญ่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงหลังได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมชาวจีน โดยเฉพาะความคิดเรื่อง “男尊女卑” (ชายศักดิ์สูงหญิงต่ำต้อย) ซึ่งนักวิชาการจีนเห็นว่าการไม่อยู่บ้านสามีของหญิงชาวจ้วงหลังแต่งงานเป็นการแสดงคัดค้านต่อระบบสังคมแบบชายเป็นใหญ่ เพราะหลังแต่งงานแล้วเจ้าสาวจะสามารถกลับไปอยู่กับพ่อแม่ของตนเป็นระยะหนึ่งโดยไม่ต้องปรนนิบัติสามีหรือบิดามารดาของสามี (Tao Zixiang, 2015, p. 71)

นอกจากนี้ ชาวจ้วงยังมีการสักตัว จุดประสงค์ดั้งเดิมของการสักตัวคือป้องกันสัตว์ร้ายในน้ำเวลาไปจับปลา แสดงกลุ่มของตน และเพื่อให้ได้การคุ้มครองจากพระเป็นเจ้า (จ้าว เหม่ยฉวน, 2531, น. 33) นอกจากการสักตัวแล้ว เมื่อประมาณร้อยกว่าปีก่อนมีการนิยมกินหมากกันอยู่ทั่วไป แต่ปัจจุบันมีผู้นิยมกินหมากน้อยมาก อย่างไรก็ตามยังมีชนบประเพณีการสักตัวและการกินหมากที่ยังคงรักษาไว้จนถึงทุกวันนี้ เพียงแต่ว่าไม่ค่อยนิยมกันอีกแล้ว

2.1.3 ภาษาจ้วงถิ่น

ภาษาถิ่นของจ้วงมีความหลากหลายแตกต่างกันมาก โดยทั่วไปนิยมแบ่งเป็นสองกลุ่มหลัก ได้แก่ ภาษา “จ้วงเหนือ” พูดกันในพื้นที่ส่วนใหญ่ของมณฑลกว๋างสีและบางส่วนของจังหวัดเหวินซานของมณฑลยูนนาน และภาษา “จ้วงใต้” พบทางตะวันตกเฉียงใต้ของมณฑลกว๋างสีกับทางใต้ของจังหวัดเหวินซานในมณฑลยูนนาน ภาษาจ้วงเหนือส่วนใหญ่เป็นสาขาของภาษา “ไท” กลุ่มเหนือ

(Northern Tai) ภาษาจ้วงใต้ส่วนใหญ่เป็นสาขาของภาษา “ไท” กลุ่มกลาง (Central Tai) (สุมิตร ปิติพัฒน์, และเสมอชัย พูลสุวรรณ, 2543, น. 31)

ส่วนภาษาจ้วงถิ่นย่อยมีดังนี้ 1) ภาษาจ้วงเหนือ มี 7 ถิ่นย่อย ได้แก่ กุ้ยเป่ย์ (桂北) หลิงเจียง (柳江) หงสู่ยเหอ (红水河) ยงเป่ย์ (邕北) โย่วเจียง (右江) กุ้ยเป่ียน (桂边) และชีวเป่ย์ (邱北) 2) ภาษาจ้วงใต้ มี 5 ถิ่นย่อย ได้แก่ ยงหนาน (邕南) จั๋วเจียง (左江) เต๋อจิ้ง (德靖) เยี่ยนกว่าง (砚广) และเหวินหมา (文麻) (เมซฌ สอดส่องกฤษ, 2561, น. 111) ภาษาจ้วงที่ใช้ในหมู่บ้านร่ว (若庄) อำเภอสังหลิน (上林) เมืองหนานหนิง (南宁) เขตปกครองตนเองกวางสี (广西) เป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่งในการสื่อสารในชีวิตประจำวันสำหรับคนพื้นที่ นักภาษาศาสตร์จีนได้จัดภาษาจ้วงถิ่นร่วเป็นภาษาจ้วงเหนือถิ่นย่อยหงสู่ยเหอ (红水河) ตามเกณฑ์ทางภูมิศาสตร์และทางภาษาศาสตร์

ภาพ 2 แผนที่อำเภอสังหลิน (Shanglin)

ที่มา: ดัดแปลงจาก https://datav.aliyun.com/portal/school/atlas/area_generator

อำเภอสังหลินตั้งอยู่ทางภาคใต้ตอนกลางของมณฑลกวางสี ทิศเหนือติดกับอำเภอซิน(忻城) ทิศใต้ติดกับอำเภอปินหยาง (宾阳) ทิศตะวันออกเฉียงเหนือติดกับเมืองหลัยปิน (来宾) ทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดกับอำเภออู่หมิง (武鸣) มีพื้นที่ทั้งหมด 1,890 ตารางกิโลเมตร (คณะกรรมการสังหลินเซียนจื่อ, 2528, น. 10) เนื่องจากมีทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงาม จึงถูกขนานนามว่าสวนดอกไม้ของหลังบ้านหนานหนิง จากข้อมูลการสำรวจประชากรครั้งที่ 6 ในปี ค.ศ. 2010 พบว่าอำเภอสังหลินมีประชากรทั้งหมด 343,590 คน ในจำนวนนี้มีเผ่าชนจ้วง 263,635 คน คิดเป็น 79.62% (อ้างอิงจาก http://www.gxdfz.org.cn/gxfzb/ywpx/201702/t20170203_37066.html.) และใช้ภาษาจ้วงเป็นหลักในการสื่อสาร ซึ่งหมู่บ้านร่ว (Ruo) สังกัดตำบลเซียงเสียน อำเภอสังหลิน มี 400 กว่าครัวเรือน ประชากรมากกว่า 2,000 คน (Li Guiying, 2018, p. 2)

ระบบเสียงของภาษาจ้วงถิ่นร้ว อันได้แก่ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะ และสระ ในขณะเดียวกัน ตัวอย่างคำที่จะยกมาในลำดับต่อไปนำมาจากพจนานุกรมอักษรจ้วงดั้งเดิม(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012) ดังนี้

1) หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาจ้วงถิ่นร้วมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 8 หน่วยเสียง ดังนี้

เสียงที่ 1 ลักษณะเสียงเริ่มจาก 2 แล้วขึ้นสูงถึง 4 เป็นเสียง [24]

เสียงที่ 2 ลักษณะเสียงเริ่มจาก 3 แล้วขึ้นสูงถึง 5 เป็นเสียง [35]

เสียงที่ 3 ลักษณะเสียงเริ่มจาก 3 แล้วสิ้นสุดในระดับเดียวกัน เป็นเสียง [33]

เสียงที่ 4 ลักษณะเสียงเริ่มจาก 2 แล้วตกลงถึง 1 เป็นเสียง [21]

เสียงที่ 5 ลักษณะเสียงเริ่มจาก 5 แล้วสิ้นสุดในระดับเดียวกัน เป็นเสียง [55]

เสียงที่ 6 ลักษณะเสียงเริ่มจาก 5 แล้วตกลงถึง 1 เป็นเสียง [51]

เสียงที่ 7 เกิดจากสระเสียงสั้น ลักษณะเสียงเริ่มจาก 3 แล้วตกถึง 1 เป็นเสียง [31]

เสียงที่ 7 เกิดจากสระเสียงยาว ลักษณะเสียงเริ่มจาก 4 แล้วขึ้นสูงถึง 5 เป็นเสียง [45]

เสียงที่ 8 เกิดจากสระเสียงสั้น ลักษณะเสียงเริ่มจาก 2 แล้วตกถึง 1 เป็น [21]

เสียงที่ 8 เกิดจากสระเสียงยาว ลักษณะเสียงเริ่มจาก 5 แล้วตกถึง 1 เป็น [51]

ตาราง 1 แสดงวรรณยุกต์ในภาษาจ้วงถิ่นร้ว

หมายเลขกำกับเสียงวรรณยุกต์	ระดับเสียง	ตัวอย่างคำ
1	24	[ma ²⁴] หมา
2	35	[lɔm ³⁵] ลม
3	33	[xɑŋ ³³] ให้
4	21	[lam ²¹] น้ำ
5	55	[kai ⁵⁵] ไก่
6	51	[pɔ ⁵¹] พอ
7	เกิดจากสระสั้น	[tɔk ³¹] ตก
	เกิดจากสระเสียงยาว	[pa:k ⁴⁵] ปาก
8	เกิดจากสระเสียงสั้น	[mat ²¹] มด
	เกิดจากสระเสียงยาว	[lu:t ⁵¹] เลือด

ที่มา: ดัดแปลงจาก เมฆม สอดส่องกฤษ, ม.ป.ป., น. 33

นักภาษาศาสตร์จีนจำแนกเสียงที่ 7 และ 8 ออกเป็นเสียงสั้นและเสียงยาว เนื่องจากทางเสียงสระที่เป็นพยัญชนะเสียงกัก คือ [-p, -t,-k] และทางเสียงสระที่เป็นพยัญชนะเสียงนาสิกคือ [-m, -n,-ŋ] กับความสั้นยาวของเสียงสระ เวลาจะกล่าวถึงเสียงดังกล่าวก็จะเรียกว่าเสียง 7 เสียงสั้นกับเสียง 7 เสียงยาว หรือเสียง 8 เสียงสั้นกับเสียง 8 เสียงยาว ซึ่งปรากฏมีระดับเสียงซ้ำกับระดับเสียง 1-6 บ้างก็ตาม จะไม่มีความแตกต่างในระดับเสียง เพียงแต่ทำให้เห็นว่าคำหรือพยางค์ที่ประกอบด้วยทางเสียงสระที่เป็นพยัญชนะเสียงกักหรือเสียงนาสิกสามารถมีระดับเสียงซ้ำกับเสียง 1-6 ได้ เช่น ระดับเสียง 4 ซ้ำกับระดับเสียง 8 (เสียงสั้น) และระดับเสียง 6 ซ้ำกับระดับเสียง 8 (เสียงยาว)

2) หน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะของภาษาจ้วงถิ่นร่วมีทั้งหมด 14 หน่วยเสียง ดังนี้

ตาราง 2 แสดงพยัญชนะในภาษาจ้วงถิ่นร่ว

ตำแหน่งเกิดเสียง		ริมฝีปากทั้งคู่	ริมฝีปากฟัน	ปุ่มเหงือก	เพดานอ่อน	เพดานแข็ง	ลิ้นส่วนหน้า	ลิ้นส่วนหลัง
ลักษณะการออกเสียง	ระเบิด	p		t	k			
	เสียดแทรก		f	θ		ç	s	x
	นาสิก	m		n	ŋ			
	ข้างลิ้น			l				
	กึ่งสระ	w				j		

ที่มา: ดัดแปลงจาก Xiu Hongqin, 2554, น. 41

จะเห็นได้ว่าหน่วยเสียงพยัญชนะที่ปรากฏในภาษาจ้วงถิ่นร่วมีทั้งหมด 14 หน่วยเสียง เป็นหน่วยเสียงต้นเดี่ยว นอกจากนี้ ยังปรากฏหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาจ้วงถิ่นร่วอีก 6 หน่วยเสียง คือ [-p, -t,-k,-m,-n,-ŋ] ตัวอย่างคำดังนี้

[p-] เป็นหน่วยพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม เกิดบริเวณริมฝีปากทั้งคู่ เช่น [pit³¹] เป็ด [pai²⁴] ปี

[t-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกัก ไม่ก้อง เกิดบริเวณปลายลิ้นและปุ่มเหงือก เช่น [taŋ⁴⁵] เก้าอี้ [tuŋ²¹] ท้อง

[k-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกัก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม เกิดบริเวณลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน เช่น [kən²⁴] กิน [kou²⁴] สรรพนามบุรุษที่ 1

[m-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดบริเวณริมฝีปาก เช่น [ma⁵⁵] ไหล่ [min²⁴] ปีน

[n-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดบริเวณปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เช่น [naŋ²⁴] จมูก [na:ŋ²⁴] ร่างกาย

[ŋ-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะนาสิก ก้อง เกิดบริเวณลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน เช่น [ŋən²⁴] ดู [ŋə²⁴] งู

[l-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น เกิดบริเวณปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เช่น [lə²⁴] ฮ่อง [la:u⁴⁵] ไถ

[f-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดบริเวณฝีปากล่างกับฟันบน เช่น [fəi²⁴] ไฟ [fən²⁴] ฟีน

[θ-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดบริเวณปลายลิ้นกับหลังฟันบน เช่น [θa²⁴] ทราบ [θai³³] ใส(อวัยวะ)

[s-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดบริเวณปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก เช่น [siŋ⁵¹] ช่าง [sun²⁴] น้ำบาดาล

[ç-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดบริเวณลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็ง เช่น [çat³¹] เจ็ด [çi²⁴] ขนมหชนิดหนึ่งทำด้วยข้าวเหนียว

[x-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเสียดแทรก ไม่ก้อง เกิดบริเวณลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน เช่น [xəŋ²⁴] สีแดง [xau²¹] ข้าว

[w-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ไม่ก้อง เกิดบริเวณริมฝีปากทั้งคู่ เช่น [wa²¹] กระเบื้อง

[j-] เป็นหน่วยเสียงพยัญชนะกึ่งสระ เกิดบริเวณลิ้นส่วนกลางกับเพดานแข็ง เช่น [jiu⁵¹] ปัสสาวะ(เหยี่ยว) [jə³³] หญ้า

พยัญชนะท้ายอีก 6 หน่วยเสียง ดังนี้

[-p] [sip²¹] ลีบ [təp²¹] ตำ, ทบ

[-t] [pit³¹] เป็ด [pet³¹] แปด

[-k] [lək²¹] ลูก [ta:k⁴⁵] ตาก

[-m] [sim²⁴] เข็ม [θim²⁴] ใจ

[-n] [lin²⁴] ลิ่น [tin²⁴] ติ่น

[-ŋ] [pɔŋ⁵¹] วิ่ง [tiŋ⁴⁵] ฟิ่ง

3) หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระของภาษาจ้วงถิ่นร่วมี ทั้งหมด 64 หน่วยเสียง ได้แก่ สระเดี่ยว 12 หน่วยเสียง สระประสม 9 หน่วยเสียง สระเดี่ยวที่มีพยัญชนะท้าย 43 หน่วยเสียง ดังนี้

ตาราง 3 แสดงสระเดี่ยวในภาษาจ้วงถิ่นร่ว

ระดับลิ้น	ตำแหน่งลิ้น		หน้า		กลาง		หลัง	
	ยาว	สั้น	ยาว	สั้น	ยาว	สั้น		
สูง	-	i	-	-	u:	u/u		
กลาง	-	-	-	ə	-	o		
ต่ำ	-	ɛ/œ	a:	a	ɔ:	ɔ		

ที่มา: ดัดแปลงจาก Gan Ying, 2554, น. 25

ตาราง 4 แสดงสระประสมในภาษาจ้วงถิ่นร่ว

a:	a	i	u:	u	ɔ:	ɔ	ɛ	u	ə	œ	o
-i	a:i	ai	-	-	ui	-	vi	-	-	əi	-
-u	a:u	au	iu	-	-	-	-	-	əu	-	-

ที่มา: ดัดแปลงจาก Xiu Hongqin, 2554, น. 42

ตาราง 5 แสดงสระเดี่ยวที่มีเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาจ้วงถิ่นร่ว

a:	a	i	u:	u	ɔ:	ɔ	ɛ	u	ə	œ	o
-p	a:p	ap	ip	-	-	-	ɔp	ɛp	-	əp	-
-t	-	at	it	u:t	ut	-	-	ɛt	-	ət	-
-k	a:k	ak	ik	-	uk	-	ɔk	ɛk	-	ək	-
-m	a:m	am	im	-	-	-	ɔm	ɛm	-	əm	-
-n	a:n	an	in	-	un	-	ɔn	ɛn	-	ən	-
-ŋ	a:ŋ	aŋ	iŋ	u:ŋ	uŋ	ɔ:ŋ	ɔŋ	ɛŋ	-	əŋ	-

ที่มา: ดัดแปลงจาก Xiu Hongqin, 2544, น. 42

ตัวอย่างคำ ดังนี้

[-a:] [ka: ⁵⁵] อ่าง [-a] [na ³³] หน้า	[-o:] [xo: ⁵⁵] ท้อง
	[-o] [lo ⁵¹] ทาง [-i] [θi ³³] เขียน
[-u:] [wu: ⁵⁵] เปื้อน	[-o] [no ³³] ซ่อน [-u] [lu ²⁴] เรือ
	[-u] [ku ⁵⁵] เลื่อย
[-e] [te ²⁴] สรรพนามบุรุษที่ 3	[-em] [kem] ลด
[-ə] [jə ²⁴] ยา [-œ] [ŋœt ⁵⁵] ปอก	[-en] [ten ²⁴] ผ้าห่ม
[-oi] [loi ³³] เปียก	[-om] [pɔm ²⁴] ผอม
[-ou] [nou ²⁴] หนู(สัตว์ชนิดหนึ่ง)	[-om] [pom ³⁵] หมอบ
[-iu] [θiu ³³] น้อย [-ui] [θui ²¹] ซ้าย	[-im] [sim ²⁴] เข็ม
[-oi] [θoi ²¹] ไซ้ [-ai] [tai ³³] ร้องไห้	[-əŋ] [səŋ ⁴⁵] นิ่ง [-in] [lin ²¹] ลิ่น
[-au] [kau ⁵⁵] เก้า	[-ut] [xut ⁴⁵] หลั่ง
[-a:i] [la:i ²⁴] น้ำค้าง	[-u:t] [lu:t ⁵¹] เลือด
[-a:u] [ka:u ⁵⁵] พอ	[-ak] [pak ³¹] ผัก
[-əm] [ləm ²⁴] ลม	[-a:k] [ta:k ⁴⁵] ตาก
[-am] [nam ²⁴] ดำ	[-at] [mat ²¹] มด [-ik] [tik ³¹] เตะ
[-a:m] [na:m ⁴⁵] ซ้ำม	[-ək] [lək ²¹] ลูก [-ek] [xek ⁴⁵] แยก
[-eŋ] [θeŋ ²⁴] ดิบ, คลอด	[-uk] [kuk ³¹] เสื่อ [-ɔk] [lək ³¹] ทก
[-a:ŋ] [la:ŋ ²⁴] หอม	[-ap] [kap ³¹] กบ
[-aŋ] [paŋ ²⁴] ผ้า [-uŋ] [θuŋ ²⁴] ล้าง	[-a:p] [sa:p ⁵¹] หั่น
[-u:ŋ] [mu:ŋ ²⁴] คลอง	[-ət] [wət ³¹] ทิ้ง [-ip] [sip ²¹] สิบ
[-ən] [nən ²⁴] นอน	[-ep] [nep ³³] คีบ
[-an] [wan ³³] ซาม	[-əp] [təp ²¹] ทูบตี
[-a:n] [ka:n ²⁴] ตับ	[-et] [ket ⁵¹] ชี้นิ้ว
[-un] [tun ²⁴] กลอม [-iŋ] [liŋ ³³] หัว	[-ɔp] [xɔp ³³] กล่อง
[-wŋ] [pɔŋ ⁵¹] ริ่ง [-oŋ] [toŋ ²¹] ขยับ	[-it] [pit ³¹] เปิด [-ɔn] [ŋɔn ²⁴] ดู
[-w:ŋ] [tɔ:ŋ ²¹] ทักทาย	

2.2 การศึกษาเกี่ยวกับคำรึนหู

2.2.1 คำจำกัดความของคำรึนหู

1) ความหมายตามพจนานุกรม

ตามพจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์(ภาษาศาสตร์ทั่วไป) ฉบับราชบัณฑิตยสภา (2560, น. 159) ได้ให้คำจำกัดความของคำรึนหู (euphemism) ว่าเป็นคำหรือสำนวนที่ใช้แทนคำต้องห้ามหรือคำที่สังคมถือว่าหยาบ ไม่สุภาพ เช่น คำว่า สุขา ห้องน้ำเป็นคำรึนหูใช้แทนส้วม คำว่าเสีย สิ้น ถึงแก่กรรม ใช้แทนตาย

ตามพจนานุกรมภาษาจีนสมัยใหม่(Li Xingjian, 2004, p. 1357) ได้ชี้ว่า “措辞委婉”(อ่านว่า ซ่อฉือเหวยหว่าน) หรือ “言辞委婉”(อ่านว่าเหยียนฉือเหวยหว่าน) มีนัยว่าคำรึนหูหรือคำเลี่ยง เป็นคำพูดที่อ้อมค้อม ไม่ตรงไปตรงมา และไม่กระด้างกระเดื่อง

2) ความหมายตามทัศนะของนักวิชาการ

แก้วใจ จันทรเจริญ (2533, น. 9) กล่าวว่าคำว่าคำรึนหูมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก eu= ‘well’ pheme= ‘speaking’ ซึ่งแก้วใจ จันทรเจริญได้ให้คำจำกัดความของคำรึนหูว่า หมายถึงคำหรือถ้อยคำที่นำมาใช้แทนคำต้องห้ามในภาษา ใช้คำรึนหูเพื่อที่จะลดความรุนแรงของคำเดิมลงหรือเพื่อความสุภาพ ความราบรื่นชวนฟัง และไม่ระคายหู

รัชดา ริยะใจ (2536, น. 6) ได้นิยามคำรึนหู(euphemism) ว่าเป็นคำที่นำมาใช้แทนคำต้องห้าม เพื่อให้ฟังดูสุภาพเหมาะที่จะใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ หรือกับสุภาพชนทั่วไป

ทัศนวิทย์ ศรีมันตะ (2555, น. 6) กล่าวว่า คำรึนหูเป็นถ้อยคำที่นำมาใช้แทนคำต้องห้ามโดยมีจุดประสงค์เพื่อลดความรุนแรงของคำเดิมลงเหมาะสมที่จะใช้ในสถานการณ์ที่เป็นทางการหรือสุภาพชนทั่วไป และเพื่อให้เกิดความสุภาพราบรื่นชวนฟัง

Sopheakra Hien (2562, น. 6) ให้คำจำกัดความคำรึนหูว่าเป็นคำหรือข้อความที่ใช้แทนคำต้องห้าม เพื่อลดความรุนแรง และสร้างความสะดวก

Li Junhua (2004, p. 164) กล่าวว่า คำรึนหูเป็นกลุ่มคำที่ผู้พูดมักจะไม่แสดงความคิดเห็นส่วนตัวอย่างตรงไปตรงมา แต่จะคัดเลือกคำที่มีความหมายพ้องกันซึ่งมีความรุนแรงน้อยกว่าคำเดิม

Shao Junhang (2008, p. 19) ให้คำจำกัดความคำรึนหูว่าเป็นถ้อยคำภาษาหรือกริยาพูดที่ผู้ส่งสารแสวงหากลวิธีการสร้างคำต่าง ๆ มาแสดงทัศนะส่วนตัวอย่างอ้อมค้อมเมื่อเอ่ยถึงสรรพสิ่งอันสะเทือนใจหรือกระทบความรู้สึกของผู้รับสาร อาทิ หวาดกลัว ละอายใจ บวงสรวงบูชา หรือไม่เหมาะสมกาลเทศะ โดยมีจุดประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงการทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้สึกเชิงลบทางจิตใจ

Xia Suwan (2013, p. 5) กล่าวว่า คำรึ้นหูเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาอันสำคัญยิ่งชนิดหนึ่ง มักปรากฏในท่ามกลางการสนทนาระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความรู้สึกที่ดีและสบายใจ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามีการศึกษาคำรึ้นหูและให้นิยามศัพท์คำรึ้นหูหลากหลายมุมมอง ซึ่งสรุปได้ว่าคำรึ้นหูเป็นคำที่ใช้แทนคำต้องห้ามและคำที่ใช้ตอบสนองความต้องการทางจิตใจ เพื่อแสดงความรู้สึกนึกคิดของผู้พูดภายใต้กรณีที่จำกัดหรือตามกาลเทศะ ลดความรุนแรงของความหมายและเพิ่มความสุขจากการใช้คำเดิมและคำต้องห้าม

2.2.2 งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคำรึ้นหู

การศึกษาเกี่ยวข้องกับคำรึ้นหู ได้แก่ คำรึ้นหู คำต้องห้าม คำบริภาษ คำหยาบ คำเลียง และคำดำ ดังนี้

1) คำรึ้นหู

ที่ผ่านมาพบมีการศึกษาที่เกี่ยวกับคำรึ้นหูในหลากหลายภาษา อาทิ ภาษาไทย ภาษาจีน ภาษากวางตุ้ง และภาษาอื่น ๆ งานวิจัยเหล่านี้ได้ศึกษาคำรึ้นหูในหลากหลายมิติ ซึ่ง ณ ที่นี้ผู้วิจัยจะนำมากล่าวถึงโดยสังเขป ได้แก่

แก้วใจ จันท์เจริญ(2533) ได้ศึกษาคำรึ้นหูในภาษาไทย โดยมุ่งศึกษาลักษณะของคำรึ้นหูและความหมายของคำรึ้นหูด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำ (Componential Analysis) ซึ่งคำต้องห้ามที่คัดเลือกมาเพื่อเป็นคำหลักในการเก็บข้อมูลคำรึ้นหู ได้แก่ 1. /hîa/ 2. /ta:j/ 3. /máreŋ/ 4. /jét/ 5. /khuaj/ 6. /hî:/ 7. /nom/ 8. /mǝj/ 9. /khî:/ 10. /jîaw/ 11. /tòt/ ผลการศึกษาพบว่าลักษณะเด่นของคำรึ้นหูสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ ประเภทที่หนึ่ง การดัดแปลงคำต้องห้ามให้มีรูปแบบใหม่ เช่น ใช้คำว่า “ตัวเอี้ย” แทนคำว่า /hîa/ ประเภทที่สอง การใช้ศัพท์ภาษาต่างประเทศ เช่น ใช้คำว่า “เมคเลิฟ” แทนคำว่า /jét/ ประเภทที่สาม การลดความหมายของคำ เช่น ใช้คำว่า “ที่นาหรือที่ดินผืนน้อย” แทนคำว่า /hî:/ นอกจากนี้แก้วใจ จันท์เจริญ ยังสรุปให้เห็นว่าความหมายตรงจากหน่วยศัพท์ของคำรึ้นหูเป็นความหมายที่ต้องอ้างอิงถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม ความหมายแฝงเป็นความหมายที่สื่อความรู้สึกไปในทางที่ดี เช่น คำว่า “อวยวะเพศ” (ความสุภาพ) “ไปสวรรค์” (ความสุข) “ตัวเงินตัวทอง” (ความมั่งคั่ง) และคำรึ้นหูดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมหลากหลายประการ ดังนี้

- 1) ความมั่นคง เห็นได้จากคำว่า “ตัวเงินตัวทอง”
- 2) ความเชื่อในพุทธศาสนา เห็นได้จากคำว่า “สิ้นบุญ” “หมดกรรม”

3) การให้ความสำคัญแก่เพศชาย เห็นได้จากคำว่า “เจ้าโลก” “อาวุธ” เป็นการใช้อุปลักษณส์ื่อถึงความมีอำนาจ เพื่อใช้เรียกอวัยวะเพศชายในขณะที่ไม่พบอุปลักษณส์ื่อที่มีความหมายแฝงในทำนองเดียวกันในการเรียกอวัยวะเพศหญิง

นอกจากนี้ยังพบเห็นโลกทัศน์ที่สำคัญอีก 2 ประการ ได้แก่ โลกทัศน์แห่งความแตกต่างระหว่างชายกับหญิง โลกแห่งบุญและบาป

รัชดา ธิยะใจ (2536) ได้ศึกษาคำรึ้นหูในภาษาไทยประเภทที่มาจากคำต้องห้ามที่ใช้ในบางกรณี ซึ่งคัดเลือกคำตามเกณฑ์ของสเปียร์ส (Spears, 1982, p. xii) เพื่อศึกษารูปแบบและความหมายแฝงของคำรึ้นหูดังกล่าว โดยมี 30 คำ 4 กลุ่ม ดังนี้

1) คำที่เกี่ยวกับอาชีพและสถานที่ประกอบการ เช่น ใช้คำว่า “หญิงอาชีพพิเศษ” แทนคำว่า “โสเภณี”

2) คำที่เกี่ยวกับความเสื่อม ความบกพร่อง ความผิดปกติของร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา เช่น ใช้คำว่า “ไม้ป่าเดียวกัน” แทนคำว่า “รักร่วมเพศ”

3) คำที่แสดงถึงฐานะเศรษฐกิจ เช่น ใช้คำว่า “ผู้มีรายได้น้อย” แทนคำว่า “คนจน”

4) คำที่เกี่ยวกับการกระทำหรือสภาพที่ไม่ดี เช่น ใช้คำว่า “ไม่เจริญ” แทนคำว่า “ล้ำหลัง”

นอกจากนั้น รัชดา ธิยะใจยังวิเคราะห์ความหมายแฝงด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำ (Componential Analysis) ผลการศึกษาพบว่าคำรึ้นหูประเภทดังกล่าวมีการสร้างคำหลากหลายวิธี ดังนี้ 1) การเลือกใช้คำที่มีความหมายเป็นกลาง ๆ ไม่สื่อความหมายไปในทางที่ไม่ดีหรือดี หรือเลือกใช้คำที่มีความหมายดี ตัวอย่างเช่น “เด็กพิเศษ” 2) การเลือกใช้คำที่มีความหมายแฝงแสดงความรู้สึก ตัวอย่างเช่น พุดถึงญาติผู้ใหญ่แทนตาพ่อแม่ 3) การใช้คำที่มีความชัดเจนน้อยกว่าคำเดิม ตัวอย่างเช่น ใช้คำว่า “ปรับราคา” แทนคำว่า “ขึ้นราคา” 4) การเลือกใช้คำแสดงความหมายปฏิเสธร่วมกับคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำเดิม ตัวอย่างเช่น ใช้คำว่า “ไม่เจริญ” แทนคำว่า “ล้ำหลัง” 5) การเลือกใช้คำที่มีความหมายแฝงไปในทางที่ให้ความสำคัญและยกย่อง ตัวอย่างเช่น “พุดให้เชื่อ” และวิเคราะห์ความหมายแฝงของคำรึ้นหูที่กล่าวมาข้างต้นตามแนวคิดอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ พบว่าคำรึ้นหูประกอบด้วยอรรถลักษณะเด่นที่แสดงความหมายแฝง 7 ประการ เป็นความหมายแฝงของคำรึ้นหูส่วนใหญ่และได้ยกระดับความหมายของคำรึ้นหูให้ฟังดีขึ้น ดังนี้ 1) อรรถลักษณะแสดงความรู้สึก 2) อรรถลักษณะแสดงความหมายดี 3) อรรถลักษณะแสดงความสำคัญ 4) อรรถลักษณะแสดงการยกย่อง 5) อรรถลักษณะที่ระบุลักษณะงานและธุรกิจ 6) อรรถลักษณะที่บอกสภาพหรือการกระทำของคน 7) อรรถลักษณะแสดงความชัดเจน

นอกจากนี้ ยังสามารถเห็นถึงค่านิยมที่สะท้อนจากคำรึ้นหูดังกล่าว ได้แก่ ความสุภาพ การให้ความสำคัญแก่บุคคลและการยกย่องบุคคลอื่น

ทัศนวิทย์ ศรีมันตะ (2555) ได้ศึกษาทวิวิธีการสร้างถ้อยคำรึ้นหูในภาษาไทย และภาษาจีนกลางปัจจุบัน โดยศึกษาทวิวิธีการสร้างคำรึ้นหูที่มาจากคำต้องห้ามในภาษาไทยและภาษาจีนกลางปัจจุบัน และเปรียบเทียบความคิดความเชื่อและค่านิยมที่สะท้อนจากคำรึ้นหูดังกล่าว ซึ่งคำต้องห้ามภาษาไทยได้แก่ “เหี้ย” “ตาย” “มะเร็ง” “เย็ด” “ควย” “หี” “นม” “หมอย” “จี้” “เยี่ยว” และ “ตด” ส่วนคำต้องห้ามภาษาจีนกลาง ได้แก่ “死亡(sǐwáng) ตาย” “接吻(jiēwǔ) จูบ” “小便(xiǎopiàn) เยี่ยว” “大便(dàbiàn) ชี้” “月薪(yuèxīn) เงินเดือน” “胖(pàng) อ้วน” “老婆(lǎopó) เมีย” “做爱(zuòài) เย็ด” “生殖器(shēngzhīqì) อวัยวะเพศ” “人妖(rényāo) กะเทย” “月经(yuèjīng) ระดู” “笨(bèn) โง่” “失业(shīyè) ตกงาน” “手淫(shǒuyín) ช่วยตัวเอง” “小老婆(xiǎolǎopó) เมียน้อย” “妓女(jìnyǚ) โสเภณี” “怀孕(huáiyùn) ตั้งท้อง” ผลการศึกษาทวิวิธีการสร้างคำรึ้นหูมีดังนี้

- 1) การตัดแปลงคำ เช่น ภาษาไทย: “ตัวเหี้ย” แทน “ตัวเหี้ย” ภาษาจีน “卖 Y(mài Y)” แทน “卖淫(màiyín) ขายตัว”
- 2) การใช้คำศัพท์ต่างประเทศ เช่น ภาษาไทย: “มีเซ็กซ์” แทน “เย็ด” ภาษาจีน “kiss” แทน “接吻(jiēwǔ) จูบ”
- 3) การลดความหมายของคำ เช่น ภาษาไทย: “เสียชีวิต” แทน “ตาย” ภาษาจีน “去世(qùshì) ถึงแก่กรรม” แทน “死亡(sǐwáng) ตาย”
- 4) การใช้อุปลักษณ์ เช่น ภาษาไทย: “ทำการบ้าน” แทน “เย็ด” ภาษาจีน “吃豆腐(chīdòufu) กินเต้าหู้” แทน “做爱(zuòài) เย็ด”

นอกจากนี้ ทัศนวิทย์ ศรีมันตะยังได้เปรียบเทียบและสรุปความคิดความเชื่อ และค่านิยมที่สะท้อนจากคำรึ้นหูเหล่านี้ เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับการขจัดความกลัว ตัวอย่าง เช่น “ตัวกินไก่” แทน “เหี้ย” “炒鱿鱼(chǎoyóuyú) ผัดปลาหมึก” แทน “失业(shīyè) ตกงาน” เป็นต้น ค่านิยมเกี่ยวกับความสุภาพ ตัวอย่าง “อุจจาระ” แทน “จี้” “方便(fāngbiàn) สะดวกสบาย” แทน “小便(xiǎopiàn) เยี่ยว/大便(dàbiàn) ชี้”

Sopheaktra Hien (2562) ได้ศึกษาคำรึ้นหูในภาษาเขมร โดยศึกษาทวิวิธีการสร้างคำรึ้นหูที่ใช้แทนคำต้องห้ามในภาษาเขมร และค่านิยมกับโลกทัศน์ที่สะท้อนจากคำรึ้นหูดังกล่าว ตามแนวคิดอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ โดยเก็บรวบรวมมามีทั้งหมด 247 คำ และแบ่งลักษณะของคำรึ้นหูออกเป็น 8 กลุ่ม ได้แก่

- 1) คำรึนหุที่เกี่ยวกับความตาย เช่น /khouc/ “เสี” แทน /slap/ “ตาย”
 - 2) คำรึนหุที่เกี่ยวกับของเสีและการซับถ่ายของเสี เช่น /[kaʔ-somnal]-ʔaha:/ “กากอาหาร” แทน /ʔac/ “จึ”
 - 3) คำรึนหุที่เกี่ยวกับอว้ยะเทศและอว้ยะร่างกาย เช่น /kropɔm-chu:k/ “บ้วตุ้ม” แทน /dah/ “นม”
 - 4) คำรึนหุเกี่ยวกับกิจกรรมทางเทศ เช่น /banʔat-pʰlɔ:ŋ-snae/ “ก่อไฟความรัก” แทน /coj/ “jet”
 - 5) คำรึนหุที่เกี่ยวกับความบกพร่อง ความผิดปกตของร่างกาย จิตใจและสติปัญญา เช่น /kompɔh-mən-szi-ba:n/ “ความสูงไม่ค้อยได้” แทน /tiɜ/ “เตี้ย”
 - 6) คำรึนหุที่เกี่ยวกับอาชีพ เช่น /srej-roʔ-si-pʰlɔi-phe:t/ “ผู้หญิงหากินทางเทศ” แทน /srejkhouc/ “โสเกณี”
 - 7) คำรึนหุที่เกี่ยวกับชื่อชาติพันธุ์ /kʰma:ɛ-lɔ/ “เขมรบน” แทน /pʰno:ŋ/ “ชาติพันธุ์ผุหนง”
 - 8) คำรึนหุที่เกี่ยวกับสัตว์ เช่น /lo:k-thom/ “ท่านผู้ใหญ่” แทน /kʰla:/ “เสี”
ผลการศีกษาพบว่ากลวิธีการสร้างคำรึนหุในภาษาเขมรมีหลากหลายประเภท
ได้แก่
- 1) การใช้อุปลักษณ เช่น ใช้ /ceec-ʔomboon/ “กล้วยหอม” แทน /kʰda:/ “khuai”
 - 2) การยืมคำศัพท์ภาษาต่างประเทศ เช่น ใช้คำว่า /joni:/ “โยนี” แทน /kanduɜj/ “hĩ”
 - 3) การลดความหมายของคำ เช่น ใช้คำว่า /ruzm-phe:t/ “ร่วมเทศ” แทน /coj/ “jet”
 - 4) การใช้คำอุปนิเสศ เช่น ใช้คำว่า /mən-szi-chʰla:t/ “ไม่ค้อยฉลาด” แทน /lʰuon/ “โง”
 - 5) การดัดแปลงคำ เช่น ใช้คำว่า /com/ “เปลี่ยนพยัญชนะท้ายของคำเดิม” แทน /coj/ “jét”
 - 6) การใช้คำตรงกันข้าม เช่น ใช้คำว่า /comŋi:-sra:l/ “โรคเบา” แทน /comŋi:-ʔeet/ “โรคเอตส์”
 - 7) การย่อคำ เช่น ใช้คำว่า /ʔɜl-ci:-bi:-tʰi:/ “แอลจีบีที” แทน /kʰtɔ:ŋ/ “กะเทย”
- Sopheaktra Hien ได้วิเคราะห์ความหมายตามแนวคิดอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์พบว่าความหมายตรงของคำรึนหุในภาษาเขมรมักเกี่ยวข้องกับอว้ยะในร่างกาย รูปลักษณ สัตว์ ของเสี การซับถ่าย กิจกรรมทางเทศ โรคภัยไข้เจ็บ อาชีพ สภาพจิต ชาติพันธุ์ สติปัญญา และความตาย

ซึ่งมากกว่าความหมายอุปลักษณ์ จากการศึกษาคำรื้อนहुตั้งกล่าวสามารถมองเห็นถึงค่านิยมและโลกทัศน์ของชาวเขมร ได้แก่ ค่านิยมที่เกี่ยวกับความเชื่อ เช่น ความเชื่อเรื่องพุทธศาสนา เห็นได้จากใช้คำว่า “สิ้นกรรม” แทน “ตาย” ค่านิยมที่เกี่ยวกับบุคคลและสังคม เช่น การยกย่องเพศชาย เห็นได้จากใช้คำว่า “อาวุธ” แทน “อวัยวะเพศชาย” และค่านิยมที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิต เช่น ใช้คำว่า “ผู้หญิงหากินทางเพศ” แทน “โสเภณี” ส่วนโลกทัศน์ที่สะท้อนจากคำรื้อนहुตั้งกล่าวคือ โลกทัศน์แห่งธรรมชาติ โลกทัศน์แห่งบุญและบาป และโลกทัศน์แห่งความไม่เท่าเทียม

นอกจากนี้ Xia Suwan (2013) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคำรื้อนหุระหว่างภาษาจีนและภาษาไทย โดยศึกษาวิธีการสร้างคำรื้อนหุ หน้าที่ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ของคำรื้อนหุและค่านิยมที่สะท้อนจากคำรื้อนหุ ผลการศึกษาพบว่าวิธีการสร้างคำรื้อนหุภาษาไทยกับภาษาจีนมีดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงระบบเสียงบางหน่วยเสียง กล่าวคือ ภาษาจีนใช้คำพ้องเสียงแทนคำต้องห้าม เช่น ใช้ “梨(li)สาลี” แทน “离(li)พลัดพรากจากไป” ภาษาไทยใช้ “ตัวเหี้ย” แทน “ตัวเหี้ย” เป็นต้น

2) การใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาจีน ใช้ “WC(water closet)” แทน “厕所(cèsuǒ) ห้องน้ำ” ภาษาไทย ใช้ “จี้” แทน “ตาย” น่าสังเกตที่ว่าในภาษาไทยมีการพจนานุกรมเพื่อความไม่สุภาพของคำเดิม เช่น ใช้คำว่า “เห็นหมี” เป็นต้น แต่ไม่พบกรณีนี้ในคำรื้อนหุของภาษาจีน

3) การใช้คำวิเศษและการเติมคำปฏิเสธเข้าไปข้างหน้าคำคุณศัพท์ เช่น ใช้ “她不漂亮(她不漂亮)” แทน “เขาขี้เหร่(她是丑的)”

นอกจากนี้ Xia Suwan ยังพบการใช้คำรื้อนหุตั้งกล่าวนั้นมีหน้าที่ทางวัจนปฏิบัติศาสตร์อันสำคัญหลากหลายประการ ได้แก่

1) เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำต้องห้าม เช่น “为国捐躯(wèiguó juānqū) พลีชีพเพื่อชาติ” แทน “死(sǐ) ตาย” “สิ้นกรรม” แทน “ตาย”

2) เพื่อความสุภาพ เช่น “视力不好(shìlì bùhǎo) สายตาไม่ดี” แทน “瞎子(xiāzi) ตาบอด” “ผู้พิการขา” แทน “ขาเป๋”

3) เพื่อการกลบเกลื่อน เช่น ใช้ “第三世界(dìsān shìjiè) ประเทศที่สาม” แทน “贫国(pínguó) ประเทศยากจน” “ผู้ด้อยโอกาส” แทน “ผู้ยากไร้”

4) เพื่อการชื่นชม เช่น ใช้ “白衣天使(báiyī tiānshǐ) นางฟ้าชุดขาว” แทน “พยาบาล” “เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย” แทน “ยาม”

ซึ่งทำให้เห็นถึงค่านิยมที่สะท้อนจากคำรื้อนหุตั้งกล่าว 2 ประการ คือ ค่านิยมเกี่ยวกับพุทธศาสนาและค่านิยมเกี่ยวกับความสุภาพ

ส่วน Xie Yi (2014) ศึกษาเปรียบเทียบคำรื้อนหุระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทยในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของ Xia Suwan (2013) แต่มีความแตกต่างกันทาง ด้านคำ

รึ้นหูที่มาจากคำต้องห้ามในภาษาไทย กล่าวคือ Xie Yi ได้เพิ่มเติมประเภทคำรึ้นหูในภาษาไทย ได้แก่ คำรึ้นหูที่มาจากคำต้องห้ามทางราชาศัพท์ ทางพุทธศาสนา และทางรักร่วมเพศ ซึ่งสามารถแบ่งประเภทคำรึ้นหูออกเป็น 9 กลุ่ม ดังนี้

- 1) คำรึ้นหูที่เกี่ยวกับการขับถ่าย เช่น “方便” “ถ่ายอุจจาระ”
- 2) คำรึ้นหูที่เกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย เช่น “下边” “นางน่อย”
- 3) คำรึ้นหูที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ เช่น “房事” “มีอะไรกัน”
- 4) คำรึ้นหูที่เกี่ยวกับการบกพร่อง ความผิดปกติของร่างกาย จิตใจ เช่น “失明” “คนพิการทางสายตา”

- 5) คำรึ้นหูที่เกี่ยวกับโรคภัยไข้เจ็บ เช่น “大病” “นกเขาไม่ขัน”
- 6) คำรึ้นหูที่เกี่ยวกับความตาย เช่น “圆寂” “สวรรคต”
- 7) คำรึ้นหูที่เกี่ยวกับรูปลักษณ์ “富态” “สมบูรณ์”
- 8) คำรึ้นหูที่เกี่ยวกับอาชีพ “城市美容师” “พนักงานทำความสะอาด”
- 9) คำรึ้นหูที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น “离婚” “หย่าร้าง”

นอกจากนี้แล้วยังอธิบายสาเหตุที่คนจีนและคนไทยมีการใช้คำรึ้นหูดังกล่าวในชีวิตประจำวัน ได้แก่

- พระมหากษัตริย์
- 1) เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำต้องห้ามและแสดงความอาฆาตมาดร้าย
 - 2) เพื่อขจัดความกลัวอันเนื่องมาจากความตาย
 - 3) เพื่อหลีกเลี่ยงกลางร้าย
 - 4) เพื่อความสุภาพ
 - 5) เพื่อปกป้องตัวเอง

Wu Mingzhi (2020, pp. 120-121) ได้อธิบายสาเหตุสองประการที่ทำให้ภาษากวางตุ้งมีการใช้คำรึ้นหู ได้แก่ สาเหตุทางด้านสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ ชาวกวางตุ้งมักยึดถือหลักความสุภาพเรียบร้อย มีไมตรีและมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในวงสนทนา และสาเหตุทางด้านความคิดเรื่องชนชั้นในสังคม กล่าวคือ ในอดีตสังคมจีนปกครองด้วยระบบอุปถัมภ์ที่เน้นผู้ชายเป็นใหญ่ เหตุฉะนั้นเวลาเอ่ยถึงสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเพศชายมักใช้ถ้อยคำที่สุภาพเรียบร้อยมาแทนที่ในขณะเดียวกัน Wu Mingzhi ได้แบ่งประเภทคำต้องห้ามภาษากวางตุ้งออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

- 1) คำต้องห้ามที่เกี่ยวกับงานมงคล เช่น ห้ามเอ่ยถึง “老(lǎo) แก่” “死(sǐ) ตาย” ในงานแต่งงาน
- 2) คำต้องห้ามที่เกี่ยวกับงานเทศกาลต่าง ๆ เช่น ห้ามเอ่ยถึง “先走一步(xiān-zǒu-yí-bù) ก่อน-ไป-หนึ่ง-ก้าว” ในวันตรุษจีน ซึ่งหมายถึงขอลาจากโลกนี้ไปก่อน

3) คำต้องห้ามที่เกี่ยวกับงานศพ เช่น ห้ามเอ่ยถึง “别走(bié zǒu) อย่าจากไป”
ในงานศพ

4) คำต้องห้ามอื่น ๆ เช่น คำต้องห้ามทางธุรกิจ เกษตรกรรม เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบประเภหคำรึนหุภาษากวางต้ง 2 กลุ่ม อันได้แก่ 1) การใช้ความหมายตรงกันข้ามมาแทนที่ เช่น เนื่องจากคำว่า “空(kōng) ว่างเปล่า” พ้องเสียงกันกับ “凶(xiōng) โหคร้ายหรือโหดร้าย” เวลาเอ่ยถึงคำดังกล่าว ชาวกวางต้งจึงใช้คำอื่นมาแทน เช่น ใช้คำว่า “吉屋(jí wū) บ้านมงคล” แทน คำว่า “空房子(kōng fáng zi) บ้านว่างเปล่า” 2) การใช้คำสุภาพและถ่อมตัว เช่น นิยมใช้ “请问(qǐng wèn) ขอถาม” “请(qǐng) โปรดกรุณา” เป็นต้นในการสนทนาในชีวิตประจำวันของชาวกวางต้ง

Zhang Jiusha (2016) ศึกษาเรื่องคำรึนหุในภาษาจีนเกี่ยวกับขโมย สรุปให้เห็นถึงประเภหของคำรึนหุในภาษาต้งกล่าวเกี่ยวกับขโมยโดยแบ่งตามสาระทางอรรถศาสตร์ (Semantic Content) ออกเป็น 3 ประเภหและตามแรงจูงใจเชิงโครงสร้าง (Structural Motivation) ของคำรึนหุต้งกล่าว 2 ประเภห ดังนี้

ประเภหคำรึนหุในภาษาจีนกลางเกี่ยวกับขโมย

1) การขโมยเกี่ยวข้องกับบุคคล

1.1) ผู้ลักทรัพย์ เช่น ใช้คำว่า “三只手(sān zhī shǒu) มือสามตัว” “插手(chā shǒu) มือล้วงกระเป๋า” เป็นต้น เรียกแทน “小偷(xiǎo tōu) หัวขโมย”

1.2) ผู้ถูกลักทรัพย์ เช่น ใช้คำว่า “失魂鱼(shī hún yú) ปลาไร้วิญญาณ” “矮半截(ǎi bàn jié) ผู้เตี้ยกว่า” เรียกแทน “受害者(shòu hài zhě) ผู้เสียประโยชน์”

2) การขโมยเกี่ยวข้องกับสิ่งของ

2.1) อุปกรณ์ที่ใช้ในการขโมย เช่น คำว่า “滑条(huá tiáo) ไม้ไผ่เรียบ”

2.2) สิ่งของที่ถูกขโมย เช่น ใช้คำว่า “皮子(pí zi) หนัง” เรียกแทน “钱包(qián bāo) กระเป๋าเงิน”

2.3) ตำแหน่งหรือสถานที่ถูกขโมย เช่น ใช้คำว่า “地道(dì dào) อุโมงค์” เรียกแทน “裤兜(kù dōu) กระเป๋ากางเกง”

3) การขโมยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล

3.1) ระหว่างการขโมย เช่น ใช้คำว่า “踩盘子(cǎi pán zi) เหยียบจาน” เรียกแทน “踩点(cǎi diǎn) เตรียมตัวขโมย”

3.2) ลักษณะการขโมย ใช้คำว่า “骑马(qí mǎ) ขี่ม้า” เรียกแทน “自行车(zì xíng chē) จักรยาน/摩托车(mó tuō chē) จักรยานยนต์” ที่จะถูกขโมย

3.3) ประเภทอื่น ๆ เช่น ใช้คำว่า “手脚不干净(shǒujiǎo bù gānjìng) มือเท้าไม่สะอาด” “没本生意(méiběn shēngyì) ธุรกิจที่ไม่ต้องลงทุน” เป็นต้นเรียกแทน “小偷(xiǎo tōu) หัวขโมย”

ส่วนแรงจูงใจเชิงโครงสร้าง ได้แก่ อุปลักษณ์ (Metaphor) และนามนัย (Metonymy)

สำหรับภาษาจ้วงยังไม่พบงานวิจัยใด ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับคำขึ้นหูโดยตรงแต่มีการศึกษาเกี่ยวกับภาษาอื่น ๆ หรือภาษาจ้วงโดยยกตัวอย่างคำขึ้นหูบางประเภท ดังนี้

Lu Xiaosong (2561, p. 48) ศึกษาเพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วงโดยยกตัวอย่างและอธิบายคำที่ใช้แทนอาชีพขายบริการ ดังนี้

“มุ่มถนสนี่แยกมีดอกโบตัน (หมายถึงโสเภณี) เตือนพี่ว่าอย่าไปเด็ด ดอกโบตันปลูกใต้กระท่อมดอกไม้ น้ำเต้าห้อยอยู่ เพราะอยากเห็นดอกไม้” (Lu Xiaosong, 2561, p. 48)

จะเห็นได้ว่าผู้หญิงชาวจ้วงบางส่วนประกอบอาชีพโสเภณีซึ่งเป็นอาชีพที่ถูกมองว่าด้อยคุณค่า จึงมีการใช้ดอกโบตันมาเรียกแทนอาชีพดังกล่าว เพื่อไม่กระทบความรู้สึกของผู้พูดและผู้ฟัง

นอกจากนี้ Lu Xiaosong ยังยกตัวอย่างที่เรียกแทนคนยากจน เช่น มะระ โดยนำรสขมของมะระมาเปรียบเทียบกับความยากลำบากของคนยากจน เพื่อลดความหยาบคายของคำเดิม

ส่วน Zeng Manli (2014) ศึกษาเรื่องหมวดศัพท์ร่างกายในภาษาจ้วง ชี้ให้เห็นว่าในภาษาจ้วงมีการใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวกับอวัยวะในร่างกายมาเรียกแทนคำที่มีความหมายแสดงถึงความไม่สุภาพ หยาบคาย หรือคำที่มีความหมายเชิงลบ ดังนี้

ก. คำศัพท์ที่เกี่ยวกับตา เช่น ใช้คำว่า “da hoengz(ตาแดง)” เรียกแทนคนขี้ใจจาง

ข. คำศัพท์ที่เกี่ยวกับหู เช่น ใช้คำว่า “rwz raez(หูยาว)” เรียกแทนคนดื้อไม่ยอมเชื่อฟัง

ค. คำศัพท์ที่เกี่ยวกับจมูก เช่น ใช้คำว่า “ndaeng ngaeu(จมูกโค้ง)” เรียกแทนคนตะหนี่

ง. คำศัพท์ที่เกี่ยวกับหน้า เช่น ใช้คำว่า “naj fonx (หน้าดำ)” เรียกแทนการโกรธ

จ. คำศัพท์ที่เกี่ยวกับปาก เช่น ใช้คำว่า “bak naek(ปากหนัก)” เรียกแทนผู้ไร้มารยาท

- ฉ. คำศัพท์ที่เกี่ยวกับมือ เช่น ใช้คำว่า “fwngz lai(มือเยอะ)” เรียกแทน
หัวขโมย
- ช. คำศัพท์ที่เกี่ยวกับท้อง เช่น ใช้คำว่า “dungx naeuh(ท้องเนา)” เรียกแทน
ผู้ไร้คุณธรรม
- ซ. คำศัพท์ที่เกี่ยวกับดับ เช่น ใช้คำว่า “mbei noix (ดับเล็ก)” เรียกแทน
ผู้ซื่อสัตย์
- ณ. คำศัพท์ที่เกี่ยวกับเอว เช่น ใช้คำว่า “hwet raez(เอวยาว)” เรียกแทน
ผู้ซื่อสัตย์
- ญ. คำศัพท์ที่เกี่ยวกับขา เช่น ใช้คำว่า “ga geq (ขาแก่)” เรียกแทนผู้ที่ดูเหมือน
คนแก่

จากงานวิจัยต่าง ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับคำรึนหูดังกล่าวข้างต้น นำไปสู่ข้อสังเกตว่า โดยทั่วไปแล้ว สังคมใดสังคมหนึ่งที่ผู้คนไปมาหาสู่และปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้งที่อาจมีระบอบ การปกครองที่แตกต่างกัน จะหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จำเป็นต้องแสวงหาถ้อยคำที่สุภาพและชวนฟังมาแทน คำต้องห้าม คำหยาบ หรือคำอื่น ๆ ที่จะกระทบกระเทือนความรู้สึกของผู้ฟัง ซึ่งคำเหล่านี้ก็คือคำรึนหู นั่นเอง การใช้คำรึนหูเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาศาสตร์ชนิดหนึ่ง ผู้ศึกษาหลากหลายให้ความสนใจศึกษา คำรึนหูและครอบคลุมหลายด้าน เช่น การศึกษาคำรึนหูเฉพาะคำ กลวิธีการสร้างคำรึนหู สาเหตุการ สร้างคำรึนหู การเปรียบเทียบคำรึนหูระหว่างภาษาที่ต่างกัน ตลอดจนค่านิยมและโลกทัศน์ที่สะท้อน จากคำรึนหู การที่มีการศึกษาหลากหลายมุมมองเช่นนี้ อาจเนื่องจากผู้วิจัยแต่ละคนมีประสบการณ์ ทางสังคมที่ต่างกัน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่พบงานวิจัยใด ๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับคำรึนหูในภาษาอังกฤษ ถิ่นรัฐ ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจในการศึกษาดังกล่าว

2) คำต้องห้าม

คำต้องห้าม(taboo words) มีรากศัพท์มาจากภาษาตองกัน (Tongan) ว่า tabu หมายถึงข้อห้ามต่าง ๆ ทางสังคมอันมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในสังคม เพราะเชื่อว่าหาก ละเมิดข้อห้ามแล้วจะทำให้โชคร้ายหรือเกิดความอัปมงคลต่อตนและครอบครัว (อรทัย ชินอัครพงศ์, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับ Allan, & Burrige (2006, p. 2 อ้างถึงใน อรทัย ชินอัครพงศ์, 2557, น. 22) ที่ได้กล่าวว่าคำต้องห้ามหรือ taboo มาจากภาษา Tongan อ่านว่า tabu ซึ่งปรากฏใช้ตั้งแต่ ปลายศตวรรษที่ 18 และมีความหมายถึงข้อห้ามต่าง ๆ ทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการห้ามเรื่องมารยาท ห้ามขัดคำสั่งของหัวหน้าเผ่าหรือผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงข้อห้ามที่เกี่ยวกับเรื่องอาหารการกิน ความสะอาด และข้อห้ามทางศาสนา ดังนั้นหากผู้ส่งสารเอ่ยถึงข้อห้ามต่าง ๆ ดังกล่าวอย่างเปิดเผย มักกระทบ ความรู้สึกของผู้รับสารได้หรืออาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการสื่อสารกันได้ กล่าวอีกนัยคือคำ ต้องห้ามคือถ้อยคำหรือโวหารบางชนิดที่ไม่สามารถเอ่ยถึงอย่างเปิดเผยในการสนทนาของ

ชีวิตประจำวัน ซึ่งคำเหล่านี้ถูกมองว่ามีความหมายสื่อถึงสรรพสิ่งที่อันตราย คัดศีลสิทธิ์หรือระคายหู ทำให้ผู้พูดและผู้ฟังเกิดความรู้สึกอับอายและไม่สบายใจ (Zhang Liping, 2009, p. 252)

พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์(ราชบัณฑิตยสถาน, 2560, น. 431) ได้จำแนกคำที่ห้ามพูดเป็น 2 ประเภท คือ 1) คำที่ห้ามพูดทุกสถานการณ์ เช่น คำที่หมายถึงอวัยวะเพศและกิจกรรมทางเพศ 2) คำที่ห้ามพูดบางสถานการณ์ เช่น คำว่า ฝัง เมีย ตาย มะเร็ง และคำที่เรียกชื่อสัตว์ร้ายในขณะที่เดินป่า เช่น เสือ งู ส่วน Shao Lanzhu (2015, pp. 66-67) กล่าวว่าคำต้องห้ามในภาษาจีนเกิดจากการเชิดชูบูชาธรรมชาติและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยจำแนกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) คำต้องห้ามที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานกลางทะเล เช่น ชาวประมงห้ามพูดคำว่า “盛饭” (อ่านว่าเฉิงฟาน) แปลว่าตักข้าว ซึ่งพ้องเสียงกับคำว่า “沉” (อ่านว่าเฉิน) แปลว่าจมนหรือหายลงไป

2) คำต้องห้ามที่เกี่ยวกับธุรกิจ เช่น นักธุรกิจที่เป็นชาวกวางตุ้งห้ามพูดคำว่า “猪舌” (อ่านว่าจูสื่อ) แปลว่าลิ้นหมู ซึ่งพ้องเสียงกับคำว่า “折本” (อ่านว่าสื่อเปิน) แปลว่าขาดทุน

3) คำต้องห้ามที่เกี่ยวกับมิจฉาซีฟ เช่น ถ้าเป็นมิจฉาซีฟห้ามพูดคำว่า “喝茶” (อ่านว่าเฮอฉา) แปลว่าดื่มชา ซึ่งพ้องเสียงกับคำว่า “查” (อ่านว่าฉา) แปลว่าสอบสวน

4) คำต้องห้ามที่เกี่ยวกับความเชื่อ เช่น ห้ามพูดคำว่า “死” (อ่านว่าสื่อ) แปลว่าตาย

5) คำต้องห้ามที่เกี่ยวกับชนชั้นทางสังคม เช่น ห้ามกินและห้ามใช้ “鲤鱼” (อ่านว่าหลียวี) แปลว่าปลาไน(carp) ซึ่งพ้องเสียงกับคำว่า “李” (อ่านว่าหลี่) หมายถึงราชสกุลของเชื้อพระวงศ์สมัยราชวงศ์ถัง

นอกจากนี้ Li Honghua (2012) ศึกษาเรื่องคำต้องห้ามในภาษาไทย(泰语语言禁忌研究) และจำแนกคำต้องห้ามเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1) คำต้องห้ามในการสนทนาทั่วไป

1.1) คำต้องห้ามที่เอ่ยถึงความเชื่อทางศาสนา เช่น ห้ามพูด “ความเชื่อทางพุทธศาสนาเป็นเท็จทั้งหมด(佛教信仰都是假的)” “พระสงฆ์เป็นพวกหลอกลวงเงิน(寺庙和尚都是骗钱的)” เป็นต้น

1.2) คำต้องห้ามที่เอ่ยถึงราชสำนัก เช่น ห้ามพูด “ใครควรจะเป็นพระมหากษัตริย์(谁应当泰国国王)” เป็นต้น

1.3) คำต้องห้ามที่เอ่ยถึงการเมืองหรือการเลือกตั้ง เช่น ห้ามพูด “คุณได้รับเงินจากใครหรือยัง(你收到谁给的钱了吗)” “คุณจะสนับสนุนเสื้อแดงหรือเสื้อเหลือง(你支持红衫军还是黄衫军)” เป็นต้น

1.4) คำต้องห้ามที่เอ่ยถึงเรื่องเพศและการสมรส เช่น ห้ามพูด “ฉันเกลียดพวกรักร่วมเพศ (我很讨厌同性恋)” “คุณชอบภรรยาคนไหน (你喜欢哪个老婆)” เป็นต้น

2) คำต้องห้ามทางศาสนา เช่น เวลาตักบาตรห้ามใช้คำว่า “ส่งของให้” ควรใช้ “ประเคน” แทน

3) คำต้องห้ามทางราชสำนัก ห้ามใช้สรรพนาม “พวกเรา” มาแทน “พระองค์”

4) คำต้องห้ามทางสรีรวิทยา เช่น ตาย ใบบอด เป็นต้น

5) คำต้องห้ามทางเพศ เช่น หี นม เป็นต้น

6) คำต้องห้ามที่ใช้สาปแช่ง เช่น ไอ้เฒ่าหัวงู ไอ้ลามก เป็นต้น

Li Honghua ยังได้อธิบายปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภาษาไทยมีการใช้คำต้องห้ามคือ ปัจจัยทางศาสนา โดยเฉพาะอิทธิพลจากพุทธศาสนา เช่น การเวียนว่ายตายเกิดซึ่งสัมพันธ์กับศาสนาพุทธ จึงใช้คำว่า “ถึงแก่กรรม” แทนคำว่า “ตาย” และปัจจัยความต้องการทางจิตใจ โดยเฉพาะต้องการแคล้วคลาดจากโรคร้ายไข้เจ็บ จึงใช้คำว่า “โรคที่เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์” แทนคำต้องห้าม “เอดส์” รวมถึงปัจจัยทางภูมิศาสตร์ จึงมีการใช้คำว่า “สามเหลี่ยมทองคำ” มาแทนอวัยวะเพศหญิง

จากการศึกษางานวิจัยของ Li Honghua พบว่ามีรายละเอียดคล้ายคลึงกับงานของธีระจิต ลีตระกูล (Leetrakul, 1978) แต่แตกต่างกันด้านการจำแนกประเภทคำต้องห้ามในภาษาไทย ซึ่งธีระจิต ลีตระกูล (Leetrakul, 1978 อ้างถึงใน Sopheaktra Hien, 2562, น. 37) กล่าวว่าคำต้องห้ามมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่เชื่อว่าถูกห้ามจากสิ่งเหนือธรรมชาติหรือคนสังคมที่มองว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมหรือผิดศีลธรรม

กล่าวโดยสรุป เมื่อแต่ละสังคมมีข้อห้ามที่แตกต่างกัน คำต้องห้ามซึ่งเป็นพฤติกรรมทางภาษาก็แตกต่างกันไปด้วย และคำต้องห้ามอาจถูกยับยั้งด้วยเหตุผลหลากหลายประการ เช่น ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี และข้อกำหนดของชนชั้นปกครอง เป็นต้น จึงจำเป็นต้องใช้คำอื่นมาแทนคำต้องห้ามอันเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งทางภาษา อาจกล่าวได้ว่าข้อห้ามด้านภาษาหรือคำต้องห้ามเป็นสาเหตุหลักที่ส่งผลต่อการใช้คำอื่น

3) คำบริภาษ

คำว่าบริภาษหมายถึงการติเตียน กล่าวโทษ คำว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 608) และทิพวัลย์ เหมราและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ (2019, น. 795) กล่าวว่าถ้อยคำบริภาษมีนัยว่าเป็นถ้อยคำที่ใช้ตำหนิ ตำหนิติเตียน ดุถูกเหยียดหยาม เยาะเย้ยหรือประชดคู่สนทนาหรือผู้ที่ถูกกล่าวถึง ด้วยถ้อยคำที่มีความหมายในเชิงลบ เพื่อเป็นการระบายอารมณ์หรือความรู้สึกไม่พอใจของผู้พูดหรือเพื่อให้คู่สนทนาารู้สึกเจ็บปวด สะเทือนอารมณ์ เสียหน้าหรือเสียชื่อเสียง โดยอาจจะอยู่ในรูปแบบความหมายตรงหรือความหมายเปรียบเทียบ และอาจจะเป็นถ้อยคำที่หยาบคายหรือไม่ก็ได้

ในขณะเดียวกัน ทิพวัลย์ เหมราและสุวัฒนา เลี่ยมประวัตได้ศึกษาเรื่องถ้อยคำ
 บริภาษของผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน: ความหมายของถ้อยคำ โดยลงพื้นที่เก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ผู้
 บอกภาษาจำนวน 120 คนที่บ้านสระบัว ตำบลสระบัว อำเภอแดนดง จังหวัดบุรีรัมย์ พบมีคำบริภาษ
 500 ถ้อยคำ สามารถจำแนกเป็นถ้อยคำบริภาษแบบความหมายตรงและความหมายเปรียบเทียบ
 ดังนี้

1) ถ้อยคำบริภาษแบบความหมายตรง

1.1) ใช้บริภาษเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ เช่น มีการใช้คำว่า “ก้อกวอก”
 หมายถึงผอมเกินไป หน้าเล็กแหลม ไม่มีทรวดทรง ตัวแห้ง ไม่น่ามอง ดูไม่สวย

1.2) ใช้บริภาษเกี่ยวกับพฤติกรรม เช่น มีการใช้คำว่า “ซวดลวด” หมายถึง
 ตะกละ ไม่มีมารยาท เป็นถ้อยคำที่ส่วนใหญ่ตำหนิพฤติกรรมการรับประทาน โดยเฉพาะการร่วม
 รับประทานอาหารกับผู้อื่น

1.3) ใช้บริภาษเกี่ยวกับสติปัญญา เช่น มีการใช้คำว่า “ปอง” หมายถึงเสี
 สติ บ้า ใช้ตำหนิเกี่ยวกับสติปัญญาของคนนั้น ๆ ว่าไม่สมบูรณ์ มีน้อยหรือด้อย

2) ถ้อยคำบริภาษแบบความหมายเปรียบเทียบ

2.1) ใช้บริภาษเกี่ยวกับรูปร่างลักษณะ เช่น มีการใช้ “หนูซิง” นำมา
 เปรียบเทียบกับรูปลักษณ์ของคนที่มีใบหน้าแหลมยาว ดูไม่สวย

2.2) ใช้บริภาษเกี่ยวกับพฤติกรรม เช่น คำว่า “ปากปลาแตก” คือ ปากปลา
 ร้าหมายถึงลักษณะของคนที่มีปากไม่ดี ปากเหม็น ใช้กับพฤติกรรมคนที่ชอบพูดถึงเรื่องคนอื่นในทางที่
 ไม่ดี

นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์ของชาวอีสานต่อรูปลักษณ์ของผู้หญิงคือ
 เน้นให้ความสำคัญกับการรักษาวลสงวนตัวและกิริยาท่าทางที่สำรวม

วีระศักดิ์ บุญญาพิทักษ์ (2536) ศึกษาคำบริภาษในเพลงชาनोंง (ดูที่เชิงอรรถ

1) ได้กล่าวว่าคำบริภาษหมายถึงคำที่ใช้กล่าวติเตียน กล่าวโทษและด่าว่าในเพลงชาनोंง ซึ่งเห็นว่า
 เนื้อหาของคำบริภาษในเพลงชาनोंงมี 2 ประเภท คือ 1) เนื้อหาบริภาษที่มีต่อบุคคล 2) เนื้อหา
 บริภาษบุคคลในสถาบันทางสังคม ดังนี้

1) เนื้อหาบริภาษที่มีต่อบุคคล

1.1) บริภาษผู้ชายที่ไม่มีความรู้ เช่น บริภาษว่า “หนังสือไม่เรียนแต่สักตัว
 รูปหงส์พระทรงเหมียน”

1.2) บริภาษผู้ชายที่ไม่มีความกล้าหาญ เช่น บริภาษว่า “ไม่สู้ยิกควาย”
 คือ ลักควายไม่เป็น

1.3) บริภาษผู้ชายที่เกียจคร้าน เช่น บริภาษว่า “ผูกไว้กับย่านพาโหม” หมายถึงทำงานเอาแต่ง่าย

1.4) บริภาษผู้ชายที่ลุ่มหลงการพนัน สุรา ยาเสพติด เช่น บริภาษว่า “สาวน้อยร้องถาม พ่อโฉมรูปร่างเล่นไทร เล่นนกชนไก่ ต่อไปอย่ากวนเลย” คือ จะไม่มีผู้หญิงยินยอมเป็นคู่ครอง

1.5) บริภาษผู้ชายที่ไม่มีความสัตย์ เช่น บริภาษว่า “น้องจะถอดแหวนทอง จําหน้า (หมายถึงจําหน้า) ไอ้ชายชู้ก๊นคำหมด”

1.6) บริภาษผู้ชายเจ้าชู้ เช่น บริภาษผู้ชายสูงอายุที่คิดจะมีเมียสาวเป็น “งูสายพาน”

1.7) บริภาษผู้หญิงที่ไม่รักนวลสงวนตัว เช่น บริภาษผู้หญิงที่สำส่อนกับผู้ชายว่า “ใครได้ใครใส่ คนที่สองที่”

1.8) บริภาษผู้หญิงที่กิริยามารยาทไม่เรียบร้อย เช่น บริภาษว่า “เดินไม่แล ตีน เหยียบลูกไก่ตาย”

1.9) บริภาษผู้หญิงที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อสามีคบชู้ผู้ชาย เช่น บริภาษว่า “ผิวตาย ไม่ทันถึงขอบ คบชู้เข้านอน”

1.10) บริภาษผู้หญิงที่เกียจคร้านการทำงาน เช่น บริภาษว่า “ซ้อมสารไม่ได้ สักผลั้ง”

1.11) บริภาษผู้หญิงที่ไม่มีความรู้ ความชำนาญในงานบ้านงานเรือน เช่น บริภาษว่า “แกงเปิดสักธา ไม่ใส่ขึ้นหมิ้น น้ำหน้าช่างเลี้ยงผัว”

2) เนื้อหาบริภาษบุคคลในสถาบันทางสังคม

2.1) บริภาษพระภิกษุสงฆ์ที่ประพฤติผิดแนวปฏิบัติทางศาสนา เช่น ไปเกี่ยวข้องกับสีกา ไปต่อนก เป็นต้น

2.2) บริภาษผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับพระภิกษุสงฆ์ในลักษณะชู้สาว เช่น บริภาษว่า “โลกสาวใครไฉ่ คบไฉ่กับพี่เณร ค่อมค่อมเอนเอน พี่เณรไม่ทันสีก”

2.3) บริภาษบุคคลของสถาบันการปกครอง เช่น บริภาษข้าราชการที่ประพฤติปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม ใช้อำนาจกดขี่ ช่มเหง ไร้คุณธรรม

จะเห็นได้ว่าคำบริภาษเป็นการใช้ภาษาอีกประเภทหนึ่งที่มีความหมายเชิงลบ ทำให้ผู้รับสารเสียหน้า เสื่อมชื่อเสียง จึงจำเป็นต้องใช้คำรื่นหูมาแทน เพื่อลดความรุนแรงทางความหมาย

4) คำหยาบ

คำว่าหยาบหมายถึงไม่สุภาพ เช่น กิริยาหยาบ พุดหยาบ ไม่เรียบร้อย (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 1266) ซึ่งคำหยาบคือคำหรือวลีที่มีการใช้ภาษาหรือถ้อยคำภาษาในแบบไม่สุภาพ หยาบคายอันเป็นคำที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้ฟังหรือผู้ชม และอาจมีลักษณะเป็นคำนั้น คำที่มีอยู่อย่างจำกัด คำที่มีความหยาบแฝง คำที่ต้องอาศัยบริบทอื่น ๆ ในการสร้างความหมาย และคำที่มีอนุภาพ รวมถึงคำที่ต้องอาศัยการตีความของแต่ละบุคคล (กุลชาติ ศรีโพธิ์, 2548, น. 13-14)

หรืออย่างที่แหยม โฆล่า (2533 อ้างถึงใน อรทัย ชินอักษรพงศ์, 2557, น. 17) ได้กล่าวว่า คำหยาบมีนิยามตามธรรมชาติอยู่ 4 ลักษณะ คือ คำต่ำ (เชิงสังคม) เป็นคำที่ขาดความละเอียด เป็นคำที่ปราศจากการกลั่นกรอง ผ่านกระบวนการทางวัฒนธรรม และเป็นคำที่กระทบถึงความละเอียด การตัดสินใจ การตัดสินใจว่าคำเหล่านั้นหยาบหรือไม่ด้วยการพิจารณาว่า 1) มีการหลีกเลี่ยงที่จะไม่พูดถึงคำนั้น หรือไม่กล้าเอ่ยปากพูดคำนั้น 2) มีการใช้ภาษาอ้อมเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะโดนตัดหรือเซนเซอร์ 3) มีการสร้างคำใหม่ขึ้นมาแทนคำหยาบนั้น ซึ่งอาจเป็นภาษาไทยหรือแปลมาจากภาษาอังกฤษ เช่น คำว่าร่วมรัก ซึ่งมาจากคำว่า make love เป็นต้น 4) ยืมคำมาจากภาษาบาลีสันสกฤต เช่น คำว่า ลิงค์ เพศสัมพันธ์ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังกล่าวว่า คำหยาบมีบทบาทสำคัญ 3 อย่างในสังคม กล่าวคือ การใช้คำหยาบเพื่อลดทอนคุณค่าของคนหรือวัตถุที่เราพูดถึง ใช้ถ้อยคำหยาบเพื่อเป็นพาหะให้เราได้แสดงออกอย่างเต็มที่คือ เพื่อช่วยลดความเครียด ความเก๋กต ความขมขื่นใจ หรือ ใช้คำหยาบเป็นพื้นฐานอีกอย่างหนึ่งของชีวิต เตือนให้รู้ว่าเราก็คือมนุษย์ที่มีเนื้อหนังมีเลือดในกายและมีมูตรคูตรที่ปรุงแต่งขึ้นมาเป็นคน

กล่าวโดยสรุป คำหยาบคือคำที่สื่อถึงความไม่สุภาพ แสดงอารมณ์รุนแรง และกระทบความรู้สึกของผู้รับสาร ถือเป็นคำที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม จึงจำเป็นนำคำอื่นมาใช้แทนเพื่อไม่ระคายหูผู้ฟังและเกิดความรู้สึกที่ดีมากขึ้น

5) คำเลียง

คำเลียงเป็นลักษณะการใช้ภาษา มักไม่แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาแบบหัวชนฝา การใช้คำเลียงมีคุณประโยชน์ในแง่ที่ทำให้บรรยากาศการสนทนาละมุนละม่อม ไม่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณบังคับให้มีความเห็นไปในทางเดียวกัน (กษมน ทวงสร้อย, 2549, น. 82) หรือการใช้คำเลียงเพื่อเลียงคำหยาบหรือคำไม่สุภาพในการสนทนา ทำให้สื่อถึงอารมณ์ของผู้ใช้ภาษาด้วย (กัญญนัช ชนะจิตร์, 2560, น. 67)

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาคำเลียงโดย สังวาลย์ คงจันทร์(2545) ในบทความเรื่อง ‘คำเลียง’ ซึ่งกล่าวว่าคำที่ผู้ส่งสารส่วนใหญ่เลือกมาใช้เพื่อถ่ายทอดความหมาย อารมณ์และความรู้สึก ได้รับการปรุงแต่งหรือสร้างขึ้นใหม่ ให้มีเสียง รูปคำหรือ วิธีการอ่านแตกต่างไปจากคำเดิมที่มีใช้อยู่ในภาษา เรียกว่าคำเลียง โดยสามารถจัดแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) คำที่เกี่ยวกับสิ่งที่ไม่เป็นมงคลต่าง ๆ เช่น ชื่อสัตว์ที่ไม่เป็นมงคล คือ “ตัวเหี้ย” จึงมีการใช้ “ตัวเงินตัวทอง” “เห้” มาแทน นอกจากนั้นยังมีการใช้สันบุญ สันเวร และสันกรรมมาใช้แทนคำว่า “ตาย”

2) คำที่ใช้แทนคำไม่สุภาพ กล่าวคือ คำที่ใช้แทนคำหยาบ คำต่ำ หรือคำต้องห้ามต่าง ๆ เช่น ใช้คำว่า “หล่า” แทนคำว่า “ดำ” ใช้คำว่า “กายของเก่า” แทนคำว่า “อ้วก” เป็นต้น

3) คำที่ใช้กับคำในลักษณะที่คาดว่าจะไม่เป็นที่พอใจของผู้รับสาร โดยใช้คำที่ตรงข้ามและใช้วิธีการปฏิเสธ เช่น ใช้คำว่า “เธอไม่สูง” แทน “เธอเตี้ย” และ “เธอไม่ฉลาด” แทน “เธอโง่”

นอกจากนี้ สังวาลย์ คงจันทร์ ได้อธิบายสาเหตุของการใช้คำเลียงว่ามี 4 ประการ ดังนี้

- 1) ผู้ส่งสารต้องการให้เกิดความสุภาพในการใช้ภาษา
 - 2) ผู้ส่งสารอาจต้องการเพิ่มความหมายให้กับคำนั้น
 - 3) ผู้ส่งสารต้องการลดทอนความรุนแรงของคำ
 - 4) ผู้ส่งสารต้องการสร้างความพอใจให้กับผู้รับสาร
- ส่วนวิธีการเลียงคำสามารถจำแนกได้เป็น 5 ประการ ดังนี้

1) การเลียงคำโดยวิธีการเปลี่ยนเสียงของคำนั้นให้แตกต่างไปจากเดิม เช่น “เสือก” เปลี่ยนเป็น “เือก” และ “แตก” เปลี่ยนเป็น “แตก” เป็นต้น

2) การเลียงคำโดยวิธีการเพิ่มเสียงของคำ เช่น “เยี้ยว” เปลี่ยนเป็น “ยะเยี้ยว”

3) การเลียงคำโดยวิธีการสร้างคำใหม่ เช่น สันบุญ สันเวร สันกรรม พันทุกซ์

ถ่ายทุกซ์ เป็นต้น

4) การเลียงคำโดยวิธีการผวนคำ เช่น “ผายลม” ผวนเป็น “ผมลาย” และ “จี้แตก” ผวนเป็น “แจกตี้” เป็นต้น

5) การเลียงคำโดยการยืมคำมาจากภาษาอื่น ๆ มาใช้แทนคำในภาษา เช่น คำยืมภาษาจีน เช่น ใช้ “ซี้” แทน “ตาย” เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป คำเลียงเป็นการใช้ภาษาอีกรูปแบบหนึ่ง เป็นกลุ่มคำที่ผู้ส่งสารเลือกใช้ในท่ามกลางการสนทนากับผู้รับสาร โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือถ่ายทอดความหมายและอารมณ์ของผู้ส่งสาร ซึ่งคำบางคำที่เลือกมาใช้นั้นอาจยังมีความหมายเชิงลบก็ได้ เพียงแต่ว่าความรุนแรงของคำลดลงบ้าง แต่ยังคงกระทบความรู้สึกของผู้รับสารได้ไม่น้อย เช่น สัจวาถีย์ คงจันทร์ (2545, น. 155) อธิบายว่าการใช้ “ตัวเงินตัวทอง” แทน “เหี้ย” เพื่อทำให้เห็นถึงความเป็นมงคลและเกิดความสุขภาพในการใช้ภาษา หากแต่ผู้ส่งสารใช้ “เหี้ย” แทน “เหี้ย” ถึงแม้ว่าคำเดิมถูกเปลี่ยนเสียงสระกลายเป็น “เหี้ย” แต่ยังคงมีคุณสมบัติการเป็นคำต่ำ คือ ถูกหมิ่นแคลนผู้อื่น การใช้คำนี้เพื่อให้ผู้รับสารได้รับรู้ถึงอารมณ์ ความรู้สึกของผู้ส่งสารและสะท้อนจิตใจของผู้รับสารอีกด้วย

ดังนั้นจุดประสงค์ในการใช้คำเลียงจะมีความแตกต่างกับการใช้คำรินทร์ที่มุ่งลดความรุนแรงของความหมายและเพิ่มความสุขภาพ น่ายินดีจากการใช้คำเดิม การยกตัวอย่างของคำเลียงข้างต้นนั้น จะสามารถช่วยให้ผู้วิจัยในการจำแนกประเภทของคำรินทร์ในภาษาจ้วงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6) คำต่ำ

คำว่าคำต่ำหมายถึงใช้ถ้อยคำว่าคนอื่นด้วยหยาบช้าเลวทราม (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 402) ส่วนคำต่ำคือถ้อยคำที่ใช้ดูถูก ดูหมิ่นผู้อื่น เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกเจ็บปวด สะเทือนอารมณ์ เสียหน้าหรือ เสื่อมเสียชื่อเสียง ซึ่งอาจเป็นรูปแบบทั้งในระดับคำวลีและประโยค ทั้งนี้คำต่ำอาจเป็นคำที่หยาบหรือไม่ก็ได้ (อรทัย ชินอัครพงศ์, 2557, น. 7)

อรทัย ชินอัครพงศ์ (2557) ได้ศึกษาคำต่ำในภาษาไทยตามแนววรรณคดีศาสตร์ชาติพันธุ์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ มีเป้าหมายเพื่อให้เข้าถึงระบบความรู้ ความคิด ค่านิยมและโลกทัศน์ของคนไทย โดยวิเคราะห์ความหมายตรง ความหมายอุปลักษณ์ พร้อมทั้งความหมายเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ ดังนี้

1) คำต่ำที่มีความหมายตรง สามารถจัดประเภทความหมายได้ 6 ประเภท ดังนี้

- 1.1) ลักษณะนิสัยหรือความประพฤติ แบ่งเป็นข้อย่อย 10 ข้อ ได้แก่
- 1) กระทำตัวไม่ดีหรือนิสัยไม่ดี เช่น คำต่ำว่า จัญไร ชั่ว เป็นต้น 2) กระทำในสิ่งไม่ใช่เรื่องของตนเอง เช่น คำต่ำว่า ทะเลิ่ง สะดั่ง เป็นต้น 3) แสดงออกหรืออยากในเรื่องทางเพศ/เรื่องอื่นอย่างมาก เช่น คำต่ำว่า บ้ากาม บ้าอำนาจ เป็นต้น 4) ไม่ให้ของตนเอง/ตระหนี่/เอาของคนอื่น เช่น คำต่ำว่า ชี้เหนียว ชี้โกง เป็นต้น 5) ไม่สะอาดหรือสกปรก เช่น คำต่ำว่า สกปรก โสโครก 6) พูดไม่จริงหรือไม่ตรงกับที่พูดไว้ เช่น คำต่ำว่า ต่อแหล และ สอพลอ 7) ไม่รู้จัก ไม่ไตร่ตรอง เช่น คำต่ำว่า ชี้ชั่ว 8) ทำงานซ้ำอืดอาด เช่น คำต่ำว่า แฉะแฉะ และ แฉะมะแหละ 9) ไม่รู้บุญคุณ เช่น คำต่ำว่า เนรคุณ ออกตัญญู 10) ไม่มีความสามารถ เช่น คำต่ำว่า หาหัวไม่ได้

1.2) รูปลักษณะ แบ่งเป็นข้อย่อยจำแนกเป็นข้อย่อยจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ 1) อวัยวะที่ผิดส่วนหรือผิดรูป เช่น คำคำว่า ค่อม ตั้งหัก เป็นต้น 2) ความไม่ทันสมัย เช่น คำคำว่า แก่ เขย เป็นต้น 3) สัดส่วนที่ไม่ดี ไม่สวยงาม เช่น คำคำว่า เตี้ย บักโกรก เป็นต้น 4) ความพิการ เช่น คำว่า บอด ใ้ เป็นต้น 5) ความขี้เหร่ เช่น คำคำว่า ขี้เหร่ ขี้ริ้ว เป็นต้น 6) ผิพรรณที่ไม่ดี เช่น คำคำว่า ดำ และเหี่ยว 7) เพศที่ผิดเพี้ยน ได้แก่ กะเทย ตืด 8) โรคภัย เช่น คำคำว่า ขี้เรื้อน

1.3) ซาดิกำเนิด คำคำที่ใช้ซาดิกำเนิดมักเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี เช่น ซาดิกำเนิดที่ต่ำต้อย/ไม่ดีของบุคคลที่ถูกดำ พ่อแม่หรือตระกูลของพ่อแม่ ลักษณะลบของพ่อแม่ และอาชีพของพ่อแม่ที่สังคมดูถูก ได้แก่ คำคำว่า ขี้ครอก ซาดิขัว พ่อมึง ลูกโสเภณี เป็นต้น

1.4) สติปัญญา คำคำที่นำสติปัญญามาดำ ได้แก่ โง่ เซ่อซ่า เป็นต้น

1.5) อาชีพ คำคำที่นำอาชีพมาใช้ดำจะเป็นอาชีพที่สังคมตีค่าว่าต่ำต้อยต่ำ ไม่ถูกกฎหมายและขัดต่อศีลธรรม ไม่ต้องใช้ความรู้ ความสามารถ คำคำที่มีความหมายตรงโดยนำอาชีพมาดำ ได้แก่ กะหรี ขอทาน ขี้ข้า โสเภณี หัวขโมย และ อีตัว

1.6) สภาพจิต คำคำที่นำสภาพจิตมาใช้ดำจะเกี่ยวกับสภาพจิตที่ไม่ดีหรือผิดปกติ ได้แก่ จิตทราม ดึงต้อย บ้า เป็นต้น

2) คำคำที่มีความหมายอุปลักษณ์ สามารถจัดประเภทความหมายได้

13 ประเภท

2.1) สัตว์ คำคำที่ใช้สัตว์เป็นแบบเปรียบเทียบนั้นจะเปรียบเทียบผู้ถูกดำในเรื่องนิสัยและพฤติกรรม ขนาด อวัยวะ สติปัญญา และสีผิวของผู้ถูกดำกับสัตว์ในลักษณะต่าง ๆ โดยจำแนกเป็น 8 ข้อย่อย ได้แก่ 1) ความเป็นสัตว์ประเภทนั้นในภาพรวม เช่น คำคำว่า กระชู่ ควาย แรด เหี้ย เป็นต้น 2) ขนาด เช่น คำคำว่า กะเทยควาย คิงคอง หมู เป็นต้น 3) รูปลักษณะ เช่น คำคำว่า คางคก หอย หน้าปลาตุ๊กเผือก เป็นต้น 4) นิสัยและพฤติกรรม เช่น คำคำว่า ใจหมา ปากเปราะ หน้าเหี้ย เป็นต้น 5) อวัยวะ เช่น คำคำว่า สมองกึ่ง ปัญญาควาย ดำดับเปิด เป็นต้น 6) อายุของสัตว์ เช่น คำคำว่า ไดโนเสาร์ เต่าล้านปี เป็นต้น 7) เพศสภาพ เช่น คำคำว่า หน้าตัวเมีย 8) กิริยาอาการและพฤติกรรม เช่น การดำโดยใช้สำนวนว่า หมาไม่แตก หมาสองราง กาคาบพริก กิ่งก่าได้ทอง วัวลีมตีน เป็นต้น

2.2) อวัยวะในร่างกาย คำคำที่เปรียบเทียบลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของคนกับอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายของคน โดยใช้อวัยวะของคนมาเป็นแบบเปรียบเทียบในการดำ ซึ่งจำแนกเป็นข้อย่อย 3 ข้อ ดังนี้ 1) อวัยวะเบื้องต้น เช่น คำคำว่า สันตีน กวนสันตีน เป็นต้น 2) อวัยวะเพศ เช่น คำคำว่า /khuaj/ จิมจรวด หน้าปี เป็นต้น 3) อวัยวะที่ไม่สมประกอบ/มีน้อย/มีเกิน/ไม่มีเลยหรืออวัยวะที่ทำหน้าที่ผิดปกติ เช่น คำคำว่า เขี้ยวลากดิน ปอดแหก ปากร้าย ไม่มีสมอง หน้าเลือดสองหน้า เป็นต้น

2.3) สิ่งของ/เครื่องใช้/วัสดุต่าง ๆ คำคำที่เปรียบเทียบนิสัยและพฤติกรรมของผู้ที่ถูกตำหรือเปรียบเทียบสติปัญญาของผู้ที่ถูกตำกับลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งของ เช่น หน้าที่หรือการใช้งาน ขนาด และลักษณะภายนอกของสิ่งของต่าง ๆ ดังนี้ 1) หน้าที่หรือการใช้งานของสิ่งของ เช่น คำคำว่า ฆ้องปากแตก ปากกระโถน ไม่เต็มเต็ง หน้านัยาง เหวตะไล เป็นต้น 2) ขนาดของสิ่งของ เช่น คำคำว่า ตุ่ม สามโคก หน้าใหญ่ หน้าใหญ่ใจโต และ หมากกระเป่า 3) รูปลักษณ์ของสิ่งของ เช่น คำคำว่า หน้าด้าน ปัญญาธิม สมองทึบ เป็นต้น

2.4) สิ่งปฏิกูล มูลฝอย หรือสิ่งไร้ประโยชน์ คำคำที่ใช้สิ่งปฏิกูลเหล่านี้เป็นแบบเปรียบเทียบ มักจะมีความหมายอุปลักษณ์ถึงคนที่ไม่มีความดี ไร้ค่า ไม่มีผู้ใดต้องการจึงนำไปเปรียบกับ เศษ เเดน กาก โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่มย่อย ดังนี้ 1) สิ่งปฏิกูล เช่น คำคำว่า ขยะสังคัม ขี้ติดพัน ปากเสีย เป็นต้น 2) ของเหลือไร้ประโยชน์ เช่น คำคำว่า กากตด เเดนนรก เศษคน เป็นต้น 3) พืชที่คนคิดว่าไร้ประโยชน์หรือมีความหมายไม่ดี เช่น คำคำว่า เศษสวะ ตะไคร่น้ำ เสนียด เสนียดจัญไร เป็นต้น 4) มูลสัตว์ เช่น คำคำว่า ขี้หมา

2.5) ความเชื่อ คำคำในภาษาไทยที่เกี่ยวกับความเชื่อจะเกี่ยวข้องกับ ความเชื่อ 2 ประการ ได้แก่ 1) ความเชื่อทางไสยศาสตร์ เช่น คำคำว่า กระสือ ปอบ สันดานห้า ผิกะเล เป็นต้น 2) ความเชื่อทางศาสนาจะเกี่ยวกับความเชื่อ 3 ประการ คือ เรื่องกฎแห่งกรรม เช่น คำคำว่า กาลี เตรงฉาน เปรต และสัตว์นรก ความเชื่อเรื่องการเกิด-ตาย ได้แก่ คำคำว่า เหว และ สัมภเวสี และ ความเชื่อเรื่องนรก-สวรรค์ เช่น คำคำว่า นรก และ เศษนรก

2.6) โรคภัยไข้เจ็บ คำคำที่มีความหมายอุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคเป็นการเปรียบเทียบลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของคนกับลักษณะบางประการของโรค ได้แก่ ประเภทของโรคหรือเชื้อโรค เช่น คำว่า โรคจิต ประสาท เป็นต้น และ สภาพของโรคที่ไม่น่ามองและความรุนแรงของโรค เช่น คำว่า ไล่เน่า รีดสีดวงแตก เป็นต้น

2.7) พืช คำคำในภาษาไทยได้นำลักษณะของพืช เช่น ผัก ผลไม้ และเมล็ดพืช มาเปรียบเทียบกับคนในหลายลักษณะ ได้แก่ เปรียบเทียบนิสัยและพฤติกรรม สีมัว และ สติปัญญาของคน กับรูปลักษณ์ ถิ่นกำเนิดและลักษณะเฉพาะของพืช โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่มย่อย ได้แก่ 1) รูปลักษณ์ของพืช เช่น คำคำว่า ผือก และ สมองถั่วเขียว 2) ถิ่นที่อยู่หรือที่กำเนิด เช่น คำคำว่า บัวใต้น้ำ 3) ลักษณะเฉพาะของพืช เช่น คำคำว่า ขี้ครอก ดอก ดอกทอง ปากดำแย ปากบอน และสตอเบอร์รี่ เป็นต้น

2.8) สถานที่ คำคำที่ใช้สถานที่เป็นการตำโดยเปรียบเทียบลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของคนกับลักษณะเด่นหรือลักษณะเฉพาะของสถานที่นั้น ๆ หรือเป็นการตำที่ต้องการเปรียบเทียบกับ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ดังกล่าวแต่ใช้คำคำเป็นสถานที่แทน เช่น คำคำว่า กะเทย ท้องนา เด็กข้างถนน บ้านนอก ปากตลาด เป็นต้น

2.9) ตัวละคร คำคำที่ใช้แบบเปรียบเทียบเป็นตัวละครที่เป็นตัวเด่นหรือตัวเอกในวรรณคดีหรือภาพยนตร์นั้น จะเปรียบเทียบลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของคนกับลักษณะที่โดดเด่นของตัวละครที่ผู้อ่านหรือผู้ชมรับรู้โดยทั่วไปมาใช้เปรียบเทียบกับผู้ถูกค่า เช่น คำคำว่า แก้วหน้าม้า ขบาแก้ว เด็กเลี้ยงแกะ ลูกทอพี วันทอง และ สุวรรณมาลี

2.10) อาวุธ คำคำที่ใช้อาวุธเป็นแบบเปรียบเทียบจะนำลักษณะของอาวุธหรือการใช้งานของอาวุธมาเป็นแบบเปรียบเทียบ ได้แก่ คำคำว่า กะเทยรถถึง จิมจรวด หอกหัก และ หอก

2.11) เผ่าพันธุ์ คำคำที่นำเผ่าพันธุ์ของบุคคลมาค่า ได้แก่ แจ็ก ลาว หน้าลาว และ หน้าเสี้ยว

2.12) อาหาร คำคำในภาษาไทยที่นำอาหารมาใช้เป็นอุปลักษณะในการเปรียบเทียบกับลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์เฉพาะของอาหาร ดังคำคำว่า ปากปลาร้า และไม่มีน้ำยา

2.13) อาชีพ คำคำในภาษาไทยที่ใช้อาชีพเป็นอุปลักษณะเปรียบเทียบกับพฤติกรรมหรือนิสัยของคนกับลักษณะเฉพาะหรือลักษณะเด่นของอาชีพเหล่านั้น ได้แก่ กะหรี ชี้อ้า ขอทาน โจรหาร้อย โสภณี หัวขโมย และ อีตัว

3) คำคำที่มีความหมายตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์ โดยวิเคราะห์จากเจตนาของผู้ส่งสาร ซึ่งจำแนกตามทฤษฎีวจนกรรมเป็น 2 ประเภท ได้แก่ วจนกรรมแสดงความรู้สึก และ วจนกรรมชี้แนะ เนื่องจากการด่ามักเกิดจากรู้สึกโกรธ ไม่พอใจ เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม การแสดงความรู้สึกนี้มีวจนกรรมที่แฝงอยู่หรือเจตนาอาจแตกต่างกัน ได้แก่ 1) เจตนาด่าเพราะโกรธที่ถูกทำร้ายร่างกาย เจ็บและอาจจึงใช้คำด่าหรือตำหนิเพื่อให้รู้และปรับปรุงตัว 2) เจตนาจะดูถูกเหยียดหยาม 3) เจตนาจะเยาะเย้ย 4) เจตนาจะประชดประชัน 5) เจตนาจะแสดงความรำคาญและ 6) เจตนาใช้คำด่าเพื่อแสดงความสนิทสนม นอกจากนี้ การพบวจนกรรมแสดงความสนิทสนมด้วย การใช้คำด่าเป็นลักษณะเด่นที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมและวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือเดิมการใช้คำเรียกเพื่อนที่สนิทด้วย อี/ไอ้+ชื่อ เช่น อี/ไอ้ต้อย หากแต่คนรุ่นใหม่อาจเรียกคนที่สนิทมาก ๆ ว่า ไอ้/อี เตี้ยต้อย หรือใช้คำธรรมดา ๆ ว่า “วันนี้สวยฉิบหายเลย ไปทำเหี้ยไรมาวะ”

กล่าวโดยสรุป คำคำเป็นประเภทหนึ่งของคำหยาบคายที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึกของผู้ฟัง จึงจำเป็นต้องนำคำรื่นหูมาใช้แทน ผู้ใช้คำด่ามักตั้งใจให้ผู้ฟังได้รับความเจ็บปวด หรือเสื่อมเสียชื่อเสียง ซึ่งมักมีความหมายตรงเกี่ยวข้องกับลักษณะนิสัยและความประพฤติ รูปลักษณ์ ซาดิกำเนิด สติปัญญา อาชีพ หรือสภาพจิต

ผู้วิจัยได้อธิบายลักษณะเฉพาะของคำต่าง ๆ ได้แก่ คำต้องห้าม คำบริภาษ คำหยาบ คำเลียด และคำด่า เพื่อให้เห็นว่าคำรื่นหูมีลักษณะที่แตกต่างจากคำดังกล่าวและช่วยให้ผู้วิจัยสามารถจำแนกและจัดประเภทคำรื่นหูในภาษาจ้วงถิ่นรัฐได้ชัดเจนมากขึ้น

2.3 การศึกษาเรื่องความหมาย

ความหมาย (meaning) เป็นคุณสมบัติประจำรูปในภาษา เป็นสารที่ผู้พูดหรือผู้ฟังเขียนส่งไปยังผู้รับสารที่เป็นผู้ฟังหรือผู้อ่าน (ศิริพร ปัญญาเมธิกุล, 2550, น. 8-9) ซึ่งสอดคล้องกับเพียรศิริ วงศ์วิภานนท์ (2534, น. 291 อ้างถึงใน ประสงค์ ทองประ, 2546, น. 40) ที่ได้กล่าวว่าความหมายคือคุณสมบัติประจำรูปต่าง ๆ ที่มีอยู่ในภาษา คุณสมบัตินี้เป็นคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ที่มีเพื่อแยกออกจากคุณสมบัติทางเสียงและไวยากรณ์ อีกทั้งยังคือสารที่ผู้พูดเจตนาหรือตั้งใจสื่อไปสู่ผู้ฟัง และสารที่ผู้ฟังรับหรือตีความได้จากการฟังหรือการอ่านสิ่งที่ผู้พูดสื่อมา กล่าวโดยสรุปก็คือความหมายเป็นใจความที่สื่อให้เข้าใจโดยหน่วยในภาษาหรือพฤติกรรมอื่น ๆ (ราชบัณฑิตยสภา, 2560, น. 276)

โดยทั่วไป ความหมายของคำในภาษาสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ ความหมายตรงและความหมายแฝงหรือความหมายโดยนัย ดังที่อรรถ พงศ์ (2557, น. 10-11) อธิบายไว้ดังนี้

1. ความหมายตรงหรือความหมายประจำรูป (denotation/literal meaning) เป็นความหมายตรงตามคำพูดหรือตรงตามตัวอักษร เป็นคุณสมบัติประจำของรูปภาษา อันเป็นที่เข้าใจยอมรับและใช้ร่วมกันในหมู่หรือสังคมของคนทีพูดภาษาเดียวกัน และเป็นความหมายเชิงวัตถุวิสัย (objective) กล่าวคือ เป็นความหมายที่เกี่ยวข้องกับวัตถุและสรรพสิ่งต่าง ๆ โดยไม่เกี่ยวข้องกับความคิดหรือความรู้สึกของผู้พูดหรือผู้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับแก้วใจ จันทร์เจริญ (2533, น. 40) ที่ได้ยกตัวอย่างของคำว่า “บ้าน” “ทะเล” ดังนี้

บ้าน หมายถึง สิ่งปลูกสร้างสำหรับอยู่อาศัยของบุคคลและครอบครัว

ทะเล หมายถึง ห้วงน้ำเค็มที่เว้งกว้างใหญ่ แต่เล็กกว่ามหาสมุทร

ซึ่งแก้วใจ จันทร์เจริญชี้ให้เห็นว่าความหมายของสองคำนี้เป็นความหมายที่อยู่ในพจนานุกรมทั่วไป ใช้ในภาษาพูดหรือภาษาเขียนที่มีลักษณะเป็นแบบแผน มีจุดประสงค์ในการใช้เพื่อสื่อความหมายแบบตรงไปตรงมา ด้วยเหตุที่ว่าพจนานุกรมต่าง ๆ มักจะให้ความหมายตรงหรือความหมายประจำรูปของคำเป็นลำดับแรก แล้วจึงให้ความหมายอื่น ๆ จึงทำให้ความหมายชนิดนี้ถูกเรียกว่าความหมายตามพจนานุกรมอีกด้วย (Sopheaktra Hien, 2562, น. 48)

2. ความหมายแฝงหรือความหมายโดยนัย (connotation meaning) เป็นความหมายที่เพิ่มขึ้นจากความหมายตรง เป็นความหมายเชิงอัตวิสัย (subjective) กล่าวคือ มีความรู้สึกนึกคิดของผู้พูดและมีการตีความของผู้ฟังเข้าไปเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของแก้วใจ จันทร์เจริญ (2533, น. 41) ที่ว่าความหมายแฝงไม่ปรากฏอยู่ในพจนานุกรม ต้องใช้ประสบการณ์ที่ตนเคยมีความเกี่ยวข้อง เช่นเคยเห็นหรือเคยรู้สึกต่อสิ่งนั้น ๆ มาก่อน มาใช้ในการตีความ จึงจะเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ผู้พูดต้องการให้รับรู้ ดังตัวอย่างที่ได้ยกมาข้างต้น จะตีความหมายแฝงได้ดังนี้

บ้าน คือ สถานที่อันเหมาะสม สะดวกสบาย เป็นที่รวมของความอบอุ่น ความรักในครอบครัว แต่ในกรณีที่ผู้พูดหรือผู้ฟังประสบปัญหาเกี่ยวกับบ้าน บ้านในความคิดคำนึงของผู้นั้นจึงอาจหมายถึงสถานที่น่าเบื่อ มีแต่ความสับสนวุ่นวาย

ทะเล คือ สถานที่สวยงามให้ความสดชื่น การพักผ่อน แต่สำหรับคนทะเลอาจหมายถึงความปั่นป่วนของคลื่นลมหรือความเว้งว่างที่ไร้ขอบเขต

ส่วนลักษณะของความหมายแฝง (connotation meaning) เป็นระดับของความหมายและความรู้สึกขั้นที่ 2 ที่ซ่อนหรือแฝงอยู่ในถ้อยคำ เป็นระดับของความหมายที่มีหลายความหมายมิใช่เป็นความหมายในระดับโครงสร้างของภาษาเท่านั้น (surface structure) แต่จะมีความหมายในระดับลึก (Deep structure) จะก่อให้เกิดความคิดที่หลากหลาย เช่น ความรู้ความคิดเห็น อารมณ์และความคิดของผู้อ่านอีกด้วย ความหมายในลักษณะนี้จะรวมไปถึงความรู้สึกนึกคิดอันเป็นบริบทซึ่งแวดล้อมอยู่ด้วย (อัญชลี นิมสอาด, 2537, น. 17)

นอกจากความหมายของคำในภาษา 2 ประเภทดังกล่าวแล้ว การศึกษาความหมายตามแนวทางวัจนปฏิบัติศาสตร์ (contextual/pragmatic meaning) ก็ได้รับความสนใจอย่างมากในวงภาษาศาสตร์ ลิช (Leech, 1983, p. 6 อ้างถึงใน สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม, 2544, น. 19) กล่าวว่าความหมายในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์จะเชื่อมโยงกับตัวผู้พูดหรือผู้ใช้ภาษา ในขณะเดียวกันวิทเทินสไตน์ (Wittgenstein, 1958 อ้างถึงใน สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม, 2544, น. 19-20) กล่าวว่า “meaning is use” คือ ถ้อยคำจะมีความหมายต่อเมื่อได้ใช้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

บทสนทนา ระหว่าง ก กับ ข

ก: เจนมาแน่ะ ไม่เจอกันตั้งนานดูสวยขึ้นนะ

ข: สวยจัง

ก: ไม่สวยหรือ? อ้อ-หรือว่าดูขาวขึ้น? (สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม, 2544, น. 20)

โดยได้อธิบายว่าคำว่า “สวยจัง” น่าจะมีความหมายว่าสวยตามที่พูด แต่ในที่นี้ถ้อยคำของ ข ไม่ได้หมายความว่าเจนสวย กลับหมายความว่าไม่สวย เมื่อดูจากถ้อยคำที่ ก ได้ตอบกลับมาก็เห็นว่า ก เข้าใจความหมายที่ ข สื่อหมายความว่า ก ไม่ได้ได้รับความหมายจากรูปประโยค สิ่งที่ช่วยในการตีความถ้อยคำดังกล่าวของ ก อาจจะเป็นน้ำเสียงของ ข ที่เน้นหนักเวลากล่าวถ้อยคำ เพราะฉะนั้น ถ้าดูแต่รูปประโยคโดยไม่พิจารณาบริบทที่แวดล้อมถ้อยคำนั้นอยู่ จะไม่สามารถเข้าใจความหมายที่แท้จริงที่ผู้พูดต้องการสื่อได้ ดังที่ อรรถชัย ชินอัครพงศ์ (2557, น. 12) ได้กล่าวว่า การศึกษาความหมายตามแนววัจนปฏิบัติศาสตร์เป็นการศึกษาความหมายที่มุ่งศึกษาจากการใช้ภาษาในสถานการณ์จริง โดยเน้นพิจารณาที่บริบทในการใช้ภาษา ไม่ว่าจะเป็นบริบททางภาษาและบริบททางสถานการณ์ รวมทั้งพิจารณาเจตนาของผู้พูดในบริบทนั้น ๆ ด้วย

ดังนั้นบริบทจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการตีความความหมายของคำ ความแตกต่างทางบริบทอาจทำให้คำแต่ละคำ ซึ่งไม่ได้มีความสัมพันธ์กันเลยกลายเป็นสามารถจัดอยู่ในหมวดหมู่เดียวกันได้ กล่าวคือ คำแต่ละคำไม่ได้อยู่ตามลำพัง การนำคำหลายคำที่สื่อถึงความหมายเดียวกันมาจัดเป็นประเภทเดียวกัน สามารถช่วยให้เราเข้าใจความหมายของแต่ละคำได้ถ่องแท้ยิ่งขึ้น ซึ่งทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมายหรือทฤษฎีขอบข่ายความหมาย (semantic field theory) มีหลักการว่า คำศัพท์สามารถถูกจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ที่มีความหมายสัมพันธ์กันภายใต้ขอบข่ายความหมายเดียวกัน และสามารถบอกความเหมือนหรือความแตกต่างทางความหมายของกลุ่มเหล่านั้น โดยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายได้อย่างมีระบบ (ฉันทย์จิรา ฐิริอุตมเศรษฐ์, 2533, น. 14)

Leech (1981, pp. 1-8; Lyons, 1977, pp. 512-550; Palmer, 1981, pp. 85-97 อ้างถึงใน ฉันทย์จิรา ฐิริอุตมเศรษฐ์, 2533, น. 14-15) ได้จำแนกลักษณะความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ ดังนี้

1) ความหมายตรงกันข้าม(Antonyms) เป็นลักษณะความสัมพันธ์ของคำศัพท์แบบความหมายตรงข้ามกัน ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

1.1) ตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิง(Complementarity) เป็นการสัมพันธ์ของความหมายไม่ต่อเนื่องกันไม่สามารถที่จะเรียงหรือจัดระดับความหมายได้(Unbridgeable Antonyms) เช่น black/white alive/dead เป็นต้น

1.2) ตรงกันข้ามแบบสัมพันธ์ต่อเนื่องกันได้(Antonyms) เป็นการสัมพันธ์ของความหมายที่สามารถจะนำมาจัดเรียงระดับความหมายที่แตกต่างกันได้(Gradable Antonyms) เช่น cold/hot low/high small/big เป็นต้น

1.3) ตรงกันข้ามแบบมีความสัมพันธ์กัน(Converseness) เป็นการสัมพันธ์ของความหมายที่สามารถใช้สลับกันไปได้โดยความหมายคงเดิม เช่น husband/wife เราอาจจะพูดว่า Ann is Tom's wife หรือ Tom is Ann's husband.

1.4) ตรงกันข้ามในแง่ทิศทาง(Directionality) เช่น come/go up/down arrive/apart เป็นต้น

2) ความหมายร่วมกัน(Hyponym) เป็นลักษณะความสัมพันธ์ของคำศัพท์แบบมีความสัมพันธ์ร่วมกัน เช่น rose tulip pansy ทั้ง 3 คำ มีความหมายร่วมกันคือเป็นชนิดของดอกไม้ ในบางกรณีคำอาจสัมพันธ์ร่วมความหมายกันภายใต้ขอบเขตหรือบริบทที่จำกัดได้ เช่น watch, book, puppy, shirt ความหมายของคำเหล่านี้ ไม่มีความสัมพันธ์ในขอบข่ายเดียวกัน แต่ถ้าลองกำหนดบริบทหรือหัวข้อลงไป เช่น เป็น present หรือของขวัญ คำเหล่านี้ก็จะมีสัมพันธ์ร่วมกันได้ภายใต้บริบททันที

3) ความหมายเหมือนกัน(Synonym) เป็นลักษณะความสัมพันธ์ของคำศัพท์แบบมีความหมายเหมือนกัน ซึ่งใช้แทนกันในประโยคหรือบริบทโดยความหมายไม่เปลี่ยน เช่น hide กับ conceal ในประโยคต่อไปนี้

He hid the money under the bed.

He concealed the money under the bed.

ซึ่งธัญยจิรา ภูริอุตมเสรษฐ์ (2553, น. 15) กล่าวว่าการจัดกลุ่มคำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์ชอบข้ายความหมายเดียวกัน หมายถึงการที่คำศัพท์เหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกัน โดยอาจมีลักษณะความสัมพันธ์กันอย่างไรก็ตาม เช่น การมีความหมายเหมือนกัน การมีความหมายตรงกันข้ามกัน การมีความหมายร่วมกัน หรือการมีความหมายที่สัมพันธ์กันภายในขอบเขตของบริบทที่จำกัด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าคำแต่ละคำในภาษาจะมีความสัมพันธ์กันด้วยหลากหลายรูปแบบ โดยการนำคำศัพท์มาจัดประเภทตามกลุ่มความหมายนั้นจะช่วยให้เข้าใจความหมายของคำได้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยจะนำแนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นแนวทางในการศึกษาประเภทความหมายของคำรึ้นหูในภาษาจ้วงถิ่นร้ว

2.4 การศึกษาความหมายตามแนววรรคศาสตร์ปริชาน

ปริชาน (cognition) หมายถึงกิจกรรมในระดับของความคิดในเรื่องของการจัดการกับความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ที่คนเราคิดโดยอาจรวมไปถึงเรื่องของการรับรู้ การเก็บหรือการนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการมากมาย เช่น การจดจำ การใช้เหตุผล ฯลฯ (Matlin, 1983, p. 2 อ้างถึงใน จิรัชย์ หิรัญรัฐ, 2550, น. 8) อรรถศาสตร์ปริชาน (cognitive semantics) จึงเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับโครงสร้างความคิดพื้นฐาน ซึ่งสะท้อนหมวดหมู่ทางความคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งในโลก (รัชนิญญา กลิ่นน้ำหอม, 2551, น. 17) กล่าวคือเป็นการศึกษาระบบความคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสรรพสิ่งในโลกอันสะท้อนจากภาษาใดภาษาหนึ่ง และศุภชัย ต๊ะวิชัย (2563, น. 47) ได้กล่าวว่าอรรถศาสตร์ปริชาน (cognitive semantics) เป็นสาขาหนึ่งของภาษาศาสตร์ปริชาน (cognitive linguistics)

การศึกษาภาษาตามแนวทางภาษาศาสตร์ปริชาน โดยทั่วไปอาจจำแนกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกมุ่งศึกษาด้านไวยากรณ์ปริชาน กลุ่มที่สองมุ่งศึกษาด้านอรรถศาสตร์ ซึ่งเลคอฟ (Lakoff, 1987 อ้างถึงใน อนัตตยา คอมิธิน, 2548, น. 9) เป็นผู้ริเริ่มแนวทางดังกล่าวและได้กล่าวว่าภาษาของมนุษย์จะสะท้อนการรับรู้ความเข้าใจโลก ตลอดจนประสบการณ์ทางร่างกาย ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นเห็นว่าการศึกษาความหมายเป็นการนำเอาประสบการณ์เข้ามาศึกษาด้วย สอดคล้องกับจิรัชย์ หิรัญรัฐ (2550, น. 9) ที่กล่าวไว้ว่าความรู้ทางภาษาไม่ได้แยกออกจากระบบปริชานของ

มนุษย์ ความหมายในภาษาสะท้อนกลไกการรับรู้โลกของมนุษย์และมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์อย่างใกล้ชิด

ตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน การสร้างความหมายให้กับคำคือการสร้างมโนทัศน์ที่เป็นระบบความคิดของมนุษย์ และกระบวนการการสร้างความหมายให้กับคำก็คือกระบวนการการสร้างมโนทัศน์ (conceptualization) มโนทัศน์ในระบบความคิดของมนุษย์จะถูกเก็บไว้อย่างเป็นระบบและรวมกันเป็นโครงสร้างที่ซับซ้อน ซึ่งโครงสร้างความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ จะเป็นตัวช่วยจัดหมวดหมู่ให้กับมโนทัศน์ภายในระบบปริชานของมนุษย์ จึงกล่าวได้ว่าอรรถศาสตร์ปริชานเป็นแนวทางที่มุ่งศึกษาความหมายของคำมากกว่าความหมายของประโยค (ภัทรา พิเชษฐศิลป์, 2556, น. 6) ตัวอย่างการศึกษาตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน คือ อุปลักษณ์ (metaphor) นามนัย (metonymy) และทฤษฎีต้นแบบ (prototype) เป็นต้น

2.4.1 อุปลักษณ์(metaphor)

อุปลักษณ์ตามแนวอรรถศาสตร์ปริชานไม่ได้มีอยู่เฉพาะในบทกวี หากแต่เป็นถ้อยคำที่เราใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวันและที่สำคัญ อุปลักษณ์เป็นผลผลิตของระบบวิถีคิดของเรา (รัชนีญา กลิ่นน้ำหอม, 2551, น. 18) ซึ่งมีความแตกต่างจากมุมมองแบบเดิมของผู้คนที่เห็นว่าการใช้อุปลักษณ์ต้องเป็นความสามารถพิเศษประการหนึ่งของกวีเท่านั้น ซึ่งต้องอาศัยกลวิธีทางวรรณศิลป์ต่าง ๆ มาใช้ เพื่อสร้างสุนทรียภาพและเกิดภาพพจน์

เลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff, & Johnson, 1980 อ้างถึงใน อรทัย ชินอัครพงศ์, 2557, น. 39) ได้อธิบายการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวภาษาศาสตร์ปริชานว่าเป็นการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันที่มีผลมาจากกระบวนการคิด ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากประสบการณ์การใช้ภาษา และมีความเชื่อว่าภาษาสะท้อนระบบคิดของผู้ใช้ภาษา อุปลักษณ์ซึ่งเป็นลักษณะของการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบ จึงเป็นตัวแทนของการอธิบายเรื่องระบบคิดหรือระบบมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี การศึกษาอุปลักษณ์ตามแนวคิดนี้เรียกว่า อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (conceptual metaphor)

เลคอฟ, และจอห์นสัน (Lakoff, & Johnson, 1980, น. 4 อ้างถึงใน ชูจิน หนง, 2553, น. 12-13) ได้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เมื่อกล่าวถึงการถกเถียงจะใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวกับสงคราม กล่าวคือ การถกเถียงเป็นสงคราม (Argument is war) ดังตัวอย่างข้างล่าง

He attacked every weak point in my argument.

I demolished his argument.

He shot down all of my arguments.

(Lakoff, & Johnson, 1980)

คำว่า attack (โจมตี) demolish (ทำลาย) shot down (ยิงจนล้ม) ในภาษาอังกฤษมักเกี่ยวข้องกับ การสู้รบ แต่เมื่อปรากฏในประโยคข้างต้นไม่ได้หมายถึงเรื่องสงคราม แต่เป็นการเปรียบเทียบว่าการถกเถียงคือสงครามด้วยการใช้คำศัพท์ที่ใช้กับสงครามมาใช้ในการถกเถียง เช่น โจมตี ยิง และทำลายล้าง เป็นต้น

อีกตัวอย่างหนึ่งที่เลคอฟ, และจอห์นสัน (Lakoff, & Johnson, 2003, p. 45) ได้ยกมา ดังนี้

ก. It's been a long, humpy road.

ข. This relationship is a dead-end street.

ค. We're just spinning our wheels.

ง. We're gotten off the track.

จ. Our marriage is on the rocks.

ฉ. This relationship is foundering.

(Lakoff, & Johnson, 2003, p. 45)

จะเห็นได้ว่าตัวอย่างดังกล่าวเป็นอุปลักษณ์ “ความรักคือการเดินทาง” ผู้พูดที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเดินทางโดยรถยนต์ จะเลือกใช้คำอุปลักษณ์ดังตัวอย่างที่ ก-ค ผู้พูดที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการเดินทางรถไฟจะเลือกใช้คำอุปลักษณ์ดังตัวอย่างที่ ง-ฉ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าอุปลักษณ์ตามแนวคิดเลคอฟและจอห์นสันให้ความสำคัญกับประสบการณ์เป็นอย่างยิ่ง

เดวิด (David, 1939, p. 6 อ้างถึงใน ชูเจิน หนง, 2553, น. 13) ให้ข้อคิดเกี่ยวกับอุปลักษณ์ตามภาษาศาสตร์ปริชานว่า อุปลักษณ์เป็นวิธีการบรรยายอย่างหนึ่ง ซึ่งรวมถึงวงความหมายที่มาจากประสบการณ์ไปสู่รูปภาษาอีกอย่างหนึ่ง ดังนั้นจากอุปลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ สามารถหาวงความหมายต้นทางกับวงความหมายปลายทางได้ เช่น

He's really cold person. (เขาเป็นคนเย็นชา)

She gave us a warm welcome. (เขาต้อนรับเราอย่างอบอุ่น)

(ชูเจิน หนง, 2553, น. 13)

คำว่า cold (หนาว) warm (อบอุ่น) เป็นคำที่เกี่ยวกับอุณหภูมิ เป็นความรู้สึกที่สัมผัสได้ ซึ่งเป็นความหมายต้นทางของสองประโยคข้างต้นนี้ แต่ใช้ในประโยคข้างต้นความหมายจะเปลี่ยนไปสู่ความหมายปลายทาง คือ นิสัยของคน

ในขณะเดียวกัน Lan Chun (2005, pp. 112-119 อ้างถึงใน ชูเงิน นง, 2553, น. 16-17) ได้สรุปแนวคิดของผู้ศึกษาอุปลักษณ์ตามทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชานว่าอุปลักษณ์ประกอบด้วยวงความหมายสองวง ได้แก่ วงความหมายต้นทาง (source domain) และวงความหมายปลายทาง (target domain) วงความหมายต้นทางมีโครงสร้างชัดเจนและเข้าใจง่าย วงความหมายปลายทางมีโครงสร้างที่ซับซ้อนและเข้าใจยาก อุปลักษณ์เป็นการถ่ายโยงความหมายจากความหมายต้นทางไปสู่ความหมายปลายทาง โดยใช้โครงสร้างความหมายต้นทางไปเชื่อมโยงกับความหมายปลายทางที่ซับซ้อน เช่น คำว่า highway (ทางด่วน) internet (อินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นความหมายปลายทาง) มีลักษณะคล้ายกัน จึงสามารถถ่ายโยงความหมายจากความหมายต้นทางไปยังความหมายปลายทางของอินเทอร์เน็ตได้

ดังตัวอย่างที่ Shu Dingfang (1999, p. 44 อ้างถึงใน ชูเงิน นง, 2553, น. 17) ได้ยกมาข้างล่าง

ความหมายต้นทาง	ความหมายปลายทาง
HIGHWAY	INTERNET
space (พื้นที่)	cyberspace (ไซเบอร์สเปซ)
goods (สินค้าที่ขนส่ง)	information (ข้อมูล)
fuel (เชื้อเพลิง)	electricity (กระแสไฟฟ้า)

(Shu Dingfang)

จะสังเกตได้ว่าการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายต้นทางกับความหมายปลายทางคือการนำความหมายต้นทางมีคุณสมบัติเป็นรูปธรรมที่เข้าใจได้ง่ายไปสู่ความหมายปลายทางซึ่งส่วนมากมีคุณสมบัติเป็นนามธรรมที่สัมผัส จับต้องได้ยาก ดังนั้นการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนววรรณศาสตร์ปริชานจึงไม่ใช่ศึกษาเพียงแต่ความหมายของคำเท่านั้น แต่ยังสามารถสะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ต่าง ๆ ในการใช้ภาษาและระบบความคิดของผู้ใช้ภาษา

2.4.2 นามนัย (metonymy)

นามนัยเป็นส่วนหนึ่งของระบบปริชานของมนุษย์เช่นเดียวกับอุปลักษณ์ (Lakoff, & Johnson, 1980, p. 37 อ้างถึงใน ภัทรา พิเชษฐศิลป์, 2556, น. 9) กล่าวคือ มนุษย์ทำความเข้าใจระบบความคิดหรือระบบโน้ตทัศน์ผ่านการศึกษาอุปลักษณ์และนามนัย ต่อมาเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff, & Johnson, 2003, p. 39 อ้างถึงใน ภาคภท เตียมทัน, 2561, น. 48) ได้อธิบายว่านามนัย

เป็นการกล่าวถึงสิ่งหนึ่งเพื่ออ้างอิงถึงอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน อาจอยู่ในแวดวงมโนทัศน์เดียวกัน มักปรากฏในลักษณะของการใช้ส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งที่ต้องการสื่อหรืออ้างอิงถึงสิ่งที่ต้องการสื่อถึงโดยรวม เป็นการเชื่อมโยงโดยอาศัยความสัมพันธ์ทางกายภาพและความสัมพันธ์แบบเหตุผล เช่น นามนัยผู้ผลิตแทนผลิตภัณฑ์ (PRODUCER FOR PRODUCT) ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่รับรู้ถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลว่าผู้ผลิตเป็นสาเหตุที่ทำให้มีผลิตภัณฑ์ สถาบันแทนผู้รับผิดชอบ (INSTITUTION FOR PEOPLE RESPONSIBLE) และอุปกรณ์แทนผู้ใช้ (OBJECT USED FOR USER) เป็นต้น

ดิเอซ เวลาสโก (Diez Velasco, n.d. อ้างถึงใน รุ่งทิพย์ รัตนภาณุศร, 2549, น. 27-30) มองว่าความสัมพันธ์ใกล้ชิด(contiguity) ระหว่าง 2 สิ่งเป็นต้นกำเนิดในการอธิบายกระบวนการขยายความหมายแบบนามนัย ซึ่งได้จำแนกความสัมพันธ์ระหว่าง 2 สิ่งที่เกิดจากการขยายความหมายของคำในรูปแบบนามนัยออกเป็น 11 ประการ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำกับสิ่งที่กระทำ (agentive relation) เช่น “The sax got sick.” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องดนตรีกับผู้เล่นเครื่องดนตรี
2. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สร้างกับงานที่สร้างขึ้น (factive relation) เช่น “He’s got a Degas in his bedroom.” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างจิตรกรกับภาพเขียน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับเครื่องมือหรือวิธีการที่ใช้ในการกระทำ (purposive relation) เช่น “You give me a hand to clear my room.” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความช่วยเหลือกับมือ ในบริบทนี้ มือคืออวัยวะหลักในการช่วยเหลือคนอื่น โดยเฉพาะการช่วยทำความสะอาดห้อง
4. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่เป็นสาเหตุและสิ่งที่เป็นผลที่ตามมา(causative relation) เช่น “What’s that noise ?” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเสียงที่ได้ยินกับเสียงที่เป็นต้นกำเนิด ในบริบทนี้หมายถึงเสียงขโมยที่พยายามจะจี้แฉและเข้ามาในบ้าน
5. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับสิ่งของดังกล่าว(processual relation) เช่น “This plant flowers between June and August.” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างดอกไม้กับกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นปลูกจนถึงการออกดอกในที่สุด
6. ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 สิ่ง โดยสิ่งหนึ่งอยู่ภายใต้ความควบคุมของอีกสิ่งหนึ่ง (positioner relation) เช่น “Mrs. Kennedy married power.” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้อยู่ใต้อำนาจกับเจ้าของอำนาจ “power” ในบริบทนี้หมายถึงบุคคลผู้เป็นเจ้าของอำนาจ

7. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของกับวัสดุที่ใช้ทำสิ่งของดังกล่าว(material relation) เช่น “At the cocktail party, there were women in furs and men in overcoats.” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องนุ่มห่มที่ทำด้วยขนสัตว์กับเสื้อคลุมที่ทำจากขนสัตว์
8. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของกับแหล่งผลิต(locative relation) เช่น “He loves fine china.” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องปั้นดินเผากับแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผา
9. ความสัมพันธ์ระหว่างของ 2 สิ่งที่เป็นส่วนประกอบของกันและกัน(partitive relation) เช่น “Suspicious quickly find ready ears.” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างหูกับคนที่ชอบนินทาเกี่ยวกับคนอื่น
10. ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของและลักษณะหรือคุณสมบัติบางประการของสิ่งของดังกล่าว(attributive relation) เช่น “They all kissed the stars and stripes before leaving.” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างดาวและแถบสีกับธงชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา
11. ความสัมพันธ์ระหว่างจำกลุ่มกับสมาชิกในกลุ่ม (classifying relation) เช่น “If you’ve got a headache, take some aspirin.” แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างยาแอสไพรินกับยาแก้ปวด

2.4.3 ทฤษฎีต้นแบบ (prototype theory)

แนวคิดทฤษฎีต้นแบบเป็นทฤษฎีที่ใช้ในการอธิบายความหมายของคำโดยอิงกับหลักจิตวิทยา ในขณะที่แนวทางอรรถศาสตร์แบบดั้งเดิมอิงกับหลักการปรัชญาหรือตรรกะ มโนทัศน์พื้นฐานของทฤษฎีนี้คือความหมายเป็นส่วนหนึ่งของระบบปริชานและประสบการณ์ทางร่างกาย (bodily experience) (โลรัจ เรื่องมณี, 2553, น. 26) ซึ่ง เอเลนอร์ รอช (Rosch, 1977, 1978 อ้างถึงใน โลรัจ เรื่องมณี, 2553, น. 26-28) เป็นผู้ริเริ่มศึกษาทฤษฎีต้นแบบ โดยรอชได้อธิบายว่าการจัดประเภทระบบปริชานของมนุษย์สามารถแบ่งระบบได้เป็นสองระนาบ คือ ระนาบแนวตั้งและระนาบแนวนอน ดังนี้

ระนาบแนวตั้ง(vertical dimension) หมายถึงคุณสมบัติที่จะรวมประเภทเข้าไว้ด้วยกัน ดังแผนภูมิข้างล่างที่เกี่ยวกับการจัดระบบประเภทของมนุษย์

Vehicle	mammal	furniture (superordinate)
car	dog	chair (segmentation of categories): basic
saloon	collie	rocking chair (subordinate)

จะเห็นได้ว่าประเภทที่อยู่ตรงกลางคือ รถ สุนัข แก้ว ถูกจัดเป็นประเภทพื้นฐาน (basic level categories) ซึ่งทำหน้าที่เชื่อมโยงกับประเภทที่สูงกว่า คือ ประเภทชั้นสูง (superordinate categories) ได้แก่ ยานพาหนะ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เครื่องเรือน และประเภทที่ต่ำกว่า (subordinate categories) ได้แก่ รถเก๋ง สุนัขพันธุ์คอลลี และแก้วโยก ดังนั้นประเภทพื้นฐานจึงเป็นประเภทที่ใช้เป็นประจำทุกวันและรับรู้ได้เด่นชัด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับภาษาในฐานะที่เป็นคำประเภทพื้นฐาน

ระนาบแนวนอน (hierarchical dimension) หมายถึงสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับต้นแบบจะถูกเชื่อมโยงกับต้นแบบด้วยความคล้ายคลึงกัน ซึ่งต้นแบบหรือเรียกว่าตัวอย่างที่ดีที่สุดเกิดจากมนุษย์มีโมโนทัศน์เกี่ยวกับประเภททางธรรมชาติ ตามแนวคิดในการหาต้นแบบของรอช จึงปรากฏลักษณะของต้นแบบ 5 ประการ ดังนี้

1. ความถี่และลำดับในการกล่าวถึง หมายถึง ตัวอย่างที่ถูกกล่าวถึงก่อนและกล่าวถึงบ่อย ๆ จะมีความเป็นต้นแบบสูง
2. ลำดับในการเรียนรู้ หมายถึง เด็กมีแนวโน้มที่จะเรียนรู้สมาชิกต้นแบบได้ก่อนสมาชิกอื่น ๆ ในประเภทเดียวกัน
3. ความคล้ายคลึงกันในครอบครัว สมาชิกที่มีคะแนน GOE (Goodness-of-Exemplar) อยู่ในระดับสูงจะจัดว่ามีความคล้ายคลึงกันในครอบครัวสูงกว่าสมาชิกอื่น ๆ ที่ได้คะแนน GOE ในระดับต่ำ
4. ความเร็วในการคิดและตอบ หมายถึง สิ่งแรกที่ผู้บอกภาษาคิดได้เมื่อกกล่าวถึงประเภทนั้น ๆ
5. ความต่อเนื่องและการเชื่อมโยง หมายถึง ผู้บอกภาษาจะตอบสนองเร็วเมื่อตัวอย่างที่ต่อกันเป็นสมาชิกของประเภทเดียวกัน

ทฤษฎีของรอชถูกนำไปประยุกต์ใช้กับเรื่องการหาความหมายของคำในวงภาษาศาสตร์มากขึ้นเรื่อย ๆ โดยมองว่าความหมายของคำก็สามารถจัดเป็นหมวดหมู่หรือประเภทที่มีความเกี่ยวข้องกันได้ ซึ่งมนุษย์ก็มีความสามารถในการจำแนกประเภท (categorization) โดยจัดประเภทสิ่งต่าง ๆ ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือแยกประเภทออกจากกัน (ภัทธา พิเชษฐศิลป์, 2556, น. 11) ความสามารถดังกล่าวอยู่ในระบบปรีชานของมนุษย์ทุกคน จะสังเกตได้จากความคิด การกระทำ และคำพูดของมนุษย์ โดยส่วนมากจะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติซึ่งมนุษย์จะไม่รู้ตัว

ออร์ทัย ซินอัครพงศ์ (2557, น. 14-15) ได้ประมวลผลงานต่าง ๆ ที่นำทฤษฎีต้นแบบไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาความหมายในหลากหลายแง่มุม เช่น การนำทฤษฎีต้นแบบไปใช้ในการจัดกลุ่มหรือจำแนกประเภทความหมายของสรรพสิ่ง ทั้งที่เป็นสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต นอกจากนี้ยังมีการนำทฤษฎีดังกล่าวไปใช้ในการจัดหมวดหมู่ทางความหมายของคำอีกด้วย ดังงานของ อัญชลี

สิงห์น้อย(Singnoi, 2006, pp. 82-109) ศึกษาคำว่ากินในภาษาไทย พบว่าในภาษาไทยมีคำที่ให้ ความหมายว่ากินมากกว่า 43 คำ ซึ่งแต่ละคำมีความซับซ้อนในขั้นตอนของการกินหรือธรรมชาติที่ แตกต่างกันไปมีคำจำนวนน้อยที่เป็นคำที่มีความหมายว่ากินโดยกำเนิด หากแต่มีคำจำนวนมากที่ใช้ แบบจำลองทางความคิด อุดมคติ ได้แก่ นามนัย (metonymy) เช่น คำว่า ต้ม จิบ ชด เป็นต้น และ อุปลักษณ์(metaphor) เช่น คำว่า กำจัด กวาด ฟาด เป็นต้น โดยในการจัดประเภททางความหมายนี้ จะใช้ขั้นตอนพื้นฐานหรือที่เรียกว่าทฤษฎีแบบชาวบ้าน (folk theory) ที่ใช้ในการกิน 3 ขั้นตอนใน การพิจารณาจัดประเภท คือ การนำอาหารเข้าปาก การเคี้ยว และการกลืน คำว่ากิน บางคำใช้ ขั้นตอนในการกินเพียงขั้นตอนเดียว แต่ให้ความหมายรวมทั้ง 3 ขั้นตอน เช่น เลีย ดูด บางคำก็ใช้ 2 ขั้นตอน และให้ความหมายถึงกระบวนการกิน เช่น ต้ม จิบ ยังได้กล่าวถึงคำว่ากินในรูปแบบการใช้ คำว่ากินที่เป็นภาษาสุภาพและแสดงให้เห็นรูปแบบโครงสร้างที่เป็นเครือข่ายของคำว่ากิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกที่เชื่อมต่อกันเป็นวง (radial structure) ในขณะเดียวกัน ยังสะท้อนให้เห็นถึงความคิดและจิตของคนไทยจากการจำแนกประเภทของคำว่ากิน

ผู้วิจัยจะใช้ทฤษฎีต้นแบบดังกล่าวในการจำแนกคำรึ้นหูออกเป็นชนิดต่าง ๆ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติที่มีอยู่ร่วมกันในคำเหล่านี้ เช่น คำรึ้นหูเกี่ยวกับสัตว์ที่นำมาใช้แทนคำ ต้องห้าม “[kai^๑]” โสภณณี ได้แก่ [ji^๒kai^๓] ไก่ป่า [pau^๓] นกบัสตาร์ด นอกจากนั้นแล้วยังนำแนวคิดเรื่อง อุปลักษณ์และนามนัยที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นมาใช้ในการวิเคราะห์ความหมายโดยตรงกับความหมาย อุปลักษณ์ของคำรึ้นหูในภาษาจ้วงถิ่นรื้อ เพื่อทำให้เห็นถึงภาพรวมของกลุ่มคำรึ้นหูเหล่านี้และค่านิยม ที่สะท้อนจากคำดังกล่าว

2.5 การศึกษาค่านิยม

ค่านิยมคือสิ่งที่บุคคลหรือสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจและกำหนดการกระทำของ ตนเอง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 242) กล่าวอีกนัยหนึ่ง ค่านิยมเป็นสิ่งสำคัญขั้นมูลฐานที่ทำให้ บุคคลตัดสินใจว่าควรจะทำหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างไร เป็นความคิดเห็นพ้องต้องกันของคนใน สังคม เป็นความรู้สึก ความเชื่อ การถือปฏิบัติในด้านครอบครัว สังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา ตลอดจนจนถึงจริยธรรม และยังเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ สามารถถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไป ยังคนอีกรุ่นหนึ่ง (ประภาศรี สีหอำไพ, 2550, น. 11-12)

นอกจากนี้ ยังพบนักวิชาการไม่น้อยให้คำจำกัดความคำว่า “ค่านิยม” ดังนี้

แก้วใจ จันทร์เจริญ (2533, น. 9) กล่าวว่าค่านิยมหมายถึงสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่คนในสังคมเชื่อ หรือเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่าน่ากระทำ น่าปรารถนาที่จะมีไว้ครอบครองหรือปรารถนาที่ จะเป็นตามความเชื่อที่เป็นแบบฉบับยึดถือในการปฏิบัติของคนในสังคมที่ตกทอดมาหลายชั่วอายุคน

ทัศนวิทย์ ศรีมันตะ (2555, น. 6) กล่าวว่าค่านิยมคือสิ่งที่กลุ่มสังคมหนึ่ง ๆ เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่าควรแก่การกระทำ น่ากระทำ น่ายกย่องหรือเห็นว่าถูกต้อง

รัชดา ธัญใจ (2536, น. 6) กล่าวว่าค่านิยมเป็นความรู้สึกหรือความเชื่อที่ว่าวิธีปฏิบัติบางอย่างเป็นสิ่งที่ดีและสังคมเห็นว่าดี ควรกระทำคุณค่าที่จะยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติและแนวทางดำเนินชีวิต เป็นมาตรฐานการตัดสินความดีความชั่ว ความผิดถูกของสังคม

ศิริพร สินธุศิริ (2530, น. 13) กล่าวว่าค่านิยมคือการประเมินค่าความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตว่าสิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี และเป็นระบบความเชื่อที่นำมาเป็นวิถีปฏิบัติและจุดมุ่งหมายของบุคคล

สุวรรณ โจทกราช (2560, น. 6) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึงแนวความคิด ความเชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้องที่บุคคลในสังคมยึดถือเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจ และ กำหนดการกระทำของตนเอง

จากความหมายของค่านิยมที่ได้กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าค่านิยมมักเกี่ยวข้องกับความคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ ที่สังคมใดสังคมหนึ่งนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติหรือการดำเนินชีวิต มีคุณค่า นำปรารถนา และฝังลึกในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล

โดยทั่วไป ค่านิยมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ค่านิยมส่วนบุคคล (Individual values) เป็นการตัดสินใจเลือกให้คุณค่าในสิ่งตนเองต้องการหรือพอใจ 2) ค่านิยมทางสังคม (Social values) คือ คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงามหรือควรปฏิบัติในสถานการณ์นั้น ๆ (ทัศนวิทย์ ศรีมันตะ, 2555, น. 35)

นอกจากนี้ ยังพบมีผู้จำแนกค่านิยมตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ออกเป็นหลากหลายประเภท ดังนี้

เสาวลักษณ์ ศรีดาเกษ และคณะ (2560) ในบทความเรื่อง “MOPH: ค่านิยมของบุคลากรกระทรวงสาธารณสุขและแนวทางการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ” กล่าวว่า ค่านิยมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ค่านิยมที่เป็นจุดหมายปลายทาง (Terminal Values) หมายถึงสภาวะสุดท้ายที่มีอยู่ซึ่งเป็นที่ต้องการ ค่านิยมประเภทนี้เป็นเป้าประสงค์ที่บุคคลอยากจะทำบรรลุในชีวิตหรือเป็นจุดหมายปลายทางหรือเป้าหมาย ซึ่งแต่ละคนต้องการที่จะสำเร็จในช่วงชีวิตของเขา 2) ค่านิยมที่เป็นเครื่องมือ (Instrumental Values) หมายถึงกลุ่มของพฤติกรรมที่บุคคลต้องการหรือวิธีการที่จะทำให้บรรลุเป้าประสงค์ได้ เป็นสิ่งที่ดี ซึ่งจะช่วยบ่งชี้พฤติกรรมได้

สุวรรณ โจทกราช (2560, น. 14-15) ได้จำแนกประเภทค่านิยมออกเป็น 2 ประการ คือ 1) ค่านิยมที่บุคคลพึงกระทำเพื่อให้เกิดผลอย่างอื่นตามมา เช่น ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ค่านิยมเกี่ยวกับความรู้ ความจริง เป็นต้น 2) ค่านิยมที่บุคคลกระทำเพื่อให้บรรลุความปรารถนาของตนหรือเพื่อให้การดำเนินชีวิตเป็นไปได้อย่างมีความสุข เช่น ค่านิยมทางจริยธรรม ค่านิยมด้านศาสนา ค่านิยมเกี่ยวกับสุนทรียภาพ เป็นต้น

ฟีนิกซ์ (Phenix, 1958 อ้างถึงใน สุวรรณ โจทกราช, 2560, น. 13) แบ่งค่านิยมออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. ค่านิยมทางวัตถุ (Material Value) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับปัจจัย 4 ของมนุษย์ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค
2. ค่านิยมทางสังคม (Social Value) เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความรักและความสัมพันธ์ในสังคม
3. ค่านิยมทางด้านความจริง (Truth Value) เป็นค่านิยมสำหรับผู้ที่ต้องการความรู้ความจริง เช่น วิทยาศาสตร์ที่ค้นคว้าหาความจริงจากธรรมชาติ
4. ค่านิยมทางจริยธรรม (Moral Value) เช่น ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ เป็นต้น
5. ค่านิยมทางสุนทรียภาพ (Aesthetic Value) เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความซาบซึ้งในความดี ความงามของสิ่งต่าง ๆ
- 6) ค่านิยมทางศาสนา (Religious Value) เป็นค่านิยมเกี่ยวกับความปรารถนา ความสมบูรณ์ของชีวิต รวมทั้งความรักและบูชาในศาสนา

สาโรช บัวศรี (2527, pp. 14-15 อ้างถึงใน ทศนิวัลย์ ศรีมันตะ, 2555, น. 37-38) กล่าวว่า หากผู้แบ่งยึดถือพระศาสนาหรือพระผู้เป็นเจ้าของหลักสำคัญ จะแบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ค่านิยมที่เป็นศีลธรรม หมายถึงค่านิยมที่เป็นศีลและธรรม โดยเฉพาะที่พระศาสนาหรือพระผู้เป็นเจ้าของได้กำหนดไว้แล้ว 2) ค่านิยมที่เป็นข้อตกลง คือค่านิยมที่ประชาชนในชาติได้ตกลงเห็นชอบกำหนดกันขึ้นเอง ได้แก่ ธรรมเนียมประเพณี อุดมการณ์ วินัย กฎหมาย เป็นต้น

หากผู้แบ่งยึดเอาวิชาชีพเป็นหลักสำคัญ ก็จะแบ่งค่านิยมออกเป็นอีก 2 ประเภท ดังนี้ 1) ค่านิยมพื้นฐาน ประกอบด้วยค่านิยมทางศีลธรรม คุณธรรม ธรรมเนียมประเพณี และกฎหมาย 2) ค่านิยมวิชาชีพ ประกอบด้วยค่านิยมของอุดมการณ์วินัย มารยาท และพระราชบัญญัติประจำวิชาชีพของตนโดยเฉพาะ

จากการจำแนกค่านิยมออกเป็นประเภทต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า หลักเกณฑ์ในการจัดประเภทค่านิยมออกเป็นหลากหลายชนิดนั้นไม่ได้ตายตัวหรืออาศัยเพียงวิธีการเดียว เช่น อาศัยหลักเกณฑ์ทางศาสนา อาชีพ เป้าประสงค์ในการดำเนินชีวิต เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยนี้ควรจำแนกประเภทค่านิยมที่สะท้อนจากคำร่ำหูตามหลักเกณฑ์ของฟีนิกซ์ เนื่องจากภาษาสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม จารีตประเพณี หรือความเชื่อต่าง ๆ ของผู้ใช้ภาษา กล่าวอีกนัยคือ ทำให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับปัจจัย 4 ของมนุษย์ ได้แก่ อาหารการกิน เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค นอกจากนั้นแล้วยังสามารถทำให้เห็นถึงการรักษาความสัมพันธ์ทางสังคมของมนุษย์ที่ดีงาม เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับความสุภาพ เป็นต้น ซึ่งเป็นค่านิยมทางสังคม

ในลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงงานวิจัยที่ศึกษาคำนิยามอันสะท้อนจากภาษา ดังนี้
ภาษามีอิทธิพลต่อการนึกคิด การมองโลก และการเข้าใจสิ่งแวดล้อมของผู้พูดภาษา ดังนั้น ผู้ที่พูดภาษาที่ต่างกันมากก็ย่อมคิด มองโลก และเข้าใจสิ่งแวดล้อมต่างกันอย่างมากด้วย หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ภาพของปรากฏการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในโลกจะปรากฏต่อคนทั้งหลายต่างกันอย่างมากหรือน้อย ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาที่เขาเหล่านั้นพูดภาษาที่ต่างกันหรือคล้ายกัน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2522, น. 24 อ้างถึงใน แก้วใจ จันทร์เจริญ, 2533, น. 22) กล่าวคือ ภาษาสามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบการนึกคิดและค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัวของผู้ใช้ภาษาได้

ดังที่ แก้วใจ จันทร์เจริญ (2533, น. 60) กล่าวว่า การศึกษาคำรึ้นหูสามารถสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในสังคมไทย เนื่องจากผู้พูดเสียงที่จะกล่าวถึงสิ่งที่ตนไม่ปรารถนาหรือสิ่งที่สังคมไม่อนุญาตให้กล่าวโดยเลือกใช้คำที่ตนเห็นว่าดีกว่า น่าฟังพอใจกว่า และสังคมยอมรับให้ใช้ได้มาแทนที่ การเลือกสรรถ้อยคำที่มีความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่คนในสังคมเชื่อ คิด และเห็นพ้องกันว่าเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่า น่ากระทำ หรือปรารถนาที่จะเป็นตามความเชื่อที่เป็นแบบฉบับยึดถือในการปฏิบัติของคนในสังคมที่ตกทอดมาหลายชั่วอายุคน ซึ่งค่านิยมที่สะท้อนจากคำรึ้นหูในภาษาไทยมีทั้งหมด 8 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. ความสุภาพ หมายถึงคำรึ้นหูที่มีความหมายแฝงที่แสดงถึงความสุภาพหรือความเป็นกลางโดยไม่สื่อความรู้สึกอื่น ๆ เช่น คำว่า “อวัยวะเพศ” “สิ้นลม” เป็นต้น
2. ความสุข หมายถึงคำรึ้นหูที่มีความหมายแฝงที่แสดงถึงความสุข เช่น คำว่า “ไปสวรรค์” “ไปสุขา” เป็นต้น
3. ความมีอำนาจ หมายถึงคำรึ้นหูที่มีความหมายแฝงที่แสดงถึงการต่อสู้ ความมีอำนาจ เช่น คำว่า “เจ้าโลก” นำมาใช้แทนอวัยวะเพศชาย
4. ความรัก หมายถึงคำรึ้นหูที่มีความหมายแฝงที่แสดงถึงความรัก ความผูกพันอย่างลึกซึ้ง เช่น คำว่า “รวมรัก” “ทำรัก” เป็นต้น
5. การให้ความสำคัญแก่เพศชาย หมายถึงคำรึ้นหูที่มีความหมายที่แสดงถึงการให้ความสำคัญแก่เพศชายมากกว่าเพศหญิง เช่น คำว่า “เจ้าโลก” “อาวุธ” “ปืน” เป็นต้น
6. ความมั่งคั่ง หมายถึงคำรึ้นหูที่มีความหมายแฝงที่แสดงถึงความร่ำรวยและความมั่งคั่ง เช่น คำว่า “ตัวเงินตัวทอง” “สามเหลี่ยมทองคำ” เป็นต้น
7. ความเชื่อในพุทธศาสนา หมายถึงคำรึ้นหูที่มีความหมายที่แสดงถึงความยึดมั่น ความเชื่อในศาสนาพุทธ เช่น คำว่า “สิ้นบุญ” “หมดเวรหมดกรรม” เป็นต้น
8. ความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ หมายถึงคำรึ้นหูที่มีความหมายแสดงถึงความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติอันสืบเนื่องมาจากความเชื่อเรื่องวิญญาณ เช่น คำว่า “ตัวอัปมงคล” “ตัวโชค” เป็นต้น

การจำแนกประเภทค่านิยมดังกล่าวสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ในการจำแนกประเภทค่านิยมของฟีนิกซ์ (Phenix, 1958 อ้างถึงใน สุวรรณนา โจทกราช, 2560) ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นจึงสรุปได้ว่าการศึกษาคำร่ำหูเป็นการศึกษาภาษาอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งในการเข้าถึงระบบความนึกคิดหรือรับรู้ค่านิยมของชนเผ่าใดชนเผ่าหนึ่ง ซึ่งรวมถึงชนเผ่าจ้วงอีกด้วย และยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาค่านิยมที่สะท้อนจากคำร่ำหูภาษาจ้วงถิ่นรื้อแต่อย่างใด ดังนั้น งานวิจัยนี้จะศึกษาค่านิยมที่สะท้อนจากการคำร่ำหูในภาษาจ้วงถิ่นรื้อโดยใช้แนวคิดของฟีนิกซ์เป็นหลัก เพื่อทำให้เห็นถึงทัศนคติต่าง ๆ ของชาวจ้วงถิ่นรื้อที่ปรากฏในการใช้คำดังกล่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยโดยแบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) แหล่งข้อมูล 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล 3) การวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลคำรึนหูในภาษาจ้งถิ่นร่วได้มาจาก 4 แหล่ง ดังนี้

1. พจนานุกรมอักษรจ้งดั้งเดิม (สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้ง, 2012) ซึ่งเป็นหนังสือคู่มือเล่มแรกและมีแต่เล่มนี้เล่มเดียวเท่านั้นที่ได้รวบรวมอักษรจ้งดั้งเดิมทั้งหมด 10,700 คำ บันทึกโดยอักษรโรมันกับอักษรจ้งดั้งเดิม ถอดเสียงโดยใช้สัทอักษร (IPA) อีกทั้งมีการอธิบายความหมายของคำและยกตัวอย่างประโยคด้วยภาษาจีนกลาง ได้รับการยอมรับว่าเป็นผลงานชั้นเยี่ยมและมีคุณค่าอย่างยิ่งในการศึกษาภาษาจ้งและเสริมด้วยพจนานุกรมคำศัพท์ภาษาจ้ง-ภาษาจีน (สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยอักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้ง, 1984) เนื่องจากภาษาจ้งได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนเป็นอย่างมาก ประกอบด้วยพจนานุกรมฉบับนี้เป็นหนังสือคู่มือหลักในการเผยแพร่ภาษาจ้งที่มีมากกว่าสองหมื่นสามพันรายการ ภาษาจ้งบันทึกด้วยอักษรโรมัน พร้อมยกตัวอย่างและอธิบายด้วยภาษาจีนกลาง

2. หนังสือภาษาจ้งชื่อเรื่อง “900 ประโยคในภาษาจ้ง” (Shen Beihai, & Luo Liming, 2008) ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนยอมรับว่าใช้ภาษาที่สุภาพ ไม่หยาบคาย

3. ข่าวออนไลน์ภาษาจ้งประจำอำเภอสังหลินของรายการ “ShàngLín Fābù” ซึ่งได้รับการรับรองจากคณะกรรมการพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ฝ่ายประชาสัมพันธ์ประจำอำเภอสังหลิน (ShàngLín)

4. งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับคำรึนหูในภาษาจ้ง ได้แก่

4.1 Lu Xiaosong (2561) เรื่อง “วิเคราะห์เพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้ง”

4.2 Zhang Jiusha (2016) เรื่อง “การวิจัยคำรึนหูในภาษาจีนเกี่ยวกับขโมย”

4.3 Zeng Manli (2014) เรื่อง “การวิจัยหมวดศัพท์ร่างกายในภาษาจ้ง”

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้แบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่

1.1 พจนานุกรมอักษรจ้วงดั้งเดิม(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012) และเสริมด้วยพจนานุกรมคำศัพท์ภาษาจ้วง-ภาษาจีน (สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยอักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 1984) โดยพิจารณาจากการอธิบายความหมายของคำว่าคำใดเป็นคำต้องห้าม เพื่อนำมาเป็นตัวตั้งในการหาคำรีนหูและเก็บคำรีนหูตามเกณฑ์ของ Shao Junhang (2007, p. 20) ที่กล่าวว่าคำรีนหูเป็นถ้อยคำหรือวาจาที่ใช้แทนสิ่งที่ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์เชิงลบ เช่น หวาดกลัว กริ่งเกรง อับอาย น้อยเนื้อต่ำใจ ไม่สบายใจ หรือทุกข์ใจ ผู้ส่งสารมักเอ่ยถึงสิ่งเหล่านี้โดยอ้อมโดยอาศัยกลวิธีทางภาษาภายใต้บริบทที่จำกัดเพื่อหลีกเลี่ยงการกระทบกระเทือนความรู้สึกของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

1.2 หนังสือภาษาจ้วงชื่อเรื่อง “900 ประโยคในภาษาจ้วง” (Shen Beihai, & Luo Liming, 2008) มีทั้งหมด 36 บท หนังสือเล่มนี้เป็นแบบเรียนภาษาจ้วงสำหรับผู้เรียนทั่วไปโดยยกตัวอย่างประโยคกับตัวอย่างคำศัพท์พร้อมอธิบายความหมายของคำและวิธีการใช้คำ ซึ่งคำรีนหูส่วนหนึ่งผู้วิจัยเก็บมาจากเล่มนี้ตามเกณฑ์ของ Shao Junhang (2007, p. 20)

1.3 ข่าวออนไลน์ภาษาจ้วงประจำอำเภอสังหลินของรายการ “ShàngLín Fābù” โดยเก็บข้อมูลที่โพสต์ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564 ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2564 โปสต์ละ 13-23 นาที

1.4 งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับคำรีนหูในภาษาจ้วงที่ได้กล่าวไว้แล้วในประเด็นแหล่งข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บคำที่มีการระบุเฉพาะว่าเป็นคำที่นำมาใช้แทนคำต้องห้ามหรือเป็นคำรีนหูเท่านั้น เช่น มีการระบุคำว่า “长指甲” (อ่านว่าฉางจื่อเจี๋ย) [kim⁴⁵fuŋ²⁴lai²⁴] แปลว่า “ผู้เล็บมือยาว” เป็นคำรีนหูแทนคำว่า “小偷” (อ่านว่าเสี่ยวโถว) [ɛak²¹] แปลว่า “หัวขโมย”

2. ถอดเสียงคำรีนหูโดยใช้สัทอักษร (IPA)

3. ให้ความหมายคำต่อคำ ซึ่งความหมายในภาษาจ้วงจะใช้พจนานุกรมอักษรจ้วงดั้งเดิม (สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012) เป็นหลัก ส่วนความหมายในภาษาไทยจะใช้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542) เช่น ใช้คำว่า [lɔk²¹-kɔi³³] เรียกแทนอวัยวะเพศชาย ดังต่อไปนี้

[lɔk²¹-kɔi³³]

ลูก/ผล-กล้วย

กล้วย (เป็นลูก ๆ ไม่ใช่หวี)

4. นำข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจัดหมวดหมู่และเรียงตามลำดับอักษรโดยใช้ตาราง ดังตัวอย่าง ตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 6 แสดงการจัดข้อมูล

คำต้องห้าม [kai ⁴⁵] “โสเภณี”		
คำรีนภาษาจ้วงที่ถอดเสียง เป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [ji ²¹ -kai ²⁴] ป่า-ไก	ไกป่า	(Yu Mi, 2013, p. 30)
2. [mou ²¹ tan ²⁴] โบตัน	โบตัน	(Lu Xiaosong, 2561, น. 48)
3. [pau ²⁴] นกบัสตาร์ด	นกบัสตาร์ด	(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเอง กว่างซีจ้วง, 2012, น. 15)

5. รวบรวมความหมายของคำรีนหูจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ พจนานุกรมและงานวิจัยต่าง ๆ ซึ่งความหมายส่วนใหญ่ได้มาจากพจนานุกรมอักษรจ้วงดั้งเดิม (สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012) ส่วนความหมายอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากนี้ได้มาจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและอธิบายตามความรู้ของผู้วิจัยในฐานะเจ้าของภาษา

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวิเคราะห์ความหมายของคำรีนหูในภาษาจ้วงถิ่นรู้

ในการวิเคราะห์ความหมายของคำรีนหูนั้น จะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน เพื่อจัดประเภทความหมายของคำรีนหู ได้แก่ ความหมายตรงและความหมายอุปลักษณ์ ในการวิเคราะห์ความหมายตรงหรือความหมายตามตัวอักษรของคำรีนหู โดยอาศัยพจนานุกรมอักษรจ้วงดั้งเดิมเป็นหลัก เช่น คำว่า [oai²⁴-eou⁴⁵] แปลว่า “ที่ลับ” เรียกแทนอวัยวะเพศชายและอวัยวะเพศหญิง หากไม่พบจะหาความหมายจากแหล่งอื่น ๆ เช่น ตัวผู้วิจัยในฐานะผู้ใช้ภาษาจ้วงเป็นภาษาแม่จะอธิบายตามความรู้ของผู้วิจัยในฐานะเป็นเจ้าของภาษา ซึ่งผู้วิจัยจะแสดงผลการวิเคราะห์ที่ในบทที่ 4

ส่วนการวิเคราะห์ความหมายอุปลักษณ์ต้องอาศัยแนวคิดทางภาษาศาสตร์ปริชานของ Lakoff, & Johson (1980 อ้างถึงใน Sopheaktra Hien, 2562, น. 105) ที่กล่าวว่าอุปลักษณ์เป็นความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาที่นำมาเปรียบเทียบกับความหมายที่ต้องการเปรียบเทียบ เพราะฉะนั้น

จึงมุ่งวิเคราะห์แบบเปรียบของคำรึนหูที่นำมาเปรียบ เช่น การเปรียบเทียบ “เต้านม” ซึ่งเป็นอวัยวะร่างกายส่วนหนึ่งกับซาลาเปา ส้มโอ ส้มจิ้น มะละกอ เป็นต้น และในการจำแนกประเภทความหมายอุปลักษณ์ เช่น ธรรมชาติ อาหาร สงคราม เครื่องญาติ เป็นต้น จะพิจารณาความหมายของคำรึนหูแต่ละคำโดยใช้ความหมายของคำที่เป็นแบบเปรียบเป็นหลัก ซึ่งผู้วิจัยจะแสดงผลการวิเคราะห์ในบทที่ 4

2. การวิเคราะห์ค่านิยมที่สะท้อนจากการใช้คำรึนหู

ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่านิยมของชาวจ้วงถิ่นรื้อวที่สะท้อนจากการใช้คำรึนหูโดยนำความหมายของคำรึนหูได้แก่ ความหมายตรงและความหมายอุปลักษณ์มาศึกษาความสัมพันธ์กับค่านิยมของชาวจ้วงถิ่นรื้อวตามแนวคิดของ ฟีนิกซ์ (Phenix, 1958 อ้างถึงใน สุวรรณ โจอทกราช, 2560, น. 13) ซึ่งได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ ค่านิยมทางวัตถุ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมทางด้านความจริง ค่านิยมทางจริยธรรม ค่านิยมทางสุนทรียภาพ และค่านิยมทางศาสนา เช่น ใช้คำว่า [nuŋ-mək⁴⁵] แปลว่า “น้องสาว” เป็นคำรึนหูเรียกแทนอวัยวะเพศหญิง และ [nuŋ²¹-əai²⁴] แปลว่า “น้องชาย” เป็นคำรึนหูเรียกแทนอวัยวะเพศชาย สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมทางสังคมที่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ในสังคม กล่าวคือ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ดำรงชีวิตโดยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม พึ่งพาอาศัยบุคคลรอบข้างในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เสมอ โดยเฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัว เนื่องจากมีความผูกพันกันทางสายเลือด จึงมักมีความใกล้ชิดและเข้าใจกันมากกว่าบุคคลภายนอก ดังการที่นำคำว่า “น้องสาว” “น้องชาย” มาเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศซึ่งมีความสัมพันธ์กับตัวเองอย่างใกล้ชิดยิ่ง ผู้วิจัยจะแสดงผลการวิเคราะห์ในบทที่ 5

บทที่ 4

ความหมายของคำในภาษาจ้วงถิ่นร้ว

ความหมายคือส่วนประกอบสำคัญและขาดไม่ได้สำหรับภาษา โดยทั่วไป ความหมายของคำในภาษาสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความหมายตรงหรือความหมายประจำรูป (denotative/literal meaning) เป็นความหมายที่เกี่ยวกับรูปภาษา ซึ่งคุณสมบัติของรูปภาษาจะเป็นที่เข้าใจกันในสังคมกลุ่มชาติพันธุ์ใดกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยบริบทต่าง ๆ มาตีความ กล่าวคือเป็นความหมายเชิงวัตถุวิสัยและความหมายอีกประเภทหนึ่งคือความหมายแฝงหรือความหมายโดยนัย (connotative meaning) เป็นความหมายเชิงอัตวิสัย (subjective) ซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวข้องกับผู้พูดมากกว่า (speaker meaning) ศิริพร ปัญญาเมธีกุล (2550, น. 10) กล่าวว่าความหมายเกี่ยวกับผู้พูดแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ความหมายที่ตรงตามสิ่งที่ผู้พูดพูด 2) ความหมายที่ไม่ตรงตามสิ่งที่ผู้พูดพูด โดยสามารถจำแนกเป็นการประชดประชัน การเสียดสี และความหมายเปรียบเทียบ โดยทั่วไปการใช้ความหมายเปรียบเทียบหรืออุปลักษณ์เป็นกลวิธีทางภาษาที่สามารถสื่อถึงความหมายแฝงอย่างชัดเจน เนื่องจากความหมายเชิงอุปลักษณ์มักเกี่ยวข้องกับการนำสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นความหมายต้นทางที่มีคุณสมบัติเป็นรูปธรรมไปสู่อีกสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นความหมายปลายทางที่มีคุณสมบัติเป็นนามธรรม จึงมักต้องนำบริบทต่าง ๆ มาตีความ เช่น ประสบการณ์และวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษา เป็นต้น ฉะนั้น ผู้ฟังจะสามารถจับใจความจากคำพูดของผู้พูดได้ทันทีและเข้าใจได้อย่างถ่องแท้โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าว เชิดชัย อุดมพันธ์ (2555, น. 3) จึงกล่าวว่าความหมายเชิงอุปลักษณ์เป็นความหมายเปรียบเทียบหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นความหมายแฝงที่เกี่ยวข้องกับเจตนาของผู้พูดไว้ ซึ่งที่ได้กล่าวมาสอดคล้องกับการจำแนกความหมายในภาษาระดับคำเป็น 3 ประเภทของชัชวดี ศรีลัมภ์ (2558) ได้แก่ความหมายตรงคือความหมายประจำรูป ความหมายแฝงคือความหมายที่เกิดร่วมอยู่ในความหมายตรง อาจเป็นความหมายที่เกิดจากลักษณะทางสังคม เป็นต้น และความหมายเชิงอุปลักษณ์คือความหมายที่เกิดจากการนำคำที่มีความหมายตรง โดยนำสิ่งหนึ่งไปเปรียบเทียบกับอีกสิ่งหนึ่ง ทำให้มีความหมายใหม่เกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบนั้นและแตกต่างไปจากความหมายตรง

ในบทนี้เป็นการวิเคราะห์ความหมายตรงและความหมายอุปลักษณ์ของคำในภาษาจ้วงถิ่นร้วโดยวิเคราะห์ประเภทความหมายตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน (cognitive semantics) รายละเอียดดังนี้

4.1 ความหมายตรงของคำรีนหู

ความหมายตรงของคำรีนหูในภาษาจ้วงถิ่นร่วหมายถึงความหมายตรงตามตัวอักษรจ้วงที่ปรากฏอยู่ในพจนานุกรม กล่าวคือ ไม่จำเป็นต้องใช้บริบทใด ๆ มาตีความ เนื่องจากคำรีนหูที่มีความหมายตรงเป็นคำที่ผู้ใช้ภาษาอยู่ในสังคมจ้วงเมื่อได้ยินแล้วจะเข้าใจความหมายทันทีและรับรู้ว่าเป็นคำที่เรียกแทนคำต้องห้ามหรือคำหยาบคายและน่าอับอายโดยตรง ฉะนั้น ในการศึกษาความหมายตรงจะมุ่งวิเคราะห์แต่ละหน่วยศัพท์ที่นำมาประกอบเป็นคำรีนหูที่มีความหมายอย่างไร ซึ่งการวิเคราะห์ความหมายตรงของคำรีนหูในภาษาจ้วงถิ่นร่วในงานวิจัยชิ้นนี้จะยึดตามพจนานุกรมอักษรจ้วงดั้งเดิม(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งชาติเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012) เป็นหลักและเสริมด้วยพจนานุกรมคำศัพท์ภาษาจ้วง-ภาษาจีน (สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยอักษรศาสตร์แห่งชาติเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 1984)

จากการศึกษาคำรีนหูเฉพาะ 3 กลุ่ม ได้แก่ คำรีนหูเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ คำรีนหูเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย และคำรีนหูเกี่ยวกับอาชีพในภาษาจ้วงถิ่นร่วทั้งหมด 87 คำ พบว่าคำรีนหูที่สื่อถึงความหมายตรงมีทั้งหมด 33 คำ คิดเป็นร้อยละ 37.93 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 แสดงอัตราส่วนการปรากฏของคำรีนหูที่มีความหมายตรงประเภทต่าง ๆ

อันดับ	ประเภททางความหมาย	จำนวนคำ	ร้อยละ
1	อาชีพ	21	63.64
2	อวัยวะในร่างกาย	9	27.27
3	กิจกรรมทางเพศ	3	9.09
รวม	-	33	100

จากตารางเราจะเห็นได้ว่าคำรีนหูเฉพาะ 3 กลุ่มข้างต้นที่สื่อถึงความหมายตรงสามารถจำแนกกลุ่มตามความหมายออกเป็น 3 กลุ่มและเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้แก่ อาชีพ อวัยวะในร่างกาย และกิจกรรมทางเพศ ดังนี้

4.1.1 อาชีพ

อาชีพคืองานที่ทำเป็นประจำในสังคมมนุษย์ เพื่อดำรงชีวิตหรือเลี้ยงชีพ หากเราจำแนกประเภทอาชีพตามความต้องการจะสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ อาชีพประเภทตามความต้องการทางร่างกายและอาชีพประเภทตามความต้องการทางจิตใจ ซึ่งพระครูปัญญาสุธรรมนิเทศก์และพระมหาโชตนิพัฑฒพงษ์ สุทธจิตโต(ผลเจริญ) (2561, น. 17) กล่าวว่า อาชีพตามความต้องการทางร่างกายมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่มีความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิต เช่น อาหาร

เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เช่นอาชีพการเกษตร ส่วนอาชีพตามความต้องการทางจิตใจ มีความเกี่ยวข้องกับงานสร้างสรรค์ เพื่อความสมบูรณ์ในความเป็นคน เช่น ผู้บัญญัติกฎหมาย แต่ถ้าพิจารณาถึงกฎหมายและศีลธรรมจะสามารถจำแนกอาชีพออกเป็น 2 ประเภท คือ สัมมาชีพ หมายถึงอาชีพที่ซื่อสัตย์และถูกกฎหมาย เช่น ตำรวจ เกษตรกร เป็นต้น และมิถมาชีพ หมายถึงอาชีพที่ผิดกฎหมาย เช่น การค้ายาเสพติด โจร เป็นต้น

คำรึ้นหูที่สื่อความหมายตรงกับอาชีพของชาวจ้วงถิ่นร่วเป็นอาชีพที่มักจะถูกคนในสังคมมองว่าด้อยคุณค่าและไร้ศักดิ์ศรี บางอาชีพไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมอีกด้วย ผู้ประกอบอาชีพดังกล่าวมักถูกตีตราว่าเป็นผู้มีความรู้่น้อยหรือมีการศึกษาต่ำ ดังนั้นจึงมีการใช้คำรึ้นหูเรียกแทนอาชีพเหล่านั้น เพื่อลดความด้อยค่าของคำเดิมและลดความอับอายของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวอย่างคำที่ 1

ตาราง 8 แสดงตัวอย่างคำรึ้นหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนล้างจาน” [pau²¹ou¹⁴wan³³]

คำรึ้นหูภาษาจ้วงถิ่นร่วที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [fuk ²¹ fəu ⁵¹ -jun ²⁴] บริการ-พนักงาน	พนักงานบริการ	(Shen Beihai and Luo Liming, 2008, p. 244)

คำรึ้นหู [fuk²¹fəu⁵¹-jun²⁴] พนักงานบริการเป็นคำยืมจากภาษาจีนกลางว่า 服务员(fúwù yuán) และเป็นการยืมแบบทับศัพท์ (ดูที่เชิงอรรถ 2)

ตัวอย่างคำที่ 2

ตาราง 9 แสดงตัวอย่างคำรื้อนหูที่เรียกแทนอาชีพ “รับจ้างทำงาน” [ta³³-koŋ²⁴]

คำรื้อนหูภาษาจ้วงถิ่นรื้อนที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [koŋ ²⁴ -eak ³³] งาน-ทำ/ปฏิบัติ	ทำงาน (เพื่อมีผลงานสร้างสรรค์ชิ้น)	(Shen Beihai and Luo Liming, 2008, p. 19)
2. [xəŋ ³³ -pan ²⁴] ปฏิบัติ-งาน	ทำงาน (เฉพาะที่สถานที่ที่กำหนดเวลาอันแน่ชัดหรือทำงานที่เป็นกิจวัตร)	(Shen Beihai and Luo Liming, 2008, p. 35)
3. [ku ²¹ -xəŋ ²⁴] ทำ-งาน	ทำงาน(ด้านการใช้แรงงาน)	(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งชาติปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012, น. 205)

คำรื้อนหูในตัวอย่างคำที่ 1 และ 2 เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาจีนกลางว่า 工作(gōng zuò) ซึ่งแปลว่าทำงาน(เพื่อมีผลงานสร้างสรรค์ชิ้น) กับ 上班(shàngbān) ซึ่งแปลว่าทำงาน(เฉพาะที่สถานที่ที่กำหนดเวลาอันแน่ชัดหรือทำงานที่เป็นกิจวัตร) เป็นคำยืมแบบทับศัพท์

ตัวอย่างคำที่ 3

ตาราง 10 แสดงตัวอย่างคำรื้อนหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนเร่ขายของ” [fa:n⁴⁵]

คำรื้อนหูภาษาจ้วงถิ่นรื้อนที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [pəu ²¹ -ku ⁵¹ -əeŋ ³³ oi ⁴⁵] ผู้-ทำ-ธุรกิจ	ผู้ทำธุรกิจ	(Shen Beihai and Luo Liming, 2008, p. 117)
2. [pəu ²¹ -pai ³³ -tai ²⁴] ผู้-วาง-แผง	แม่ค้า-พ่อค้าแผงลอย	(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งชาติปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012, น. 109)

คำรื้อนหูในตัวอย่างคำที่ 1 เป็นคำที่ยืมมาจากภาษาจีนกลางว่า 做生意的(zuò shēngyì de) เป็นคำยืมแบบผสม (ดูที่เชิงอรรถ 3) กล่าวคือแต่ละหน่วยศัพท์ที่ประกอบเป็นคำรื้อนหู นั้นนอกจากมีการยืมแบบแปลแล้วยังยืมแบบทับศัพท์ ดังเช่นคำว่า [ku⁵¹] ทำ เป็นคำจ้วงแท้ ๆ ซึ่งนำมาแปลเป็นภาษาจีนในคำว่า 做(zuò) ในขณะเดียวกัน คำว่า [əeŋ³³oi⁴⁵] ธุรกิจ เป็นคำยืมแบบทับ

ศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 生意(shēngyì) และคำรึ่หนูในตัวอย่างคำที่ 2 เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 摆摊的(bāitān de)

ตัวอย่างคำที่ 4

ตาราง 11 แสดงตัวอย่างคำรึ่หนูที่เรียกแทนอาชีพ “คนรับใช้” [jɔŋ⁴⁵-əin²⁴]

คำรึ่หนูภาษาจ้วงถิ่นรื้ที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [pau ³³ -məu ²¹] คนรับจ้าง-เพศหญิง	ผู้ช่วยแม่บ้าน	(สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อย อักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเอง กว่างซีจ้วง, 1984, น. 32)

คำรึ่หนูคำนี้เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 保姆(bǎomǔ) ซึ่งแปลว่าผู้ช่วยแม่บ้านที่มักจะเป็นเพศหญิง

ตัวอย่างคำที่ 5

ตาราง 12 แสดงตัวอย่างคำรึ่หนูที่เรียกแทนอาชีพ “คนลากรถ” [la:k⁵¹-fəu²⁴]

คำรึ่หนูภาษาจ้วงถิ่นรื้ที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [əoi ²⁴ -kai ²⁴] ผู้ขับ-ยานพาหนะ	ผู้ขับรถ	(Shen Beihai and Luo Liming, 2008, p. 85)

คำรึ่หนูคำนี้เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 司机(sījī) ซึ่งแปลว่าผู้ขับรถ

ตัวอย่างคำที่ 6

ตาราง 13 แสดงตัวอย่างคำรื้อนหูที่เรียกแทนอาชีพ “ขอทาน” [əu³³-wa⁴⁵]

คำรื้อนหูภาษาจ้วงถิ่นร่วที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย
1. [pəu ²¹ -kən ²⁴ -pek ³³ -kia ²⁴ -xəu ²¹] ผู้กินข้าวร้อยเรือน ผู้-กิน-ร้อย-เรือน-ข้าว	ผู้กินข้าวร้อยเรือน

คำรื้อนหูคำนี้เป็นคำยืมมาจากภาษาจีนกลางว่า 吃百家饭的(chī bǎi jiā fàn de) แปลว่าผู้กินข้าวร้อยเรือน หมายถึงบุคคลที่ดำรงชีวิตโดยขอรับของกิน ของใช้หรือบริจากระยะเงินของคนในหมู่บ้านหรือชุมชนในลักษณะไล่เรียงไปที่ละบ้าน ทีละหลังคาเรือน ซึ่งเป็นคำยืมแบบผสม เพราะคำว่า [pəu²¹] ผู้(คน) [kən²⁴] กิน และ [xəu²¹] ข้าว เป็นคำจ้วงแท้ นำมาแปลเป็นภาษาจีนกลางในคำว่า 的(人) [de(rén)] 吃(chī) และ 饭(fàn) ส่วนคำว่า [pek³³-kia²⁴] ร้อยเรือน เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 百家(bǎi jiā)

ตัวอย่างคำที่ 7

ตาราง 14 แสดงตัวอย่างคำรื้อนหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนกวาดถนน” [pəu²¹-əu⁴⁵-xəu²⁴]

คำรื้อนหูภาษาจ้วงถิ่นร่วที่ถอด เสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [siŋ ³³ kit ²¹ -kəŋ ²⁴] ความสะอาด-ผู้ประกอบอาชีพ เฉพาะทาง	พนักงานทำความสะอาด	https://mp.weixin.qq.com/s/FyW7-TT5z1HRSmpWA2Rcag
2. [xun ²⁴ -wəi ⁵¹ -kəŋ ²⁴ əin ²⁴] สิ่งแวดล้อม-สาธารณสุข-ผู้ ประกอบอาชีพเฉพาะทาง	พนักงานทำความสะอาดประจำ สถานที่สาธารณะ	https://mp.weixin.qq.com/s/FyW7-TT5z1HRSmpWA2Rcag

คำรื้อนหูสองคำนี้เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 清洁工(qīngjié gōng) ซึ่งแปลว่าพนักงานทำความสะอาด และคำว่า 环卫工人(huánwèi gōngrén) ซึ่งแปลว่าพนักงานทำความสะอาดประจำสถานที่สาธารณะ

ตัวอย่างคำที่ 8

ตาราง 15 แสดงตัวอย่างคำจีนที่เรียกแทนอาชีพ “คนเฝ้าประตู” [pəu²¹-təu²⁴-pak³³təu³⁵]

คำจีนภาษาจ้วงถิ่นร่วที่ถอดเสียง เป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [pau ³³ -an ²⁴] รักษา-ความปลอดภัย	เจ้าหน้าที่รักษาความ ปลอดภัย	(สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อย อักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเองกว่างซี จ้วง, 1984, น. 539)
2. [mon ²⁴ -wəi ²¹] ประตู-เจ้าหน้าที่รักษาความ ปลอดภัย	ป้อมยาม	(สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อย อักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเองกว่างซี จ้วง, 1984, น. 32)

คำจีนทั้งสองคำนี้เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 保安(bǎoān) ซึ่งแปลว่าเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยและคำว่า 门卫(ménwèi) ซึ่งแปลว่าป้อมยาม

ตัวอย่างคำที่ 9

ตาราง 16 แสดงตัวอย่างคำจีนที่เรียกแทนอาชีพ “ผู้ทำกับข้าว” [pəu²¹-əu³³-pak⁴⁵]

คำจีนภาษาจ้วงถิ่นร่วที่ถอดเสียง เป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [səi ²⁴ əoi ⁵¹ -jun ²⁴] ภารกิจเกี่ยวกับงานครัว- พนักงาน	พนักงานครัว	(สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อย อักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเองกว่างซี จ้วง, 1984, น. 60)
2. [səu ²¹ -əoi ²⁴] ห้องครัว-ผู้มีวิชาชีพเฉพาะทาง	แม่/พ่อครัว	(Shen Beihai and Luo Liming, 2008, p. 113)

คำจีนทั้งสองคำนี้เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางของคำว่า 厨师(chúshī) ซึ่งแปลว่าพนักงานครัว กับคำว่า 炊事员(chuīshì yuán) ซึ่งแปลว่าแม่/พ่อครัว

ตัวอย่างคำที่ 10

ตาราง 17 แสดงตัวอย่างคำจีนที่เรียกแทนอาชีพ “ช่างปูน” [nai²⁴-əoi³³-eiŋ⁵¹]

คำจีนภาษาจ้วงถิ่นร่วที่ถอดเสียง เป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [kəŋ ²⁴ -əin ²⁴] ผู้ประกอบอาชีพเฉพาะทาง-ผู้(คน)	กรรมกร	https://mp.weixin.qq.com/s/FyW7-TT5z1HRSmpWA2Rcag

ตัวอย่างคำที่ 11

ตาราง 18 แสดงตัวอย่างคำจีนที่เรียกแทนอาชีพ “ช่างหิน” [əik²¹-eiŋ⁵¹]

คำจีนภาษาจ้วงถิ่นร่วที่ถอดเสียง เป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [kəŋ ²⁴ -əin ²⁴] ผู้ประกอบอาชีพเฉพาะทาง-ผู้(คน)	กรรมกร	https://mp.weixin.qq.com/s/FyW7-TT5z1HRSmpWA2Rcag

ตัวอย่างคำที่ 12

ตาราง 19 แสดงตัวอย่างคำจีนที่เรียกแทนอาชีพ “ช่างกระเบื้อง” [wa²¹-eiŋ⁵¹]

คำจีนภาษาจ้วงถิ่นร่วที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [kəŋ ²⁴ -əin ²⁴] ผู้ประกอบอาชีพเฉพาะทาง- ผู้(คน)	กรรมกร	https://mp.weixin.qq.com/s/FyW7-TT5z1HRSmpWA2Rcag

จะสังเกตเห็นได้ว่าคำจีนที่นำมาเรียกแทนช่างปูน ช่างหิน และช่างกระเบื้องล้วนเป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 工人(gōngrén) ซึ่งแปลว่ากรรมกร

ตัวอย่างคำที่ 13

ตาราง 20 แสดงตัวอย่างคำรื้อนหูที่เรียกแทนอาชีพ “คนเก็บขยะ” [pɔŋ³³-piŋ⁴⁵]

คำรื้อนหูภาษาจ้วงถิ่นร่วที่ถอดเสียง เป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [fɔi ⁴⁵ pam ³³ -xoi ²⁴ əu ²⁴ -əin ² jun ²⁴] ของเสีย-นำกลับมาใช้ใหม่-ผู้คน	พนักงานรีไซเคิลขยะ	(สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อย อักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเองกว่างซี จ้วง, 1984, น. 282)

คำรื้อนหูคำนี้เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 废品回收人员(fèipǐn huíshōu rényuán) ซึ่งแปลว่าพนักงานรีไซเคิลขยะ

ตัวอย่างคำที่ 14

ตาราง 21 แสดงตัวอย่างคำรื้อนหูที่เรียกแทนอาชีพ “ผู้ทำนา” [ku²¹-na²⁴]

คำรื้อนหูภาษาจ้วงถิ่นร่วที่ถอดเสียง เป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [nɔŋ ²⁴ -mən ²⁴] ปลูกพืชผล-ผู้คน	เกษตรกร	(Shen Beihai and Luo Liming, 2008, p. 42)

คำรื้อนหูคำนี้เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 农民(nóngmín) ซึ่งแปลว่าเกษตรกร ข้อสังเกตที่น่าสนใจคือการใช้คำรื้อนหูมาเรียกแทนผู้ทำนาของชาวจ้วงถิ่นร่วอาจไม่ใช่เพื่อลดความรุนแรงของคำเดิมหรือทำให้ผู้ฟังไม่อับอาย แต่เป็นการยกย่องอาชีพทำนามากกว่า เนื่องจากสังคมจ้วงเป็นสังคมเกษตรกรรม การทำไร่ปลูกข้าวเป็นกิจกรรมหลักทางการเกษตรที่สามารถทำให้ชีวิตประจำวันของคนพื้นที่มีกินมีใช้ ดังที่ Huang Yanling (2013, p. 22) กล่าวว่าชาวจ้วงมีความคิดเกี่ยวกับการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย หมายถึงเน้นการอยู่รอดและต้องพึ่งพาขยันขันแข็งในการทำงานหรือทำนา ดังนั้นชาวบ้านจึงให้ความสำคัญกับอาชีพทำนา ถึงแม้ว่าจะเป็นอาชีพที่มีรายได้น้อยและเหน็ดเหนื่อย

ตัวอย่างคำที่ 15

ตาราง 22 แสดงตัวอย่างคำรึนหูที่เรียกแทนอาชีพ “โสเภณี” [kai⁴⁵]

คำรึนหูภาษาจ้วงถิ่นรืวที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย
1. [mai ²⁴ -kai ²⁴ -jin ²⁴] ผู้หญิง-ขาย-ประเวณี	หญิงค้าขายประเวณี

คำรึนหูคำนี้เป็นคำยืมแบบผสมจากภาษาจีนกลางว่า 卖淫的女人(màiyín de nǚrén) กล่าวคือ คำว่า [mai²⁴] ผู้หญิง กับ [kai²⁴] ขาย เป็นคำจ้วงแท้ นำมาแปลเป็นภาษาจีนกลางว่า 女人(nǚrén) กับ 卖(mài) ส่วนคำว่า[jin²⁴] ประเวณี เป็นคำทับศัพท์จากคำว่า 淫(yín)

4.1.2 อวัยวะในร่างกาย

คำในภาษาจ้วงถิ่นรืวที่กล่าวถึงอวัยวะเพศของชายและหญิงถือว่าเป็นคำหยาบคาย และเป็นคำต้องห้าม โดยทั่วไปจะไม่ใช้กันในที่สาธารณะ นอกจากนี้ คำที่เกี่ยวข้องกับอวัยวะบางส่วนของร่างกาย เช่น อวัยวะส่วนบนของเพศหญิง/เต้านมก็ถือว่าเป็นคำหยาบที่ไม่ใช้กันในที่สาธารณะเช่นกัน แต่ก็เลี่ยงไม่ได้ที่ต้องเอ่ยถึงหากมีความจำเป็น ดังนั้น จึงมีการนำคำรึนหูมาเรียกแทน เพื่อไม่กระทบกระเทือนความรู้สึกของผู้พูดและผู้ฟัง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตัวอย่างคำที่ 16

ตาราง 23 แสดงตัวอย่างคำรึนหูที่เรียกแทนอวัยวะเพศหญิง “หี” [cət⁵¹]

คำรึนหูภาษาจ้วงถิ่นรืวที่ถอดเสียงเป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [pe ²¹ -la ³³] ข้าง/ด้าน-ล่าง	ข้างล่าง	(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012, น. 275)
2. [ja ²¹ im ²⁴] เครื่องสืบพันธุ์ของเพศชายหรือ เพศหญิง	เครื่องสืบพันธุ์ของเพศหญิง	(สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อย อักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเอง กว่างซีจ้วง, 1984, น. 728)
3. [əoi ²⁴ -əon ⁴⁵] ลับ-สถานที่	สถานที่ลับ	(สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อย อักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเอง กว่างซีจ้วง, 1984, น. 675)
4. [nak ⁴⁵ -ŋən ²¹] อัน-นั้น	อันนั้น	(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครอง ตนเองกว่างซีจ้วง, 2012, น. 349)

จะสังเกตได้ว่าคำรึนหูที่ 2 กับ 3 เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางว่า 下阴(xià yīn) ซึ่งแปลว่าเครื่องสืบพันธุ์ของเพศหญิง กับ 私处(sī chù) ซึ่งแปลว่าสถานที่ลับ

ตัวอย่างคำที่ 17

ตาราง 24 แสดงตัวอย่างคำรึนหูที่เรียกแทนอวัยวะเพศชาย “องคชาติ” [ei⁴⁵]

คำรึนหูภาษาจ้วงถิ่นรื้อที่ถอดเสียง เป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [pe ²¹ -la ³³] ข้าง/ด้าน-ล่าง	ข้างล่าง	(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012, น. 275)
2. [wi ⁴⁵]	องคชาติ(เปลี่ยนพยัญชนะ ของคำเดิม)	(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง, 2012, น. 490)
3. [œi ²⁴ -œu ⁴⁵] ลับ-สถานที่	สถานที่ลับ	(สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อย อักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเอง กว่างซีจ้วง, 1984, น. 675)
4. [nak ⁴⁵ -ŋən ²¹] อัน-นั้น	อันนั้น	(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครอง ตนเองกว่างซีจ้วง, 2012, น. 349)

คำรึนหู [œi²⁴-œu⁴⁵] สถานที่ลับ เป็นคำยืมแบบทับศัพท์จากภาษาจีนกลางใน
ทำนองเดียวกันกับคำรึนหูเรียกแทนอวัยวะเพศหญิง

ตัวอย่างคำที่ 18

ตาราง 25 แสดงตัวอย่างคำรึนหูที่เรียกแทนอวัยวะส่วนบนของเพศหญิง “เต้านม” [ne²⁴]

คำรึนหูภาษาจ้วงถิ่นรื้อที่ถอดเสียง เป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [ak ⁴⁵] อก	หน้าอก	(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครอง ตนเองกว่างซีจ้วง, 2012, น. 1)

4.1.3 กิจกรรมทางเพศ

ในอดีตชาวจ้วงยอมรับและเปิดกว้างในเรื่องเพศหรือกิจกรรมทางเพศ โดยเฉพาะช่วงก่อนได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอื่น เห็นได้จากพฤติกรรมกรรมมีเพศสัมพันธ์กันของชายและหญิง ก่อนแต่งงานจะไม่ถูกกระแสรังสรรค์ประณามหรือวิพากษ์วิจารณ์ แต่หลังเหตุการณ์การปฏิรูปที่ดิน (改土归流) ของราชวงศ์หมิง (明朝) วัฒนธรรมของฮั่นเริ่มแผ่ขยายอิทธิพลสู่สังคมจ้วง แนวคิดเรื่อง “สามหลักห้าคุณธรรมหรือกรรมทั้งสาม มรรคทั้งห้า (三纲五常)” ของลัทธิขงจื้อ (儒学) ที่เน้นปฏิบัติตามคำสั่งสอนของกษัตริย์ บิดา และสามี ซึ่งให้ความสำคัญกับจารีตและจริยธรรมอันเข้ามาครอบงำความคิดของชาวจ้วงโดยไม่รู้ตัว ทำให้จริยธรรมทางเพศในสังคมจ้วงที่ดั้งเดิมค่อย ๆ ผันแปรไปตามกาลเวลา (Huang Yanling, 2013, p. 58) ดังนั้น การเอ่ยถึงเรื่องเพศหรือกิจกรรมทางเพศไม่ว่าในบริบทส่วนตัวหรือที่สาธารณะมักเป็นพฤติกรรมต้องห้าม เพราะการกล่าวถึงสิ่งเหล่านี้ย่อมเปิดเผยนอกจากถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ทำให้ทั้งผู้พูดและผู้ฟังรู้สึกอายหน้า อับอายแล้ว ยังถูกมองว่าเป็นคนไร้ความรู้และเสียมารยาท จึงจำเป็นต้องนำคำอื่นมาแทนที่ รายละเอียดดังนี้

ตัวอย่างคำที่ 19

ตาราง 26 แสดงตัวอย่างคำอื่นที่เรียกแทนกิจกรรมทางเพศ “เย็ด” [ɔʔ¹-ɛək²¹]

คำอื่นภาษาจ้วงถิ่นรั้วที่ถอดเสียง เป็น IPA	ความหมายในภาษาไทย	ที่มา
1. [ku²¹-əi⁴⁵] ทำ-รัก	ทำรัก	(สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อย อักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเองกว่างซี จ้วง, 1984, น. 361)
2. [fat³³ɛɛŋ²⁴-kuan³³xai⁴⁵] เกิดขึ้น-สัมพันธ์	มีเพศสัมพันธ์กัน	(สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อย อักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเองกว่างซี จ้วง, 1984, น. 374)
3. [əu²¹-wən²⁴] สร้าง-คน	สร้างคน	(สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครอง ตนเองกว่างซีจ้วง, 2012, น. 62)

คำอื่นทั้งสามคำนี้ต่างเป็นคำยืมจากภาษาจีนกลางว่า 做爱(zuò ài) แปลว่าทำรัก
发生关系(fāshēng guānxi) แปลว่ามีเพศสัมพันธ์กัน และ 造人(zào rén) แปลว่าสร้างคน ตามลำดับ

4.2 ความหมายอุปลักษณ์ของคำรึนหู

ความหมายแฝงของคำรึนหูในภาษาจ้วงถิ่นรืวเป็นความหมายที่ไม่ปรากฏในพจนานุกรม เป็นความหมายที่ถูกถ่ายทอดนอกเหนือไปจากรูปภาษาหรือตัวอักษร ลักษณะของความหมายแฝงจึงมีความแตกต่างจากความหมายตรง ดังที่อัญชลี นิมสอาด (2537, น. 17) กล่าวว่า ลักษณะของความหมายแฝงเป็นระดับของความหมายและความรู้สึกชั้นที่ 2 ที่ซ่อนเร้นอยู่ในถ้อยคำเป็นความหมายในระดับลึกซึ้ง (deep structure) ซึ่งลึกซึ้งกว้างขวางพิเศษออกไปจากข้อความที่ปรากฏอยู่ ก่อให้เกิดความคิดที่หลากหลาย ทั้งนี้อาจเป็นความรู้ ความคิดเห็น อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนจินตนาการต่าง ๆ ดังนั้นผู้รับสารอาจต้องมีความรู้รอบตัวสำหรับสิ่งนั้น ๆ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นส่วนช่วยในการเข้าใจและตีความนัยยะสำคัญหรือความหมายแฝงของคำเหล่านั้นอย่างถ่องแท้ จึงสรุปได้ว่าความหมายแฝงสามารถสะท้อนมโนทัศน์ที่เกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ของมนุษย์หรือระบบคิดของผู้ใช้ภาษา

การใช้อุปลักษณ์ซึ่งเป็นภาษาภาพพจน์ประเภทหนึ่งสามารถสื่อความหมายแฝงได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะการศึกษาอุปลักษณ์ตามแนววรรณศาสตร์ปริชานที่ถ้อยความหมายต้นทางไปสู่ความหมายปลายทาง อุปลักษณ์จึงเป็นลักษณะของการใช้ภาษาในเชิงเปรียบเทียบและเป็นตัวแทนของการอธิบายเรื่องระบบคิดของผู้ใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี (Lakoff, & Johnson, 1980 อ้างถึงใน อรทัย ชินอัครพงศ์, 2557, น. 39)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลคำรึนหูเฉพาะ 3 กลุ่ม ได้แก่ คำรึนหูเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ คำรึนหูเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย และคำรึนหูเกี่ยวกับอาชีพในภาษาจ้วงถิ่นรืวทั้งหมด 87 คำ พบว่าคำที่สื่อถึงความหมายอุปลักษณ์ มีทั้งหมด 54 คำ คิดเป็นร้อยละ 62.06 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 27 แสดงอัตราการปรากฏของคำรึนหูที่มีความหมายอุปลักษณ์ประเภทต่าง ๆ

อันดับ	ประเภททางความหมาย	จำนวนคำ	ร้อยละ
1	ธรรมชาติ	16	29.63
2	การทำกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน	12	22.22
3	อวัยวะในร่างกาย	6	11.11
4	สิ่งของ	5	9.26
5	อาหาร	5	9.26
6	เพศหญิง	5	9.26
7	สงคราม	3	5.55
8	เครือญาติ	2	3.70
รวม	-	54	100

จากตารางจะเห็นได้ว่าคำรึนหูที่สื่อถึงความหมายอุปลักษณ์สามารถจำแนกกลุ่มตามความหมายออกเป็น 8 กลุ่มและเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) ธรรมชาติ 2) การทำกิจกรรม และกิจวัตรประจำวัน 3) อวัยวะในร่างกาย 4) สิ่งของ 5) อาหาร 6) เพศหญิง 7) สงคราม 8) เครือญาติ ดังนี้

4.2.1 ธรรมชาติ

เนื่องจากสังคมจ้วงเป็นสังคมเกษตรกรรม ชาวจ้วงมีความผูกพันกับธรรมชาติอย่างแน่นแฟ้น กล่าวคือ ชาวจ้วงอาศัยธรรมชาติในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย อาหารการกิน เป็นต้น ล้วนปรากฏร่องรอยของธรรมชาติ ในด้านภาษาก็เช่นเดียวกัน เห็นได้จากชาวจ้วงนำธรรมชาติมาเปรียบเทียบเป็นคำรึนหู ได้แก่ พืชและสัตว์ ดังนี้

1) พืช

เขตที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่เป็นเขตภาคใต้ของประเทศจีนที่มีภูมิอากาศแบบกึ่งชื้นเขตร้อน ฝนตกตามฤดูกาลและภูมิประเทศเป็นเนินเขาลาดชันสลับซับซ้อน จึงอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณธรรมชาติ จากการวิเคราะห์คำรึนหูในภาษาจ้วงถิ่นร้ว พบว่าคนในพื้นที่นำพืชพันธุ์ที่อยู่รอบตัวมาใช้เป็นคำรึนหู จึงสะท้อนให้เห็นว่าชาวจ้วงเป็นชนชาติที่ช่างสังเกตและให้ความสำคัญกับพืชพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งพืชพันธุ์ดังกล่าว ได้แก่ ดอกไม้ ผลไม้ และผัก รายละเอียดดังนี้

ก. ดอกไม้

ดอกไม้เป็นส่วนหนึ่งของพืชที่ผลิออกจากต้นหรือกิ่ง มีหน้าที่ทำให้เกิดผลและเมล็ดเพื่อสืบพันธุ์ มีเกสรและเรณูเป็นเครื่องสืบพันธุ์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 396) ซึ่งชาวจ้วงจึงมักจะนำลักษณะสำคัญของผู้หญิง เช่น การสืบพันธุ์หรือรูปลักษณะของผู้หญิงมาเชื่อมโยงกับดอกไม้ จึงมีการนำคำที่มีความหมายอุปลักษณ์ดังกล่าวมาใช้เป็นคำรึนหู ได้แก่ [wa²⁴] ดอกไม้ [məu²¹-tan²⁴] ดอกโบตั๋น ดังนี้

คำว่า [wa²⁴] ดอกไม้ เป็นคำรึนหูที่ใช้แทนอวัยวะเพศหญิงและยืมมาจากภาษาจีนกลางว่า 花(huā) โดยนำเกสรดอกไม้ซึ่งทำหน้าที่สืบพันธุ์เปรียบเทียบกับช่องคลอดที่เป็นเส้นทางให้กำเนิดบุตรของเพศหญิง

คำว่า [məu²¹-tan²⁴] ดอกโบตั๋น เป็นคำรึนหูที่เรียกแทนผู้ค้าประเวณีและยืมมาจากภาษาจีนกลางว่า 牡丹(mǔdān) ซึ่ง Feng Yangyang(2013, p. 28) กล่าวว่าโสเภณีจะหาเลี้ยงชีพด้วยดึงดูดเพศตรงข้ามโดยอาศัยความงามของรูปร่างและหน้าตาของตน แต่ความงามดังกล่าวจะเสื่อมสลายไปตามกาลเวลา มีความเหมือนคล้ายกับชะตากรรมของดอกไม้ที่หลังจากบานสะพรั่งแล้วจะโรยราลง ดังนั้น ในภาษาจีนโบราณ(古代汉语) ดอกไม้จึงมักเป็นสัญลักษณ์แทนโสเภณีหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโสเภณี จึงมีการนำดอกไม้โบตั๋นที่บ้านสง่างามเปรียบเทียบกับหน้าตาอันงดงามและน่าพึงพอใจของผู้หญิงค้าขายประเวณี(โสเภณี)

ข. ผลไม้

ในสมัยดึกดำบรรพ์ที่ยังไม่มีเครื่องจักรทำการเกษตร ผลไม้และพืชต่าง ๆ เป็นสิ่งหล่อเลี้ยงชีวิตหลักสำหรับชาวจ้วง ประกอบกับเขตที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่คือเขตหลิงหนาน (岭南) หมายถึงห้าส้นเขาซึ่งอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรน้ำ ปุ๋ยและแสงอาทิตย์ จึงเหมาะกับการเจริญเติบโตของไม้ผลชนิดต่าง ๆ ถึงแม้ว่าสมัยราชวงศ์ฮั่น เทคนิคการปลูกข้าวของชาวจ้วงได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่เนื่องจากต้นข้าวเป็นพืชที่ต้องพึ่งพาฤดูกาลเป็นอย่างมากในการออกรวง ดังนั้นผลไม้และรากพืช (根茎) ต่าง ๆ ที่จึงถูกนำมาเป็นอาหารสำคัญในชีวิตประจำวันของชาวจ้วงที่นอกเหนือจากข้าว เขตที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่จึงได้ขนานนามว่าเป็นดินแดนแห่งผลไม้ (Zhou Nina, 2014, pp. 30-32) ซึ่งผลไม้คือลูกไม้หรือส่วนของพืชที่เจริญจากรังไข่ เช่น ผลมะม่วง ผลมะปราง เป็นต้น(ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 726) ชาวจ้วงมักจะเปรียบเทียบอวัยวะบางอย่างของร่างกายกับรูปทรงของผลไม้ จึงมีการนำคำที่มีความหมายอุปลักษณ์ดังกล่าวมาใช้เป็นคำรันทู ได้แก่ [lɔk²¹-koi³³] กล้วย [lɔk²¹-puk²¹] ส้มโอ [lɔk²¹-kam²⁴] ส้มจิ้น [mɔk²¹-kua²⁴] มะละกอ รายละเอียดดังต่อไปนี้

คำว่า [lɔk²¹-koi³³] กล้วย เป็นคำรันทูเรียกแทนอวัยวะเพศชาย โดยนำรูปทรงยาวของกล้วยเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศชาย

คำว่า [lɔk²¹-puk²¹] ส้มโอ เป็นคำรันทูเรียกแทนอวัยวะส่วนบนของเพศหญิงหรือ“เต้านม” โดยนำรูปทรงใหญ่ของส้มโอเปรียบเทียบกับอวัยวะส่วนบนของเพศหญิง

คำว่า [lɔk²¹-kam²⁴] ส้มจิ้น เป็นคำรันทูเรียกแทนอวัยวะส่วนบนของเพศหญิงหรือ“เต้านม” โดยนำรูปทรงกลมของส้มจิ้นเปรียบเทียบกับอวัยวะส่วนบนของเพศหญิง

คำว่า [mɔk²¹-kua²⁴] มะละกอ เป็นคำรันทูเรียกแทนอวัยวะส่วนบนของเพศหญิงหรือ“เต้านม” โดยนำรูปทรงใหญ่และยาวของมะละกอเปรียบเทียบกับอวัยวะส่วนบนของเพศหญิง

จากคำรันทูที่สื่อความหมายอุปลักษณ์เกี่ยวกับผลไม้ที่ได้กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผลไม้ที่นำมาใช้เป็นคำรันทูนั้นล้วนเป็นผลไม้ที่หาง่ายและมีปลูกไว้ในบริเวณบ้านของชาวจ้วง

ค. ผัก

ชาวจ้วงนอกจากอาศัยข้าวและผลไม้เป็นอาหารหลักแล้ว ผักก็มีความสำคัญเช่นเดียวกันในชีวิตประจำวัน ซึ่งผักเป็นพืชที่ใช้เป็นอาหาร(ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 729) ผักที่ชาวจ้วงบริโภครวมทั้งผักพื้นบ้านและผักปามีถึง 121 ชนิด(Qin Bingang, 2016, p. 11) ชาวจ้วงมักจะเปรียบเทียบอวัยวะเพศชายกับรูปทรงของผัก จึงมีการนำคำที่มีความหมายอุปลักษณ์ดังกล่าวมาใช้เป็นคำรันทู ได้แก่ [man²⁴] มัน [eiŋ²⁴-kua³⁵] แตงกวา และ [lɔk²¹-ka²⁴] มะเขือ รายละเอียดดังต่อไปนี้

คำว่า [man²⁴] มัน เป็นคำรึ้นหูใช้แทนอวัยวะเพศชาย โดยนำรูปทรงใหญ่ของมันเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศชาย

คำว่า [ciŋ²⁴-kua³⁵] แดงกวา เป็นคำรึ้นหูใช้แทนอวัยวะเพศชายและยืมมาจากภาษาจีนกลางของคำว่า 青瓜(qīngguā) โดยนำรูปทรงยาวของแดงกวาเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศชาย

คำว่า [lɔk²¹-kə²⁴] มะเขือ เป็นคำรึ้นหูใช้แทนอวัยวะเพศชาย โดยนำรูปทรงยาวของมะเขือเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศชาย และมีข้อสังเกตว่าการนำชื่อผักนี้ซึ่งคือมะเขือใช้เป็นคำรึ้นหูเรียกแทนอวัยวะเพศชาย นอกจากสืบเนื่องจากรูปทรงของมะเขือคล้ายกับอวัยวะเพศชายแล้ว อาจยังเกี่ยวข้องกับเรื่องสืบพันธุ์อีกด้วย เพราะคำว่า [kə²⁴] หมายถึงมีตลอดไปที่ไรก็มีผลมะเขือให้เก็บตลอด) ชาวจ้วงจึงเห็นว่าต้นมะเขือเป็นพืชที่สามารถออกผลได้อย่างไม่รู้สิ้นสุด(Qin Bingang, 2016, p. 18) มะเขือจึงเป็นสัญลักษณ์แทนความต่อเนื่องของชีวิต ในขณะเดียวกันชาวจ้วงฝากความหวังในการสืบต่อวงศ์ตระกูลไว้กับเพศชายตามมุมมองดังกล่าว

2) สัตว์

สัตว์คือสิ่งที่มีชีวิตซึ่งแตกต่างไปจากพืชหรือพรรณไม้ ส่วนมากมีความรู้สึกและเคลื่อนไหวย้ายที่ไปได้เอง(ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 1164) จากการวิเคราะห์คำรึ้นหูในภาษาจ้วงถิ่นร้ว พบว่าชาวจ้วงนำชื่อสัตว์ชนิดต่าง ๆ มาใช้เป็นคำรึ้นหู ซึ่งสัตว์ดังกล่าวสามารถแบ่งเป็นสัตว์เลี้ยง สัตว์ป่า สัตว์น้ำ และสัตว์ปีก ได้แก่ [ne²⁴-wai³⁵] เต้านมควาย [kap⁴⁵] กบ [ji²¹-kai²⁴] ไก่ป่า [liɛŋ²¹peŋ⁵¹-əam²⁴] หอยแหลม [liɛŋ²¹peŋ⁵¹-tun²⁴] หอยกลม [lɔk²¹] นก [pau³³] นกบัสตาร์ด รายละเอียดดังนี้

คำว่า [ne²⁴-wai³⁵] เต้านมควาย เป็นคำรึ้นหูเรียกแทนอวัยวะส่วนบน/เต้านมของเพศหญิง โดยนำรูปทรงกลมและใหญ่ของเต้านมควายเปรียบเทียบกับอวัยวะส่วนบน/เต้านมของเพศหญิง

คำว่า [kap⁴⁵] กบ เป็นคำรึ้นหูใช้แทนอวัยวะเพศหญิง โดยนำรูปร่างของกบที่มีลักษณะพองออกมาเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศหญิง

คำว่า [ji²¹-kai²⁴] ไก่ป่า เป็นคำรึ้นหูเรียกแทนผู้ค้าประเวณี โดยนำลักษณะการเร่ร่อนของไก่ป่าเปรียบเทียบกับคนไม่มีที่อยู่มั่นคงถาวรของโสเภณี เนื่องจากต้องหนีตำรวจ เลี่ยงการถูกจับ

คำว่า [liɛŋ²¹peŋ⁵¹-əam²⁴] หอยแหลม(คล้ายกับ Turritella terebra ที่เป็นสายพันธุ์หอยทางทะเล ซึ่งมีรูปร่างคล้ายหอคอยยาว) เป็นคำรึ้นหูใช้แทนอวัยวะเพศชาย โดยนำรูปลักษณะก้นแหลมของหอยมาเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศชาย

คำว่า [liɛŋ²¹pɛŋ⁵¹-tun²⁴] หอยกลม เป็นคำรึ้นหูเรียกแทนอวัยวะเพศหญิง โดยนำรูปลักษณะการอ้าปาก(อ้าฝา) ของหอยกลมมาเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศหญิง

คำว่า [lɔk²¹] นก เป็นคำรึ้นหูใช้แทนอวัยวะเพศชาย โดยนำลักษณะของลำตัวที่มีขนและหัวของนกเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศชาย

คำว่า [pau³³] นกบัสตาร์ด เป็นคำรึ้นหูเรียกแทนผู้ค้าประเวณีและยี้มมาจากภาษาจีนกลางของคำว่า 婊(bǎo) โดยนำพฤติกรรมที่ชอบผสมพันธุ์กับกาหรือเหี้ยวอย่างไม่รู้ลึ้นสุดเปรียบเทียบกับโสเภณี(Yu Mi, 2013, p. 32)

จากการวิเคราะห์คำรึ้นหูในภาษาจ้วงถิ่นร่วที่สื่อความหมายอุปลักษณ์เกี่ยวกับธรรมชาตินั้นสะท้อนให้เห็นว่าชาวจ้วงมีความผูกพันกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างแน่นแฟ้นและภาคภูมิใจต่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ จึงมีการนำคำที่เกี่ยวกับธรรมชาติมาใช้เป็นคำรึ้นหูค่อนข้างมาก นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นถึงการยึดมั่นในแนวคิดที่ว่าอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างสันติและยั่งยืนของชาวพื้นที่ กล่าวคือ การใช้คำรึ้นหูที่สื่อความหมายอุปลักษณ์เกี่ยวกับธรรมชาติสามารถทำให้ชาวภูมิภาคเข้าใจหรือรู้จักธรรมชาติได้มากยิ่งขึ้น

4.2.2 การทำกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน

คำรึ้นหูที่สื่อความหมายอุปลักษณ์เกี่ยวกับการทำกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน ดังนี้

คำว่า [ɔwŋ⁵⁵-xau³³-tɔŋ⁵¹-fuŋ²⁴] ส่งเข้าห้องหอ เป็นคำรึ้นหูแทนกิจกรรมทางเพศ มีความหมายแฝงถึงขั้นตอนการแต่งงานของชาวจ้วงตามประเพณีวัฒนธรรม ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) การหมั้น (ก่อนแต่งงาน) โดยให้แม่สื่อไปสู้อฝ่ายหญิง จากนั้นให้หมอดูดวงและผูกดวง สุดท้ายฝ่ายชายนำสินสอดไปให้ฝ่ายหญิง 2) ตอนแต่งงาน ร้องเพลงโต้ตอบตามประเพณี สุดท้ายไหว้ผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโสทั้งสองฝ่ายและส่งเข้าห้องหอคู่บ่าวสาว 3) หลังแต่งงาน มีประเพณี “การไม่อยู่บ้านสามี” เป็นระยะเวลาหนึ่ง (Li Jinfeng, Yang Junhui, & Liao Dandan, 2012, pp. 15-16) ดังนั้นคำรึ้นหูนี้จึงเผยให้เห็นถึงวัฒนธรรมการแต่งงานแบบดั้งเดิมของชาวจ้วงที่ได้รับการสืบทอดและปฏิบัติตามจนถึงทุกวันนี้

คำว่า [xən³³-sɔŋ²⁴] ขึ้นเตียง [nən²⁴-jəu⁴⁵-it²¹xəi⁴⁵] นอนด้วยกัน และ [it²¹xəi⁴⁵-nən²⁴-xam⁵¹] นอนค้างคืนด้วยกันเป็นคำรึ้นหูเรียกแทนกิจกรรมทางเพศ โดยเปรียบเทียบการมีเพศสัมพันธ์กับการนอนหรือนอนคว่ำกับเตียง

คำว่า [xai²⁴-fu:ŋ³⁵] เปิดห้อง เป็นคำรึ้นหูใช้แทนกิจกรรมทางเพศและเป็นคำยี้มจากภาษาจีนกลางว่า 开房(kāifáng) โดยเปรียบเทียบการมีเพศสัมพันธ์กับการไปเปิดห้องที่โรงแรมและพักในห้องเดียวกัน

คำว่า [pai³³-ma²⁴-lan²⁴-ku⁵¹-san³³jip⁵¹] กลับบ้านทำการบ้าน เป็นคำรึ้นหูเรียกแทนกิจกรรมทางเพศ โดยเปรียบเทียบการมีเพศสัมพันธ์กับการทำการบ้านตามหน้าที่

คำว่า [pai³³-ma²⁴-lan²⁴-kia²⁴-kon²⁴-li^{on}³⁵] กลับบ้านส่งเสบียง เป็นคำรึ้นหูใช้แทนกิจกรรมทางเพศ โดยเปรียบเทียบการมีเพศสัมพันธ์กับการส่งเสบียงตามหน้าที่ คำว่า [kia²⁴-kon²⁴-li^{on}³⁵] ส่งเสบียง(แก่รัฐ) เป็นคำยืมมาจากภาษาจีนกลางของคำว่า 交公粮(jiāo gōngliáng) ในที่นี้หมายถึงจ่ายภาษีเกษตรกรรม ซึ่งภาษีประเภทนี้ รัฐบาลเก็บจากหน่วยงานที่ผลิตสินค้าทางเกษตรและบุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม นอกจากเก็บจากมูลค่าผลิตตามปกติแล้ว ยังรวมถึงภาษีท้องถิ่นอื่น ๆ ด้วย (Han Jianli, 2016, p. 26) กล่าวคือก่อนที่รัฐบาลได้ยกเลิกการเก็บภาษีเกษตรกรรมเมื่อปี ค.ศ. 2006 เกษตรกรแต่ละครัวเรือนต้องเตรียมส่วนหนึ่งของธัญพืชต่างๆที่ได้เก็บเกี่ยวมาชำระแก่สำนักงานจัดการเมล็ดพืช(粮管所) เป็นค่าภาษีตามหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นการส่งหรือชำระเสบียงจึงเป็นภารกิจที่ต้องปฏิบัติ โดยปริยายหมายความว่า การตกลงนัดกันมีเพศสัมพันธ์เป็นประจำระหว่างชายกับหญิงหรือสามีกับภรรยา

คำว่า [kən²¹-son²⁴-wən⁵¹ton²¹] ออกกำลังกายบนเตียง เป็นคำรึ้นหูเรียกแทนกิจกรรมทางเพศ โดยเปรียบเทียบการมีเพศสัมพันธ์กับออกกำลังกาย

คำว่า [kən²⁴-tan³⁵-lon²¹-lip⁵⁵] ปิดไฟปิดมุ้งกันยุง เป็นคำรึ้นหูใช้แทนกิจกรรมทางเพศ โดยเปรียบเทียบการมีเพศสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ต้องปิดไฟปิดมุ้งกันยุงก่อนนอนเป็นประจำ

คำว่า [mɔ³³-pau²⁴] แตะกระเป๋า และ [pəu²¹-kai³³-tiu⁴⁵] ผู้คล้ออก เป็นคำรึ้นหูเรียกแทนผู้ประกอบอาชีพหลักทรัพย์ โดยนำพฤติกรรมการสัมผัสคือ “แตะ” กระเป๋าเงินอย่างลับๆของผู้ถูกลักทรัพย์และคล้อกระเป๋าเงินของผู้ถูกลักทรัพย์ออกเปรียบเทียบกับการลักทรัพย์ จากนั้นนำไปสู่การเรียกแทนผู้ลักทรัพย์

คำว่า [sin²⁴-jet⁵¹] ไกล่ชิดความร้อน เป็นคำรึ้นหูเรียกแทนกิจกรรมทางเพศเป็นคำยืมมาจากภาษาจีนกลางว่า 亲热(qīnrè) โดยเปรียบเทียบการมีเพศสัมพันธ์กับไกล่ชิดความร้อนที่เกิดจากการก่อกองไฟ

4.2.3 อวัยวะในร่างกาย

คำรึ้นหูที่มีความหมายอุปลักษณ์เกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย ได้แก่

คำว่า [pak³³-la³³] ปากล่าง เป็นคำรึ้นหูเรียกแทนอวัยวะเพศหญิง โดยเปรียบเทียบอวัยวะเพศหญิงกับ “ปาก” ที่มีลักษณะทางกายภาพที่คล้ายกับปาก แต่อยู่ด้านล่างของร่างกาย

คำว่า [tai²¹əam²⁴-tiu²¹-ka²⁴] ขาที่สาม เป็นคำรึ้นหูใช้แทนอวัยวะเพศชาย โดยเปรียบเทียบอวัยวะเพศชายกับขาที่สามที่มีตำแหน่งอยู่ในระนาบเดียวกันกับขา

คำว่า [kim⁴⁵-fun²⁴-lai³⁵] ผู้เล็บมือยาว [fun²⁴-kun³³] นิ้วงอ [fun²⁴-lai²⁴] หลายมือ และ [fun²⁴-xom³⁵] มือคั้น เป็นคำรึนหูเรียกแทนผู้ประกอบอาชีพลักทรัพย์ โดยนำลักษณะมือของผู้ลักทรัพย์ขณะขโมยของ เช่น เล็บมือต้องยาว นิ้วต้องงอ จึงจะเกี่ยวทรัพย์จากผู้อื่นได้มาเปรียบเทียบกับผู้ลักทรัพย์

4.2.4 สิ่งของ

สิ่งของคือวัตถุหรือสรรพสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม จากการวิเคราะห์คำรึนหูในภาษาจ้วงถิ่นร่ว พบว่าสิ่งของที่ชาวจ้วงนำมาเปรียบเทียบใช้เป็นคำรึนหูแทนคำต้องห้ามเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ในขณะที่เดียวกันครอบคลุมถึงสิ่งที่มีค่าและสิ่งที่ไร้ค่า ได้แก่ [kan³³-san⁵¹] ตาชั่ง(แขวนโบราณ) [min⁵¹-kan²⁴ei³³] ชีวิตจิตใจ [so:ŋ²⁴-pan³³-jin³³-ŋet⁴⁵-ŋet⁴⁵] ไม้รองที่นอนดั้งเอี้ยดอ๊าด [eoi³³-xu⁴⁵] สิ้นค้าหนีภาษี และ [xai²¹-mo:ŋ⁴⁵] รองเท้าขาดๆ ดังนี้

คำว่า [kan³³-san⁵¹] ตาชั่ง(แขวนโบราณ) เป็นคำรึนหูเรียกแทนอวัยวะเพศชาย โดยเปรียบเทียบอวัยวะเพศชายกับรูปทรงของตาชั่งที่มีลูกตุ้มแขวน 2 ด้าน ซึ่งคล้ายกับลูกอ๊อดของเพศชาย

คำว่า [min⁵¹-kan²⁴ei³³] ชีวิตจิตใจ เป็นคำรึนหูเรียกแทนอวัยวะเพศชายเป็นคำยืมจากภาษาจีนกลางของคำว่า 命根子(mìnggēnzi) โดยเปรียบเทียบอวัยวะเพศชายเป็นสิ่งมีค่าหรือชีวิต

คำว่า [so:ŋ²⁴pan³³-jin³³-ŋet⁴⁵ŋet⁴⁵] ไม้รองที่นอนดั้งเอี้ยดอ๊าด เป็นคำรึนหูแทนกิจกรรมทางเพศ โดยนำเสียงของไม้รองที่นอนมาเปรียบเทียบกับการมีเพศสัมพันธ์กัน ซึ่งหมายถึงทั้งสองฝ่ายกำลังทำกิจกรรมกันบนเตียงจึงทำให้ไม้รองที่นอนเกิดการเสียดสีจึงเกิดเสียง

คำว่า [eoi³³-xu⁴⁵] สิ้นค้าหนีภาษี เป็นคำรึนหูเรียกแทนผู้ค้าประเวณี เป็นคำยืมจากภาษาจีนกลางของคำว่า 水货(shuǐhuò) โดยเปรียบผู้หญิงเป็นสินค้าหรือสิ่งของที่ไม่จ่ายภาษี

คำว่า [xai²¹-mo:ŋ⁴⁵] รองเท้าขาด ๆ เป็นคำรึนหูเรียกแทนผู้ค้าประเวณี โดยเปรียบผู้หญิงเป็นรองเท้า (ใช้กับอวัยวะเบื้องต่ำ) และเป็นรองเท้าที่ขาด (ไม่เป็นที่ต้องการ)

4.2.5 อาหาร

อาหารคือของกิน เครื่องค้ำจุนชีวิตหรือเครื่องหล่อเลี้ยงชีวิต(ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 1191) อาหารในชีวิตประจำวันของชาวจ้วงยัดข้าวเป็นหลัก เสริมด้วยพืชผลอื่น ๆ กล่าวคือข้าวสารที่ชาวจ้วงนิยมรับประทานคือข้าวเจ้ากับข้าวเหนียว นอกจากนั้นยังมีข้าวสาลี ข้าวโพด และเผือกเป็นอาหารเสริม (Huang Anhui, 2005, p. 32) ชาวจ้วงมักจะเปรียบเทียบอวัยวะบางอย่างในร่างกายกับอาหารบางชนิดที่ทำด้วยพืชผลดังกล่าว จึงมีการนำคำที่มีความหมายอุปลักษณ์ดังกล่าวมาใช้เป็นคำรึนหู ได้แก่ [ei²⁴-pa³⁵] ขนมหียน(แบบจ้วง) [xo³³-tui³³-sin²⁴] ไส้กรอก [kai³³-kai⁴⁵] ไข่ไก่ [men²¹-pau²⁴] ซาลาเปา [man²¹-tau²⁴] หมันโถ ทราย ละเอียดดังนี้

คำว่า [ci²⁴] ขนมเทียน(แบบจ้วง) เป็นคำรื๋นหูใช้แทนอวัยวะเพศหญิง โดยเปรียบเทียบอวัยวะเพศหญิงกับรูปลักษณะของขนมเทียน (แบบจ้วง) ซึ่งเป็นขนมทำด้วยแป้งข้าวเหนียวที่ปั้นเป็นครึ่งวงกลม ข้างในเป็นไส้เค็ม ยัดไส้ด้วยหมูสับ เห็ดหูหนู ผักมัสตาร์ด เนื้อปลาบด เป็นต้น และเป็นขนมเช่นไหว้ที่ขาดไม่ได้ในวันหรือเทศกาลสำคัญต่าง ๆ เช่น วันไหว้ผี วันตรุษจีน เป็นต้น

คำว่า [xɔ³³tui³³sin²⁴] ไส้กรอก เป็นคำรื๋นหูเรียกแทนอวัยวะเพศชายและเป็นคำยืมมาจากภาษาจีนกลางว่า 火腿(huótuǐcháng) โดยนำรูปทรงยาวของไส้กรอกเปรียบเทียบกับอวัยวะเพศชาย

คำว่า [kai³³-kai⁴⁵] ไข่ไก่ เป็นคำรื๋นหูใช้แทนอวัยวะเพศชาย โดยนำรูปลักษณะของไข่ไก่มาเปรียบเทียบกับลูกอัณฑะของเพศชาย จากนั้นนำไปสู่การเรียกแทนอวัยวะเพศชาย

คำว่า [men²¹-pau²⁴] ซาลาเปา เป็นคำรื๋นหูเรียกแทนอวัยวะส่วนบน(เต้านม) ของเพศหญิงและเป็นคำยืมมาจากภาษาจีนกลางว่า 面包(miànbāo) โดยเปรียบเทียบอวัยวะส่วนบน(เต้านม)ของเพศหญิงกับรูปทรงกลมของซาลาเปา ซึ่งเป็นของกินชนิดหนึ่งที่ทำด้วยแป้งสาลีปั้นเป็นลูกกลม มีทั้งไส้เค็มและไส้หวาน นิยมรับประทานเป็นอาหารเช้า

คำว่า [man²¹tau²⁴] หมั่นโถ เป็นคำรื๋นหูเรียกแทนอวัยวะส่วนบนของเพศหญิงและเป็นคำยืมมาจากภาษาจีนกลางว่า 馒头(mántou) เป็นการเปรียบเทียบอวัยวะส่วนบนของเพศหญิง(เต้านม)กับรูปทรงกลมของหมั่นโถ ซึ่งเป็นของกินชนิดหนึ่งที่ทำด้วยแป้งสาลี คล้ายกับซาลาเปา แต่ไม่มีไส้ นิยมรับประทานในมื้อเช้าเช่นกัน

จากการวิเคราะห์คำรื๋นหูที่มีความหมายอุปโลกน์เกี่ยวกับอาหารสังเกตได้ว่าข้าวเหนียวและข้าวสาลีมีบทบาทสำคัญอย่างมากในชีวิตประจำวันของชาวจ้วง โดยเฉพาะข้าวเหนียว เพราะลักษณะเด่นของข้าวเหนียว(สุก)หลังตำแล้วเหนียวหนึบ นุ่มละมุน รวมกันเป็นก้อนใหญ่ ๆ จึงเป็นสัญลักษณ์แทนความสามัคคี (Su Yuejin, 2016, p. 27) ในเทศกาลสำคัญต่าง ๆ ชาวจ้วงมักต้องเตรียมของกินที่ทำจากข้าวเหนียวหรือแป้งข้าวเหนียวเพื่อนำมาเช่นไหว้ผีหรือเทพ เช่น ข้าวเหนียว 5 สี (五色糯米饭) ในวันเซ็งเม้งและวันไหว้เทพควาย บ๊ะจ่างไข่เช่นไหว้ในวันตวนอู่ ขนมเทียน(แบบจ้วง)และบัวลอยในวันตรุษจีน เป็นต้น จะกล่าวได้ว่า การนำชื่อขนมที่ทำด้วยแป้งข้าวเหนียวมาเป็นคำรื๋นหูเรียกแทนอวัยวะเพศนั้น นอกจากเป็นการให้ความสำคัญกับข้าวเหนียวและอวัยวะเพศแล้ว ยังเป็นการให้ความสำคัญกับเรื่องการสืบวงศ์ตระกูลอีกด้วย

4.2.6 เพศหญิง

คำรื๋นหูที่สื่อความหมายอุปโลกน์เกี่ยวกับเพศหญิง มักเป็นคำที่เรียกแทนผู้ค้าประเวณี ได้แก่

คำว่า [mai²¹-kai²⁴-kən²⁴] ผู้หญิงขายของกิน เป็นการเปรียบเทียบผู้หญิงที่ขายประเวณีกับแม่ค้าขายของ

คำว่า [mai²¹-pun²¹-nən²⁴] ผู้หญิงเพื่อนนอน โดยเปรียบเทียบกับผู้หญิงที่ขาย
ประเวณีกับผู้หญิงที่เป็นเพื่อนนอนตามหน้าที่โสเภณี

คำว่า [mai²¹-nən³³-xəu³⁵] ผู้หญิงข้างถนน เป็นคำร่นหูเรียกแทนผู้หญิงขาย
ประเวณีหรือโสเภณีที่ยืนริมถนนเพื่อดึงดูดเพศตรงข้ามและเรียกแขก

คำว่า [əam²⁴-pun²¹-əiu³³-se³³] ผู้หญิงที่พาไปเป็นเพื่อนที่กิน ดื่มเหล้า และนอน
เป็นเพื่อนตามหน้าที่ เป็นคำยืมจากภาษาจีนกลางว่า 三陪小姐(sān péi xiǎojiě) ซึ่งหมายถึงโสเภณี

คำว่า [əiu³³-se³³] สาวน้อย ยืมมาจากภาษาจีนกลางของคำว่า 小姐(xiǎojiě) ใช้
เรียกแทนผู้หญิงที่ขายประเวณีที่มีอายุน้อย

4.2.7 สงคราม

ในประวัติศาสตร์จ้วง ชาวจ้วงได้ลุกขึ้นร่วมปฏิวัติต่อสู้อย่างเข้มแข็งหลายครั้ง เช่น
ครั้งหนึ่งชาวจ้วงต่อสู้กับระบบศักดินาในการต่อต้านการปกครองอย่างอำมหิตของราชวงศ์ศักดินา
มีความร่วมมือกับชนชาติอื่น ๆ เพื่อต่อสู้กับการรุกรานของเจียวจื่อ (交趾) (เวียดนามในปัจจุบัน)
(อ้างอิงจาก 壮族_百度百科 <https://baike.baidu.com/item/%E5%A3%AE%E6%97%8F/125251>) ตลอดจนถึงยุคที่ชาวจ้วงต้องรวมตัวกันทั้งประเทศเพื่อเผชิญกับการรุกรานของ
ต่างประเทศ เช่น สงครามฝิ่น สงครามต่อต้านญี่ปุ่น เป็นต้น จึงมีประสบการณ์หรือความทรงจำที่
เกี่ยวกับสงคราม จากการวิเคราะห์คำร่นหูในภาษาจ้วงถิ่นร่ว พบว่าคำร่นหูที่สะท้อนระบบนิกคิด
เกี่ยวกับสงคราม ได้แก่ [əuŋ⁴⁵-tai²¹-pau⁴⁵] ยิงปืนใหญ่ และ [suŋ⁴⁵] ปืน [tə²¹-pam²⁴] ปล้ำกัน
ดังนี้

คำว่า [əuŋ⁴⁵-tai²¹-pau⁴⁵] ยิงปืนใหญ่ เป็นคำร่นหูเรียกแทนกิจกรรมทางเพศและ
ยืมมาจากภาษาจีนกลางว่า 放大炮(fang dàpào) โดยเปรียบเทียบการมีเพศสัมพันธ์กับการทำศึก
สงคราม

คำว่า [suŋ⁴⁵] ปืน เป็นคำร่นหูเรียกแทนอวัยวะเพศชาย ซึ่งเปรียบเทียบกับอาวุธที่ใช้
ในศึกสงคราม โดยมีนัยว่าอวัยวะเพศชายมีพลังและอำนาจ

คำว่า [tə²¹-pam²⁴] ปล้ำกัน โดยนำการปะทะกันทางกายของกีฬามวยปล้ำมา
เปรียบเทียบกับการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งต้องมีทั้งฝ่ายรุกและฝ่ายรับ

4.2.8 เครือญาติ

เครือญาติ คือ เชื้อสายหรือวงศ์วาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 259) เป็น
ระบบความสัมพันธ์ทางเครือญาติของชาวจ้วงประกอบด้วยความสัมพันธ์ภายในและความสัมพันธ์
ภายนอก ซึ่งความสัมพันธ์ภายในปรากฏให้เห็นในด้านความสัมพันธ์ทางสายเลือดกับความสัมพันธ์
ทางการแต่งงาน สามารถขยายและแบ่งย่อยออกเป็นอีกหลายกลุ่ม เช่น ความสัมพันธ์สามี-ภรรยา
ความสัมพันธ์บิดามารดา-บุตร และความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง เป็นต้น ส่วนความสัมพันธ์ภายนอก

ปรากฏให้เห็นในด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านเป็นต้น (Huang Yanling, 2013, pp. 86-87) อย่างไรก็ตาม ชาวจ้วงเป็นชนชาติที่ให้ความสำคัญกับญาติพี่น้องและตระหนักถึงความสัมพันธ์กับพี่น้องซึ่งเป็นความสัมพันธ์ภายใน อาจเนื่องด้วยเหตุผลสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ 1) พี่น้องมีความใกล้ชิดและเข้าใจตนเองมากกว่าคนภายนอก เนื่องจากพี่น้องในตระกูลร่วมบิดามารดาเดียวกัน มีความผูกพันกันทางสายเลือด จึงทำให้เกิดความรักกันภายในครอบครัวอย่างเหนียวแน่น 2) พี่น้องเป็น “กองหนุน” ที่ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลในกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะกิจกรรมทางเกษตร เนื่องจากสังคมจ้วงเป็นสังคมเกษตรกรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจ้วงมักเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรม การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ฉะนั้น สายตระกูลที่มีพี่น้องจำนวนมากและรักใคร่กันอย่างแน่นแฟ้นจะสามารถระดมกำลังแรงงานในการทำงานทางเกษตรกรรม เช่น ทำไร่นา เก็บเกี่ยวพืชผลต่าง ๆ ทำเครื่องมือเครื่องมือ และทอผ้า เป็นต้น จึงไม่น่าประหลาดใจที่ชาวจ้วงนำเรื่องเครือญาติมาเปรียบเทียบใช้เป็นคำร่ำนุ ซึ่งคำที่มีความหมายอุปสรรคดังกล่าว ได้แก่ [nuŋ²¹-əai²⁴] น้องชาย และ[nuŋ²¹-māk⁴⁵] น้องสาว รายละเอียดดังต่อไปนี้

คำว่า [nuŋ²¹-əai²⁴] น้องชาย เป็นคำร่ำนุแทนอวัยวะเพศชาย โดยเปรียบเทียบอวัยวะเพศชายกับน้องชายที่มีความสัมพันธ์กับตนอย่างใกล้ชิด

คำว่า [nuŋ²¹-māk⁴⁵] น้องสาว เป็นคำร่ำนุแทนอวัยวะเพศหญิง โดยเปรียบเทียบอวัยวะเพศหญิงกับน้องสาวที่มีความใกล้ชิดกับตนเอง

จากการศึกษาประเภททางความหมายของคำร่ำนุเฉพาะ 3 กลุ่มในภาษาจ้วงถิ่นรัฐ ได้แก่ คำร่ำนุเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ คำร่ำนุเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย และคำร่ำนุเกี่ยวกับอาชีพ สรุปได้ว่า คำร่ำนุที่สื่อความหมายตรงนั้นเป็นความหมายตรงเกี่ยวกับอาชีพมากที่สุด เนื่องจากอาชีพเหล่านี้เป็นอาชีพที่ด้อยค่าในสังคมจ้วง จึงพบคำร่ำนุมาใช้แทนค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นว่าชนชาติจ้วงเป็นชนชาติที่ให้ความสำคัญกับเรื่องศักดิ์ศรีส่วนบุคคล

ส่วนคำร่ำนุที่สื่อความหมายอุปสรรคนั้นเป็นความหมายอุปสรรคเกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุด ทำให้เห็นว่าชาวจ้วงมีความผูกพันกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอย่างเหนียวแน่นในขณะเดียวกัน คำเหล่านี้เป็นคำที่ใช้แทนกิจกรรมทางเพศกับอวัยวะเพศชายมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ 13 คำ สาเหตุสำคัญของปรากฏการณ์นี้ ได้แก่ 1) เรื่องกิจกรรมทางเพศและอวัยวะเพศเป็นสิ่งที่น่าอับอายและหยาบคายมากในสังคมจ้วงหากพูดออกมาอย่างตรง ๆ จึงไม่ควรกล่าวถึงสิ่งเหล่านี้โดยตรงหรือเปิดเผย 2) ชาวจ้วงยังมีการยึดความคิดเรื่อง “男尊女卑 (ชายศักดิ์สูงหญิงต่ำด้อย)” กล่าวคือให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง จึงพยายามหาทางกล่าวถึงเรื่องอวัยวะเพศชายโดยอ้อม รองลงมาคือผู้ค้าประเวณี (โสเภณี) มีจำนวน 10 คำ อาจสืบเนื่องจากสาเหตุดังนี้ 1) อาชีพขายประเวณีเป็นอาชีพที่ด้อยค่า ไร้ศักดิ์ศรีที่สุดและผิดกฎหมาย เป็นอาชีพที่ไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมจ้วง 2) สังคมจ้วงเคยผ่านสังคมมาตาธิปไตยที่นับถือและให้ความสำคัญแก่ฝ่ายหญิงมาก่อน

โครงสร้างครอบครัวของชาวจ้วงจึงเป็นโครงสร้างที่บุตรรู้จักแต่มารดา ไม่รู้จักบิดา ถึงแม้ว่าได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมของชาวจีนที่เห็นว่าชายศักดิ์สูงหญิงต่ำต่อมายาวนาน แต่ชนชาติจ้วงก็พยายามหาทางรักษาความเป็นตัวตนหรือความเป็นเอกลักษณ์ ประเพณี “การไม่อยู่บ้านสามี” หลังแต่งงานของชาวจ้วงเป็นตัวอย่างที่ดีในการคัดค้านระบบสังคมแบบชายเป็นใหญ่ ในด้านภาษาก็เช่นเดียวกัน การปรากฏคำรื้อนหูเรียกแทนอาชีพทางเพศที่มีจำนวนมากนั้นอาจเป็นการให้ความสำคัญแก่เพศหญิงอีกรูปแบบหนึ่งและเพื่อรักษาภาพลักษณ์ที่ดั้งเดิมของเพศหญิง

นอกจากนี้ยังพบความหมายจำนวนมากของคำรื้อนหูในภาษาจ้วงถิ่นรื้อนที่ยืมมาจากภาษาจีนกลาง ซึ่งครอบคลุมถึงหมวดต่าง ๆ เช่น พืช สัตว์ การทำกิจกรรมและกิจวัตร สิ่งของ อาหาร เพศหญิง และสงคราม แสดงให้เห็นว่าชาวจ้วงกับชาวจีนมีการติดต่อสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เห็นว่าวัฒนธรรมที่ใหญ่กว่ามักกลืนวัฒนธรรมที่เล็กกว่า รวมถึงด้านภาษา กล่าวคือ ภาษาจีนมีผลกระทบต่อภาษาจ้วงไม่เพียงแต่ในวงการเฉพาะด้าน แต่ยังมีต่อภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวันของชาวจ้วงอีกด้วย

บทที่ 5

ค่านิยมที่สะท้อนจากคำกริยา

ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ค่านิยมของชาวอังกฤษที่สะท้อนจากการใช้คำกริยาตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชาน เพื่อให้เข้าใจแบบจำลองทางจิตที่เป็นภาพของโลกรอบตัวมนุษย์ที่อยู่ในสมองหรือระบบ ปริชานของชาวอังกฤษผ่านการพิจารณาความหมายตรงและความหมายอุปลักษณ์ของคำศัพท์ ซึ่งการมองโลกหรือระบบความคิดดังกล่าวก็คือค่านิยมของชาวอังกฤษ

ค่านิยมคือสิ่งที่สังคมยึดถือและเป็นเครื่องช่วยตัดสินใจรวมถึงกำหนดการกระทำของบุคคล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2542, น. 242) กล่าวอีกนัยหนึ่ง ค่านิยมเป็นคุณค่าทางสังคมที่นิยมนำไปปฏิบัติตาม ในขณะที่เดียวกัน ค่านิยมมีความแตกต่างจากโลกทัศน์ กล่าวคือ โลกทัศน์หมายถึงมุมมองตัวเองว่าสัมพันธ์กับคนอื่นหรือสรรพสิ่งและเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างไร (อรรถชัย ชินอัครพงศ์, 2557, น. 114) และสุภาพร คงศิริรัตน์และคณะ (2557, น. 28) กล่าวว่าค่านิยมใช้ในความหมายแคบรอบ ๆ ตัว คือ ทักษะที่ระบุว่ามีหรือไม่มี ส่วนโลกทัศน์ใช้ในความหมายกว้างคือทักษะทั่วไป ดังนั้น การศึกษาค่านิยมจากแง่มุมต่าง ๆ เช่น การศึกษาค่านิยมโดยผ่านการศึกษารายละเอียด เพราะภาษาสามารถสะท้อนค่านิยมที่จะช่วยให้เราเข้าใจความเป็นตัวตนและระบบความนึกคิดของกลุ่มชาติพันธุ์ใดกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่หล่อหลอมจากปัจจัยรอบตัวได้ อาทิ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเชื่อ และกฎระเบียบต่าง ๆ จากนั้นนำไปสู่การทำความเข้าใจลักษณะเฉพาะทางสังคมของชาติพันธุ์นั้น ๆ เพราะปัจเจกบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญของสังคม เราไม่อาจแยกปัจเจกบุคคลกับสังคมออกจากกันได้

การศึกษาคำกริยาเป็นการศึกษาการใช้ภาษาอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งคำกริยาที่ใช้ในสมัยหนึ่งสามารถสะท้อนค่านิยมของคนในสังคมสมัยนั้น ๆ ได้ นอกจากนั้นแล้วคำกริยาที่ใช้อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามยุคสมัย เช่น คำหนึ่งเคยเป็นคำกริยาในสมัยหนึ่ง อาจกลายเป็นคำไม่สุภาพหรือคำที่มีความหมายกลาง ๆ ในอีกสมัยหนึ่งได้ ทำให้ต้องสร้างคำขึ้นมาใหม่เพื่อใช้ในภาษา การสร้างคำกริยาขึ้นมาใหม่จำเป็นต้องให้เหมาะสมกับค่านิยมของสังคมในสมัยนั้น ๆ ดังนั้น การศึกษาคำกริยาจึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของคนในสังคมในสมัยนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี (รัชดา ธิยะใจ, 2536, น. 50)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าค่านิยมเป็นความคิดหรือความเชื่อที่มนุษย์นำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน มีคุณค่า นำปรารถนาและพึงลึกในชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล จากการวิเคราะห์ทั้งความหมายตรงและความหมายอุปลักษณ์ของคำกริยาในภาษาอังกฤษพบว่าค่านิยมของชาวอังกฤษที่สะท้อนจากการใช้คำกริยาสามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ค่านิยมทางวัตถุ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมทางศาสนา และค่านิยมทางอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ค่านิยมทางวัตถุ

ฐานิดา ชิวเลิศสกุล, พลอย พิสุทธิ์ ทิมขลิบ และอินทอร อินทชูติ (2556, น. 4) กล่าวว่า ค่านิยมทางวัตถุหรือวัตถุนิยม (Material Value/Materialism) มีพัฒนาการ 3 ช่วงที่ต่างกัน ช่วงแรก Belk (1985) มองว่าวัตถุนิยมเป็นลักษณะนิสัยอย่างหนึ่งซึ่งสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ 3 แบบ คือ การครอบครองวัตถุ ความอิจฉาริษยาและความแล้งน้ำใจ ต่อมา Richins(1987) มองว่าวัตถุนิยมเป็นโครงสร้างทางเจตคติที่ให้ความสำคัญกับการครอบครองวัตถุในแต่ละบุคคล ช่วงสุดท้าย Richins, & Dawson (1992) มองว่าวัตถุนิยมเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งซึ่งเป็นประเด็นที่ได้รับการยอมรับเป็นอย่างมาก จึงนิยมใช้คำว่าค่านิยมทางวัตถุมากกว่า

นักวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายท่านได้ให้คำจำกัดความคำว่า ‘ค่านิยมทางวัตถุ’ แตกต่างกันไป เช่น วัชรภรณ์ เฟงจิตต์ (2543, น. 44) มองว่าค่านิยมทางวัตถุคือกลุ่มความเชื่อเกี่ยวกับความสำคัญของการครอบครองวัตถุสิ่งของที่มีต่อชีวิตของบุคคล วัดด้วยมาตรวัดค่านิยมทางวัตถุที่แปลและสร้างเพิ่มจากมาตรของ Richins, & Dawson (1992) ที่เห็นว่าผู้ที่มีค่านิยมทางวัตถุจะมีศูนย์กลางของชีวิตที่ได้ครอบครองสิ่งของทางวัตถุ เพราะการได้ครอบครองวัตถุเป็นหนทางสู่ความสุขและนำไปตัดสิ้นความสำเร็จในชีวิตของตนและผู้อื่น จรรยา บัวบาน (2548, น. 12) กล่าวว่าค่านิยมทางวัตถุหมายถึงการให้ความสำคัญแก่เงินและสรรพสิ่งที่เป็นรูปธรรม ตลอดจนวัตถุลำดับความสะดวกต่าง ๆ เช่น การมีรถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น และฟินิกซ์ (Phenix, 1958 อ้างถึงใน สุวรรณา โจทกราช, 2560, น. 13) กล่าวว่า ค่านิยมทางวัตถุเป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับปัจจัย 4 ของมนุษย์ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าค่านิยมทางวัตถุมักเกี่ยวข้องกับวัตถุต่าง ๆ ที่เอื้อประโยชน์แก่ชีวิตหรือร่างกายของมนุษย์และทำให้สามารถดำรงอยู่รอดได้ ซึ่งความแตกต่างกันในนิยามศัพท์ของค่านิยมทางวัตถุนั้น อาจขึ้นอยู่กับเนื้อหาของงานวิจัยหรือประสบการณ์ของผู้วิจัย ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ความหมายของคำรึ้นหูในภาษาอังกฤษถึงพบว่าคำที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมทางวัตถุมี 2 ประการ ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับอาหารและค่านิยมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ค่านิยมเกี่ยวกับอาหาร

อาหารเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงชีวิตที่เกี่ยวข้องกับข้าว พืช และสัตว์ เป็นต้น เนื่องจากเขตที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่เป็นเขตภาคใต้ของประเทศจีน ซึ่งมีภูมิอากาศแบบกึ่งร้อนชื้น มีแสงแดดจัดและฝนตกตามฤดูกาล จึงทำให้อุณหภูมิอบอุ่น ไม่มีหิมะตลอดปีและมีแม่น้ำลำคลองกระจายไปตามชุมชน แม่น้ำไหลจากทิศตะวันตกไปสู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งแม่น้ำที่สำคัญที่สุด คือ แม่น้ำจูเจียง(珠江) แม่น้ำฉางเจียง(长江) กุ้ยหนานตุ่หลิว(桂南独流) และปายตูเหอ(百都河) (Zhao Ye, 2012, p. 23) ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้จึงเป็นเหตุผลให้เขตที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่เหมาะกับการเพาะปลูกพืชต่าง ๆ เช่น

ประเภทธัญพืช ได้แก่ ข้าวสาลี ข้าวโพด ข้าวเหนียวเป็นหลัก ประเภทผลไม้ส่วนใหญ่เป็นกล้วย ส้มโอ อ้อย มะละกอ ลิ้นจี่ มะม่วง เป็นต้น ประเภทผัก ได้แก่ เผือก มันเทศ มะเขือ แตงกวา เป็นต้น ซึ่งผักที่ชาวจ้วงบริโภครวมถึงผักพื้นบ้านและผักป่ามีทั้งหมด 121 ชนิด (Qin Bingang, 2016, p. 11) ส่วนสัตว์ที่พบมากที่สุดในบริเวณที่อยู่อาศัยคือสัตว์เลี้ยง เช่น ไก่ หมู หมา ควาย ส่วนสัตว์น้ำได้แก่ ปลา หอย เป็นต้น จากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาตินี้ทำให้มีคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับอาหารการกินในภาษาจ้วงค่อนข้างมากและหลากหลาย จึงพบมีการนำคำเหล่านี้มาใช้เป็นคำรึนหูอีกด้วย

คำรึนหูที่สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับอาหารของชาวจ้วงถิ่นรัฐได้แก่ คำรึนหูที่ใช้แทนอวัยวะเพศหญิงว่า [liɛŋ²¹piɛŋ⁵¹-tun²⁴] หอยกลม [kap⁴⁵] กบ และ [ei²⁴-pa³⁵] ขนมหีียน (แบบจ้วง) คำรึนหูแทนอวัยวะเพศชายว่า [liɛŋ²¹peŋ⁵¹-əam²⁴] หอยแหลม [lək²¹-kə²⁴] มะเขือ [man²⁴] มัน [eiŋ²⁴-kua³⁵] แตงกวา [lək²¹-koi³³] กล้วย และ [lək²¹] นก เป็นต้น คำรึนหูที่ใช้แทนผู้ประกอบอาชีพทางเพศว่า [ji²¹-kai²⁴] ไก่ป่า [pau³³] นกบัสตาร์ด และคำรึนหูที่ใช้แทนอวัยวะส่วนบนของเพศหญิง “เต้านม” ว่า [lək²¹-kam²⁴] ส้มจีน [lək²¹-puk²¹] ส้มโอ และ [mək²¹-kua²⁴] มะละกอ

2) ค่านิยมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัยแบบดั้งเดิมของชาวจ้วงมีลักษณะภูมิประเทศ 3 ประเภท ได้แก่ ภูเขาสูง หุบเขาและที่ราบ โดยสัดส่วนพื้นที่เป็นภูเขาคิดเป็น 76 % ของพื้นที่ทั้งหมด เขตที่ชาวจ้วงตั้งถิ่นฐานจึงได้รับการขนานนามว่า “ภูเขาแปดส่วน น้ำหนึ่งส่วน อีกหนึ่งส่วนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม (八山—水—分田)” (Zhao Ye, 2012, p. 22) ประกอบกับสภาพอากาศที่ดีและทรัพยากรน้ำที่อุดมสมบูรณ์บริเวณที่อยู่ชาวจ้วงจึงมีความชุ่มชื้นสูงและต้นไม้ชุกชุมซึ่งเป็นเหตุสำคัญทำให้มีสัตว์ชนิดต่างๆ โดยเฉพาะสัตว์ร้าย เช่น งูพิษ ตะขาบ แมงป่อง และยุงลาย เป็นต้น คนในพื้นที่ที่มีบ้านไกลจากตัวเมืองจึงสร้างบ้านแบบเรือนสูง (杆栏房) หรือบ้านใต้ถุนสูงที่ทำด้วยไม้ธรรมดาหรือไม้ไผ่ โดยทั่วไปสร้างเป็น 2 ชั้น ชั้นบนเป็นที่พัก ชั้นล่างเป็นที่เลี้ยงสัตว์หรือเก็บของต่าง ๆ (จ้าว เหมยฉวน, 2531, น. 35) การสร้างบ้านแบบเรือนสูงจึงเพื่อระบายความร้อน ลดความชื้นจากดิน และป้องกันสัตว์ร้ายทุกชนิด ซึ่งชาวจ้วงมักปิดมุ้งกันยุงก่อนนอนเพื่อป้องกันยุงลาย จึงมีการนำคำว่า [kœn²⁴-taŋ³⁵-loŋ²¹-lip⁵⁵] ปิดไฟปิดมุ้งกันยุง เรียกแทนกิจกรรมทางเพศ

5.2 ค่านิยมทางสังคม

ค่านิยมทางสังคมหมายถึงความรู้สึกนึกคิด การกระทำและสิ่งอื่น ๆ ที่คนจำนวนมากในสังคมเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดี ควรค่าแก่การปฏิบัติตามมากกว่าอย่างอื่น (ชฎาพร พัชรัชเสฐียร, 2525, น. 13) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ค่านิยมทางสังคมเป็นความคิด ความเชื่อที่มีต่อสังคมในสิ่งที่ดี มีคุณค่าน่าปรารถนา และยึดถือปฏิบัติหรือเป็นเป้าหมายของชีวิต (จิรวัดณ์ แนวจำปา, 2541, น. 6)

ในขณะเดียวกัน ทำให้เกิดความรักและความสัมพันธ์ทางสังคม คำรึนหูในภาษาจ้วงถิ่นร้วที่สะท้อนค่านิยมดังกล่าวสามารถจำแนกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับเพศ ค่านิยมเกี่ยวกับเครือญาติ ค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งงาน และค่านิยมเกี่ยวกับความสุภาพ รายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ค่านิยมเกี่ยวกับเพศ

ค่านิยมเกี่ยวกับเพศหมายถึงการให้ความสำคัญแก่เพศใดเพศหนึ่งมากกว่าอีกเพศหนึ่ง รวมถึงการที่สังคมมองเพศเหล่านั้นอย่างไร ค่านิยมดังกล่าวสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวเพศชายและค่านิยมเกี่ยวกับเพศหญิง ดังต่อไปนี้

ก. ค่านิยมเกี่ยวกับเพศชาย

การใช้คำรึนหู [sun⁴⁵] ปึน เรียกแทนอวัยวะเพศชายซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของชาวจ้วงถิ่นร้ว กล่าวคือการให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง เพราะชาวพื้นที่ใช้คำที่มีความหมายอุปลักษณะสื่อถึงอาวุธที่มีพลังและอำนาจ ในขณะที่ไม่พบคำรึนหูเรียกแทนอวัยวะเพศหญิงที่มีความหมายอุปลักษณะในทำนองเดียวกันซึ่งสื่อให้เห็นว่าภาษาสามารถสะท้อนวัฒนธรรมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิงอาจสืบเนื่องมาจากการให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมปู้โลโถ (布洛陀文化 Buluotuo Culture) ที่เป็นวัฒนธรรมที่ตั้งชื่อตามบรรพบุรุษของชาวจ้วง ซึ่ง Liu Ting (2012, p. 36) กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญของวัฒนธรรมดังกล่าวปรากฏให้เห็นเป็นวัฒนธรรมย่อย ๆ ได้แก่ วัฒนธรรมศาสนาปู้โลโถ วัฒนธรรมเทพนิยายปู้โลโถ วัฒนธรรมคัมภีร์ปู้โลโถ และวัฒนธรรมเพลงปู้โลโถ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมปู้โลโถเป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมจ้วงแบบดั้งเดิม

ปู้โลโถเป็นเทพบรรพบุรุษและเทพผู้กำเนิดชีวิตฝ่ายชายที่ชาวจ้วงบูชานับถือ เป็นคำทับศัพท์มาจากภาษาจ้วงคือคำว่า [pəu²¹-lo²¹-to²⁴] ซึ่ง Qin Naichang (2004, pp. 53-54) ได้อธิบายความหมายที่หลากหลายของคำดังกล่าวว่า 1) เป็นบรรพบุรุษที่เชี่ยวชาญเวทมนตร์คาถา 2) เป็นบรรพบุรุษที่มีความรู้มากมาย 3) เป็นบรรพบุรุษที่เป็นเด็กกำพร้า เพราะ[pəu²¹] หมายถึงบรรพบุรุษ [lo²¹] ฟ้องเสียงกับคำว่า [lək²¹] ซึ่งหมายถึงเด็กหรือบุตร [to²⁴] ฟ้องเสียงกับคำว่า [tok⁵¹] ซึ่งหมายถึงเดี่ยวหรือแต่ลำพัง

เทพนิยายเกี่ยวกับปู้โลโถที่นิยมในสังคมจ้วงมีหลากหลายรูปแบบ สามารถสรุปโดยสังเขปว่าในสมัยดึกดำบรรพ์ จักรวาลแบ่งเป็น 3 โลก ได้แก่ โลกบน(เทวโลก) โลกกลาง(มนุษย์โลก) และโลกล่าง(พญามังกรโลก) เทพแห่งฟ้าร้องสถิตและครอบงำครองโลกบน ปู้โลโถมีความฉลาดเฉลียวและความชำนาญในทุกด้าน จึงถูกเลือกให้เป็นผู้นำในมนุษย์โลก ปู้โลโถได้สร้างคุณูปการในหลายด้าน เช่น 1) สร้างบ้านเรือน เนื่องจากเมื่อก่อนมนุษย์กับสัตว์อาศัยอยู่ในป่า แต่มีเด็ก ๆ ชุกชนทูปไข่นกให้แตกและทำร้ายนก ปู้โลโถจึงสั่งให้มนุษย์ย้ายออกจากป่าและไปตั้งถิ่นฐานในที่ที่ราบ แล้วสอนชาวบ้านสร้างบ้านและทำเสื่อด้วยใบสกุค้อตอยเพื่อกันฝนแดด 2) ปลูกธัญพืช เมื่อก่อนมนุษย์อาศัยผลไม้ที่

เก็บจากป่าเป็นอาหารหลัก แต่ต้องใช้เวลาในการเดินทางเข้าป่า ชาวบ้านมักอดอยากเป็นประจำ ปู่โลโลจึงสอนมนุษย์ให้รู้จักไถหญ้ากลบปุ๋ย ปลูกธัญพืชและไม้ผลกินเอง 3) เลี้ยงสัตว์บ้าน เช่น ควาย ม้า หมา หมูไว้ใช้สอยในบ้าน(ที่อยู่ในป่า) แต่เนื่องจากถูกเสียดังความเป็นประจำ ปู่โลโลจึงให้สัตว์เหล่านั้นมาอยู่กับมนุษย์ จัดการให้ควายไถนา หมาเฝ้าบ้าน ม้าแบกของ หมูแบกปุ๋ย 4) สร้างสรรพสิ่งต่าง ๆ 5) สอนให้รู้จักขอฝนขอไฟด้วยวิธีจตุรปูและติมโหระทึก

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าชาวจ้วงศรัทธาปู่โลโลเพราะเชื่อว่าปู่โลโลเป็นผู้สร้างสรรพสิ่งและผู้ถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับชาวบ้าน นับได้ว่าเป็นผู้สร้างหรือผู้ให้กำเนิดชีวิตของชนชาติจ้วง ปู่โลโลจึงมีฐานะที่สูงส่งในสังคมจ้วง เมื่อสังคมจ้วงมีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่สังคมปิตาธิปไตย ความศรัทธาและความเชื่อที่มีต่อปู่โลโลค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นบุรุษในสังคม เพศชายจึงมีฐานะและบทบาทเป็นผู้นำในหลาย ๆ ด้าน เช่น เป็นผู้จัดการทรัพย์สินสมบัติของครอบครัวและเป็นเสาหลักในการทำงานหาเลี้ยงครอบครัว เป็นต้น ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องที่น่าประหลาดใจเกี่ยวกับความคิดที่ว่า “ชายศักดิ์สูงหญิงต่ำค้อย (男尊女卑)” ซึ่งฝังลึกในจิตใจของชาวจ้วง

หากแต่เมื่อสังคมพัฒนามาถึงศตวรรษที่ 21 ความคิดดังกล่าวในสมัยศักดินาค่อย ๆ แปรเปลี่ยนไปสู่ความคิดที่ว่า “ชายหญิงเท่าเทียมกัน (男女平等)” ทั้งนี้อาจสืบเนื่องจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ 1) การเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง กล่าวคือ เปลี่ยนจากระบบศักดินาสู่ระบอบประชาธิปไตยที่เอื้อประโยชน์ในการให้อิสระทางความคิดกับคนในสังคม 2) การเปลี่ยนแปลงบทบาทของเพศหญิง กล่าวคือผู้หญิงมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษามากกว่าในอดีตและมีความสามารถในการทำงานเลี้ยงชีพด้วยตัวเองและพึ่งพาเพศชายน้อยลง

ข. ค่านิยมเกี่ยวกับเพศหญิง

การใช้คำว่า [kap⁴⁵] กบ และ [wa²⁴] ดอกไม้ เรียกแทนอวัยวะเพศหญิง สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับเพศของชาวจ้วงถิ่นรั้วอีกประการหนึ่งคือการเห็นความสำคัญของเพศหญิงในเรื่องการสืบพันธุ์ เนื่องจากคำรุ่นहुดังกล่าวมีความหมายแฝงถึงหน้าที่สืบพันธุ์ของกบและดอกไม้ กล่าวคือนำการออกไข่ของกบตัวเมียและเกสรดอกไม้ที่ทำหน้าที่สืบพันธุ์มาเชื่อมโยงกับอวัยวะเพศหญิงที่ทำหน้าที่เหมือนกัน

การเห็นความสำคัญของเพศหญิงเกี่ยวกับเรื่องสืบพันธุ์เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการบูชาเทพธิดาหมู่ลิวเจี๋ย (姆六甲) ของชาวจ้วง ซึ่ง Zhong Baofang (2014, p. 13) ได้กล่าวถึงหมู่ลิวเจี๋ยว่ามีความหมาย 3 ประการ ดังนี้ 1) เป็นเทพมารดาในการปราบภูตผีปีศาจ 2) เป็นมารดาของนกลิวเจี๋ย โดยปริยายหมายความว่ามารดาที่ฉลาดเฉลียว 3) แม่ลูกเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยปริยายหมายความว่าเทพมารดาหรือผู้ให้กำเนิดชีวิต อย่างไรก็ตาม หมู่ลิวเจี๋ยมีบทบาทสำคัญในการเป็นมารดาและเป็นตัวแทนหรือภาพลักษณ์ของเพศหญิง ในขณะเดียวกันหมู่ลิวเจี๋ยในเทพนิยายของชาว

จ้วงยังเป็นผู้เปิดฟ้าดิน สร้างภูเขา แม่น้ำ และกำเนิดชีวิตมนุษย์อีกด้วย กล่าวโดยสรุปคือหมูลิวเจีย เป็นเทพธิดาสร้างโลก นักวิชาการจีนมองว่าการกำเนิดและได้รับความนิยมนของหมูลิวเจียอยู่ในช่วง สังคมมาตาธิปไตยที่เพศหญิงมีฐานะที่สูงส่งในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลต่อชาวจ้วงให้ตระหนักถึง ความสำคัญของเพศหญิงดังหมูลิวเจีย โดยเฉพาะด้านสืบพันธุ์ ดังทฤษฎีการตั้งครรภ์เกี่ยวกับหมูลิวเจีย (感风受孕说) ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในสังคมจ้วงว่าเมื่อหมูลิวเจียป็นขึ้นไปบนยอดเขา ในเสี้ยววินาทีที่ ถูกลมโชยพัดนั้น นางก็ตั้งครรรภ์ทันทีและได้คลอดลูกในภายหลัง (He Zhimin, 2009, p. 8) ดังนั้น การสืบพันธุ์จึงเป็นหนึ่งในหน้าที่สำคัญที่สุดของหมูลิวเจีย ยังแสดงให้เห็นถึงความปรารถนาอันแรงกล้าของชาวจ้วงในเรื่องสืบพันธุ์หรือการขอบุตรสืบตระกูล ซึ่งในความคิดของชาวจ้วง กบและดอกไม้ ล้วนมีความเกี่ยวข้องกับหมูลิวเจีย ดังนี้

กบมีความสัมพันธ์กับหมูลิวเจียอย่างใกล้ชิดแสดงให้เห็นในสองด้าน ดังนี้

1) ความสัมพันธ์ภายนอก กล่าวคือรูปร่างของกบมีลักษณะอวบพองคล้ายกับท้องผู้หญิงที่กำลัง ตั้งครรภ์ 2) ความสัมพันธ์ภายใน เนื่องจากความสามารถในการออกไข่ของกบตัวเมียสูง ชาวจ้วงจึง เชื่อมโยงกับบทบาทของอวัยวะเพศหญิงที่ใช้สำหรับสืบพันธุ์ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของเพศหญิง ในด้านการสืบพันธุ์และเน้นบทบาทของกบที่มีต่อชาวจ้วง กล่าวคือกบไม่เพียงแต่ทำให้การเก็บเกี่ยว ได้ผลอย่างอุดมสมบูรณ์ ยังสามารถคุ้มครองลูกหลานให้รุ่งโรจน์ จึงมีการนำกบมาใช้แทนอวัยวะ เพศหญิง

นอกจากนั้น การนำดอกไม้มาเชื่อมโยงกับหมูลิวเจีย สืบเนื่องด้วยเหตุผล 2 ประการ ดังนี้ 1) ปัจจัยภายนอก กล่าวคือเกสรดอกไม้ซึ่งทำหน้าที่สืบพันธุ์เปรียบเทียบกับช่อง คลอดของเพศหญิงซึ่งทำหน้าที่เหมือนกัน 2) ปัจจัยภายใน นักวิชาการจีนมีความเห็นพ้องกันว่าเทพ ดอกไม้ (花婆) แท้ที่จริงคือหมูลิวเจียนั่นเอง แตกต่างกันตรงที่หมูลิวเจียเป็นเทพธิดาสร้างโลกที่สถิต อยู่บนฟ้ามีหน้าที่สร้างสรรค์สิ่งและสรรพชีวิต เทพดอกไม้เป็นพระแม่เจ้าสูงส่งที่สถิตอยู่บนโลกมนุษย์ และมีหน้าที่ควบคุมเรื่องการให้กำเนิดบุตรเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เทพทั้งสององค์นี้มีบทบาทสำคัญ เหมือนกันในเรื่องการกำเนิดสรรพชีวิต จึงมีการนำดอกไม้มาใช้แทนอวัยวะเพศหญิง

จากการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าชาวจ้วงเห็นความสำคัญของเพศหญิงที่ไม่ใช่เพราะตัวของผู้หญิงเอง แต่ให้ความสำคัญกับอวัยวะเพศหญิงที่ทำหน้าที่สืบพันธุ์มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ Zhang Shuyun (2007, p. 9) ที่มองว่าการนับถือเพศหญิงของชาวจ้วง เป็นการนับถืออวัยวะเพศหญิงที่เป็นสัญลักษณ์ของชีวิต การนับถือเทพธิดาจึงตั้งอยู่บนพื้นฐานของ การนับถืออวัยวะเพศหญิงนั่นเอง

2) ค่านิยมเกี่ยวกับเครือญาติ

การใช้คำจีนหู [nuŋ²¹-əai²⁴] น้องชาย และ [nuŋ²¹-mæk⁴⁵] น้องสาว เรียกแทน อวัยวะเพศชายและอวัยวะเพศหญิง โดยเปรียบเทียบกับน้องชายและน้องสาวที่มีความสัมพันธ์กันทางสายเลือด แสดงให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับเครือญาติของชาวจ้วงถิ่นรัฐที่ให้ความสำคัญกับญาติพี่น้องที่มีความผูกพันกันทางสายเลือดเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม การที่ชาวจ้วงให้ความสำคัญกับเครือญาตินั้นสามารถสืบย้อนไปถึง การให้ความสำคัญกับอำนาจลุงหรือน้าชาย (舅权 Avunculate) ที่นิยมกันตั้งแต่สังคมมาตาธิปไตย คำว่า avunculate คือลักษณะของสังคมที่ผู้ชายที่เป็นญาติข้างแม่จะมีบทบาทหน้าที่สำคัญภายใต้ความสัมพันธ์กับหลานที่เป็นลูกของพี่สาวหรือน้องสาว (นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ, ม.ป.ป.) และ Zhang Zhao (2002, p. 18) ได้อธิบายว่าพลังการผลิตทางสังคมหมายถึงความสามารถในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในสมัยสังคมมาตาธิปไตยต่ำมาก บุคคลจะไม่สามารถดำรงชีวิตให้อยู่รอดได้หากไม่พึ่งพาความช่วยเหลือจากสังคม สังคมดังกล่าวอาศัยความสัมพันธ์ทางสายเลือดฝ่ายแม่เป็นตัวเชื่อม รวมถึงย่า พี่หรือน้องชายของย่า ลุงหรือน้า (พี่หรือน้องชายของแม่) แม่ และลูกของพี่สาวหรือน้องสาว เป็นต้นทั้งหมด 3-4 ชั่วโมงคน ดังนั้นสมาชิกเพศชายของคนกลุ่มนี้ เช่น พี่ชายหรือน้องชายของย่า ลูกชายของเพศหญิงจะเป็นผู้ครองอำนาจและมีบทบาทสำคัญในการปกครอง รักษาความปลอดภัยของวงศ์สกุลและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ล่าสัตว์หรือทำเครื่องไม้เครื่องมือการเกษตร ในขณะที่เดียวกันยังเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุตรหลาน ทั้งหมดนี้จึงกลายเป็นพื้นฐานในการรักษาอำนาจลุงหรือน้าชาย (舅权 Avunculate) นอกจากนี้แล้ว ชาวจ้วงยังมีความคิดที่ว่าการทำงานกันระหว่างเครือญาติ (近亲结婚) จะสามารถส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเครือญาติให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าปัจจุบันการทำงานในรูปแบบดังกล่าวหมดสิ้นไปแล้ว แต่การกระชับความสัมพันธ์ทางเครือญาติให้ใกล้ชิดนั้นยังไม่อาจเลือนราง

หลังจากเข้าสู่สังคมปิตาธิปไตยและเริ่มได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอันด้านจริยธรรม ทำให้ความคิดเรื่องความสัมพันธ์ทางเครือญาติยิ่งทวีคูณขึ้น เห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงลักษณะการเรียกญาติของชาวจ้วงจากลักษณะเฉพาะเจาะจงสู่ลักษณะทั่วไป (亲属称谓泛化 Socialization of kinship terms) ดังที่ Zhou Xiumiao (2016, p. 124) ได้กล่าวว่าชาวจ้วงมักทักทายคนที่คุ้นเคยหรือแปลกหน้าด้วยคำเรียกญาติที่ต่างกันตามเพศและวัย เช่น ทักทายเพศชายที่แต่งงานแล้วและเป็นรุ่นเดียวกันกับผู้ทักว่า “พ่อ+ชื่อลูกของผู้ถูกทัก” ทักทายเพศหญิงที่แต่งงานแล้วและเป็นรุ่นเดียวกันกับผู้ทักว่า “แม่+ชื่อลูกของผู้ถูกทัก” ทักทายเพศชายหรือเพศหญิงที่มีอายุน้อยกว่าผู้ทักว่า “น้อง” การใช้คำเรียกญาติในลักษณะดังกล่าวเป็นปรากฏการณ์อย่างเป็นรูปธรรมของการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ทางเครือญาติ

นอกจากนี้ สังคมจ้วงยังเป็นสังคมที่ยึดถือตระกูลเป็นหลัก อันส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางสายเลือดให้เป็นศูนย์กลางของความสัมพันธ์ทางสังคมและความสัมพันธ์ทางสายเลือดเป็นความสัมพันธ์ภายในสำหรับความสัมพันธ์ทางเครือญาติ หากเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางเครือญาติเป็นรูปวงกลม ความสัมพันธ์ทางสายเลือดก็จะเป็นจุดศูนย์กลางของรูปวงกลม รวมถึงความสัมพันธ์บิดามารดา-บุตร และความสัมพันธ์ระหว่างพี่น้อง เป็นต้น จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด น่าจะทำให้เห็นถึงความเป็นมาของการให้ความสำคัญกับพี่น้องของชาวจ้วงได้โดยสังเขปและสาเหตุสำคัญของการเห็นความสัมพันธ์ของพี่น้องที่มีความผูกพันกันทางสายเลือดผู้วิจัยได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 4 ในประเด็นความหมายอุปลักษณ์ทางเครือญาติ

3) ค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งงาน

การแต่งงานเป็นธรรมเนียมอันดั้งเดิมที่ปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างยาวนานและเป็นวิธีช่วยเสริมมงคลให้แก่ชีวิตคู่(จำเป็น เรื่องทฤษฎี, 2564) และทำให้เกิดครอบครัวซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของสังคม ซึ่งคำว่า [๑๐๓⁵⁵-xau³³-t๑๓⁵¹-fu๓²⁴] ส่งเข้าห้องหอ เป็นคำรื่นหูใช้แทนกิจกรรมทางเพศ สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมการแต่งงานของชาวจ้วง กล่าวคือ การแต่งงานมักมีขั้นตอนสำคัญตามจารีตประเพณีก่อนที่จะสร้างครอบครัวร่วมกันที่ได้สืบทอดและปฏิบัติต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

ในทัศนะของชาวจ้วง การแต่งงานมีความสัมพันธ์ต่อการสืบพันธุ์ของมนุษย์ และการพัฒนาของสังคมอย่างใกล้ชิด ดังนั้น การแต่งงานจึงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประเพณีอื่น ๆ ซึ่ง Li Jinfeng, Yang Junhui, & Liao Dandan (2012, pp. 15-16) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการแต่งงานที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1) ก่อนแต่งงาน ฝ่ายชายจะให้แม่สื่อไปทาบทามและสู่ขอฝ่ายหญิง จากนั้นเชิญหมอดูมาผูกดวง 2) ตอนแต่งงาน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนคือกำหนดวันแต่งงานและออกเรือน ซึ่งส่งเข้าห้องหอเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการออกเรือน กล่าวคือเจ้าสาวมาถึงบ้านเจ้าบ่าวแล้วต้องกราบไหว้ผู้หลักผู้ใหญ่ของฝ่ายชายก่อน จากนั้นญาติพี่น้องส่งคู่บ่าวสาวเข้าห้องหอ เขตจ้วงบางพื้นที่ยังมีกิจกรรมร้องเพลงโต้ตอบระหว่างเจ้าบ่าวกับเจ้าสาวหลังเข้าห้องหอเพื่อแสดงความรักที่มีต่อกัน 3) หลังแต่งงาน เจ้าสาวอยู่บ้านเจ้าบ่าวนานถึง 3 วัน วันที่ 4 ต้องกลับบ้านฝ่ายหญิง ประเพณีเช่นนี้เรียกว่า “การไม่อยู่บ้านสามี (不落夫家)” หลังการแต่งงานจนถึงเจ้าสาวมีครรภ์จึงย้ายกลับมาอยู่กับสามีอย่างถาวร ตามประเพณีดังกล่าวจึงมีการใช้คำว่า [๑๐๓⁵⁵-xau³³-t๑๓⁵¹-fu๓²⁴] ส่งเข้าห้องหอ มาเรียกแทนกิจกรรมทางเพศ

เนื่องจากสังคมจ้วงได้พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ขั้นตอนการแต่งงานดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปตามสมัยนิยม เช่น ยกเลิกร้องเพลงโต้ตอบและประเพณี “การไม่อยู่บ้านสามี (不落夫家)”

4) ค่านิยมเกี่ยวกับความสุภาพ

ความสุภาพถือว่าเป็นคุณธรรมประการหนึ่งของมนุษย์ ไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นถึงการประพฤติปฏิบัติตน เช่น การให้ความเคารพผู้อื่น ความเมตตาอารี ยังแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้ถ้อยคำ เช่น การใช้คำสุภาพ ไม่ใช่คำที่ก้าวร้าวลามปามผู้อื่น ซึ่ง Sopheaktra Hien (2562, น. 164) ได้กล่าวว่าการใช้ถ้อยคำที่สุภาพอ่อนน้อมและตกแต่งให้รื่นหูเป็นค่านิยมและเอกลักษณ์สำคัญประการหนึ่งของการใช้ภาษาหรือถ้อยคำ หากใช้คำในทางกลับกันหรือคำไม่สุภาพอาจก่อให้เกิดปัญหาหลายประเด็น เช่น ทำให้เข้าใจผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนและทำให้เกิดความขัดแย้งหรือมีปมในใจระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง สุดท้ายส่งผลต่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่ล้มเหลว ดังนั้น โดยทั่วไปสังคมมักตระหนักถึงความสำคัญของการใช้คำที่สุภาพในการสื่อสาร

ค่านิยมเกี่ยวกับความสุภาพของชาวจ้วงถิ่นรัฐสิบเนื่องจากวัฒนธรรมบูโลโถ (布洛陀) ที่เป็นศูนย์กลางของวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวจ้วง กล่าวคือนอกจากแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรม เช่น พบกันต้องทักทาย เอื้ออารีต่อแขกและเคารพผู้ใหญ่ เมตตาผู้เยาว์ ยังแสดงให้เห็นถึงการเลือกใช้คำที่เป็นคำสุภาพและรื่นหู โดยหลีกเลี่ยงการใช้คำหยาบคาย ไม่สุภาพ เพราะหากพูดออกมาจะถูกมองว่าเป็นคนไร้มารยาทและความรู้ ควรระลึกเสมอว่าคำพูดที่พูดออกไปแล้วไม่สามารถเรียกร้องให้กลับคืนมาได้ ซึ่งบางครั้งคำนั้นอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งกันได้ ดังคำสุภาษิตจ้วงที่ว่า [xau²¹-tok⁴⁵-kip⁴⁵-nai³³, wa⁵¹-kien²⁴-ok³³-pa:k⁴⁵-nan²⁴-oəu²⁴-xoi³⁵] ข้าวตกล่นหยิบขึ้นมาได้ แต่คำพูดเมื่อออกปากแล้วเอากลับคืนไม่ได้ ซึ่งเป็นสุภาษิตที่ถูกนำมาอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ระมัดระวังเรื่องการพูด โดยเฉพาะคำตำหรือคำหยาบเป็นคำที่ไม่ควรพูดอย่างยิ่ง ดังนั้นควรหลีกเลี่ยงการใช้คำดังกล่าวโดยนำคำรื่นหูมาใช้แทนเพราะเป็นมารยาทอย่างหนึ่งที่คู่สนทนาชื่นชม นอกจากนั้นการใช้คำรื่นหูสามารถช่วยลดความรุนแรงของคำเดิมและช่วยส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายของการสื่อสารได้

การใช้คำรื่นหูเพื่อความสุภาพในภาษาจ้วงถิ่นรัฐ ได้แก่ คำที่เกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศและคำที่เกี่ยวกับอวัยวะเพศ เนื่องจากคำเหล่านี้สะท้อนจิตใจของผู้พูดและผู้ฟังเป็นอย่างมาก หรืออาจทำให้ทั้งสองฝ่ายรู้สึกอับอายหรือถึงขั้นขายหน้า เพราะเป็นคำที่ห้ามกล่าวถึงอย่างเปิดเผยเด็ดขาดในที่สาธารณะ จึงจำเป็นต้องหาคำที่รื่นหูชวนฟังและสุภาพกว่าคำเดิมมาใช้แทน เช่นคำที่เรียกแทนกิจกรรมทางเพศว่า [fat³³eŋ²⁴-kuan³³xai⁴⁵] มีเพศสัมพันธ์กัน และ [oəu⁵⁵-xau³³-təŋ⁵¹-fuŋ²⁴] ส่งเข้าห้องหอ คำที่เรียกแทนอวัยวะเพศชายว่า [nuŋ²¹-əai²⁴] น้องชาย [suŋ⁴⁵] ปีน และคำที่เรียกแทนอวัยวะเพศหญิงว่า [nuŋ²¹-mək⁴⁵] น้องสาว [kap⁴⁵] กบ เป็นต้น

5.3 ค่านิยมทางศาสนา

ค่านิยมทางศาสนาเป็นค่านิยมที่เกี่ยวข้องความปรารถนาและการบูชาในศาสนา รวมถึงความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งพระชลญาณมุนีและสรวิชัย วงษ์สอาด (2563, น. 102) กล่าวถึง “ความเชื่อ” ว่าเป็นสิ่งที่อยู่ในจิตใจและความนึกคิดของมนุษย์ทั่วไปและยังสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมที่แสดงออก เป็นแรงดลใจให้มนุษย์มีพฤติกรรมต่าง ๆ อันจะนำไปสู่จุดหมายหรือเป้าหมายต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ และสังคม หรือกล่าวได้ว่าความเชื่อในแต่ละสังคมนั้นแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ เป็นแกนกลางในการดำรงชีวิตของมนุษย์และอาจเป็นสิ่งที่เหนือธรรมชาติ เพราะมนุษย์มักนำความคิดส่วนลึกของตนไปผูกติดกับสิ่งที่ไม่เป็นตัวตนและกำหนดความสำคัญให้กับสิ่งเหล่านั้น เพื่อเอาชนะความกลัวที่มีต่อปรากฏการณ์ทางธรรมชาติซึ่งไม่อาจอธิบายได้โดยอาศัยความรู้ที่จำกัดของมนุษย์ ดังนั้นความเชื่อจึงเป็นสิ่งที่มิได้มีเหตุผลหรือไม่ก็ได้ จากการศึกษาคำร่ำหูในภาษาจ้วงถิ่นพบว่าค่านิยมทางศาสนาแบบดั้งเดิมของชาวจ้วงเป็นความเชื่อเรื่องของสรรพสิ่งที่มีวิญญาณหรือความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ ความเชื่อเรื่องเทพแห่งดอกไม้ ความเชื่อเรื่องเทพแห่งควาย ความเชื่อเรื่องเทพแห่งไก่ ความเชื่อเรื่องเทพแห่งกบ และความเชื่อเรื่องเทพแห่งนก รายละเอียดดังนี้

1) ความเชื่อเรื่องเทพแห่งดอกไม้

วงวิชาการจีนมีความเห็นพ้องกันว่าเทพแห่งดอกไม้มีที่มาจากเทพธิดาบรรพบุรุษ หมู่ลิ่วเจี๋ย (姆六甲) เชื่อว่าหมู่ลิ่วเจี๋ยเป็นบรรพชนของเทพแห่งดอกไม้ (Peng Yi, 2009, p. 157) ดังนั้นความเชื่อเรื่องเทพแห่งดอกไม้ของชาวจ้วงถิ่นรั้วที่แท้จริงเป็นการนับถือและศรัทธาหมู่ลิ่วเจี๋ยตลอดจนวัฒนธรรมหมู่ลิ่วเจี๋ย

หมู่ลิ่วเจี๋ยเป็นเทพสร้างโลกฝ่ายหญิงที่เป็นที่รู้จักกันดีในสังคมนั้น มีฐานะอันประเสริฐและสูงส่ง ชาวจ้วงเชื่อว่าหมู่ลิ่วเจี๋ยเป็นภาพแทนของเพศหญิง โดยเฉพาะในสังคมมาตาธิปไตยสมัยดึกดำบรรพ์ เพราะผู้หญิงต้องรับภาระหน้าที่แทบทุกด้าน เช่น เก็บพืชผักผลไม้เพื่อนำมาเป็นอาหารสำหรับคนในครอบครัว รวมถึงทำหน้าที่ภรรยาให้กับสามี จัดการงานบ้านงานเรือนและถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ให้กับบุตรหลานจึงกล่าวได้ว่าผู้หญิงเป็นเสาหลักในการผลิตทางสังคม ประกอบกับรูปแบบสมรสพิเศษในช่วงเวลานั้นคือการสมรสหมู่ (群婚制 Ground Marriage) ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ฐานะของเพศหญิงสูงกว่าเพศตรงข้าม เพราะลักษณะการแต่งงานเช่นนี้ชายหญิงทุกคนสามารถเป็นภรรยาสามีของกันและกันได้ โดยไม่กำหนดว่าคนใดคนหนึ่งต้องเป็นคู่สมรสอีกคนหนึ่งแต่เพียงผู้เดียวเหมือนระบบผัวเดียวเมียเดียว จึงทำให้เด็ก ๆ รู้จักแต่มารดาไม่รู้จักบิดา ปัจจัยที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นเหตุสำคัญทำให้ผู้หญิงมีอำนาจและบารมีสูงสุดในการจัดการเหตุการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของวงศ์ตระกูล ในขณะที่เดียวกันชาวจ้วงมักยกหน้าที่ด้านการสืบพันธุ์ให้กับเพศหญิง หากแต่เมื่อสังคมพัฒนาและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ระบอบสังคมจึงเปลี่ยนแปลงจากสังคมมาตาธิปไตย

สู่สังคมปีตาธิปไตย ส่งผลให้หมูลิวเจียลตบบาทลงและมีอิทธิพลรองลงมาจากปู่โล่ไถ สุดท้ายถูกแทนที่ด้วยเทพแห่งดอกไม้ ซึ่งนักวิชาการบางส่วนมองว่าหมูลิวเจียประสูติจากดอกไม้จึงมีนามว่าเจ้าแม่ดอกไม้

ชาวจ้วงมักนำดอกไม้มาเชื่อมโยงกับการสืบพันธุ์ของมนุษย์ เพราะเมื่อก่อนมนุษย์มีความรู้ที่จำกัดในการอธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติในชีวิตประจำวัน เช่น ฟ้าผ่าฟ้าร้อง ฝนตกน้ำท่วม รวมถึงการสืบพันธุ์ของมนุษย์ แต่มนุษย์เป็นสัตว์ชั้นสูงที่ช่างสังเกต จึงพบว่ากระบวนการเจริญเติบโตของพืชคือ ออกดอก-ออกผล-ร่วงโรย-ปีถัดมารากงอกแล้วจึงออกดอกใหม่ กระบวนการหมุนเวียนเช่นนี้เป็นวัฏจักรที่มีความคล้ายคลึงกับการเดินทางของชีวิตมนุษย์คือ มีครรภ์-คลอดบุตร-เติบโต-จากโลกมนุษย์ไป ประกอบกับเขตที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่มีดอกไม้บานสะพรั่งตลอดปี ชาวพื้นที่จึงนำความมีชีวิตชีวาของพืช โดยเฉพาะดอกไม้มาผูกติดกับการสืบพันธุ์ของเพศหญิงที่ทำให้มีชีวิตใหม่หรือลูกสืบตระกูลได้ ส่งผลต่อการกำเนิดของวัฒนธรรมและพิธีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับดอกไม้ ดังที่ Shao Zhizhong (1997, p. 121) ได้กล่าวถึงวัฒนธรรมและพิธีกรรมต่าง ๆ ที่พบเห็นบ่อยของชาวจ้วงไว้ดังนี้

1) ถามดอกไม้ (问花) เป็นการทาบถามเทพแห่งดอกไม้ว่าเจ้าสาวจะมีบุตรหรือไม่หลังแต่งงานโดยฝ่ายชายนำเครื่องบวงสรวงไปกราบไหว้และเสียบเซียมซี

2) ขอดดอกไม้ (求花) หากเทพแห่งดอกไม้ตอบว่าเจ้าสาวจะมีบุตรสืบไว้ตระกูล ฝ่ายชายจะขอให้บุตรที่ได้เป็นบุตรชาย 3 คน บุตรสาว 2 คน

3) ได้ดอกไม้ (得花) เทพแห่งดอกไม้ประสงค์มอบดอกไม้ให้คร้วเรือนไหน คร้วเรือนนั้นจะได้บุตรสืบตระกูล หากดอกไม้ที่ได้เป็นสีแดง บุตรที่คลอดจะเป็นบุตรสาว หากเป็นสีขาว บุตรที่คลอดจะเป็นบุตรชาย ซึ่ง Peng Chong (2016, p. 24) ได้อธิบายว่าการนำดอกไม้ที่เป็นสีแดงมาแทนบุตรสาว เพราะชาวจ้วงมองว่าประจำเดือนของเพศหญิงเป็นสีแดงซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะทางสรีรวิทยาของเพศหญิง นอกจากนั้นเมื่อผู้หญิงคลอดลูกมีเลือดไหลออกมาจำนวนมาก ส่วนเหตุที่นำดอกไม้สีขาวมาแทนบุตรชายสืบเนื่องจากน้ำอสุจิของเพศชายเป็นสีขาวนวล

4) ติดดอกไม้ (安花) เป็นการติดตั้งป้ายของเทพแห่งดอกไม้ไว้ที่หัวเตียงหลังจากผู้หญิงคลอดลูก เพื่อขอให้เทพแห่งดอกไม้คุ้มครองบุตรหลาน

5) คืนดอกไม้ (还花) เป็นการฝังศพหลังชีวิตสิ้นสุดลง ชาวจ้วงเชื่อว่าวิญญาณของคนทีจากไปจะกลับไปอยู่บนภูเขาดอกไม้เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ

กล่าวโดยสรุปไม่ว่าจะเป็นหมูลิวเจียหรือเทพแห่งดอกไม้ล้วนมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการสืบพันธุ์ของมนุษย์อย่างใกล้ชิด กล่าวได้ว่าแก่นแท้ของการศรัทธาเทพแห่งดอกไม้ของชาวจ้วงเป็นการนับถืออวัยวะเพศหญิง ซึ่งคำรึนหูในภาษาจ้วงถิ่นร้วที่สามารสสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมดังกล่าวคือคำว่า [wa²⁴] ดอกไม้ เป็นคำรึนหูที่ใช้แทนอวัยวะเพศหญิงที่ทำหน้าที่สืบพันธุ์

2) ความเชื่อเรื่องเทพแห่งควาย

ความเชื่อเรื่องเทพแห่งควายของชาวจ้วงถิ่นรั้วคือการบูชาและให้ความสำคัญกับควาย โดยการนับถือเทพแห่งควายเริ่มตั้งแต่ยุคดึกดำบรรพ์ การกำเนิดของวัฒนธรรมควายตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อที่ว่าควายมีความสัมพันธ์กับการปลูกข้าวหรือวัฒนธรรมนา (“那”文化) ตามหลักฐานทางโบราณคดีชาวจ้วงเป็นหนึ่งในชาติพันธุ์ที่เริ่มต้นการปลูกข้าวและเป็นชาติพันธุ์ที่อาศัยข้าวเป็นอาหารหลัก ดังนั้นข้าวจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในชีวิตประจำวันของชาวจ้วง และมักปรากฏนำไปใช้ในพิธีต่าง ๆ ดังที่ Ge Meina (2005, p. 39) ได้กล่าวว่าเมื่อทารกอายุครบ 1 เดือน พ่อแม่เด็กต้องนำข้าวเหนียวหรือห่อบ๊ะจ่างนำไปแจกเพื่อนสนิทมิตรสหาย เมื่อลูกสาวออกเรือน พ่อแม่ต้องจัดพิธีโปรยดอกไม้(散花仪式) กล่าวคือนำข้าวคั่วและเมล็ดดอกฝ้ายโปรยใส่ลูกสาว มีนัยว่ามีกินมีใช้ตลอดปีหลังแต่งงาน เมื่อผู้อาวุโสจัดงาน “ต้าโส้ว” หมายถึงวันครบรอบวันเกิดทุก ๆ สิบปีนับตั้งแต่อายุหกสิบต้องเตรียมพิธีเติมข้าวสาร(添粮仪式) โดยให้ลูกสาวนำข้าวสารใหม่เติมลงในถังข้าวสารโดยเฉพาะของผู้อาวุโส มีนัยว่าให้อายุมั่นขวัญยืน ตามที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่าข้าวเป็นตัวเชื่อมที่สำคัญระหว่างความจริงและความเชื่อตลอดชีวิตของมนุษย์ กล่าวคือข้าวมีบทบาทสำคัญตั้งแต่การเกิด การเติบโต การแต่งงานและการจากไปของมนุษย์ จึงกล่าวได้ว่าข้าวมิใช่เป็นแค่อาหาร หากยังเป็นสัญลักษณ์แทนสิริมงคลที่เกี่ยวข้องกับความหวังและความปรารถนาของชาวจ้วงแฝงอยู่นั้นด้วย ความสำคัญของข้าวทำให้ชาวจ้วงตระหนักถึงความจำเป็นของควายที่เป็นกำลังหลักในการไถนาทำไร่และกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตร

นอกจากนี้ ความเชื่อแบบโทเทม (图腾 Totem) เป็นอีกสาเหตุหนึ่งทำให้ชาวจ้วงนับถือเทพแห่งควาย ซึ่ง Ou Man (2561, น. 318) กล่าวว่าความเชื่อแบบโทเทมเป็นความศรัทธาต่อพืชหรือสัตว์ เป็นความเชื่อที่ว่ามนุษย์เป็นญาติพี่น้องกับโทเทมหรือมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งระหว่างกลุ่มบุคคลกับโทเทม ดังนั้นโทเทมคือสัตว์ ต้นไม้ หรือวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ของคนกลุ่มหนึ่ง เนื่องจากมนุษย์ในสมัยบรรพกาลมีความรู้เรื่องธรรมชาติอย่างจำกัด จึงไม่สามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางธรรมชาติได้อย่างมีเหตุผล รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อ การเติบโตของต้นข้าว เช่น ศัตรูพืช ภัยแล้ง อุทกภัย เป็นต้น จึงส่งผลต่อความเชื่อที่ว่าสรรพสิ่งมีชีวิตวิญญาน เชื่อว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวหรืออุปสรรคที่ชาวจ้วงแก้ไขเองไม่ได้เป็นเพราะสิ่งเหนือธรรมชาติหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ควบคุมสรรพสิ่งอยู่ มนุษย์ไม่สามารถเอาชนะสิ่งเหล่านั้นได้ จึงต้องเคารพบูชาสิ่งเหนือธรรมชาติเหล่านั้น เช่น โทเทมดอกไม้ โทเทมภูเขา โทเทมควาย เป็นต้น โทเทมเหล่านี้สามารถจัดภัยพิบัติ ทำให้มีกินมีใช้ตลอดปีได้ ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับโทเทมควายที่ว่าควายเป็นเทพสถิตอยู่บนฟ้า เนื่องจากสังคัมจ้วงเป็นสังคัมเกษตรกรรม เทพองค์นี้จึงขอลงมาจากฟ้าเพื่อช่วยเหลือชาวจ้วงคราดไถนาบนโลกมนุษย์ ชาวจ้วงจึงมีประเพณีกราบไหว้ควายในวันที่ 8 เดือน 4 ตามปฏิทินจันทรคติเพื่อแสดงความขอบคุณและความเคารพนับถือต่อเทพแห่งควาย

กล่าวโดยสรุปการนับถือเทพแห่งควายหรือการให้ความสำคัญกับควายตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมการปลูกข้าวและความเชื่อแบบโทเทม ควายจึงเป็นสัญลักษณ์ของความอุดมสมบูรณ์ทางพืชผลธัญญาหารและเป็นกำลังสำคัญให้มนุษย์ก้าวสู่ชีวิตที่เปี่ยมไปด้วยความสุขความเจริญ แต่เนื่องจากเทคโนโลยีทางการเกษตรพัฒนามากขึ้นอย่างรวดเร็ว ทุกวันนี้ชาวจ้วงไม่จำเป็นต้องพึ่งพาแต่ควายในการไถนาอีกต่อไป ส่งผลให้ความเชื่อเรื่องเทพแห่งควายค่อย ๆ เลือนลางลง อย่างไรก็ตามจากการศึกษาคำร่ำในภาษาจ้วงถิ่นร่วยังสามารถเห็นถึงร่องรอยการให้ความสำคัญกับควายได้ คำร่ำ [ne²⁴-wai³⁵] เต้านมควาย เป็นคำร่ำเรียกแทนอวัยวะส่วนบนของเพศหญิงหรือ “เต้านม” ที่เป็นอวัยวะสร้างน้ำนม มีบทบาทสำคัญยิ่งในการเป็นแหล่งอาหารธรรมชาติที่สำคัญของทารกหรือชีวิตใหม่

3) ความเชื่อเรื่องเทพแห่งนก

นักวิชาการจีนมีความเห็นพ้องกันว่านกที่บรรพชนจ้วงนับถือคือนกอีกา (乌鸟) แต่เนื่องจากความแตกต่างทางสิ่งแวดล้อมและประวัติศาสตร์ส่งผลต่อชาวจ้วงในแต่ละพื้นที่ไม่จำกัดการนับถือแต่นกอีกาเพียงชนิดเดียว ยังรวมถึงนกชนิดอื่น ๆ ด้วย ดังที่ Qiu Zhensheng (n.d., p. 11) ได้อธิบายว่าโดยทั่วไป ชาวจ้วงที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณที่ลุ่มน้ำขัง สระน้ำหรือทะเลมกนับถือนกน้ำ (水鸟) ห่านป่า (鸿雁) และหงส์ (天鹅) ส่วนชาวจ้วงที่อาศัยอยู่บนภูเขาและพื้นที่ราบมักนับถือนกเหย่ (冶鸟) “นกหลัวผิง (罗平鸟)” และ “นกหลีเจีย (六甲鸟)” แต่พัฒนาจนถึงทุกวันนี้ชาวจ้วงคุ้มครองและนับถือนกแทบทุกชนิด ยกเว้นนกอีกากับนกฮูก เพราะเชื่อว่านกดังกล่าวจะนำความอับมงคลหรือสิ่งเลวร้ายเข้าสู่ตัวได้

ความเชื่อเรื่องเทพแห่งนกของชาวจ้วงคือการนับถือนกชนิดต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการสืบพันธุ์ของมนุษย์อย่างใกล้ชิด กล่าวคือนกมีความหมายอุปโลกน์หมายถึงอวัยวะเพศชาย ดังที่ Shao Zesui, & Ma Yimeng (2016, p. 66) ได้กล่าวว่าลักษณะภายนอกของนกมีความคล้ายคลึงกับอวัยวะเพศชาย เพราะเพศชายมีลูกอั้นตะที่ทำหน้าที่สร้างเซลล์สืบพันธุ์เพศชายในขณะเดียวกันนกก็ออกลูกเป็นไข่ อนึ่ง เมื่อเพศชายเข้าสู่วัยรุ่น สีของบริเวณอวัยวะเพศชายและลูกอั้นตะจะคล้ำหรือเข้มกว่าผิวหนังส่วนอื่นและมีขนเพชรขึ้นในบริเวณอวัยวะเพศชายด้วย ลักษณะเช่นนี้มีความคล้ายกับขนนกที่ชาวจ้วงพบเห็นบ่อย ในขณะเดียวกัน เทพแห่งนกมีความสัมพันธ์กับปู่โล่ไถที่เป็นเทพแห่งบรรพบุรุษฝ่ายชายของชาวจ้วง เพราะนอกจาก 4 ความหมายเกี่ยวกับชื่อปู่โล่ไถที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังพบอีกความหมายหนึ่งที่สัมพันธ์กับนก ดังที่ Wu Fuping (n.d., p. 187) ได้อธิบายว่าในคำว่า [pau²¹-lo²¹-to²⁴] ปู่โล่ไถว่า [pau²¹] หมายถึงผู้นำ [lo²¹] คือนก ความหมายรวมของคำนี้จึงหมายความว่าผู้นำของนก สะท้อนให้เห็นว่าต้นแบบของปู่โล่ไถคือนก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ นกมีความสัมพันธ์กับบรรพชนของชาวจ้วงและการสืบพันธุ์ของวงศ์สกุล เพราะคุณูปการหลักของ

ปู่โลโกคือเปิดฟ้าดิน สร้างสรรพสิ่ง ดังนั้นความสัมพันธ์ดังกล่าวระหว่างนกกับปู่โลโกจึงเป็นความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการสืบพันธุ์มากกว่า

นอกจากนี้แล้ว จากข้อมูลทางโบราณคดีพบว่ามโหระทึกที่มีรูปร่างเหมือนกลองแต่ทำด้วยโลหะสำริด ภาพเขียนสี และผ้าไหมจ้วงล้วนพบเห็นลวดลายที่เกี่ยวกับนก เช่น รูปร่างนก ขนนก เป็นต้น แสดงให้เห็นว่านกมีบทบาทสำคัญยิ่งในวัฒนธรรมของชาวจ้วงและการบูชานับถือนกเปรียบเสมือนน้ำแทรกซึมในชีวิตประจำวันของชาวจ้วงจนสุดท้ายกลายเป็นค่านิยมทางสุนทรียภาพที่มีอัตลักษณ์เฉพาะของตน กล่าวคือ เกิดความซาบซึ้งในความดีและสวยงามของนก ดังที่ Qiu Zhensheng (n.d., p. 4) กล่าวว่าในทัศนะของชาวจ้วง นกเป็นโทเทม (图腾 Totem) ชนิดหนึ่ง ขนนกเป็นสิ่งมหัศจรรย์และของล้ำค่าจึงนำขนนกมาใช้เป็นเครื่องตกแต่ง เช่น ทำเป็นหมวกสานขนนก และเสื้อขนนก เพื่อนำมาใส่และเสริมสิริมงคล พฤติกรรมที่แต่งตัวของชาวจ้วงให้คล้ายกับรูปลักษณ์ของนกถูกตีความว่าเป็นการนับถือเทพแห่งนกและแสดงถึงการยอมรับนก ดังที่พบคำรึนหูในภาษาจ้วงถิ่นร้าวที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมดังกล่าวคือคำว่า [lok²¹] นก เป็นคำรึนหูใช้แทนอวัยวะเพศชาย

4) ความเชื่อเรื่องเทพแห่งไก่อ

จากการศึกษาคำรึนหูในภาษาจ้วงถิ่นร้าวพบว่าชาวจ้วงใช้คำว่า [ji²¹-kai²⁴] ไก่อป่ามาเรียกแทนโสเภณี ซึ่งเป็นคำที่ยืมมาจากภาษาจีนคือคำว่า 野鸡(yě jī) เหตุผลที่นำคำว่า 野鸡มาใช้แทนโสเภณีในภาษาจีนมีหลากหลายความเห็น เช่น Yu Mi (2013, p. 30) ได้สรุปว่า 1) การออกเสียงของคำว่า 鸡(jī) ไก่อ ป้องเสียงกับคำว่า 妓(jī) โสเภณี 2) เนื่องจากไก่อและเป็ดเป็นสัตว์ที่ไม่มีหน้าจึงมีความหมายแฝงถึงคนที่ไร้ยางอายหรือหน้าด้านซึ่งมีความหมายแฝงคล้ายกับโสเภณีที่เป็นอาชีพขายหน้า 3) เนื่องจากธรรมชาติของไก่อป่าตัวเมียที่สามารถผสมพันธุ์กับไก่อตัวผู้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวโดยไม่มีการกำหนดตัวผู้เฉพาะเจาะจง และเชื่อมโยงกับเขตที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่มักเป็นเขตภูเขาและเขตป่า อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้ ทำให้สัตว์ป่าชุกชุม รวมถึงไก่อป่าด้วย แต่ชาวจ้วงเกลียดชังไก่อป่าเพราะช่วงเวลาที่เกิดเกี่ยวพืชผล ไก่อป้ามักมากันเป็นฝูงเพื่อหากินจึงทำให้ชาวบ้านเดือดร้อนและส่งผลกระทบต่อการเกษตร (Zhengting, 2011, p. 20) ดังนั้นเหตุที่ชาวจ้วงนำไก่อป่ามาเชื่อมโยงกับโสเภณีจึงแสดงให้เห็นถึงการนำลักษณะเร่ร่อนหากินของไก่อป่ามาเปรียบเทียบกับคนไม่มีที่อยู่ถาวรของโสเภณี เพราะเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย จึงต้องเร่ร่อนหากินไปตามที่ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นการนำธรรมชาติของไก่อป่าตัวเมียที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นมาเชื่อมโยงกับโสเภณีอีกด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพแห่งไก่อ กล่าวคือ ไก่อกลายเป็นตัวเชื่อมระหว่างโลกเหนือธรรมชาติกับโลกมนุษย์ เพราะชาวจ้วงนำไก่อป่ามาเลี้ยงไว้ที่บ้านจนกลายเป็นไก่อบ้านและเชื่อว่าเทพแห่งไก่อสถิตอยู่ในนั้น ดังนั้นชาวจ้วงจึงนิยมนำกระดูกของไก่อมาเสี่ยงทายเสมือนทำให้วิญญาณของมนุษย์สามารถเข้าถึงโลกเหนือธรรมชาติและสื่อสารกับสิ่งเหนือธรรมชาติได้ ส่งผลต่อการกำเนิดบูชาไก่อ

การบูชาไม้เท้าไม้สับเนื่องจากการนับถือคน เพราะคนเป็นสัตว์ปีกที่ถูกล่าเป็นอาหารหลักในการดำรงชีวิตของชาวจ้วงในยุคบรรพกาล แต่หลังจากมีการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างต่อเนื่อง ไม้เท้ากลายเป็นสัตว์ที่มีบทบาทสำคัญแทนคน ซึ่งสอดคล้องกับ Huang Jiali (1988, p. 17) ที่ได้กล่าวว่า โทเทมไม้เท้าทอดและพัฒนาจากโทเทมคน นอกจากนี้ หลัง ชู่วตง (2540, น. 18) กล่าวว่าชาวจ้วงเชื่อว่าไม้เท้าสามารถขจัดสิ่งอัปมงคลได้หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความศักดิ์สิทธิ์ของไม้เท้าจะขจัดสิ่งเลวร้ายและนำสิริมงคลมาให้ เช่น ในพิธีแต่งงาน ฝ่ายชายต้องจัดเตรียมไม้เท้าผู้สืบทอดร่วมในพิธีแต่งงานโดยตลอดจนกว่าพิธีดังกล่าวเสร็จสิ้น เพื่อเป็นการนำสิริมงคลให้กับคู่บ่าวสาว สรุปได้ว่าคำรันทู [ji²¹-kai²⁴] ไม้เท้า สามารถทำให้เราแลเห็นร่องรอยการนับถือไม้เท้าของชาวจ้วงได้

5) ความเชื่อเรื่องเทพแห่งกบ

อย่างที่กล่าวไว้แล้วในตอนต้นว่าสังคมจ้วงเป็นสังคมเกษตรกรรม น้ำจึงมีบทบาทสำคัญในหลายด้าน ได้แก่ การปลูกข้าว การเจริญงอกงามของธัญพืชและการเจริญเติบโตของสัตว์ ซึ่งทั้งหมดนี้จะไม่สามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้หากขาดน้ำซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ทว่ามนุษย์มีความรู้จำกัดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ทางธรรมชาติและไม่สามารถในการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติหรือใช้ธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ แต่ฝากความหวังไว้กับสิ่งเหนือธรรมชาติหรือของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้บันดาลให้ฝนตกตามฤดูกาลและการเก็บเกี่ยวอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะการนับถือกบที่มีความเชื่อเกี่ยวกับกบเป็นบุตรของเทพแห่งฟ้าร้อง ฝนจะตกเมื่อกบร้อง หากไม่ร้องตามเวลาแสดงว่าช่วงเวลานั้นจะแห้งแล้ง ไม่เหมาะที่จะปลูกพืชผลใด ๆ ทำให้ขาดแคลนอาหารตลอดปี ชาวจ้วงยังเชื่อว่าการส่งเสียงร้องของกบเป็นสัญลักษณ์หรือการสื่อสารระหว่างกบกับฟ้าร้อง โดยกบในฐานะที่เป็นบุตรต้องการบอกกับฟ้าร้องว่าโลกมนุษย์แห้งแล้ง ใคร่ขอมารดาประทานน้ำฝนเพื่อให้สรรพชีวิตอยู่รอดได้และเกษตรกรรมก็ได้พัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน จึงมีเทศกาลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกบ เช่น เทศกาลกบ(蚂拐节) เพื่อแสดงความขอบคุณต่อกบ หากมองอย่างผิวเผิน ชาวจ้วงนับถือกบเพราะกบจะส่งเสียงร้องบ่งบอกเวลาว่าฝนตก จะตกเพื่อบรรเทาความแห้งแล้งซึ่งส่งผลทางบวกต่อความอุดมสมบูรณ์ แต่ที่แท้จริงเป็นการแสวงหาหรือศรัทธาวัฒนธรรมสืบพันธุ์อย่างไม่ขาดสาย ดังที่ Liao Junming (1995, p. 25) กล่าวว่า การบูชากบเพื่อขอฝนของบรรพชนในสมัยจีนโบราณ น้ำฝนเป็นสัญลักษณ์แทนประจำเดือนของเพศหญิง การบูชากบเพื่อขอฝนจึงเป็นการขอให้เพศหญิงหลังไหลประจำเดือนออกมาให้มากพอ เพื่อจะได้ตั้งครรภ์ คลอดบุตรเพื่อสืบสกุล ขณะเดียวกันน้ำฝนยังเป็นสัญลักษณ์แทนสุจิของเพศชายอีกด้วย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าชาวจ้วงเชื่อว่าน้ำฝนมีพลังวิเศษในการสืบพันธุ์โดยผ่านพิธีบูชากบเพื่อขอฝน

นอกจากนี้ นักวิชาการจีนเชื่อว่าชาวจ้วงให้ความสำคัญกับกบตั้งแต่สังคมมาตาธิปไตย เพราะเพศหญิงมีฐานะและบทบาทอย่างยิ่งในสังคมดังกล่าว การให้ความสำคัญกับเพศหญิงส่งผลต่อการให้ความสำคัญกับกบที่มีลักษณะของอวัยวะสืบพันธุ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับเพศหญิง กล่าวคือ

รูปร่างของกบมีลักษณะอวบพองคล้ายกับท้องเพศหญิงที่กำลังตั้งครรภ์ ประกอบกับความสามารถในการออกไข่ของกบตัวเมียมีสูง ชาวจ้วงจึงนำลักษณะเช่นนี้มาเชื่อมโยงกับเพศหญิง

ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นความเชื่อเกี่ยวกับที่เป็นบุตรของเทพแห่งฟ้าร้อง สามารถนำความหวังของชีวิตให้กับมนุษย์ได้หรือการนับถือกบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการเห็นความสำคัญของเพศหญิงในด้านสืบพันธุ์ ล้วนทำให้เห็นถึงแก่นแท้ของความเชื่อเรื่องเทพแห่งกบคือการศรัทธาชีวิตและเรื่องสืบพันธุ์ จากการศึกษาคำรันทูในภาษาจ้วงถิ่นร่วพบว่าคำที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมดังกล่าวคือคำว่า [kap⁴⁵] กบ เป็นคำรันทูเรียกแทนอวัยวะเพศหญิงที่ทำหน้าที่สืบพันธุ์

5.4 ค่านิยมทางอาชีพ

อาชีพเป็นที่ต้องการของมนุษย์เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต ประเภทอาชีพในแต่ละสังคมอาจมีความแตกต่างกันเนื่องจากวิธีการผลิตแต่ละสังคมแตกต่างกัน กล่าวอีกนัยหนึ่ง วิธีการผลิตเป็นปัจจัยสำคัญในการกำเนิดความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม ความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมส่งเสริมต่อการกำเนิดค่านิยมทางสังคม และค่านิยมทางสังคมมีอิทธิพลต่อการจำแนกของอาชีพและทัศนคติที่มีต่อแต่ละอาชีพของสังคมนั้น ๆ ซึ่งในสังคมจ้วงมองว่าอาชีพการค้าขาย เป็นอาชีพที่ต่ำต้อย ไร้คุณค่า เพราะเขตที่ชาวจ้วงอาศัยอยู่เป็นภาคใต้ของประเทศจีนที่มีลักษณะพิเศษทางสิ่งแวดล้อม กล่าวคือภูเขาสลับซับซ้อน อากาศอบอุ่น น้ำอุดมสมบูรณ์เป็นต้นเป็นเหตุสำคัญทำให้การทำไร่ไถนาหรือการปลูกข้าวเป็นวิธีการผลิตทางสังคมหลักของชาวจ้วง ประกอบกับหลังจากจีนยึดครองได้รวบรวมประเทศจีนเป็นปึกแผ่นเดียวกัน ชาตัพันธ์จ้วงกลายเป็นหนึ่งในสมาชิกของครอบครัวใหญ่ จึงไม่อาจหลีกเลี่ยงในการรับอิทธิพลของวัฒนธรรมอื่นได้ เช่น การใช้เครื่องมือการเกษตรหรือคันไถเหล็กซึ่งส่งเสริมให้เกษตรกรมีฐานะที่มั่นคงมากกว่าอุตสาหกรรมอื่น ๆ ในสังคมจ้วงยิ่งขึ้น ในขณะที่ยวตัน ภูเขาสลับซับซ้อนในเขตจ้วงส่งผลต่อคมนาคมไม่สะดวก ชาวพื้นที่จึงมีความยากลำบากในการสื่อสารแลกเปลี่ยนกับโลกภายนอก ดังนั้นเศรษฐกิจการค้าจึงยากที่จะซึมเข้ามา มีบทบาทในสังคมจ้วง ยิ่งทำให้ชาวจ้วงตระหนักถึงความสำคัญของการเกษตรที่สามารถหล่อเลี้ยงชีวิตได้ มากไปกว่านั้น ความคิดแบบ “重农轻商” หมายถึงการให้ความสำคัญกับการเกษตรกรรม แต่ลดคุณค่าของธุรกิจการค้า” ค่อย ๆ เติบโตในสังคมจ้วง ดังที่ Huang Yanling (2013, p. 22) ได้กล่าวว่าความคิดแบบ “惟知耕作, 不事商贾” ตระหนักถึงแต่เรื่องการเพาะปลูก ไม่ใส่ใจใยดีเรื่องเศรษฐกิจการค้า” เป็นหลักเกณฑ์ในการดำรงชีวิตของชาวจ้วง นอกจากนี้ สุภาชิตของชาวจ้วงที่ว่า [ku²¹-xɔŋ²⁴-tai²¹-it⁴⁵,kam³³-pət⁴⁵-tai²¹-ŋəi⁵¹,eŋ³³-əi⁴⁵-tai²¹-əam²⁴] การทำงาน(กิจกรรมเกษตร) อันดับหนึ่ง การเรียนอันดับสอง การทำธุรกิจอันดับสาม แสดงให้เห็นถึงความคิดที่เน้นคุณค่าของเกษตรกรรมมากกว่าอาชีพอื่น ๆ และการทำธุรกิจมีความสำคัญน้อยที่สุด (Qin Tao, 2013, p. 70)

จึงมีคำรึนหูเรียกอาซีฟ [fa:n⁴⁵] คนเร่ขายของซึ่งถูกมองว่าเป็นอาซีฟที่ต่ำต้อยว่า [pəu²¹-ku⁵¹-
oŋ³³oi⁴⁵] ผู้ทำธุรกิจ

นอกจากนี้แล้ว อาซีฟขายบริการทางเพศเป็นอาซีฟที่ถูกตีความว่าต่ำต้อยและไม่เป็นที่
ยอมรับจากสังคมจ้วง ในสมัยชิงกู่ย 新桂(xingui ยุค 30-40 ของศตวรรษที่แล้ว) รัฐบาลประกาศ
มาตรการปราบอาซีฟการขายบริการทางเพศซึ่งเป็นอาซีฟที่มีคตินิยม แต่ก็ไม่อาจทำให้อาซีฟนี้หมด
ไปจากสังคมจ้วงได้ (Liu Juxiang, 2004, p. 13) จึงมีการนำคำอื่น ๆ มาเรียกแทน ดังคำว่า [məu²¹-
tan²⁴] ดอกโบตั๋น [mai²¹-kai²⁴-kən²⁴] ผู้หญิงที่ขายของกิน เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อลดความรุนแรงของคำ
เดิมและลดความอับอายของผู้ฟังและผู้พูด

จากการวิเคราะห์ค่านิยมโดยผ่านการพิจารณาความหมายตรงและความหมายอุปลักษณ์
ของคำรึนหูในภาษาจ้วงถิ่นร้ว สรุปได้ว่าภาษาสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดหรือค่านิยมที่
เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมของชาวจ้วงถิ่นร้ว อันได้แก่ ค่านิยมทางวัตถุ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยม
ทางศาสนา และค่านิยมทางอาซีฟ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเภทค่านิยมย่อยต่าง ๆ อีกหลาย
ประการ เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับอาหาร ค่านิยมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ค่านิยมเกี่ยวกับความเชื่อ เป็นต้น
และความเชื่อที่ว่าสรรพสิ่งมีวิญญาณหรือความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์สามารถบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของ
ชาวจ้วงถิ่นร้วได้ เพราะความเชื่อดังกล่าวเป็นความเชื่อดั้งเดิมของชาวจ้วงนั่นเอง

บทที่ 6

บทสรุป

6.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาคำรึนหูในภาษาจ้งถิ่นร้วตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความหมายตรงและความหมายอุปลักษณ์ของคำรึนหูพร้อมทั้งวิเคราะห์ค่านิยมของชาวจ้งถิ่นร้วโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่าความหมายของภาษาสัมพันธ์กับระบบความคิดของมนุษย์ ซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้และการเข้าใจโลกของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

6.1.1 ความหมายของคำรึนหู

ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำรึนหูในภาษาจ้งถิ่นร้วพบมีการใช้ความหมายอุปลักษณ์มากกว่าความหมายตรง กล่าวคือ คำรึนหูที่มีความหมายอุปลักษณ์มี 54 คำ คิดเป็นร้อยละ 62.06 และความหมายตรง 33 คำ คิดเป็นร้อยละ 37.93 ซึ่งคำรึนหูที่สื่อความหมายอุปลักษณ์เป็นคำรึนหูเกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุด โดยเปรียบเทียบอวัยวะเพศชายเป็นกล้วย มัน แดงกวา มะเขือ หอย แหลม และนก เปรียบเทียบอวัยวะเพศหญิงเป็นดอกไม้ กบ และหอยกลม เปรียบเทียบอวัยวะส่วนบนของเพศหญิง(เต้านม)เป็นส้มโอ ส้มจีน มะละกอ และเต้านมควาย เปรียบเทียบโสภณเป็นดอกโบตั๋น ไก่ป่า และนกบัสตาร์ด รองลงมาได้แก่คำรึนหูที่มีความหมายอุปลักษณ์เกี่ยวกับการทำกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน อวัยวะในร่างกาย สิ่งของ อาหาร เพศหญิง สงคราม และเครือญาติตามลำดับ ส่วนคำรึนหูที่สื่อความหมายตรงเป็นคำรึนหูเกี่ยวกับอาชีพมากที่สุด ถัดมาคือคำรึนหูเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกายและกิจกรรมทางเพศตามลำดับ

6.1.2 ค่านิยมที่สะท้อนจากการใช้คำรึนหู

ผลการวิเคราะห์ค่านิยมพบว่าค่านิยมที่สะท้อนจากการใช้คำรึนหูในภาษาจ้งถิ่นร้วสามารถจำแนกออกเป็น 4 ประการ ได้แก่ ค่านิยมทางวัตถุ ค่านิยมทางสังคม ค่านิยมทางศาสนา และค่านิยมทางอาชีพ ซึ่งค่านิยมทางวัตถุนี้สามารถแบ่งเป็นค่านิยมย่อยอีก 2 ประการ ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับอาหารที่มักผูกติดกับข้าว ผัก ผลไม้ และสัตว์เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิต และค่านิยมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยที่มีความชุ่มชื้นสูง สัตว์ร้ายชุกชุม ส่วนค่านิยมทางสังคมเป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความรักและความสัมพันธ์ทางสังคมหรือการกระทำใดการกระทำหนึ่งที่คนในสังคมยึดถือปฏิบัติ เพื่อบรรลุเป้าหมายของชีวิตและประสบความสำเร็จ ซึ่งสามารถจำแนกเป็นค่านิยมย่อยอีก 4 ประการ ได้แก่ ค่านิยมเกี่ยวกับเพศ ค่านิยมเกี่ยวกับเครือญาติ ค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งงาน และค่านิยมเกี่ยวกับความสุข นอกจานี้ยังพบค่านิยมทางศาสนา เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับความปรารถนาและการบูชาสิ่ง

ต่าง ๆ ในศาสนาดั้งเดิมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของชาวจ้วง เช่น ความเชื่อเรื่องวิญญาณหรือความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยสามารถจำแนกออกเป็น 5 ความเชื่อ ได้แก่ ความเชื่อเรื่องเทพแห่งดอกไม้ ความเชื่อเรื่องเทพแห่งควาย ความเชื่อเรื่องเทพแห่งไก่ ความเชื่อเรื่องเทพแห่งกบ และความเชื่อเรื่องเทพแห่งนก ท้ายที่สุดคือค่านิยมทางอาชีพที่เป็นค่านิยมเกี่ยวกับการทำงานเพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตของตนและครอบครัว

6.2 อภิปรายผล

การศึกษาคำรื้อนุตามแนวคิดอรรถศาสตร์ปริชานช่วยให้สามารถศึกษาความหมายของคำรื้อนุทั้งความหมายตรงและความหมายอุปลักษณ์ พร้อมศึกษาค่านิยมที่สะท้อนจากการใช้คำเหล่านี้เพื่อเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดจากการใช้คำรื้อนุและทัศนคติที่มีต่อวัฒนธรรมของตน

ในแง่ของการใช้ความหมายของคำรื้อนุสะท้อนให้เห็นว่าชาวจ้วงถิ่นรื้อนุใช้ความหมายตรงน้อยกว่าความหมายอุปลักษณ์ ซึ่งชาวจ้วงถิ่นรื้อนุจะเข้าใจความหมายตรงทันทีเมื่อได้ยินคำคำนั้นโดยไม่ต้องอาศัยบริบทใด ๆ จากการวิเคราะห์ความหมายตรงของคำรื้อนุในภาษาจ้วงถิ่นรื้อนุพบว่าคำรื้อนุที่สื่อความหมายตรงเกี่ยวกับ 3 เรื่อง ได้แก่ อาชีพ อวัยวะในร่างกาย และกิจกรรมทางเพศ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของแก้วใจ จันทร์เจริญ (2533) ที่ศึกษาคำรื้อนุในภาษาไทยซึ่งพบว่าความหมายตรงของคำรื้อนุสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ความหมายที่อ้างถึงสิ่งที่เป็นรูปธรรม คือ อวัยวะในร่างกาย มนุษย์ สัตว์ ธรรมชาติ สิ่งของและอื่น ๆ และความหมายที่อ้างถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม คือ ความเชื่อ ความสุข ความรัก ความดีหรือความพิเศษกว่าสิ่งอื่น ความบ่งเฉพาะเพศ การเดินทางหรือการเคลื่อนที่จากจุดหนึ่งไปยังจุดอื่น การสิ้นสุด การหมดสภาพหรือทำให้หมดไป การกระทำ กิจกรรมและกิจวัตร แต่มีความคล้ายกับการจัดประเภทความหมายตรงของคำรื้อนุในภาษาเขมรของ Sopheaktra Hien (2562) ที่พบมี อาชีพที่ด้อยต่ำ ไม่เป็นที่ยอมรับจากคนในสังคม เช่น โสเภณี อวัยวะในร่างกาย ที่เกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์ของชายและหญิง และกิจกรรมทางเพศ นอกจากนี้แล้ว Sopheaktra Hien ยังพบประเภทความหมายตรงเกี่ยวกับรูปลักษณ์ สัตว์ ของเสียและการขับถ่าย โรคร้ายไข้เจ็บ สภาพจิต ชาติพันธุ์ สติปัญญาและความตาย อย่างไรก็ตาม จากอัตราส่วนการปรากฏของคำรื้อนุที่สื่อความหมายตรงพบว่าความหมายตรงของคำรื้อนุในภาษาจ้วงถิ่นรื้อนุเกี่ยวกับอาชีพมากที่สุด เนื่องจากอาชีพเหล่านี้ด้อยต่ำและไร้อศศักดิ์ในสังคมจ้วง จึงมีการใช้คำรื้อนุมาเรียกแทนค่อนข้างมาก แสดงให้เห็นว่าชาวจ้วงเป็นชนชาติที่ให้ความสำคัญกับเรื่องศักดิ์ศรีส่วนบุคคลเป็นอย่างมาก

ส่วนการวิเคราะห์ความหมายอุปลักษณ์พบการใช้อุปลักษณ์เกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุด โดยนำพืชและสัตว์มาเปรียบเทียบกับคำรื้อนุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sopheaktra Hien (2562) ที่พบมีการนำพืช สัตว์ ลม เนินเขา และถ้ำมาเปรียบเทียบกับคำรื้อนุแสดงให้เห็นว่าคนในสังคมเกษตรกรรมมีความจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมากและ

นำไปสู่การใช้ภาษาที่สื่อความหมายอุปลักษณ์ อีกทั้งยังทำให้เห็นว่าชาวจ้วงมีความผูกพันกับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติอย่างเหนียวแน่น นอกจากความหมายอุปลักษณ์เกี่ยวกับธรรมชาติแล้วยังพบประเภทความหมายที่ใช้แบบเปรียบอื่น ๆ ได้แก่ การทำกิจกรรมและกิจวัตรประจำวัน อวัยวะในร่างกาย สิ่งของ อาหาร เพศหญิง สงคราม และเครื่องญาติ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของแก้วใจจันทร์เจริญ (2533) ที่ศึกษาคำรันทูในภาษาไทยหากแต่พบความหมายแฝงของคำรันทูที่สามารถจำแนกตามอรรถลักษณะ 8 ประการได้แก่ ความสุขภาพ ความสุข ความรัก อำนาจ ความสำคัญ ความมั่งคั่ง ความมงคลและความสวยงาม

ในแง่ของการวิเคราะห์ค่านิยมที่สะท้อนจากการใช้คำรันทูในภาษาจ้วงถิ่นร่วแสดงให้เห็นว่าชาวจ้วงถิ่นร่วมีค่านิยมทางศาสนามากที่สุด โดยเฉพาะกลุ่มคำรันทูเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกายซึ่งเผยให้เห็นถึงศาสนาตั้งเดิมของชาวจ้วง กล่าวคือความเชื่อเรื่องของสรรพสิ่งที่มีวิญญาณหรือศักดิ์สิทธิ์ เช่น ความเชื่อเรื่องเทพแห่งดอกไม้ ความเชื่อเรื่องเทพแห่งควาย ความเชื่อเรื่องเทพแห่งไก่ ความเชื่อเรื่องเทพแห่งกบ และความเชื่อเรื่องเทพแห่งนก อันสอดคล้องกับปรากฏการณ์การใช้ความหมายอุปลักษณ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุด นอกจากค่านิยมทางศาสนายังพบค่านิยมประเภทอื่น ๆ ที่ชาวจ้วงถิ่นร่วยึดถือและปฏิบัติตาม ได้แก่ ค่านิยมทางวัตถุ ค่านิยมทางสังคม และค่านิยมทางอาชีพ ซึ่งค่านิยมทางวัตถุและค่านิยมทางสังคมสามารถจำแนกออกเป็นประเภทย่อย ๆ อีก เช่น ค่านิยมเกี่ยวกับอาหาร ค่านิยมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ค่านิยมเกี่ยวกับเพศ ค่านิยมเกี่ยวกับเครื่องญาติ ค่านิยมเกี่ยวกับการแต่งงาน และค่านิยมเกี่ยวกับความสุขภาพ ส่วนค่านิยมทางอาชีพเป็นค่านิยมเกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งค่านิยมเกี่ยวกับเพศ ค่านิยมเกี่ยวกับเครื่องญาติ ค่านิยมเกี่ยวกับความสุขภาพและค่านิยมทางอาชีพสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่านิยมที่สะท้อนจากคำรันทูในภาษาเขมรของ Sopheaktra Hien (2562) ที่พบค่านิยมเกี่ยวกับเพศชายโดยให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง ค่านิยมเกี่ยวกับญาติพี่น้องโดยให้ความสำคัญกับญาติพี่น้อง ค่านิยมเกี่ยวกับความสุขภาพที่หลีกเลี่ยงการกล่าวถึงคำเกี่ยวข้องกับอวัยวะเพศ กิจกรรมทางเพศอย่างเปิดเผย เป็นต้น และค่านิยมเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพโดยไม่ยอมรับอาชีพขายบริการทางเพศ นอกจากนี้ ค่านิยมที่สะท้อนจากการใช้คำรันทูในภาษาจ้วงถิ่นร่วที่น่าสนใจคือ ค่านิยมทางศาสนาที่เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแก้วใจจันทร์เจริญ (2533) ที่พบหนึ่งในค่านิยมที่สะท้อนจากคำรันทูในภาษาไทยคือความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติอันสืบเนื่องจากความเชื่อเรื่องวิญญาณ ส่วนค่านิยมที่พบเฉพาะในงานวิจัยชิ้นนี้คือค่านิยมทางวัตถุซึ่งสามารถจำแนกค่านิยมย่อยเป็นค่านิยมเกี่ยวกับอาหารและค่านิยมเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่อันผูกติดกับธรรมชาติของชาวจ้วงถิ่นร่วได้

กล่าวโดยสรุป การศึกษาคำรึนหูในภาษาจ้งถิ่นร้วตามแนววรรณศาสตร์ปริชานเข้าใจถึงระบบปริชาน แบบจำลองทางจิต และค่านิยมของชาวจ้งถิ่นร้วได้ผ่านการวิเคราะห์ประเภทความหมายของคำรึนหู โดยเฉพาะความหมายอุปลักษณ์ ดังนั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสื่อสารและเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้ใช้ภาษา จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงบริบทต่าง ๆ ในการใช้คำรึนหู เช่น สิ่งแวดล้อม ประสบการณ์ทางร่างกายและจิตใจ ประสบการณ์ทางสังคม และวัฒนธรรม เป็นต้น

6.3 ข้อจำกัดของงานวิจัย

1. งานวิจัยชิ้นนี้เก็บข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ โดยไม่ได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อสัมภาษณ์เจ้าของภาษา ซึ่งอาจมีผลต่อจำนวนคำรึนหูที่มีค่าบางค่าไม่ได้บันทึกไว้หรือค่าบางค่าไม่ได้ใช้แล้วในปัจจุบัน
2. งานวิจัยชิ้นนี้ได้ควบคุมตัวแปรทางสังคมที่มีผลต่อการใช้คำรึนหู เช่น อายุ เพศ การศึกษา เป็นต้น
3. งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาคำรึนหูเฉพาะ 3 กลุ่ม ได้แก่ คำรึนหูเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ คำรึนหูเกี่ยวกับอวัยวะในร่างกาย และคำรึนหูเกี่ยวกับอาชีพที่นำมาใช้แทนคำต้องห้ามที่หยาบคาย ไม่สุภาพและมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันของชาวจ้งถิ่นร้วมากที่สุด โดยมิได้ศึกษาคำรึนหูที่ใช้แทนคำต้องห้ามประเภทอื่น ๆ เช่น คำรึนหูเกี่ยวกับความบกพร่องของร่างกายและจิตใจ คำรึนหูเกี่ยวกับสัตว์ คำรึนหูเกี่ยวกับความตาย เป็นต้น ซึ่งอาจมีผลต่อการวิเคราะห์ประเภทค่านิยมที่สะท้อนจากการใช้คำรึนหู
4. งานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเฉพาะคำรึนหูในภาษาจ้งถิ่นร้วที่ใช้พูดในภูมิภาคของผูวิจัย โดยมิได้ศึกษาภาษาจ้งมาตรฐานหรือภาษาถิ่นย่อยต่าง ๆ ที่อาจพบประเภทค่านิยมที่สะท้อนจากการใช้คำรึนหูที่แตกต่างออกไป
5. ผลการวิเคราะห์ในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นกรวิเคราะห์ของผูวิจัยในฐานะเป็นเจ้าของภาษา ซึ่งอาจมีความคลาดเคลื่อนในการแปลผล แต่ทั้งนี้ผูวิจัยมีการอ้างอิงตามทฤษฎีทางภาษาศาสตร์ในทุกประเด็น

6.4 ข้อเสนอแนะ

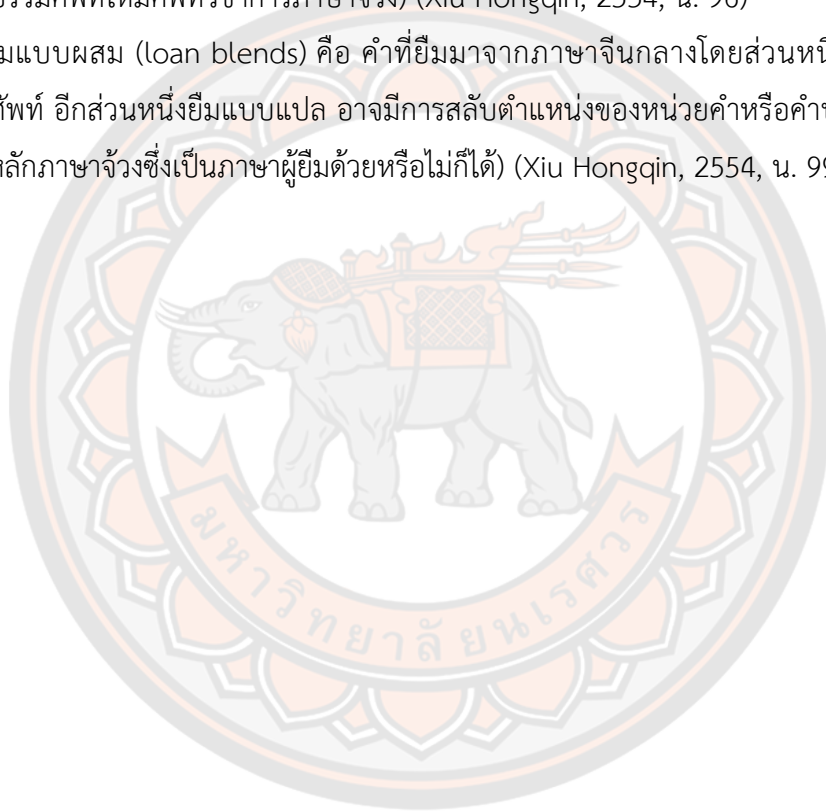
งานวิจัยเกี่ยวกับคำรึนหูในภาษาจ้งถิ่นร้วมีขอบเขตในการศึกษาเฉพาะภาษาจ้งถิ่นร้ว แต่ข้อมูลที่ได้มาพบคำจำนวนหนึ่งที่มาจากภาษาจีนกลางโดยตรง ดังนั้นผูวิจัยเห็นควรที่จะเสนอให้มีการศึกษาสืบเนื่องในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาในภาษาจ้วงถิ่นร่วโดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าของภาษาที่คำนึงถึงตัวแปรทางสังคม เช่น อายุ เพศ การศึกษา เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อมูลคำรื้อนหูที่ใช้ในสถานการณ์จริงหรือชีวิตประจำวันและเพื่อดูว่าตัวแปรเหล่านี้มีผลต่อการใช้คำรื้อนหูหรือไม่และอย่างไร
2. ควรมีการศึกษาคำรื้อนหูประเภทอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากคำรื้อนหูเฉพาะ 3 กลุ่มในงานวิจัยชิ้นนี้
3. ควรมีการศึกษาคำรื้อนหูในภาษาจ้วงมาตรฐานหรือภาษาจ้วงถิ่นอื่น ๆ ซึ่งน่าจะมีความแตกต่างกันในประเด็นความหมายและค่านิยมตามถิ่น
4. ควรมีการศึกษาข้อมูลทางภาษาประเภทอื่น ๆ ตามแนววรรณศาสตร์ปริชานหรือวรรณศาสตร์ชาติพันธุ์ เช่น คำสแลง คำพังเพย สุภาษิต และเพลงพื้นบ้าน เป็นต้น เพื่อให้เห็นถึงภาพรวมของค่านิยมที่สะท้อนจากข้อมูลทางภาษาดังกล่าวอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน

เชิงอรรถ

1. เพลงชาน้อง (Pleng Cha-Nong) หมายถึง เพลงกล่อมเด็กในภาคใต้มีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น เพลงร้องเรือ หรือเพลงชาน้อง (วิระศักดิ์ บุญญาพิทักษ์, 2536, น. 1)
2. คำยืมแบบทับศัพท์ คือ คำยืมที่ยืมทั้งรูปแบบและความหมาย โดยรูปนั้นถอดเสียงจากภาษาจีนกลางมาเป็นตัวอักษรจ้วงตามรูปแบบการถอดเสียงที่ฝ่ายวิจัยคณะกรรมการภาษาและอักษรชนกลุ่มน้อยแห่งกววงสีได้กำหนดไว้ในหนังสือ VAHCUENGH SINHSWZ SUZYIJ VEIBENH (รวบรวมศัพท์ใหม่ศัพท์วิชาการภาษาจ้วง) (Xiu Hongqin, 2554, น. 96)
3. คำยืมแบบผสม (loan blends) คือ คำที่ยืมมาจากภาษาจีนกลางโดยส่วนหนึ่งของคำยืมแบบทับศัพท์ อีกส่วนหนึ่งยืมแบบแปล อาจมีการสลับตำแหน่งของหน่วยคำหรือคำบ้าง ให้สอดคล้องกับหลักภาษาจ้วงซึ่งเป็นภาษาผู้ยืมด้วยหรือไม่ก็ได้ (Xiu Hongqin, 2554, น. 99)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กขมน ทองสร้อย. (2549). *กลวิธีการแปลภาษาเพศหญิง: กรณีศึกษานวนิยายแปลเรื่อง คำสารภาพของสาวนักชอปปา และ สาวนักชอปปาตะลุยนิวยอร์ก* ของพลอย จริยะเวช (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กัญญนัช ชะนะจิตร. (2560). *การสร้างคำและความหมายของสแลงในเฟซบุ๊ก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กุลชาติ ศรีโพธิ์. (2548). *การสื่อสารผ่านการแปลคำสแลงและคำหยาบคายในภาพยนตร์ต่างประเทศ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แก้วใจ จันทร์เจริญ. (2533). *คำรึ้นหูในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัลชัย หิรัญรัตน์. (2550). *การศึกษาความหมายของคำว่า 'เอา' ในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำ้ว เหมย์ฉวน, และปราณี กุลละวณิชย์ (บก.). (2531). *จ้วง: ประชาชาติไทในสาธารณรัฐประชาชนจีน ภาคที่ 2: วัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิรวัดน์ แนวจำปา. (2541). *ความแตกต่างด้านค่านิยมทางสังคมและเศรษฐกิจระหว่างสตรีที่มีอาชีพเป็นโลเกอมีภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จรรยา บัวบาน. (2548). *ค่านิยมทางวัตถุที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งช่วงปี พ.ศ. 2540-2547* (สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จำเป็น เรื่องหิรัญ. (2564). *ประเพณีการแต่งงาน*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=3312&filename=index
- ชฎาพร พัชรัชเชีเยร. (2525). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัชวดี ศรลัมพ์. (2558). *ระบบความหมาย*. ใน ดิถี ศรีนราวัฒน์, และชลธิชา บำรุงรักษ์ (บก.), *ภาษาและภาษาศาสตร์* (น. 186-187). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เชิดชัย อุดมพันธ์. (2555). *อุปลักษณ์เกี่ยวกับโรคในภาษาไทยถิ่นใต้* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- ชูเงิน หนง. (2553). *การเปรียบเทียบอุปถัมภ์เชิงมนโชนทคนในข่วเศรษฐกรกรภาษาไทยและภาษาจีน* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ตงตง ฉิน. (2563). การศึกษาเปรียบเทียบคำร่นหูในภาษาไทยและจีนด้านโครงสร้างภาษา. *วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี*, 16(4), 90-99.
- ฐานิดา ชิวเลิศสกุล, พลอย พิสุทธิ์ ทิมขลิบ, และอินทอร อินทชุตติ. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่าง ค่านิยมทางวัตถุและความพึงพอใจในชีวิตโดยมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นตัวแปรกำกับ* (โครงการงานทางจิตวิทยาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทักษ์นิวัลย์ ศรีมันตะ. (2555). *กลวิธีการสร้างถ้อยคำร่นหูในภาษาไทยและภาษาจีนกลางปัจจุบัน* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพวัลย์ เหมรา, และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2561). ถ้อยคำบริภาษของผู้พูดภาษาไทยถิ่นอีสาน: ความหมายของถ้อยคำ. *Humanities, Social Sciences and arts*, 12(1), 793-810.
- ธันย์จิรา ภูริอุดมเศรษฐ์. (2553). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงทนในการจำคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบสัมพันธ์ขอความหมาย* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นฤพนธ์ ด้วงวิเศษ. (ม.ป.ป.). *ความสัมพันธ์ระหว่างลูกกับหลาน. ศูนย์มนุษยวิทยาลิรินธร*. สืบค้น 18 พฤษภาคม 2565, จาก <https://www.sac.or.th/databases/anthropology-concepts/glossary/16>
- บัณฑิตกาญจ ตั้งภากรณ์. (2561). การประยุกต์ความรู้ทางอรรถศาสตร์ปริชานกับการสอนคำหลาย ความหมายในภาษาจีนสำหรับผู้เรียนชาวไทย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 37(1), 74-87.
- ประสงค์ ทองประ. (2546). *การศึกษาคำที่มีความสอดคล้องกันในภาษาไทยและภาษาเขมร* (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยสารคาม.
- ปราณี วงษ์เทศ. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจ้วงกับไทยในมิติทางประเพณีวัฒนธรรมและ ความเชื่อ. *วารสารบทความวิชาการ คณะโบราณคดี*, 5(2), 14-30.
- ปราณี กุลละวณิชย์. (2531). *จ้วง: ชนชาติไทในสาธารณรัฐประชาชนจีน ภาคที่ 2: วัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระครูปัญญาสุธรรมนิเทศก์ และพระมหาโชตนิพิฐพนธ์ สุทธจิตโต (ผลเจริญ). (2561). อาชีพของ นักรัฐศาสตร์. *วารสารมหาจุฬาคชสาร*, 9(1), 14-21.

- พระชลญาณมุนี, และสรวิชัย วงษ์สอาด. (2563). พระพุทธศาสนากับความเชื่อ. *วารสาร มจร บาลีศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์*, 6(2), 99-115.
- พิน หงกั๊ย, และปราณี กุลละวณิชย์ (บก.). (2531). *จ้วง: ชนชาติไทในสาธารณรัฐประชาชนจีน ภาคที่ 2: วัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภคภท เทียมทัน. (2561). *พัฒนาการของคำว่า “บน” ในภาษาไทย: การศึกษาตามแนว* *อรรถศาสตร์ปริชาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ภัทรา พิเชษฐศิลป์. (2556). *โมนท์คันของ “XIN” ในภาษาจีนและ “ใจ” ในภาษาไทย: การศึกษาตาม* *แนวทางอรรถศาสตร์ปริชาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมฆม สอดส่องกฤษ. (2561). การศึกษาภาษาศาสตร์แขนงจ้วง-ไต กลุ่มภาษาพบใหม่ในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน. *วารสารศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 1, 41-131.
- เมฆม สอดส่องกฤษ. (ม.ป.ป.). ภาษาจ้วง: ภาษาไทในประเทศจีนตามทรรศนะของนักวิชาการจีน. *กระแสวัฒนธรรม*, 1, 67-81.
- รัชดา ธิยะใจ. (2536). *คำรันทุในภาษาไทย: การวิเคราะห์ค่านิยม* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัชนีญา กลิ่นน้ำหอม. (2551). *อุปถัมภ์ที่นักรการเมืองไทยใช้: การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์* *ปริชานและวจนปฏิบัติศาสตร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- รัชนี ศิริไสยาสน์. (2551). *การศึกษาการสร้างคำและความหมายของคำสแลงในพจนานุกรม* *ฉบับมติชน* (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสภา. (2560). *พจนานุกรมศัพท์ภาษาศาสตร์ (ภาษาศาสตร์ทั่วไป)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.
- รุ่งทิพย์ รัตนกาญจนา. (2549). *การขยายความหมายของคำกริยาแสดงการรับรู้ด้วยตาในภาษาไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีระศักดิ์ บุญญาพิทักษ์. (2536). *คำบริภาษในเพลงชาनोंง* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- วัชรภรณ์ เฟ่งจิตต์. (2543). *ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางวัตถุกับความพึงพอใจในชีวิต: การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างผู้ปฏิบัติศาสนกิจตามแนวสันตือโกศ ผู้เป็นสมาชิกโมสโรตารีและพนักงานทั่วไปในองค์การขนาดใหญ่ในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร สีนุศิริ. (2530). *ความแตกต่างทางค่านิยมของชาวนาในเขตและนอกเขตโครงการชลประทาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ปัญญาเมธีกุล. (2550). *เอกสารประกอบการสอน ภาษ 314 การศึกษาความหมาย*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภชัย ต๊ะวิชัย. (2563). *คำบุพพท “แก่”: การศึกษาเชิงประวัติ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังวาลย์ คงจันทร์. (2545). คำเลี้ยง. *วรรณวิทัศน์*, 2(1), 154-158.
- สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม. (2544). *การศึกษาประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า ‘ทำไม’ ทางด้านอรรถศาสตร์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพร คงศิริรัตน์, วรราชต์ มหามนตรี, วิไล ศิลปอาษา, ศิริพัชร ฌารเขาวรรณ, ศิริพร มณีชูเกตุ, สมบัติ เครือทอง, และ Myint Thandar Thein. (2557). *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการโลกทัศน์ของอาเซียนจากภาษา*. พิษณุโลก: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุมิตร ปิติพัฒน์, และเสมอชัย พูลสุวรรณ. (2543). “ไท” และ “จ้วง” ในมณฑลยูนนานสาธารณรัฐประชาชนจีน บทวิเคราะห์จากข้อมูลภาคสนาม. กรุงเทพฯ: ส่องสยาม.
- สุวรรณนา โจทกราช. (2560). *การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางส่งเสริมค่านิยมทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โสรัจ เรืองมณี. (2553). *ความหมายของคำว่า duoc ‘ได้’ ในภาษาเวียดนาม: การศึกษาตามแนวภาษาศาสตร์ปริชาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ ศรีดาเกษ, ยลฤดี ตัณฑสิทธิ์, และกิริมา แต่อารักษ์. (2560). MOPH: ค่านิยมของบุคลากรกระทรวงสาธารณสุขและแนวทางการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ. *วารสารทันตภิบาล*, 28(1), 149-163.
- หลิง ชู่วตงและมณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ (บก.). (2540). *ศาสนาและความเชื่อของชาวจ้วง*. นครปฐม: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- แหยม โฉมล่า. (2533). คำหยาบ: ที่มาและบทบาทของคำหยาบในภาษาไทยกลาง. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- อนัตตยา คอมีธิน. (2548). การศึกษาการตั้งชื่ออาหารในภาษาไทยตามแนวทฤษฎีอรรถศาสตร์ปริชาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อรทัย ชินอัครพงศ์. (2557). การศึกษาคำด่าในภาษาไทยตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อรทัย ชินอัครพงศ์. (2558). คำต้องห้าม. สุวรรณภินคารจดหมายข่าวเพื่อประชาสัมพันธ์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 1(5), 5.
- อัญชลี นิมสอาด. (2537). การวิเคราะห์ความหมายแฝงในบทละครบอกระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (ปริญญาโทบริหาร). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Pei Luanpan. (2557). การศึกษาเปรียบเทียบสำนวนไทยกับสำนวนจ้วง. สักทอง: วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.), 20(2), 127-137.
- Lu Xiaosong. (2561). วิเคราะห์เพลงพื้นบ้านของชนเผ่าจ้วง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร). สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- Gan Ying. (2554). การศึกษาคำร่วมเชื้อสายในภาษาไทย ภาษาจ้วง และภาษาจีนกวางตุ้ง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Xiu Hongqin. (2554). การเปลี่ยนแปลงภาษาจ้วงอันเกิดจากภาวะสัมผัสภาษาจ้วงกับภาษาจีนกลาง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Ou Man. (2561). ตำนานสร้างโลกของกลุ่มชนชาติไท-จ้วง: โลกทัศน์ความเชื่อและพิธีกรรม. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 26(52), 304-328.
- Sopheaktra Hien. (2562). คำรึนทุในภาษาเขมร: การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Allan, K., & Burrige, K. (2006). *Forbidden words: Taboo and the censoring of language*. New York: Cambridge University Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). Conceptual metaphor in everyday language. *The journal of Philosophy*, 77(8), 453-486.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (2003). *Metaphors we live by*. 1980. Chicago: U Of Chicago P.
- Leetrakul, D. (1978). *Linguistic Taboo in Thai* (Doctoral dissertation). Bangkok: Mahidol University.

- Richins, M. L. and Dawson, S. (1992). A consumer values orientation for materialism and its measurement: Scale development and validation. *Journal of Consumer Research*, 19, 303-316.
- Peng Yi. (2009). 壮族花婆信仰与佛道思想的文化叠合. *学术论坛*, 1, 157-161.
- Peng Chong. (2016). 一花一世界:壮族文化中“花”的隐喻与信仰. 广西师范大学, 广西.
- Fan Xiaoli. (2008). 英汉委婉语对比. *湖北经济学院学报(人文社会科学版)*, 5(4), 102-103.
- Feng Yangyang. (2013). *元杂剧风尘女子称谓研究*. 山东大学, 山东.
- Tao Zixiang. (2015). “不落夫家”: 壮族女性走婚习俗的社会基础研究. *华中农业大学学报(社会科学版)*, 117(3), 71-76.
- Li Junhua. (2004). 关于委婉语的定义. *湘潭大学学报(哲学社会科学版)*, 28(4), 162-165.
- Li Xingjian. (2004). *现代汉语规范词典*. 北京: 外语教学与研究出版社, 语文出版社.
- Li Honghua. (2012). *泰语语言禁忌*. 广西民族大学, 广西.
- Li Guiying. (2018). *上林县若庄壮话语音研究*. 梧州学院, 广西.
- Li Jinfeng, Yang Junhui and Liao Dandan. (2012). 基于文化地理视角的壮族婚嫁习俗变迁研究. *云南地理环境研究*, 24(3), 15-20.
- Liao Junming. (1995). 动物崇拜与生殖崇拜-壮族生殖崇拜文化研究(下), *广西民族学院学报(哲学社会科学版)*, 3, 23-29.
- Liu Ting. (2012). *壮族布洛陀文化的当代重构及其实践理性-那县的田野表述*. 中南民族大学, 湖北.
- Liu Juxiang. (2004). *新桂系时期广西妇女发展问题研究*. 广西师范大学, 广西.
- Ge Meina. (2005). *壮族牛文化的民俗学研究*. 广西民族大学, 广西.
- He Zhimin. (2009). 壮族创世女神姆六甲到生育女神花婆的嬗变探析. *柳州师专学报*, 24(5), 7-13.
- He Zhengting. (2011). 鸡卜信仰的缘起、形成、发展与流传-壮族鸡卜研究之二. *文山学院学报*, 24(4), 19-24.
- Huang Jiali. (1988). 壮族崇鸡习俗试探. *中国民族学院学报(哲学社会科学版)*, 2, 15-20.
- Huang Anhui. (2005). *壮族饮食文化研究*. 广西师范大学, 广西.

- Huang Yanling. (2013). *壮族传统家庭理论及其现代演变研究*. 中南大学, 湖南.
- Han Jianli. (2016). *交公粮: 农业税时代的集体记忆与政治认知-基于河南 H 庄访谈*. 吉林大学, 长春.
- Qin Bingang. (2016). *壮语食用植物的命名研究*. 广西民族大学, 广西.
- Qin Tao. (2013). *壮泰熟语比较研究*. 广西民族大学, 广西.
- Qin Naichang. (2004). 布洛陀:珠江流域原住民族的人文始祖. *广西民族研究(壮学研究)*, 2, 46-61.
- Qiu Zhensheng. (n.d.). 壮族鸟图腾考. 1-21.
- Xia Suwan. (2013). *汉泰委婉语比较研究*. 云南大学, 云南.
- Xie Yi. (2014). *汉泰委婉语比较研究*. 南京师范大学, 江苏.
- Zhao Ye. (2012). *广西壮族传统聚落及居民研究*. 华南理工大学, 广东.
- Zhou Nina. (2014). *《古壮字字典》草木牲畜类义符文化研究*. 广西师范大学, 广西.
- Zhou Xiumiao. (2016). 北路壮剧亲属称谓文化内涵及英译策略研究. *社科纵横(文化研究)*, 31(7), 122-125.
- Zhang Liping. (2009). *语言禁忌及其成因*. 《科教文汇》.
- Zhang Jiusha. (2016). *汉语偷窃类委婉语研究*. 湘潭大学, 湖南.
- Zhang Junru, Liang Min, Ouyang Junya, Zheng Yiqing, Li Xulian and Xie Jianyou. (1999). *壮语方言研究*. 四川: 四川民族出版社.
- Zhang Zhao. (2002). *广西壮族传统文化与当代壮族发展研究*. 广西师范大学, 广西.
- Zhang Shuyun. (2007). *女性主体意识的失落与高扬-当代壮族家族小说中家族女性形象论*. 广西民族大学, 广西.
- Zhong Baofang. (2014). *家居婚姻与壮泰渊源从《布洛陀诗经》与《布梭兰》经典的比较切入*. 云南大学, 云南.
- Shao Junhang. (2007). *委婉语研究*. 上海外国语大学, 上海.
- Shao Junhang. (2008). *委婉语的定义*. *黄石理工学院报*, 25(3), 14-19.
- Shao Lanzhu. (2015). *汉语禁忌语研究*. *语言文学刊*, 6, 66-67.
- Shen Beihai, & Luo Liming. (2008). *壮语 900 句*. 广西民族出版社.
- Shao Zhizhong. (1997). 生殖崇拜与壮族女神文化. *广西民族研究*, 1, 119-123.
- Shao Zesui and Ma Yimeng. (2016). "鸟"的隐喻义在民族语言中的反映. *民族语文*, 6, 64-68.
- Zeng Manli. (2014). *壮语含人体词的词语研究*. 广西民族大学, 广西.

- Su Yuejin. (2016). *壮语民俗词语研究-以横县宿龙壮语为例*. 西南大学, 重庆.
- Yu Mi. (2013). *汉英嫖娼委婉语对比研究*. 湘潭大学, 湖南.
- Wu Mingzhi. (2020). *广州话的禁忌语与委婉语*. 科学咨询/教育科研, 7, 120-121.
- Wu Fuping. (n.d.). *壮族鸟形雷神及文化根源考-以馆藏文物为例*. *广西博物馆文集 (民族民俗研究)*, 13, 184-189.
- คณะกรรมการปริทรรศน์ภาษาชนกลุ่มน้อยของสาธารณรัฐประชาชนจีน. (2009). *中国少数民族语言简志*. 丛书卷 3. 北京: 民族出版社.
- คณะกรรมการสร้างหลินเซียนจื้อ. (1985). *上林县志*. 南宁: 广西民族出版社.
- ฝ่ายวิจัยคณะกรรมการภาษาและอักษรชนกลุ่มน้อยแห่งกวางสี. (1992). VAHCUENGH SINHSWZ SUZYIJ VEIBENH *壮语新词术语汇编* (1992 年 7 月第 1 版, 1-845). 南宁: 广西民族出版社.
- สำนักงานชนกลุ่มน้อยแห่งเขตปกครองตนเองกวางซีจ้วง. (2012). *古壮字字典* (2012 年 11 月第 1 版, 1-513). 南宁: 广西民族出版社.
- สำนักงานคณะกรรมการชนกลุ่มน้อยอักษรศาสตร์แห่งเขตปกครองตนเองกวางซีจ้วง. (1984). *壮汉词汇* (1984 年 1 月第 1 版, 1-818). 南宁: 广西民族出版社
- 广西地情网. (2017, 3 กุมภาพันธ์). *广西地方志*. สืบค้น 6 สิงหาคม 2564 จาก http://www.gxdfz.org.cn/gxfzb/ywpx/201702/t20170203_37066.html.
- 上林县旅游网. (2018, 22 สิงหาคม). *上林县人口_区划人口_上林县*. สืบค้น 6 สิงหาคม 2564 จาก <http://www.shanglin.gov.cn/sljk/qhrk/t520483.html>
- 上林发布. (2021, 18 กรกฎาคม). *上林新闻*. สืบค้น 18 กรกฎาคม 2564 จาก <https://mp.weixin.qq.com/s/ba-eSx76njarzV6K4iqdVA>.
- 上林发布. (2021, 24 กรกฎาคม). *上林新闻*. สืบค้น 24 กรกฎาคม 2564 จาก <https://mp.weixin.qq.com/s/QAYpP-zNw5yG9tcEruOnsw>.
- 壮族_百度百科. (ม.ป.ป.). *内外抗争*. สืบค้น 25 มีนาคม 2565 จาก <https://baike.baidu.com/item/%E5%A3%AE%E6%97%8F/125251>
- 阿里云 DataV-数据可视化平台. (2015). *南宁市*. สืบค้น 15 กรกฎาคม 2565 จาก https://datav.aliyun.com/portal/school/atlas/area_generator

ภาคผนวก

ข้อมูลคำรีนหู

คำรีนหูที่เก็บได้ทั้งหมดมี 87 คำ โดยแบ่งตามกลุ่ม ดังต่อไปนี้

คำรีนหูเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศ

คำต้องห้าม [tɔ²¹-ɛɔk²¹] “เย็ด”

1. [ku²¹-ɔi⁴⁵] ทำรัก
ทำ-รัก
2. [fat³³ɛeŋ²⁴-kuan³³xai⁴⁵] มีเพศสัมพันธ์กัน
เกิดขึ้น-สัมพันธ์
3. [ɛau²¹-wɔn²⁴] สร้างคน
สร้าง-คน
4. [xɔn³³-sɔŋ²⁴] ขึ้นเตียง
ขึ้น-เตียง
5. [nɔn²⁴-jɔu⁴⁵-it²¹xɔi⁴⁵] นอนด้วยกัน
นอน-อยู่-ด้วยกัน
6. [it²¹xɔi⁴⁵-nɔn²⁴-xam⁵¹] นอนค้ำคินด้วยกัน
ด้วยกัน-นอน-ค้ำคิน
7. [xai²⁴-fu:ŋ³⁵] เปิดห้อง
เปิด-ห้อง
8. [pai³³-ma²⁴-lan²⁴-ku⁵¹-saŋ³³jip⁵¹] กลับบ้านทำการบ้าน
ไป-กลับ-บ้าน-ทำการบ้าน
9. [pai³³-ma²⁴-lan²⁴-kia²⁴-kɔŋ²⁴-liɔŋ³⁵] กลับบ้านส่งเสเปียง
ไป-กลับ-บ้าน-ส่ง-เสเปียงรัฐ/หลวง
10. [kɔn²¹-sɔŋ²⁴-wɔn⁵¹ton²¹] ออกกำลังกายบนเตียง
บน-เตียง-ออกกำลังกาย
11. [kɔen²⁴-taŋ³⁵-lon²¹-lip⁵⁵] ปิดไฟปิดมุ้งกันยุง
ปิด-ไฟ-ปล่อย-มุ้งกันยุง
12. [sin²⁴-jet⁵¹] โกลัซิดความร้อน
โกลัซิด-ความร้อน
13. [sɔ:ŋ²⁴pan³³-jin³³-ŋet⁴⁵ŋet⁴⁵] ไม้รองที่นอนตั้งเอี้ยดฮ้ำด
ไม้รองที่นอน-ตั้ง-เอี้ยดฮ้ำด

3. [lɔk²¹-kam²⁴] ส้มจีน
ลูก/ผล-ส้มจีน
4. [mɔk²¹-kua²⁴] มะละกอ
นุ่นหรือลูก-กวาง
5. [nɛ²⁴-wai³⁵] เต้านมควาย
เต้านม-ควาย
6. [mɛn²¹-pau²⁴] ซาลาเปา
แป้งสาไล-เปา
7. [man²¹tau²⁴] หมั่นโถ
หมั่นโถ

คำรึ้นหูเกี่ยวกับอาชีพ

คำต้องห้ามอาชีพ [pəu²¹əui⁴⁵wan³³] “คนล้างจาน”

1. [fuk²¹fəu⁵¹-jun²⁴] พนักงานบริการ
บริการ-พนักงาน

คำต้องห้ามอาชีพ [ta³³-kɔŋ²⁴] “รับจ้างทำงาน”

1. [kɔŋ²⁴-ɬak³³] ทำงาน (เพื่อมีผลงานสร้างสรรค์ขึ้น)
งาน-ทำ/ปฏิบัติ
2. [xən³³-pan²⁴] ทำงาน (เฉพาะที่สถานที่ที่กำหนดเวลาอันแน่ชัดหรือทำงานที่
เป็นกิจวัตร)
ปฏิบัติ-งาน
3. [ku²¹-xɔŋ²⁴] ทำงาน (ด้านการใช้แรงงาน)
ทำ-งาน

คำต้องห้ามอาชีพ [fa:n⁴⁵] “คนเร่ขายของ”

1. [pəu²¹-ku⁵¹-əɛŋ³³əi⁴⁵] ผู้ทำธุรกิจ
ผู้-ทำ-ธุรกิจ
2. [pəu²¹-pai³³-tai²⁴] แม่ค้า-พ่อค้าแผงลอย
ผู้-วาง-แผง

คำต้องห้ามอาชีพ [jɔŋ⁴⁵-əin²⁴] “คนรับใช้”

1. [pau³³-məu²¹] ผู้ช่วยแม่บ้าน
คนรับจ้าง-เพศหญิง

คำต้องห้ามอาชีพ [la:k⁵¹-fəu²⁴] “คนลากรถ”

1. [əoi²⁴-kəi²⁴] ผู้ขี่รถ
ผู้ขี่-ยานพาหนะ

คำต้องห้ามอาชีพ [cau³³-wa⁴⁵] “ขอทาน”

1. [pəu²¹-kən²⁴-pək³³-kia²⁴-xəu²¹] ผู้กินข้าวร้อยเรื่อน
ผู้-กิน-ร้อย-เรื่อน-ข้าว

คำต้องห้ามอาชีพ [pəu²¹-əau⁴⁵-xəu²⁴] “คนกวาดถนน”

1. [siŋ³³kit²¹-kəŋ²⁴] พนักงานทำความสะอาด
ความสะอาด-ผู้ประกอบอาชีพเฉพาะทาง
2. [xun²⁴-wəi⁵¹-kəŋ²⁴əin²⁴] พนักงานทำความสะอาดประจำสถานที่สาธารณะ
สิ่งแวดล้อม-สาธารณสุข-ผู้ประกอบอาชีพเฉพาะทาง

คำต้องห้ามอาชีพ [pəu²¹-təu²⁴-pak³³təu³⁵] “คนเฝ้าประตู”

1. [pau³³-an²⁴] เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
รักษา-ความปลอดภัย
2. [mən²⁴-wəi²¹] ป้อมยาม
ประตู-เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

คำต้องห้ามอาชีพ [pəu²¹-cau³³-pak⁴⁵] “ผู้ทำกับข้าว”

1. [swi²⁴əoi⁵¹-jun²⁴] พนักงานครัว
ภารกิจเกี่ยวกับงานครัว-พนักงาน
2. [səu²¹-əoi²⁴] แม่/พ่อครัว
ห้องครัว-ผู้มีวิชาชีพเฉพาะทาง

คำต้องห้ามอาชีพ [nai²⁴-əoi³³-ciəŋ⁵¹] “ช่างปูน”

1. [kəŋ²⁴-əin²⁴] กรรมกร
ผู้ประกอบอาชีพเฉพาะทาง-ผู้(คน)

คำต้องห้ามอาชีพ [əik²¹-ciəŋ⁵¹] “ช่างหิน”

1. [kəŋ²⁴-əin²⁴] กรรมกร
ผู้ประกอบอาชีพเฉพาะทาง-ผู้(คน)

คำต้องห้ามอาชีพ [wa²¹-ciəŋ⁵¹] “ช่างกระเบื้อง”

1. [kəŋ²⁴-əin²⁴] กรรมกร
ผู้ประกอบอาชีพเฉพาะทาง-ผู้(คน)

คำต้องห้ามอาชีพ “คนเก็บขยะ” [pəŋ³³-piŋ⁴⁵]

1. [fəi⁴⁵pam³³-xəi²⁴əəu²⁴-əin²⁴jun²⁴] พนักงานรีไซเคิลขยะ
ของเสีย-นำกลับมาใช้ใหม่-ผู้คน

คำต้องห้ามอาชีพ [ku²¹-na²⁴] “ผู้ทำนา”

1. [กอน²⁴-มณ²⁴] เกษตรกร
ปลูกพืชผล-ผู้คน

คำต้องห้ามอาชีพ [kai⁴⁵] “โสเภณี”

1. [mai²¹-kai²⁴-jin²⁴] หญิงค้าขายประเวณี
ผู้หญิง-ขาย-ประเวณี
2. [มอ²¹tan²⁴] ดอกโป๊ต้น
ดอกโป๊ต้น
3. [ji²¹-kai²⁴] ไก่ป่า
ป่า-ไก่
4. [pau³³] นกบัสตาร์ด
นกบัสตาร์ด
5. [อว³³-xu⁴⁵] สินค้าหนีภาษี
การขนส่งทางน้ำ-สินค้า
6. [xai²¹-มอ:ง⁴⁵] รongเท้าขาด ๆ
rongเท้า-ขาด
7. [mai²¹-kai²⁴-kən²⁴] ผู้หญิงขายของกิน
ผู้หญิง-ขาย-กิน
8. [mai²¹-pun²¹-nən²⁴] ผู้หญิงเพื่อนนอน
ผู้หญิง-อยู่เป็นเพื่อน-นอน
9. [mai²¹-นอ³³-xəu³⁵] ผู้หญิงข้างถนน
ผู้หญิง-ยืน-ถนน
10. [əam²⁴-pun²¹-əiu³³-se³³] ผู้หญิงที่พาไปเป็นเพื่อนที่กิน ต้มเหล้า และนอนเป็นเพื่อน
สามประการ-อยู่เป็นเพื่อน-น้อย-พี่สาว
11. [əiu³³-se³³] สาวน้อย
น้อย-พี่สาว

คำต้องห้ามอาชีพ [cak²¹] “ลักทรัพย์”

1. [kim⁴⁵-fuŋ²⁴-lai³⁵] ผู้เล็บมือยาว
เล็บ-(นิ้ว)มือ-ยาว
2. [fuŋ²⁴-kuŋ³³] นิ้วงอ
(นิ้ว) มือ-งอ

